










Informe ICAB 2012

Índex

	Presentació	1
	L'ICAB i el seu entorn	5
	L'Àmbit Civil	43
	L'Àmbit Social.....	113
	L'Àmbit Contenciós-administratiu	147
	L'Àmbit Penal	192
	Conclusions generals i resum executiu.....	247

Direcció:

Noemí Juaní i Ramon

Coordinació de Recerca:

Vicens Valentin Gomez

Amb la col·laboració de:

Eva Arrébola Martínez, Rosa M^a Bertran Pedrero, Jordi Cabezas Salmerón, Francesc Marfà Badaroux, Jorge Navarro Massip, Juan Carlos Noguera de Erquiaga, Roser Pallerols Vidal, Laura Parés i Ravetllat, Ramon Pratdesaba i Ricart, Luis Rodríguez Pitarque i Andreu Van Den Eynde Adroer.

Equip de recerca:

Nicolas Bernardi, M. Carmen Brea, Oriol Peremiquel i Jordi Saurina.

Disseny:

Albert Muñoz Thuile

Presentació

Per tercer cop, el Col·legi d'Advocats emet l'Informe de la Justícia.

Es tracta d'una anàlisi de dades judicials, fonamentalment obtingudes del Consejo General del Poder Judicial, des de l'òptica que l'advocacia pot donar a les mateixes.

Es posen també en relació amb d'altres dades que puguin tenir efectes i conseqüències sobre els indicadors judicials i, enguany, com no podia ser d'una altra manera, és la situació econòmica la que haurà de tenir un pes fonamental i que està tenint unes conseqüències importants encara que, com ja veurem al llarg d'aquest informe, no en tots els àmbits ni en totes les matèries.

El valor principal d'aquest Informe es troba fonamentalment en el punt de vista des del que està treballant. No es tracta de la visió de qui té la responsabilitat de l'organització. Tampoc de cap dels treballadors, ni de qui ha de procurar el finançament. Es tracta de l'atalaia de qui malgrat tenir tots els coneixements i comprensió especialitzada; no forma part directe. De qui es troba cada dia observant però ho fa des de fora. De qui es veu afectat pel transcurs, resultats i conseqüències però no en nom propi si no del seu client. I justament és aquest, el client, ciutadà, empresa i inclús administració, qui li atorga tota l'objectivitat que d'altres intervinents no tenen. Per què l'advocat actua defensant a qualsevol de les dues parts d'un procés judicial i si a un li pogués interessar la dilació del procediment a l'altre, no. Per això, la veu que emet l'advocacia com a conjunt i, per tant, el Col·legi d'Advocats de Barcelona, és una veu imparcial, professional i objectiva; com cap d'altres pot ser.

La metodologia utilitzada parteix de les dades que publica el Consejo General del Poder Judicial anualment. Es tracta d'unes dades de gran valor el que suposa un exercici encomiable de transparència per part d'aquest organisme i que compta, òbviament, amb la col·laboració de tots i cadascun dels jutjats i tribunals.

També es recorre a d'altres dades d'àmbits d'actuació en d'altres Administracions que tenen una relació molt estreta, en ocasions diríem que directe, amb tot el sistema de justícia. Es tracta, per exemple de les dades relatives al Servei de conciliacions de l'àmbit social o a les dades policials, pel que fa a la jurisdicció penal.

Però aquí es troba a faltar aquest exercici de transparència que valorem tant positivament del CGPJ. El sistema de justícia no és un terreny aïllat de la resta de la societat i no pot entendre's si no es pren en relació a d'altres administracions que es troben al voltant. L'exercici d'aportar solucions constructives i positives per solucionar alguns dels mals endèmics del sistema de justícia no podrà ser mai complet si no podem analitzar amb la mateixa òptica, quins són les causes reals que provoquen l'entrada dels assumptes i com evitar, de veritat, una litigiositat en termes generals en augment.

Aquesta tendència és d'una banda la prova evident de la major confiança que la ciutadania diposita sobre l'Estat de Dret així com del major coneixement que dels drets i obligacions té la societat en el seu conjunt; però d'altra banda, suposa el fracàs de solucions menys traumàtiques (com sempre ho serà la judicialització del conflicte) i escanya any rere any la capacitat resolutiva d'una administració que al temps, ha estat sempre la ventafocs de la resta d'administracions.

La Justícia, però, no ha estat mai de moda ni mai ha estat una prioritat per cap dels governs. Òbviament ha millorat i seria absurd o injust no veure com, tant respecte de les estructures i edificis judicials com també pel que fa a la formació de Jutges i Magistrats, Secretaris Judicials o funcionaris de gestió i auxili; existeixen evidents diferències en els últims 20 anys.

Ara bé, el problema és que aquests canvis sempre semblen insuficients per què no s'han donat al ritme adequat i per què, com si d'una enorme àrea de sorres movedisses es tractés, tota millora sembla quedar enfonsada sota l'aclaparant pes de la congestió històrica.

Segurament, la causa principal, no sigui tant el nombre de recursos que s'han destinat, si no en un atacar el fons del problema. Un problema estructural que dona com a resultat un disseny del sistema de justícia arrelat en una metodologia del segle XIX amb petites unitats, autònomes però també disperses i difícils d'organitzar i coordinar.

Ens trobem travessant un dels moments més difícils a nivell econòmic i per tant, sense dubte, a nivell social. Això fa molt més difícil sol·licitar de qui te la responsabilitat, que dediqui esforços o recursos suplementaris a solucionar el que està passant als jutjats i tribunals, però això sempre ha estat per què s'ha cregut en una justícia allunyada d'altres problemes de major més urgent resolució.

La Consellera de Justícia davant del Fòrum Europa Tribuna Catalunya, el passat 21 D'OCTUBRE DE 2011 desmentia aquesta visió i recollim íntegrament les seves paraules per què no poden ser més clares i diàfanes d'una realitat econòmica i social:

“A data juny de 2011, i segons les dades publicades pel CGPJ, es troben en tràmit i pendents de sentència als jutjats i tribunals de Catalunya més de 435.000 procediments, i finalitzats per sentència, però encara en tràmit d'execució, un nombre gairebé igual; sumats, fan un total de 870.000 procediments en curs.

Parlem ara del que vol dir això en termes econòmics:

Examinat el període que va des del gener de 2007 fins al 30 de juny de 2011, el total de les quanties reclamades en els assumptes interposats a Catalunya van arribar a tenir un valor per sobre dels 55 mil milions d'euros (55.198.211.176 euros).

D'aquesta xifra, i durant el mateix període, els jutjats i tribunals catalans van resoldre assumptes per un import de més de 15 mil milions d'euros (15.031.771.259 euros).

Això ens permet afirmar que actualment es troben en tràmit, als jutjats i tribunals del nostre país, assumptes judicials vius que suposen, almenys, reclamacions econòmiques pendents de l'ordre de 40 mil milions d'euros (quaranta mil cent seixanta-sis milions, quatre-cents trenta-nou mil nou-cents disset euros: 40.166.439.917 euros).

Actualment es troben en tràmit, al nostre país, assumptes judicials que suposen reclamacions econòmiques pendents de l'ordre de 40 mil milions d'euros

Com poden veure, aquesta xifra coincideix amb la del pressupost de la Generalitat de Catalunya per al 2010; i em refereixo al pressupost consolidat, és a dir, al pressupost conjunt de l'Administració i totes les empreses públiques que la integren.

Però potser hi ha un element de comparació encara molt més clar; i és que aquesta xifra equival, aproximadament, al 20 % del PIB català del 2010 (209.727 milions d'euros).”

Segurament, aquesta podria ser una bona raó que justificaria dedicar aquests esforços i recursos suplementaris que estem sol·licitant, les raons econòmiques sempre ho han estat.

Si no, també podem recordar que la justícia és l'últim recurs de milers de ciutadans que acudeixen per solucionar els seus problemes. Problemes reals, problemes urgents, problemes socials.

Aquest informe pretén així, posar de relleu on es troben els problemes més greus i ho faria descrivint la situació actual, com dèiem, des de l'òptica de l'advocacia.

Distingirem però els diversos àmbits d'actuació.

Primer, descrivim l'actuació del Col·legi d'Advocats i la realitat del perfil d'aquesta professió que dia a dia acudeix al jutjats i als tribunals, però també a d'altres administracions públiques, no en interès propi si no en defensa d'altres.

En segon lloc, analitzarem la situació dels Jutjats i Tribunals per a cadascuna de les jurisdiccions: social, civil, penal i contenciosa-administrativa.

Finalitzarem amb un resum general que recull propostes i solucions, poder no novadores ja que des d'aquest fòrum les hem demanat en diverses ocasions; però no per això menys necessàries.

L'ICAB i el seu entorn

Com estableixen els Estatuts col·legials, l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (ICAB) és una corporació de dret públic, de caràcter professional, amb personalitat jurídica pròpia, i plena capacitat per al compliment dels seus fins públics i privats.

Les finalitats públiques que corresponen a l'ICAB es realitzen en dos àmbits concrets d'actuació:

- **ENVERS LA SOCIETAT:** Vetllant perquè l'actuació professional de les advocades i els advocats respongui als interessos i a les necessitats de la societat actual, així com garantint la bona pràctica i el compliment de les seves obligacions deontològiques.
- **ENVERS LA PRÒPIA ADVOCACIA.** representant, ordenant i defensant la professió i els drets i interessos de les persones col·legiades, promovent les activitats i prestant els serveis que beneficiïn llurs membres i la funció social que té encomanada.

L'ICAB es veu regulat per la normativa pròpia, Estatuts inscrits al Registre de Col·legis Professionals de la Generalitat i, com la majoria de col·legis professionals per la Llei 7/2006, de 31 de maig, de l'exercici de professions titulades i dels col·legis professionals (DOGC 4651 de 9 de juny de 2006).

També caldrà tenir en compte, la Normativa de l'Advocacia Catalana, inscrita al Registre de Col·legis Professionals per Resolució JUS/880/2009 de 24 de març; el Estatut General de la Advocacia Espa-

nyola, Reial Decret 658/2001, de 22 de juny, el Código Deontológico de la Abogacía Española, adaptat al Estatuto General de la Abogacía Española, aprovat pel Ple del CGAE de 27-09-2002 i modificat pel Ple del 10-12-2002 o la Llei 2/1974 de Col·legis Professionals de 13 de febrer; sense perjudici de no oblidar altre normativa relacionada o d'aplicació en alguns extrems¹.

L'ICAB té un estructura fortament participativa a través de les anomenades Comissions i Seccions.

En aquesta línia podem parlar de tres categories diferenciades.

D'una banda les comissions delegades que han d'assistir en el desenvolupament de les funcions de la Junta de Govern, especialment pel que fa a les funcions públiques que l'ordenament jurídic atribueix als col·legis professionals.

Existeixen així 11 comissions delegades formades per grups d'advocats que representen tots els perfils de l'advocacia barcelonina.

- » **Comissió de Cultura i Formació**
- » **Comissió de Deontologia Professional**
- » **Comissió de Normativa**
- » **Comissió de Perspectives Socioprofessionals**
- » **Comissió de Relacions amb l'Administració i la Justícia (CRAJ)**
- » **Comissió del Torn d'Ofici i Assistència al Detingut**
- » **Comissió d'Estrangeria**
- » **Comissió d'Honoraris**
- » **Comissió d'Intermediació, Responsabilitat i Assegurança Col·legial (CIRAC)**
- » **Comissió d'Intrusisme**
- » **Comissió per a la Cooperació i el Desenvolupament (0,7%)**

¹ Llei 17/2009, de 23 de novembre, sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici
Llei 25/2009, de 22 de desembre, de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici (Llei Omnibus)
Llei 2/2007, de 15 de març, de Societats Professionals
Reial Decret 1331/2006, de Regulació de la relació laboral de caràcter especial dels advocats que presten serveis en despatxos d'advocats individuals i col·lectius. Reial Decret 1331/2006, de 17 de novembre
Llei d'Accés a les professions d'Advocats i Procuradors dels Tribunals. Llei 34/2006, de 30 d'octubre
Reial Decret 936/2001 de Transposició de la Directiva 98/5, de 3 d'agost, que regula l'exercici permanent a Espanya de la professió d'advocat amb títol professional obtingut a un altre estat membre de la Unió Europea.
Llei 1/1996, de 10 de gener, d'Assistència Jurídica Gratuïta
Reial Decret 996/2003, de 25 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament d'Assistència Jurídica Gratuïta, BOE núm. 188, de 7.8.2003
Decret legislatiu 3/2010, de 5 d'octubre, per a l'adequació de normes amb rang de llei a la Directiva 2006/123/CE, del Parlament i del Consell, de 12 de desembre de 2006, relativa als serveis en el mercat interior (Capítol 6, serveis professionals)
Decret 252/1996, de 5 de juliol, de creació de les comissions d'assistència jurídica gratuïta, regulació del procediment per al reconeixement del dret d'assistència jurídica gratuïta i de la subvenció per a les actuacions professionals dels advocats i procuradors a Catalunya
Codi Deontològic del Consell dels Col·legis d'Advocats de la Comunitat Europea
Directiva 89/48/CEE del Consell, relativa a un sistema general de reconeixement dels títols d'ensenyament superior que sancionen formacions professionals d'una durada mínima de tres anys, DG. L 19, de 24.1.1989
Directiva 98/5/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 16 de febrer, destinada a facilitar l'exercici permanent de la professió d'advocat en un estat membre diferent d'aquell en el qual s'hagi obtingut el títol, DOUE núm. 77, de 14.3.1998
Directiva 2006/123/Ce Del Parlament Europeu Y Del Consell de 12 de desembre de 2006 relativa als serveis al mercat interior.

També podem parlar de les Comissions de Persones Col·legiades que, a iniciativa de la pròpia Junta de Govern o d'un grup de persones col·legiades es podran constituir de manera permanent o temporal, per tal de perseguir finalitats corporatives, promoguin el debat jurídic i fomentin la participació de les persones col·legiades en els diferents àmbits d'interès professional.

Existeixen 14 comissions d'aquest tipus.

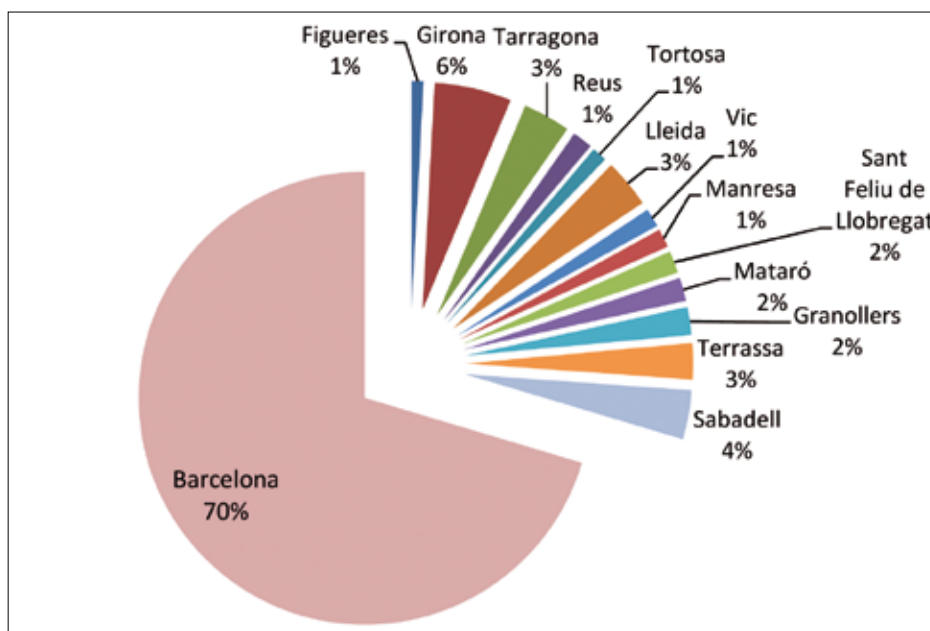
- » **Comissió d'Advocats de Responsabilitat Civil i Assegurances**
- » **Comissió d'Advocats d'Empresa**
- » **Comissió d'Advocats Sèniors**
- » **Comissió d'Advocats/des Mediadors/es**
- » **Comissió d'Arbitratge**
- » **Comissió de Defensa dels Drets de la Persona i del Lliure Exercici de l'Advocacia**
- » **Comissió de Dones Advocades**
- » **Comissió de Dret Penitenciari**
- » **Comissió de Drogues**
- » **Comissió de Justícia Penal Internacional**
- » **Comissió de Protecció dels Drets dels Animals**
- » **Comissió dels Drets de la Gent Gran**
- » **Comissió per a la Igualtat de Drets dels Nous Models de Família**
- » **Grup d'Advocats Joves (GAJ)**

Per últim sota la denominació de seccions se cerca la promoció de la investigació, el desenvolupament, l'especialització en les diverses àrees del Dret, i la formació continuada. N'hi ha 23.

- » **Secció de Dret Administratiu**
- » **Secció de Dret Aeronàutic**
- » **Secció de Dret Ambiental**
- » **Secció de Dret Civil**
- » **Secció de Dret Comunitari i Internacional**
- » **Secció de Dret Concursal**
- » **Secció de Dret Constitucional**
- » **Secció de Dret de la Circulació**
- » **Secció de Dret de la Competència i de la Propietat Industrial**
- » **Secció de Dret de la Construcció**
- » **Secció de Dret de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació**
- » **Secció de Dret Esportiu**
- » **Secció de Dret Fiscal i Financer**
- » **Secció de Dret Laboral**
- » **Secció de Dret Lingüístic**

- » Secció de Dret Marítim
- » Secció de Dret Matrimonial i de Família
- » Secció de Dret Mercantil
- » Secció de Dret Penal
- » Secció de Dret Processal
- » Secció de Dret Sanitari
- » Secció de Drets de Propietat Intel·lectual i Drets d'Imatge
- » Secció de la Infància i de l'Adolescència

L'àmbit territorial en el que l'ICAB desplega els seus efectes és als Partits Judicials de Barcelona, L'Hospitalet de Llobregat, Cornellà de Llobregat, El Prat de Llobregat, Gavà, Sant Boi de Llobregat, Vilafranca del Penedès, Vilanova i la Geltrú, Igualada, Berga, Santa Coloma de Gramenet, Badalona i Arenys. Conviu per tant amb 7 col·legis d'advocats² més dins la província de Barcelona i 6 més per la resta de Catalunya³.

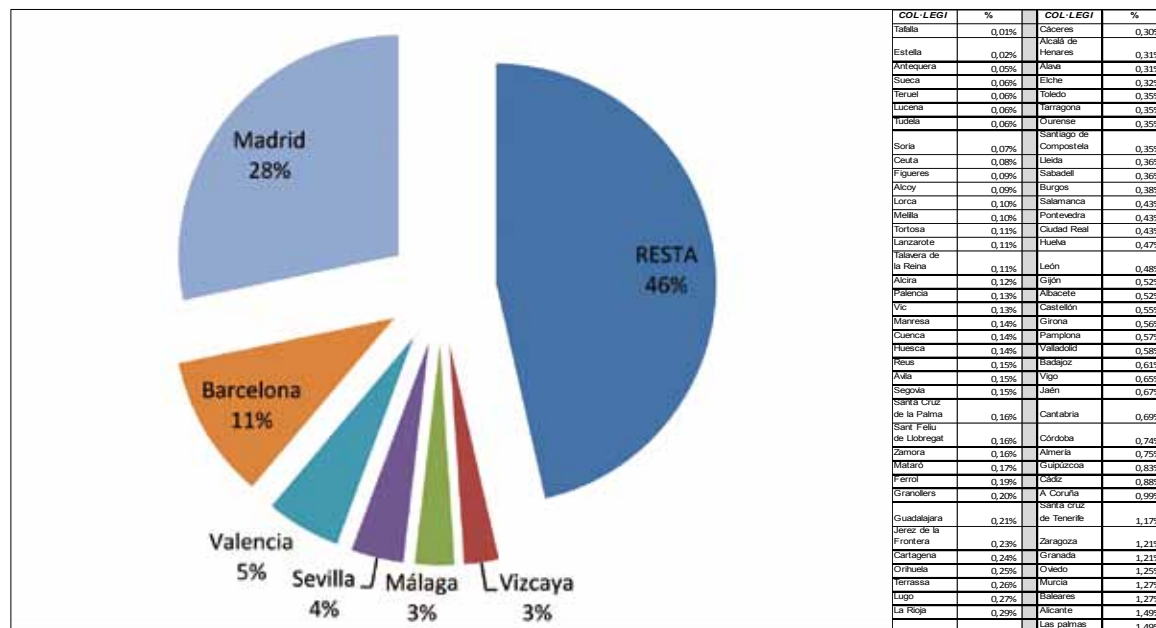


Gràfic 1: Col·legis d'Advocats a Catalunya. Elaboració pròpia a partir de dades del CGAE

Malgrat el nombre total de Col·legis d'Advocats a Catalunya i com es pot comprovar del gràfic anterior, l'ICAB aplega el 70% dels col·legiats a Catalunya. Observat aquest fenomen per províncies, més del 84% es concentren a la província de Barcelona, un 3% a Lleida, un 5% a Tarragona i un 7% a la província de Girona.

Aquesta distribució sumament desigual es reproduïx a nivell espanyol de tal forma que, 6 Col·legis d'Advocats apleguen el 54 % de l'advocacia espanyola mentre que 77 col·legis de diferents mides es reparteixen el 46% restant no suposant cap d'ells més del 1,49% del total de l'advocacia.

2 Sabadell, Terrassa, Manresa, Sant Feliu de Llobregat, Vic, Mataró i Granollers
 3 Figueres, Girona, Tarragona, Tortosa, Reus, Lleida



Gràfic 2: Col·legis d'Advocats a Espanya. Elaboració pròpia a partir de dades del CGAE

Aquesta realitat és fruit d'una història que, en molts casos ha de cercar en el Segle XIX els orígens; i que respon d'aquesta forma a una societat i circumstàncies que difícilment des de la perspectiva dels nostres dies pot ser compresa.

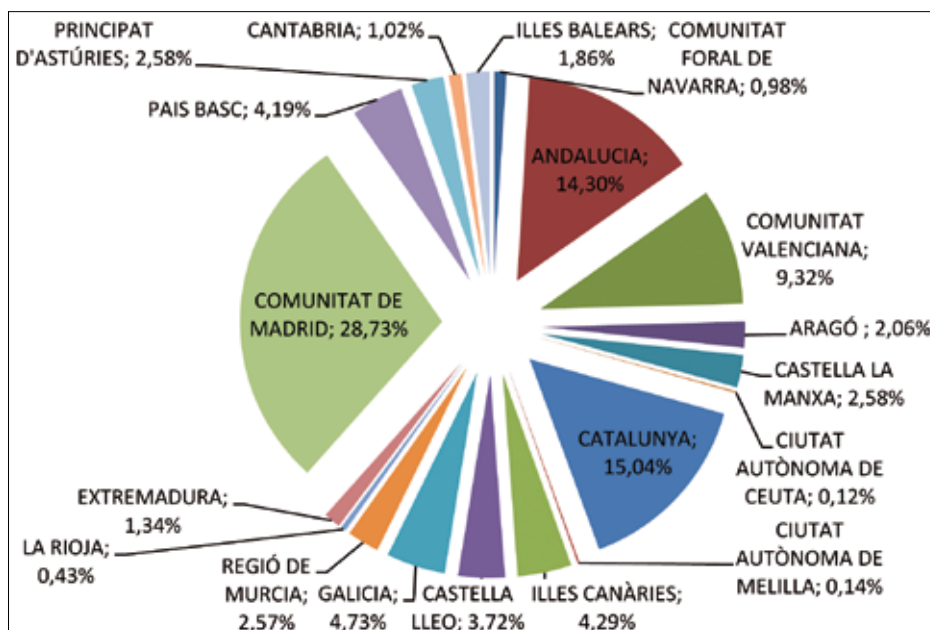
Una prova també d'aquest certa anacronisme que pateixen les estructures col·legials es pot observar en el fet que la llei que regula els Col·legis Professionals a nivell espanyol és de l'any 1974 i per tant, d'una etapa pre-constitucional. Certament diverses lleis han anat adaptant el seu contingut; però podríem dir que encara respon a una lògica i fonamentació que contrasta fortament.

Si llegim així l'exposició de motius d'aquesta llei veurem ràpidament aquests anacronismes: *"El principio de representación orgánica consagrado por el ordenamiento constitucional español se hace efectivo mediante la participación del pueblo en las tareas legislativas y en las demás funciones de interés general, que se lleva a cabo a través de la familia, el Municipio, el Sindicato y demás Entidades con representación orgánica que a este fin reconozcan las leyes. Estas instituciones deben ser amparadas, en cuanto satisfacen exigencias sociales de interés general, para que puedan participar eficazmente en el perfeccionamiento de los fines de la comunidad nacional. Entre las Entidades aludidas se encuentran los Colegios Profesionales, cuya participación en las Cortes y a través de ellas en el Consejo del Reino, así como en las Corporaciones Locales, se reconoce en las Leyes Constitutivas de las Cortes, de Sucesión en la Jefatura del Estado y de Régimen Local."*

Aquest anacronisme és el que preten evitar la Llei catalana de Col·legis professionals i així davant del *"sistema vigent que remet la creació de col·legis professionals a una llei singular i específica"* i que per tant, *"té l'inconvenient de poder exceptuar per via de llei singular el disseny establert per la llei general, la qual cosa pot produir -com ha succeït en algunes ocasions- una desnaturalització i una*

diversificació no desitjables del model col·legial” aposta decididament “pel model de col·legi únic a Catalunya i, respectant la situació actual, faculta l’Administració de la Generalitat perquè promogui la fusió voluntària dels col·legis territorials d’una mateixa professió”.

Per Comunitats Autònomes s’observa també aquesta situació desigual per la que tres d’elles (Comunitat de Madrid, Catalunya i Andalusia) suposen més del 58% de l’advocacia.



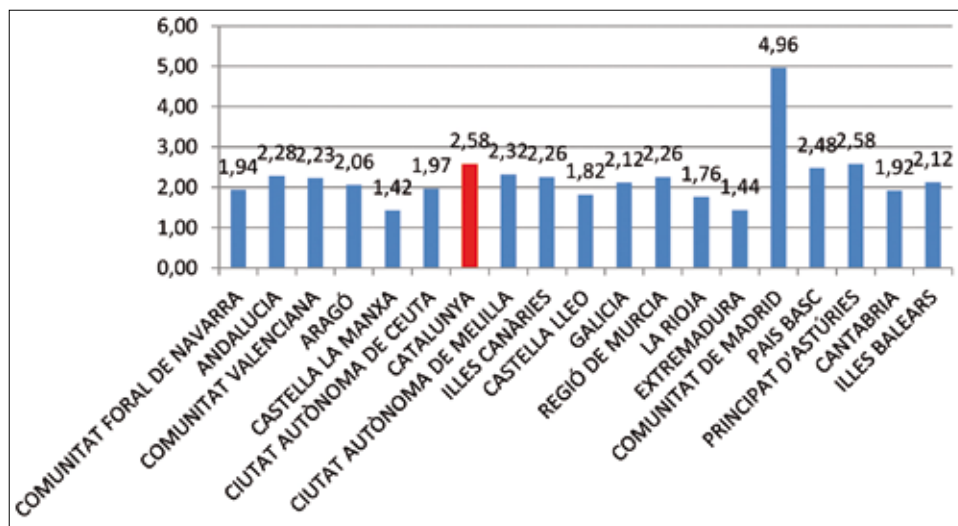
Gràfic 3: Comunitats Autònomes. Elaboració pròpia a partir dades del CGAE

Però a més, la composició desigual no té un reflexe en les estructures de govern ni la normativa d'autorregulació. De tal manera que cada Col·legi d'Advocats té un vot i les decisions es prenen per majoria simple amb vot diriment del President en cas d'empat. Només en quatre supòsits molt concrets (normativa estatutària i reglamentària, normativa deontològica i pressupostos) es preveu una majoria "reforçada" que sobre la majoria simple anterior, requereix de la majoria d'advocats exercents dels col·legis concurrents a cada sessió.

Aquesta situació encara redunda més en aquesta situació anacrònica de la que parlàvem abans.

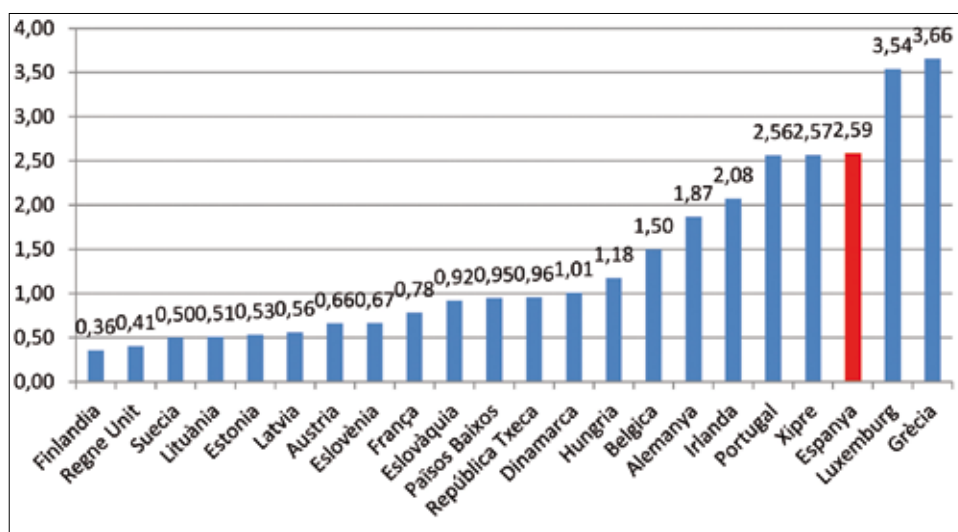
Però més enllà d'aquestes qüestions internes, per tal de valorar la dimensió del que suposen i representen els Col·legis d'Advocats i aquesta professió, és important posar aquesta dada en relació amb la població en la que exerceixen de forma preferent.

Veurem com els Col·legis d'Advocats espanyols es mantenen en una ràtio mitjana de 2,2 advocats per cada 1.000 habitants, a excepció del supòsit de Madrid que clarament té una sobredimensió d'advocats.



Gràfic 4: Ratio per cada 1.000 habitants. Elaboració pròpia a partir de dades del CGAE i INE

Aquesta situació no és gens positiva i es troba molt lluny de les mitjanes europees de tal manera que Espanya ocupa el tercer lloc de sobredimensionament de l'advocia només superat per països com Luxemburg i Grècia.

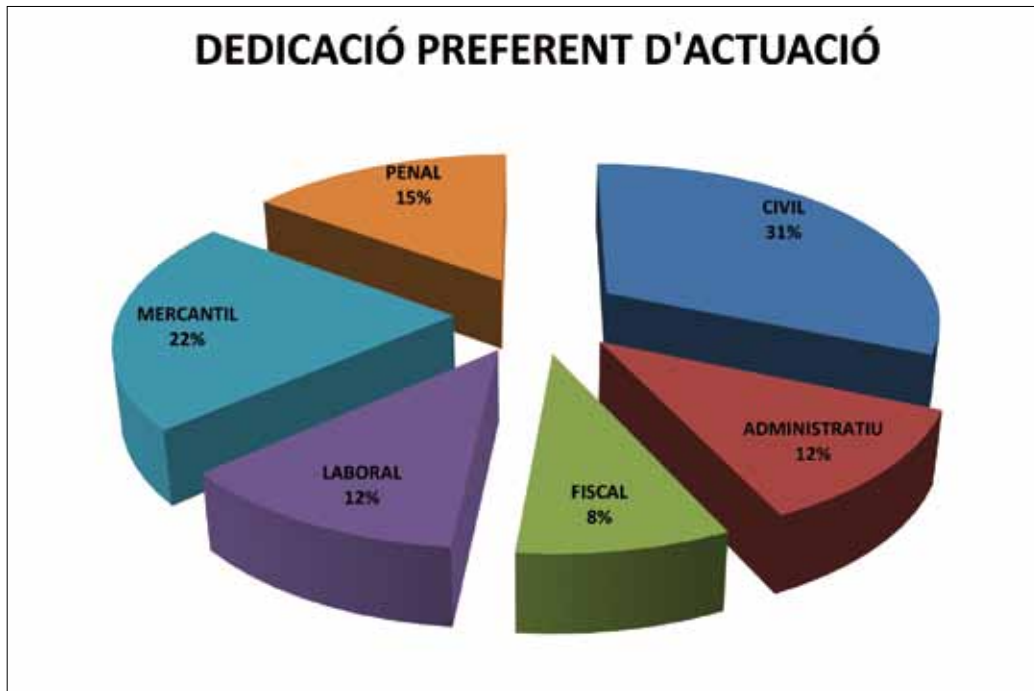


Gràfic 5. Ratio d'advocats a nivell europeu. El·laboració pròpia a partir de dades del CCBE i Eurostart

No n'hi ha previsió de què aquesta situació es moduli més enllà dels efectes que a llarg termini puguin tenir normes com la Llei d'Accés a les professions d'Advocats i Procuradors dels Tribunals. Llei 34/2006, de 30 d'octubre i les conseqüències d'una crisi econòmica que poden fer fora del mercat una gran quantitat d'advocats.

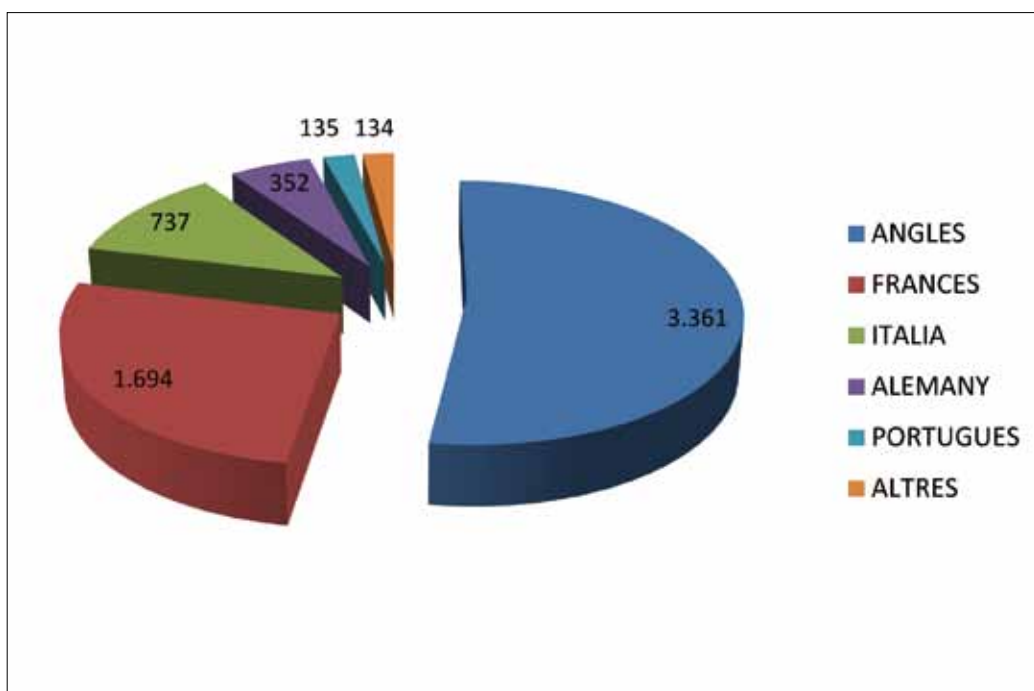
En qualsevol cas, el Col·legi d'Advocats de Barcelona a 31 de desembre de 2011 tenia un total de 22.745 col·legiats dels quals més del 71% eren advocats en exercici mentre que la resta ho eren en la modalitat sense exercici, tot tenint en compte que aquesta proporció respecte el nombre d'advocats sense exercici, ha augmentat en l'últim any com a conseqüència de l'entrada en vigor de la Llei d'Accés a les professions d'Advocats i Procuradors dels Tribunals, 34/2006, de 30 d'octubre.

Els professionals exercents acostumen a treballar per àmbits preferents d'actuació. En aquests moments i segons la guia professional, tot tenint en compte que es poden escollir més d'una de les opcions que es donen però també que no tothom informa d'aquesta particularitat, el repartiment per àrees és bastant homogeni com es pot comprovar del gràfic següent.



Gràfic 6. Dades ICAB

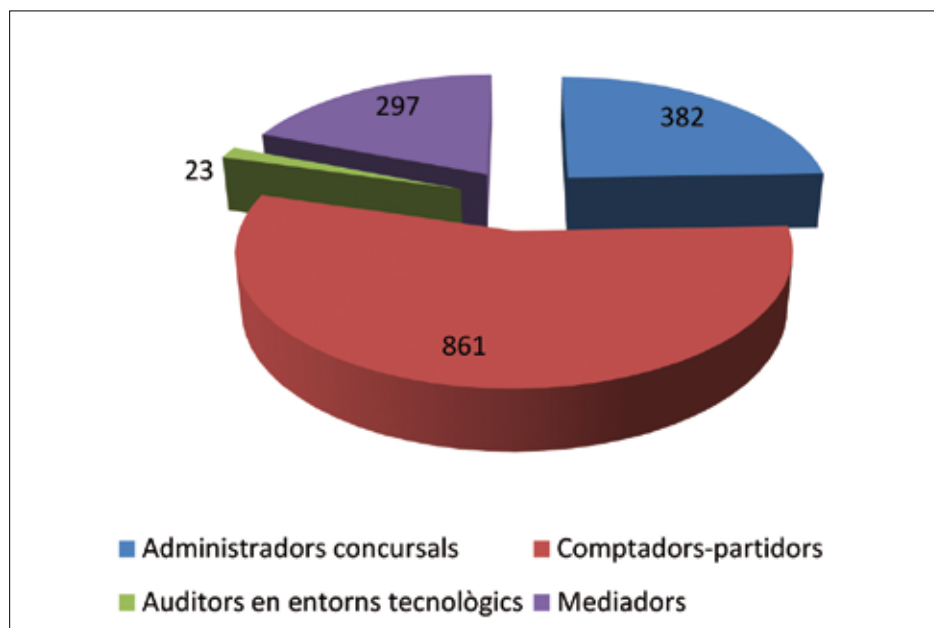
Molts dels professionals advocats, manifesten poder prestar els seus serveis en alguna llengua estrangera, preferentment l'anglès però també en francès, italià o alemany



Gràfic 7. Dades ICAB

A més l'ICAB disposa d'una sèrie de Registres d'altres funcions no estrictament considerades com d'advocat però que poden exercir els seus col·legiats per la seva capacitació.

Es tracta dels Administradors concursals, que actuen com a tals per designació judicial davant d'un procediment concursal; els Comptadors-partidors, per exercir aquestes funcions en supòsits d'herències; els Mediadors, amb la formació homologada per la Generalitat de Catalunya i el Auditors d'entorns tecnològics.



FUNCIONS BÀSIQUES DE L'ICAB. ESTADÍSTICA DE RESULTATS

Sense perjudici de la intensa activitat que el Col·legi d'Advocats desenvolupa diàriament, cal distingir aquelles accions dirigides a prestar una sèrie de serveis pels seus col·legiats cercant facilitar-los en la mida del possible l'exercici professional; d'aquelles funcions que s'emmarquen dins del cor més profund del que és un col·legi professional en general i un col·legi d'advocats en particular.

Es tracta de tres àmbits d'actuació molt concrets i establerts per llei.

1. El control deontològic

Són diversos els moments en els que, d'una manera o una altre, els Estatuts estableixen el mandat sobre el Col·legi d'Advocats per exercir aquesta funció.

Així, dins l'article 8 de es parla de:

“c) Garantir que, en l'exercici de la professió, es respecti l'ordenament jurídic vigent, la deontologia i les bones pràctiques, així com els drets i els interessos de les persones destinatàries de l'actuació professional i l'interès públic.

d) Ordenar, dins l'àmbit de la seva competència, l'activitat professional de les persones col·legiades, d'acord amb el marc legal aplicable, i vetllar pel compliment dels deures i obligacions col·legials, per la dignitat professional i pel respecte dels drets dels ciutadans.

e) Vetllar pel compliment del secret professional, i protegir les persones col·legiades quan aquest compliment pugui estar amenaçat.”

(...)

“g) Vetllar perquè no es produeixin actes d'intrusisme, de competència deslleial o altres actuacions irregulars en relació amb la professió, i, en aquest sentit, adoptar, si escau, les mesures i accions previstes a la legislació vigent.

h) Exercir la potestat disciplinària sobre les persones col·legiades i les societats professionals d'advocats, en els termes establerts per la normativa vigent i pels presents Estatuts. »

(...)

« j) Promoure i fomentar especialment la formació inicial i continuada en matèria de deontologia professional, per mitjà de cursos i seminaris adreçats a les persones col·legiades i també als qui estudiïn dret amb vista a la seva posterior incorporació a la professió, tant en l'àmbit del Col·legi com en el de les universitats de la seva demarcació territorial. »

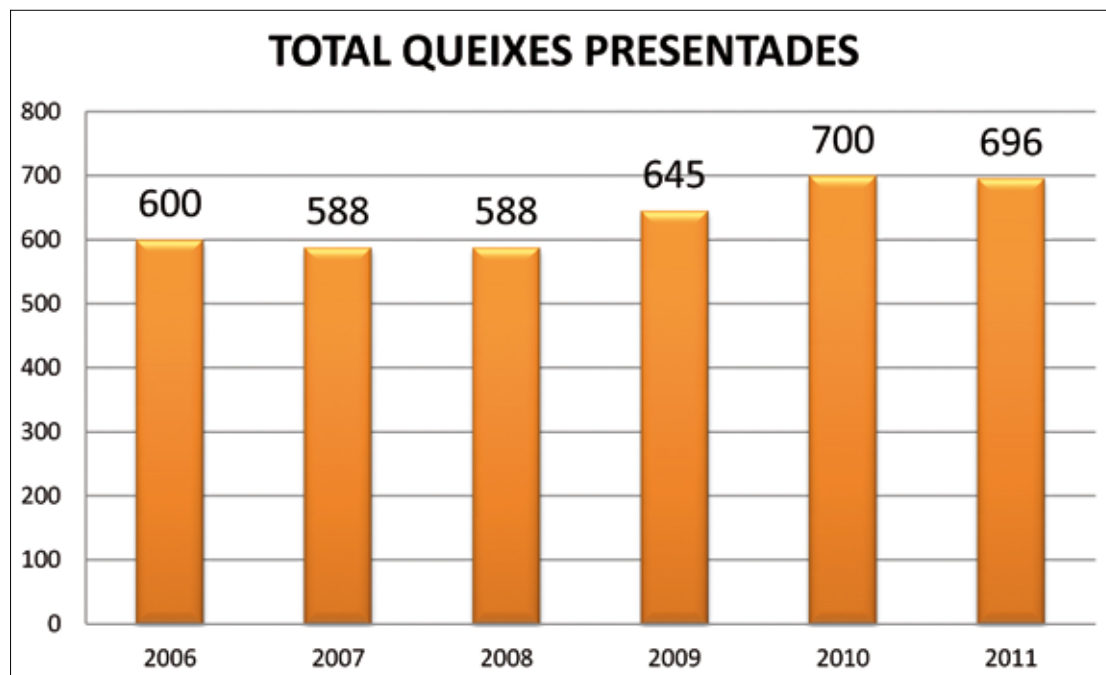
(...)

“x) Vetllar perquè l'exercici de l'advocacia serveixi les necessitats de la societat i defensi correctament els seus interessos.”

La importància cabdal que aquesta funció col·legial té pel Col·legi queda palesa, doncs a la seva regulació normativa però també en l'exigència per una tramitació acurada i escrupolosa.

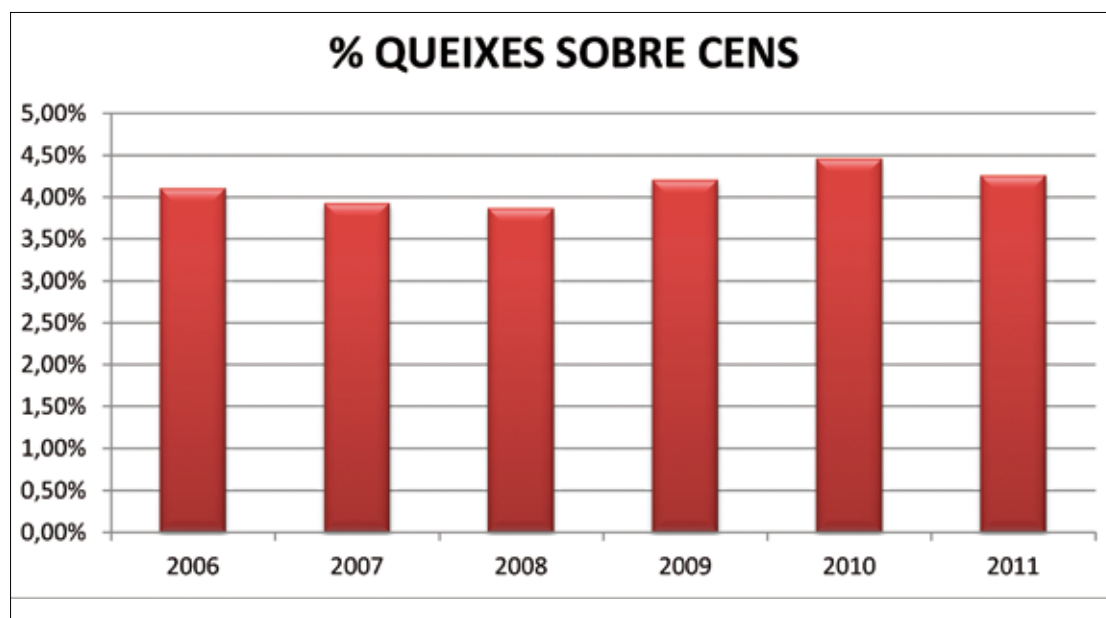
El cert és però que el nombre de queixes que es presenten anualment per possibles faltes deontològiques, no és excessivament voluminós (promig de 636 queixes) i a més suposa un percentatge molt baix si ho comparem amb el nombre d'advocats col·legiats en exercici.

Així, l'evolució del nombre de queixes que s'han presentat en els últims anys mostra certa tendència a l'alça.



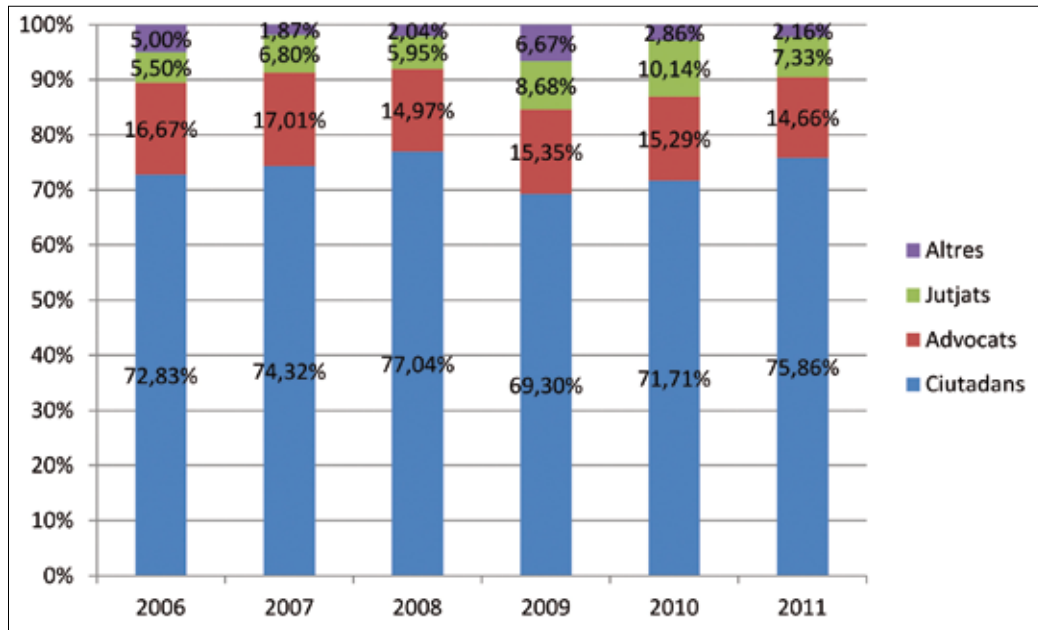
Gràfic 8. Dades ICAB

Però, si ho posem en relació al cens dels advocats i advocades col·legiats en exercici, veurem que es manté molt estabilitzat en torn al 4%.



Gràfic 9. Dades ICAB

Per l'origen de les queixes, cal tenir en compte que la majoria de les queixes són interposades pels ciutadans, seguit a distància pels propis advocats. Són gairebé testimoniales les queixes que arriben de Jutjats o Tribunals o d'altres instàncies o professionals relacionats.



Gràfic 10. Dades ICAB

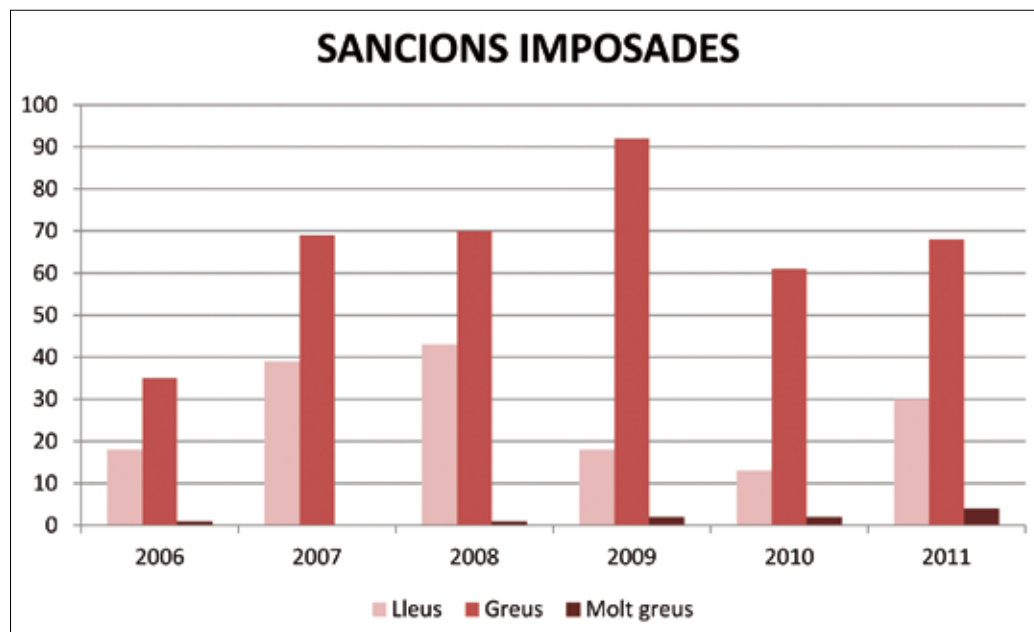
El nombre total de queixes però no expressa la realitat de la conducta reprovable des d'un punt de vista deontològica.

Val a dir que un promig d'un 19% de les queixes presentades són arxivades d'inici al comprovar-se que no es tracta de conductes sancionables o be per falta de ratificació de la mateixa per part d'aquell qui la va interposar.

Superat aquest primer tràmit, s'obren diligències que suposen la possibilitat que l'advocat sobre el que s'ha efectuat la queixa pugui explicar o donar la informació que consideri oportuna respecte l'acció o omissió que se li retreu, així com aportar les proves que es considerin necessàries per esclarir les circumstàncies denunciades.

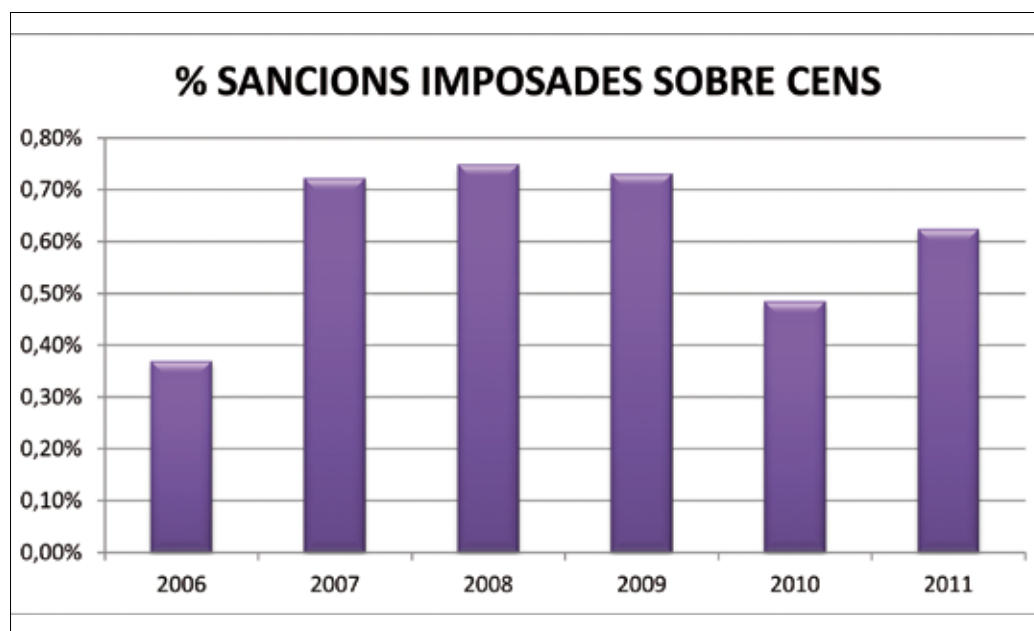
Un promig del 49% de les queixes presentades finalitzen amb aquesta fase.

Finalment, en torn al 18,5% de les queixes suposen l'obertura d'un expedient disciplinari que en el 37% dels casos dona lloc a una sanció, la majoria de les quals, es qualifiquen com a greus, el que suposa o be la Inhabilitació professional durant un temps no superior a un any, o bé una multa entre 1.001 euros i 5.000 euros.



Gràfic 11. Dades ICAB

Des d'aquest punt de vista, per tant, el nombre de conductes deontològicament reprobables en relació al cens d'advocats exercents és molt baix (promig del 0,61%) i més si tenim en compte els centenars d'actuacions que poden fer cadascun d'aquests advocats atenen a centenars de ciutadans.



Gràfic 12. Dades ICAB

Aquesta realitat es troba en la línia d'enquestes de valoració i opinió que el Centre d'Investigacions Sociològiques publica periòdicament i per la que els advocats, juntament amb d'altres professions jurídiques obtindrien un aprovat, com indica, per exemple, el Baròmetre del CIS de Febrer de 2011 (Estudi 2861) sense perjudici que quan es pregunta sobre aquesta professió comparada amb d'altres alienes a l'àmbit jurídic (estudi número 2825 de desembre de 2009) la valoració inclús és més alta i es troba millor situada.

Professió Jurídica	Mitjana
Jutges	5.49
Advocats	5.22
Fiscals	5.19
Polícia judicial	5.88
Personal administratiu dels jutjats	5.52

Altres professions	Mitjana
Militar de carrera	6.20
Soldat professional	6.20
Periodista	6.30
Comerciant	6.62
Empresari	6.77
Advocat	6.85
Polícia	7.15
Professor o Mestre	7.95
Bomber	8.54
Metge	8.56

Taula 1. Enquesta del CIS.Febrer 2011

Tot i així, cal treballar més. L'advocacia ha d'estar a l'alçada del segle XXI i d'una societat que cada vegada és més coneixedora dels seus drets i, en conseqüència més exigent. Aquest és el repte que demanda una societat madura i democràtica.

Per això des del Col·legi d'Advocats de Barcelona es vol treballar i s'ha de treballar des de l'àmbit deontològic en dos línies fonamentals:

a) Cal cercar elements que ajudins a garantir l'objectivitat dels indicadors de qualitat. La satisfacció dels usuaris no es pot valorar exclusivament per la manca de queixes. Cal tenir en compte que alguns estudis sobre la valoració d'aquest tipus d'estadístiques (encara que respecte d'àmbits molt diferents) parlen de què només un 4% dels usuaris discontents fan la queixa per escrit.

És cert que, encara que aquesta dada s'apliqués sobre l'advocacia barcelonina, la valoració no canviaria substancialment en la mesura que, sobre els més de 16.000 advocats en exercici multiplicat pels centenars d'actuacions que cadascun d'aquests realitza anualment, les xifres respecte de les actuacions que s'han manifestat com a incorrectes no serien massa importants.

Però tot i així, cal continuar aprofundint en mètodes per a què qualsevol despatx d'advocats de manera individual i com a objectiu propi, estigui convençut de la imatge de qualitat deontològica dels seus serveis que ofereix als seus clients.

b) Cal insistir en la formació deontològica continuada. La deontologia de l'advocacia no només són unes normes, són uns valors que impregnen aquesta professió i la fan característica front d'altres. Es tracta d'un codi explícit però també implícit pel qual, l'advocat com a professional, actuarà sempre en defensa del seu client, recomenant la millor de les opcions inclús malgrat sigui menys beneficiosa pel seu lucre personal o el del seu despatx.

La necessitat d'una formació jurídica atesos també els continus canvis legislatius i normatius no poden deixar de banda la insistència en aquest àmbit que no només té en compte les relacions entre l'advocat i el seu client, si no també respecte de la seva actuació davant de l'administració de justícia o d'altres administracions i, de manera especial, entre companys.

Aquesta formació ha d'estar doncs impregnada de la resta d'interlocutors que constitueixen el nucli de les relacions de l'advocat o advocada.

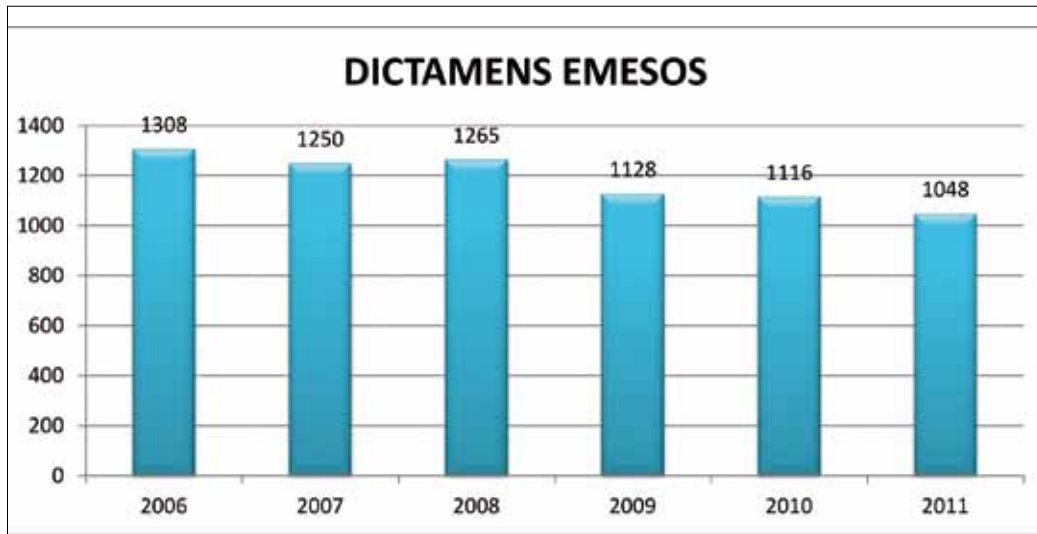
A més, la formació suposa i ha de suposar també una transparència informativa a tots els nivells. No es tracta únicament de què les normes deontològiques estiguin a l'abast de qualsevol d'aquests interlocutors, si no que a més es tingui plena constància que són conegudes, reconegudes i assolides. Per això, s'ha de fer un esforç en el que és la difusió dels criteris d'aplicació que es va adequant a les necessitats de la nostra societat.

2. L'emissió de dictamens pericials respecte dels honoraris dels advocats.

També dins de l'àmbit de les funcions públiques col·legials relacionades a l'article 8 dels Estatuts de l'ICAB, trobem la referència a la tasca d'informar en els processos judicials i administratius en què es discuteixin qüestions relatives a honoraris professionals.

Es tracta doncs d'una funció informadora en la qual el Col·legi, a requeriment de l'òrgan judicial, emet un informe en casos d'impugnació de minuts d'honoraris incloses en una taxació de costes o reclamades al client mitjançant procediment de jura de comptes.

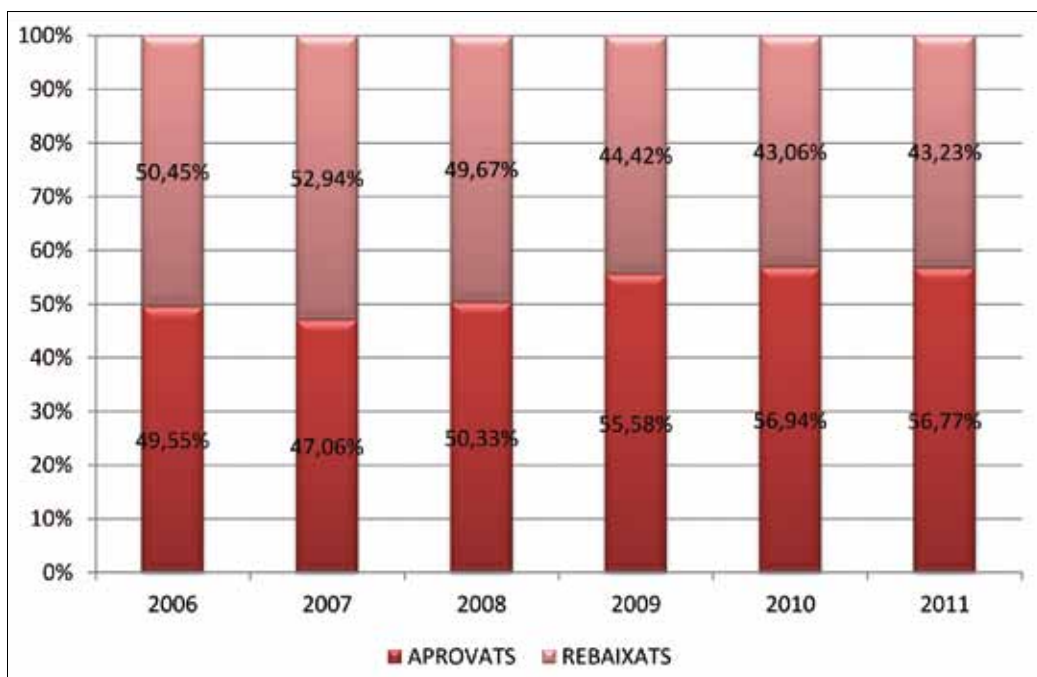
Aquesta funció col·legial ve establerta en els articles 35 i 246 de la Llei d'Enjudiciament Civil i suposa una intensa activitat pel Col·legi d'Advocats de Barcelona, malgrat que és bona senyal que progressivament es vagi veient reduïda.



Gràfic 13. Dades ICAB

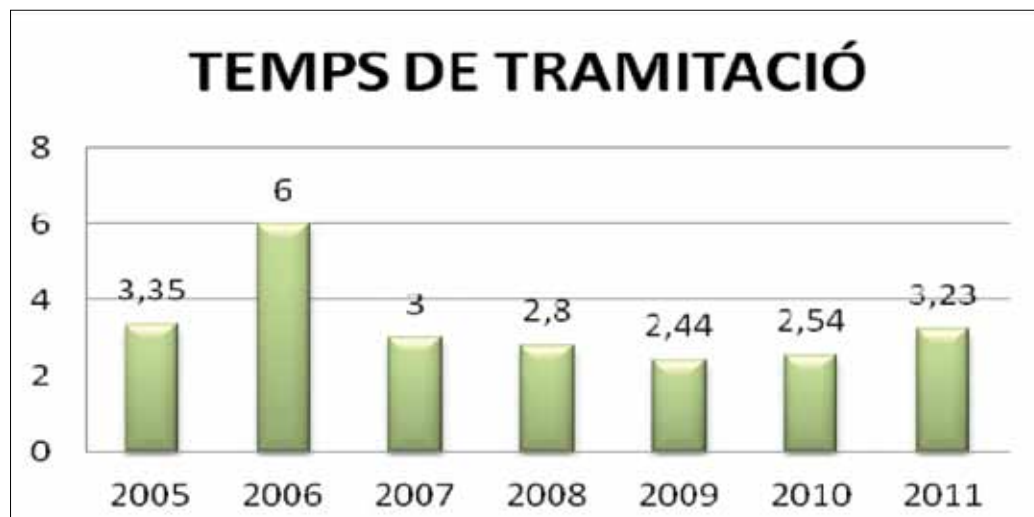
Efectivament, una paulatina reducció del nombre de dictàmens que s'han d'emetre és indicativa d'una menor conflictivitat i també, d'una major correcció pel que fa a l'emissió de la minuta corresponent.

Aquesta afirmació també pot ser corroborada si observem com ha anat augmentant el nombre de dictàmens emesos en els que s'aproven, els honoraris presentats ha passat d'un 49% l'any 2006 a un 56% l'any 2011.



Gràfic 14. Dades ICAB

L'eficàcia d'aquesta funció pública també ha de medir-se pel tems de tramitació que s'ha consolidat en els últims anys en torn als 3 mesos



Gràfic 15. Dades ICAB

També en aquest àmbit però, l'advocacia ha de millorar.

Cert que el menor nombre d'expedients i el fet que en menor mesura aquests hagin hagut de ser corregits indica una menor conflictivitat en aquest àmbit; però el cert és que els honoraris són, òbviament, una part important de la sèrie de condicions que s'estableixen entre l'advocat i el client en el moment d'establir-se una relació i, per tant, no pot quedar sotmesa a paràmetres que no siguin suficientment transparents i coneguts per totes les parts.

Des del Col·legi d'Advocats s'insisteix així en la necessitat i importància d'establir, a l'inici de la relació i mitjançant un full d'encàrrec, tots els extrems d'aquesta relació inclosa de manera especial la part corresponent als honoraris; sense perjudici que aquests quedin subjectes als diversos recorreguts d'un procediment judicial i això, inclús quan la relació s'estableix amb un advocat d'ofici. Cal recordar aquí, com veurem més endavant, que l'advocat d'ofici no sempre és sinònim d'advocat gratuït i que existeixen diversos supòsits pels quals aquest podrà percebre els seus honoraris.

Així doncs, és fonamental que els ciutadà, client d'un despatx d'advocats, tingui total informació sobre els costos del procediment en el que s'ha de veure immers.

Això no només donarà com a resultat una millor consideració de l'advocacia en general, si no que podrà suposar una reducció per l'emissió dels dictàmens en taxació de costes doncs no oblidem que, es tracta d'un procediment que té lloc un cop s'ha determinat que una de les parts té dret a rescalabar-se de les despeses en les que s'hagi incorregut i aquestes despeses, respecte de l'advocacia, no haurien de ser més que les que realment s'han donat i que es podrien haver determinat mitjançant el full d'encàrrec, sense perjudici de tenir en compte els criteris orientadors que pels únics efectes de l'emissió d'aquests dictàmens pericials, té l'ICAB.

3. El servei del torn d'ofici i la tramitació de les sol·licituds de justícia gratuïta.

La tercera però no per això menys important, de les funcions públiques col·legials és la de "organitzar i gestionar els serveis del torn d'ofici i assistència jurídica gratuïta, assistència al detingut i el servei d'orientació jurídica existents, i tots aquells que es puguin crear, d'acord amb la Llei, a i de garantir l'accés dels ciutadans a un assessorament, una defensa jurídica i una representació tècnica de qualitat."

Aquesta funció troba el seu fonament directament de l'article 24 de la Constitució, és a dir, del cor constitucional en el que la tutela efectiva dels Jutges i Tribunals constitueix un dels drets fonamentals protegits, el que no podria ser efectiu si no es garantís que les persones sense recursos econòmics també podrien obtenir aquesta tutela; el que també es recull en un precepte constitucional, el 119: "La justícia serà gratuïta quan ho disposi la llei, i, en tot cas, respecte d'aquells que acreditin insuficiència de recursos per litigar"

Tot i així és sempre necessari distingir entre dos conceptes que es confonen massa sovint: torn d'ofici i justícia gratuïta.

Ni tots els beneficiaris de justícia gratuïta tenen per què obtenir la designació d'un advocat del torn d'ofici; ni tots aquells als que li ha estat designat un advocat del torn d'ofici significa que tinguin reconegut el dret de justícia gratuïta.

El torn d'ofici previst en totes les normatives processals, pretén donar resposta al supòsit en el que, sent preceptiva la intervenció d'advocat, la part interessada no en designa un de la seva elecció i, per tant, s'ha de designar d'ofici.

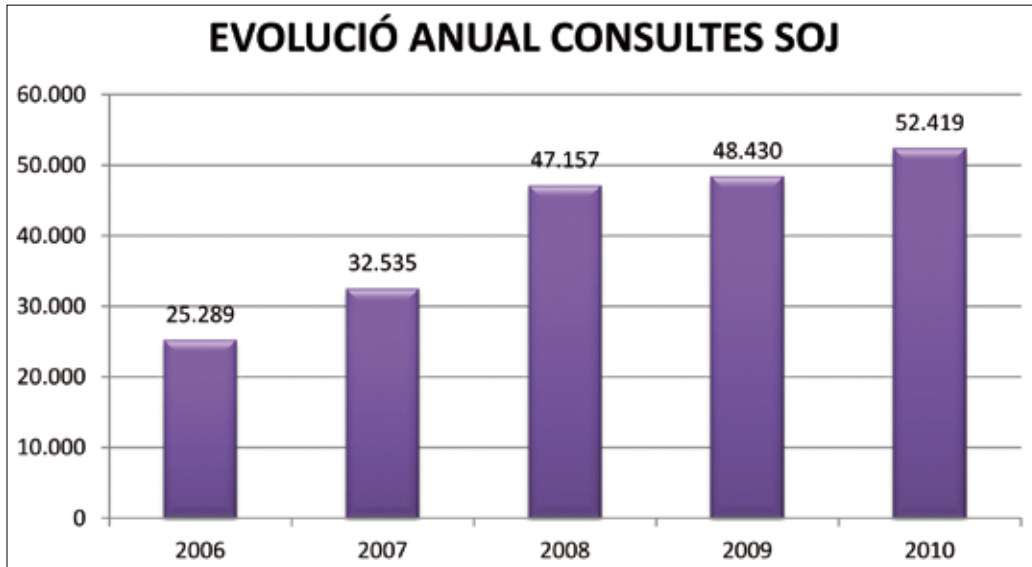
Per tal que aquest advocat designat d'ofici sigui gratuït per l'interessat, caldrà que es tramiti i s'obtingui el benefici de justícia gratuïta el que s'obtindrà, en termes generals, si els ingressos bruts i per tots els conceptes, no superen el doble de l'IPREM.

D'aquesta forma, la designació d'un advocat per la defensa davant un procediment judicial, és un més dins del contingut material del dret que es relaciona a l'article 6 de la Llei 1/1996 de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta.

Tant el servei de torn d'ofici com els d'assistència al detingut i els d'Orientació Jurídica, han obtingut duran l'any 2011 la Certificació ISO 9001 de Qualitat.

Un altre dels drets continguts i que també és responsabilitat dels Col·legis d'Advocats en General i del Col·legi d'Advocat de Barcelona en particular, és el Servei d'Orientació Jurídica.

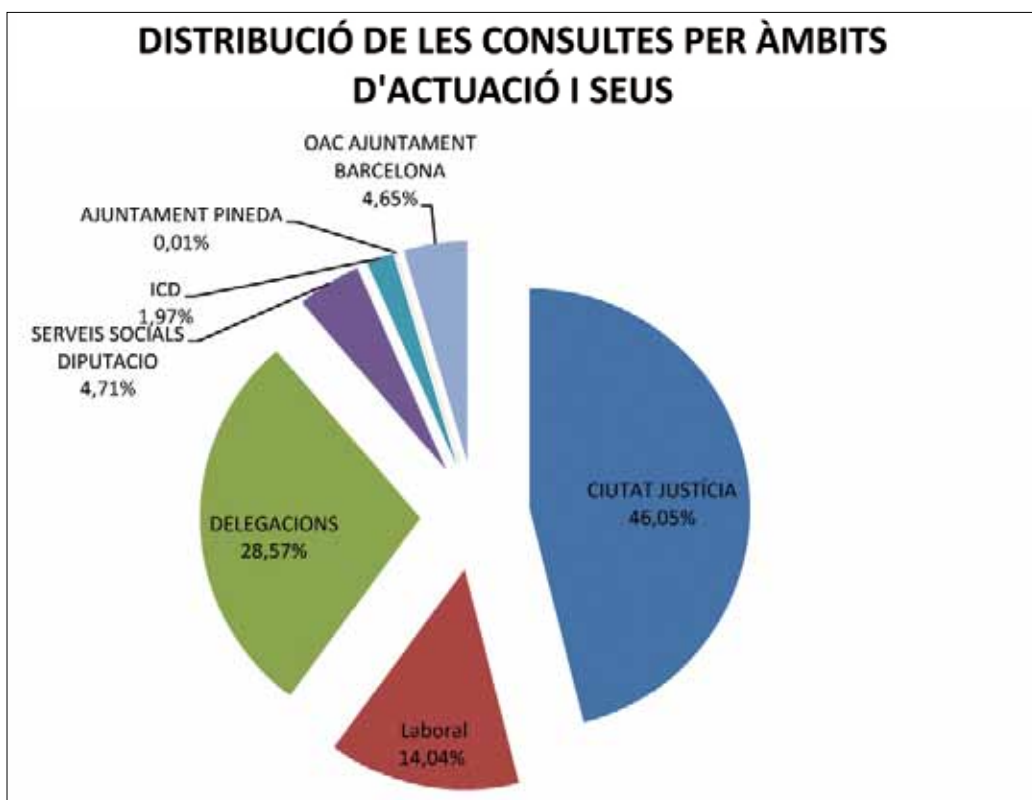
És tracta d'un servei públic amb el que es pretén donar un primer consell orientador i no directiu davant de qualsevol conflicte que el ciutadà pugui tenir.



Gràfic 16. Dades ICAB

Com s'observa de la gràfica anterior, el SOJ ha experimentat un augment de més del 132%, sobre tot com a conseqüència d'haver obert serveis a totes les delegacions dins de l'àmbit competencial de l'ICAB el que suposa un millor servei al ciutadà aproximant-lo al seu lloc de residència o d'estada habitual.

Efectivament, si l'any 2006 escassament podíem parlar d'un servei amb seu a la ciutat de Barcelona i un recent obert servei a L'Hospitalet de Llobregat, a 2011 són 22 els serveis oberts i repartits per tota la demarcació de l'ICAB, sense perjudici que es troben finançats per administracions diferents.



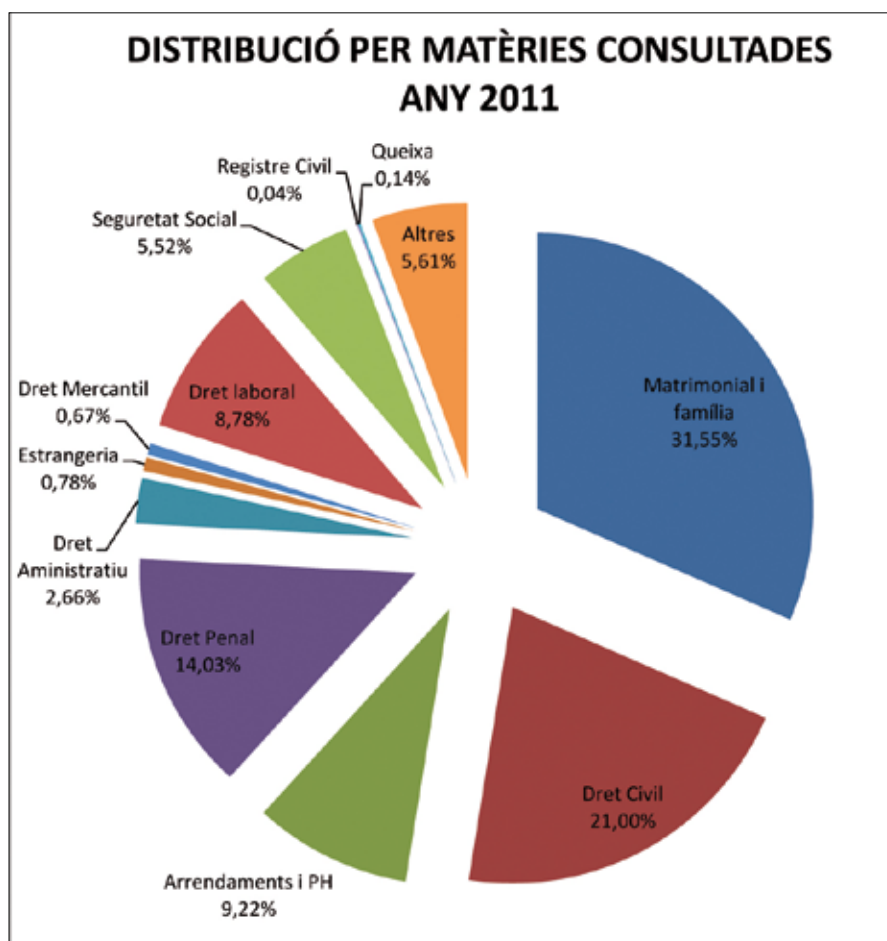
Gràfic 17. Dades ICAB

Així els Serveis que es troben ubicats als edificis judicials de Barcelona (Ciutat Judicial i Jutjats del Social) i Delegacions (Sant Boi de Llobregat, Cornellà de Llobregat, El Prat de Llobregat, Gavà, Vilanova i la Geltrú, Vilafranca del Penedès, Santa Coloma de Gramenet i Berga) es troben finançats pel Departament de Justícia de Catalunya.

Els serveis ubicats als departaments de serveis socials dels Ajuntaments d'Arenys, Berga, Igualada, Montgat, Pineda, El Prat de Llobregat, Sant Adrià del Besòs, Sitges, Viladecans i Castelldefels; són finançats per la Diputació de Barcelona.

A més existeix un servei integrat amb l'Oficina d'Atenció al Ciutadà que en aquests moments es finança per part d' l'Ajuntament de Barcelona i dos serveis específicament dirigits a la dona, com són el prestat per l'Ajuntament de Pineda i l'Institut Català de la Dona.

Tot i així les matèries consultades, des d'un punt de vista jurídic es concentren en bastant mesura en l'àmbit matrimonial i de família, civil, laboral i seguretat social, així com penal, sent residuals altres àmbits com el de Dret Administratiu o d'Estrangeria ⁴.



Gràfic 18. Dades ICAB

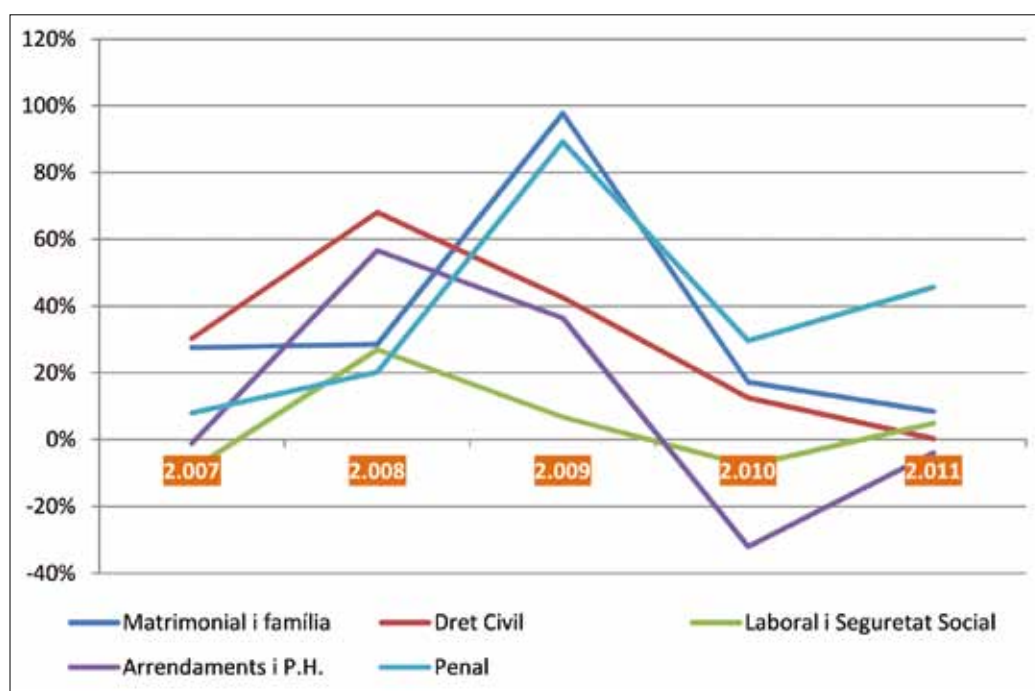
⁴ Les consultes relacionades amb matèria d'estrangeria són normalment resoltes pel SAIER, servei integral finançat per l'Ajuntament de Barcelona i integrat per diverses institucions entre les que es troba el Col·legi d'Advocats però que no es trobaria en el si de l'àmbit de la Llei 1/1996 d'assistència jurídica gratuïta.

Malgrat que aquesta distribució ha estat més o menys homogènia al llarg dels anys, cal tenir en compte que els efectes de la crisi econòmica han suposat comportaments desiguals.

Comprovarem a la gràfica següent que mesura l'augment o disminució d'un any per l'altre aquest fenomen i veurem com l'any 2008 es dona un increment important de consultes relacionades amb el Dret Civil, seguides del que se centra en qüestions sobre Arrendaments o Propietat Horitzontal i del Dret Laboral.

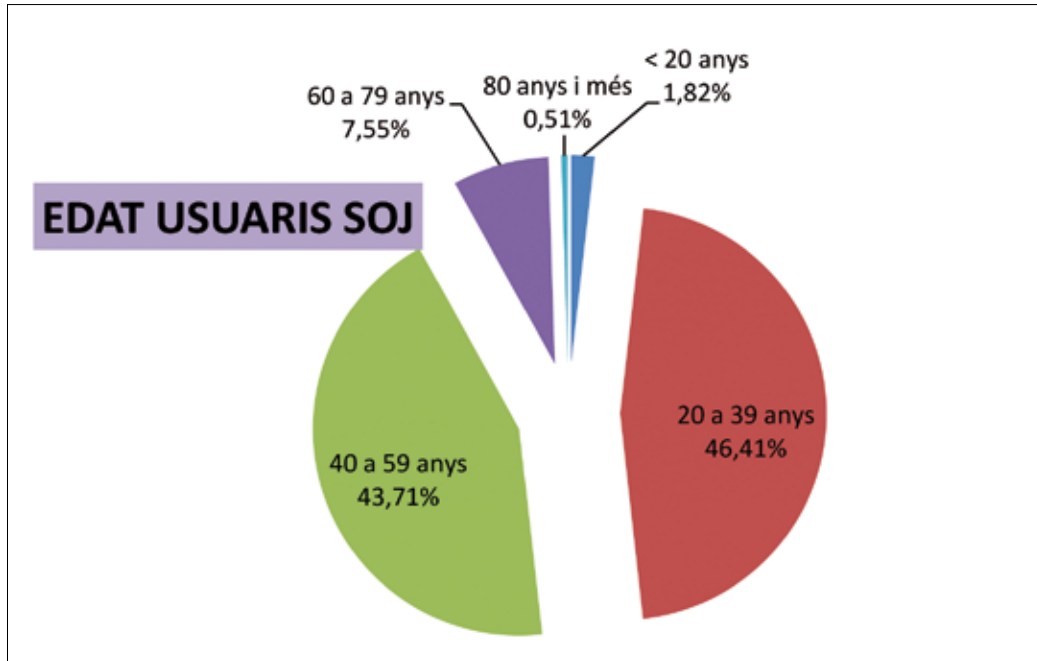
Al 2009, però l'augment espectacular s'experimenta respecte del Dret de Família seguit pel Dret Penal, encara que les variacions en aquest últim àmbit molt probablement no estiguin relacionades amb la crisi si no més aviat, en qüestions burocràtiques i que van suposar l'inici d'una tramitació massiva d'uns expedients que fins llavors no s'estaven tramitant de manera generalitzada.

Al 2010, tots els àmbits jurídics experimenten cert retrocés que en el cas del Laboral i Arrendaments-Propietat Horitzontal suposa atendre menys consultes que l'any anterior. Al 2011 serà només l'àmbit Laboral i el Penal els que tornin a situar-se en línia ascendent.



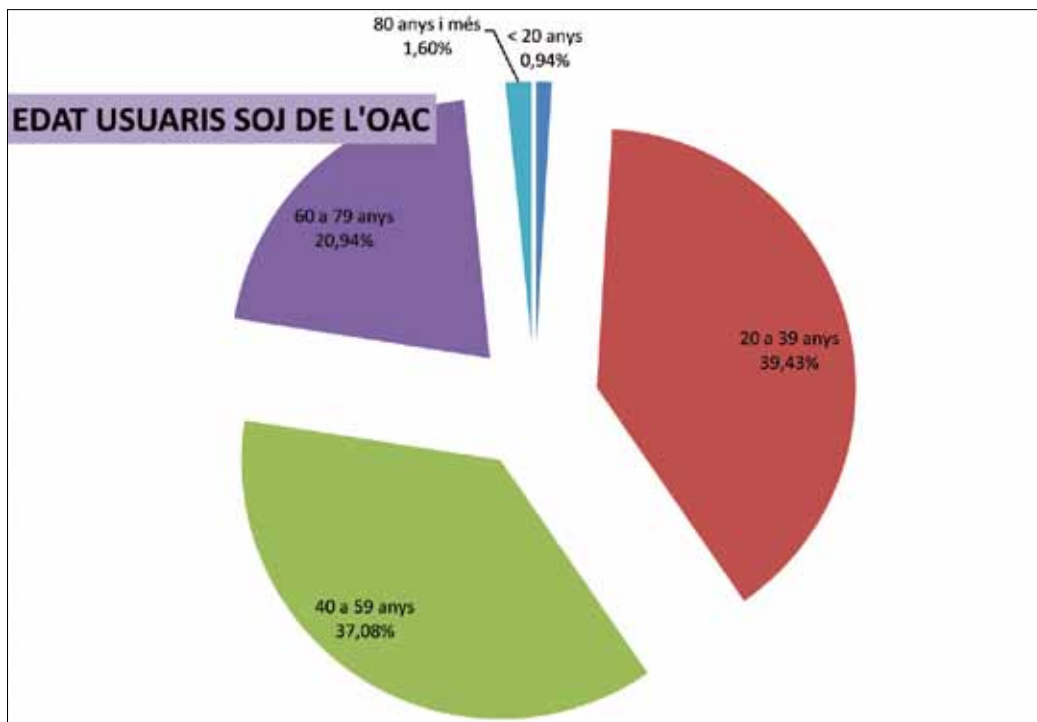
Gràfic 19. Dades ICAB

En un altre ordre de qüestions a destacar pel que fa als Serveis d'Orientació Jurídica veurem com el perfil de l'usuari, és d'un home entre 20 i 39 anys en situació d'atur, de nacionalitat espanyola i que és el primer cop que utilitza aquest servei.



Gràfic 20. Dades ICAB

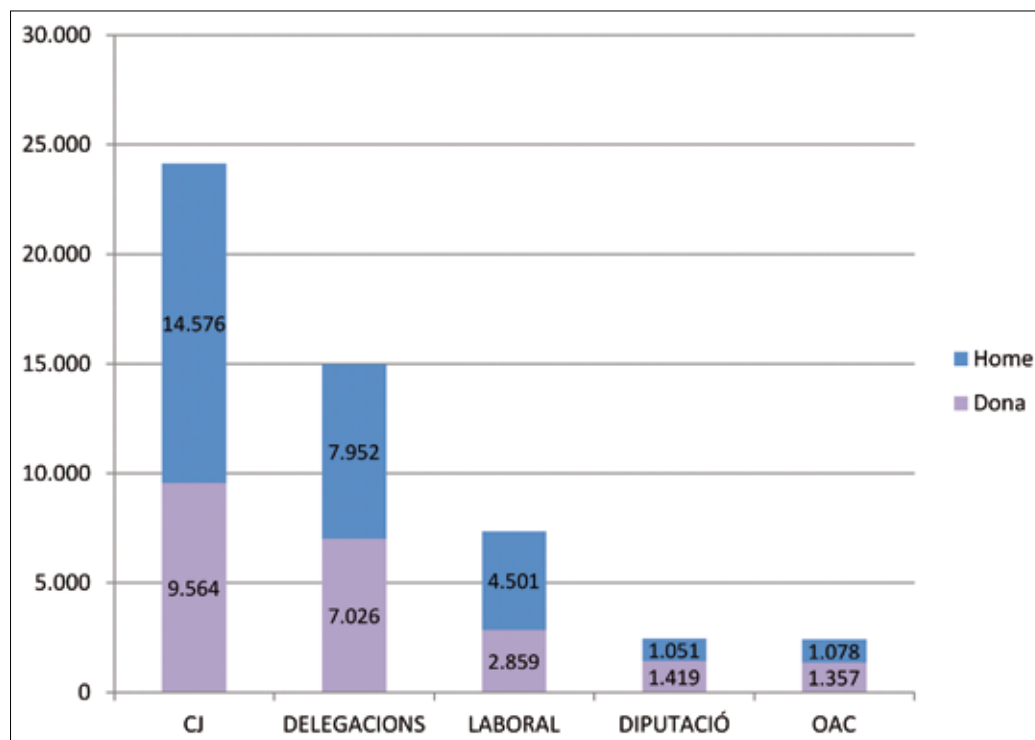
Ara bé, d'aquesta dada general també podem fer mirades més focalitzades i observarem com en el SOJ que es presta des de l'Oficina d'Atenció al Ciutadà de l'Ajuntament de Barcelona, malgrat també tenir aquesta franja d'edat majoritària, pot atendre també de manera més igualitària altres franges d'edat més grans. Probablement, la causa estigui basada en molt bona part, en el fet que es tracta d'un servei més municipal, proper en distància i en concepte; el que suposa per l'usuari més gran un plus de confiança.



Gràfic 21. Dades ICAB

En d'altres aspectes del perfil de l'usuari SOJ també podem atendre aquests detalls i observar algunes diferències curioses.

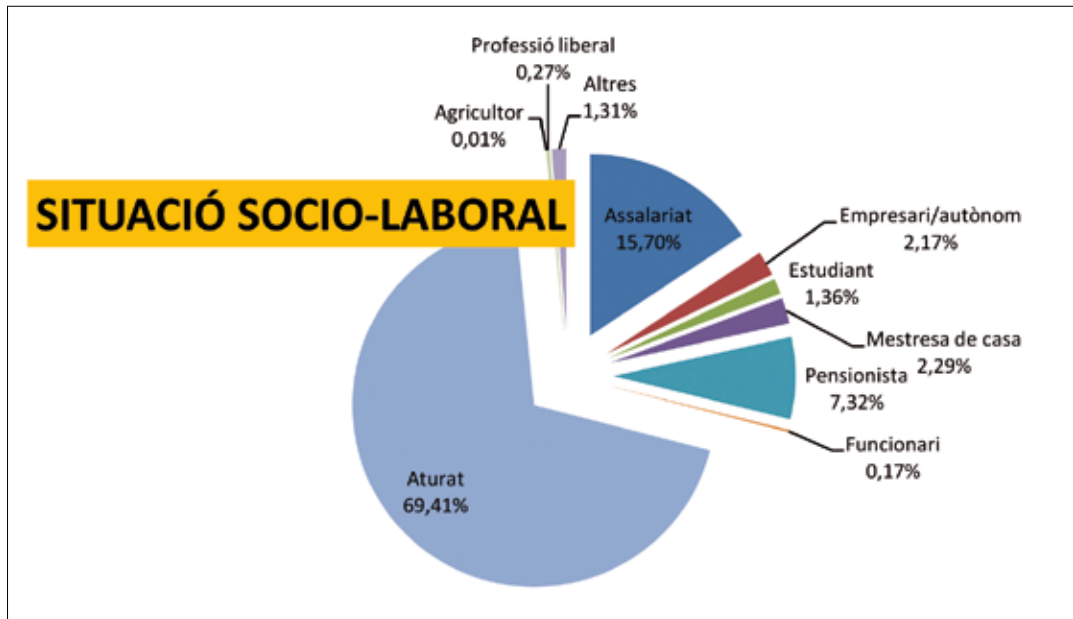
Per exemple, respecte de la dona i deixant de banda òbviament els dos serveis específics que estan dirigits a ella, podem observar com també en els serveis més de tipus municipalista i menys massificats la dona acudeix a aquests serveis de manera gairebé igual que les homes o inclús amb més freqüència com en el cas del SOJ-Diputació que, recordem, es troba lligat als Serveis Socials.



Gràfic 22. Dades ICAB

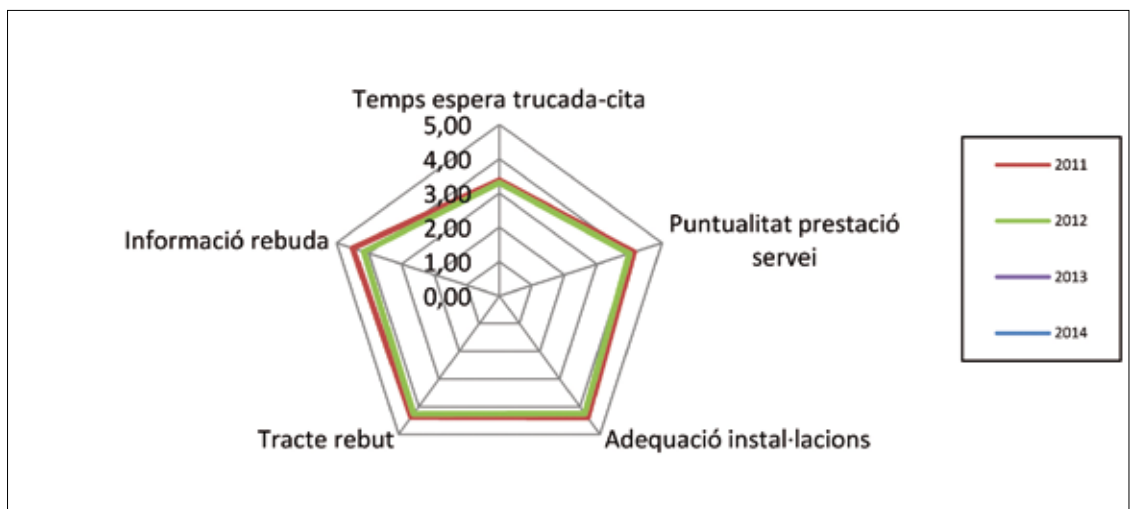
Pel que fa a la situació socio-laboral, com hem dit abans, la major part de les persones que acudeixen a aquests serveis es troben en situació d'atur, seguides dels assalariats i els pensionistes.

Només trobarem una situació inversa al Servei d'Orientació Jurídica Laboral, per raons òbvies i bastant igualitària entre assalariats i aturats, en al SOJ de l'OAC de l'Ajuntament de Barcelona.



Gràfic 23. Dades ICAB

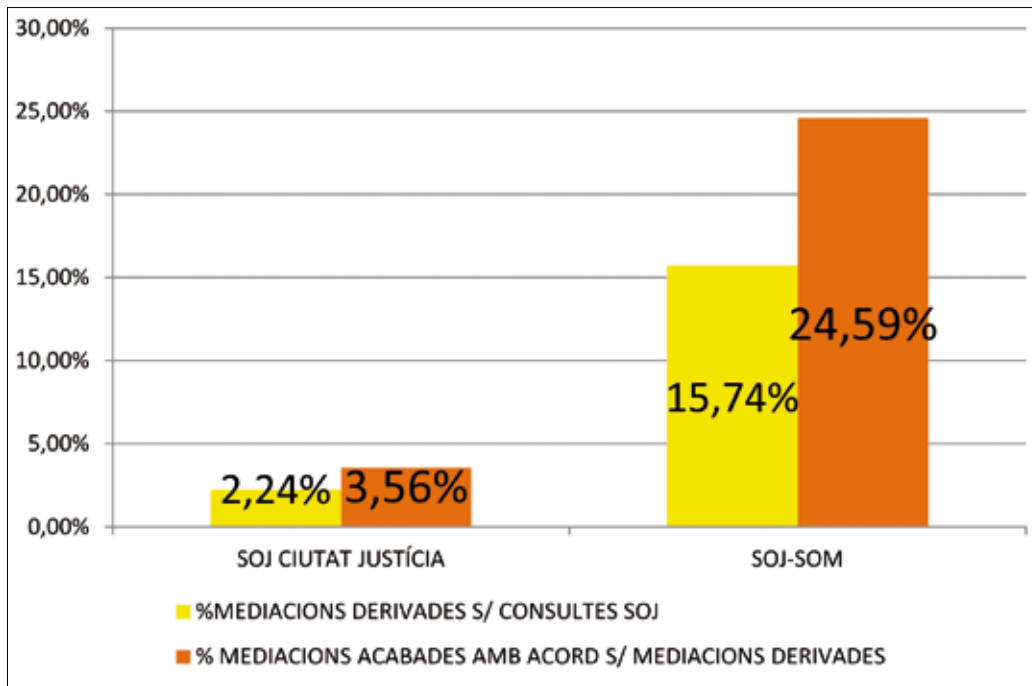
La valoració que fan els usuaris d'aquest servei és força positiva com es desprèn del seguiment d'enquestes que s'estan fent



En un altre ordre de coses, cal tenir en compte que la major part de les consultes que arriben a realitzar-se majoritàriament, no són susceptibles de ser resoltes per la via de la mediació. Situaríem en termes generals, la xifra de temes que podrien anar per aquesta via alternativa, en un 12%. Això sí, amb l'excepció de les consultes que arriben als serveis de l'Oficina d'Atenció al Ciutadà; on la mediació podria ser un canal en gairebé el 50% dels temes; atès que en molt bona mesura, aquestes qüestions es concentren en problemes de tipus domèstic.

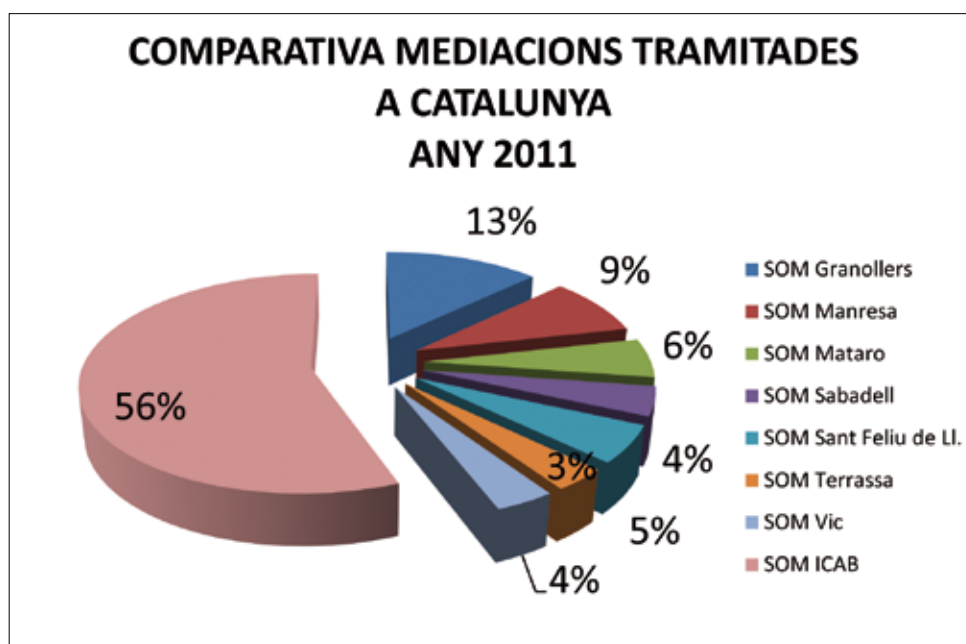
En qualsevol cas, aquesta xifra més o menys important de temes que caldria no derivar a l'àmbit judicial esdevé important si observem el comportament dels usuaris, ja que, tractant-se d'un procediment voluntari, només un 35% dels casos ho accepta.

Això sí, quant més fàcil li sigui a l'usuari podem accedir, més fàcil també serà que ho accepti. Això és fàcilment comprovable si veiem com als llocs on és Servei d'Orientació a la Mediació està prestat pel mateix lletrat que realitza el Servei d'Orientació Jurídica (SOJ-SOM) el percentatge de mediacions iniciades es duplica respecte d'aquells serveis que la mediació es presta de manera diferenciada.



Gràfic 24. Dades ICAB

L'ICAB en aquest tema, també suposa un percentatge important respecte el nombre total de mediacions que es realitzen a tota Catalunya.



Ara bé, cal tenir en compte que la derivació a mediació no sempre garanteix òbviament la possibilitat d'arribar a un acord. En aquests moments es troba en un 56% del casos, però no es tracta d'un mal

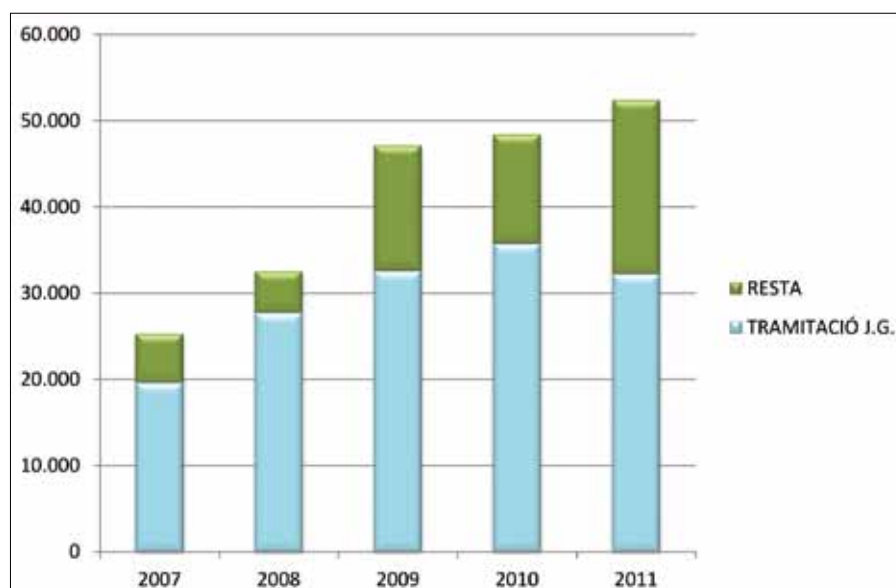
índex si ho comparem amb indicadors de serveis de conciliació i mediació administratius com pot ser el que existeix en l'àmbit laboral.

Continuant amb la tasca que es fa als Serveis d'Orientació Jurídica, cal tenir en compte que, del total de consultes realitzades, tampoc obligatòriament totes finalitzen en un procediment judicial. Al contrari, aquests serveis poden entendre's com una bona inversió atès que suposen exercir un filtre que, mantenint suficientment assessorat al ciutadà, el que és un dret bàsic, eviten en molt bona mesura que aquest conflicte o qüestió arribi als jutjats. Així, malgrat el que molts pensen, gairebé el 40% de les consultes no inicien la tramitació de l'expedient de justícia gratuïta i aquest percentatge ha anat augmentant malgrat les conseqüències de la crisi econòmica.

Podríem inclús arribar a una conclusió justament relacionada amb el valor dels serveis d'orientació jurídica.

Quan més serveis tingui la ciutadania al seu abast, quan més propers i fàcils d'obtenir, menys es judicialitzaran els conflictes i més fàcilment seran solucionats per vies no judicials.

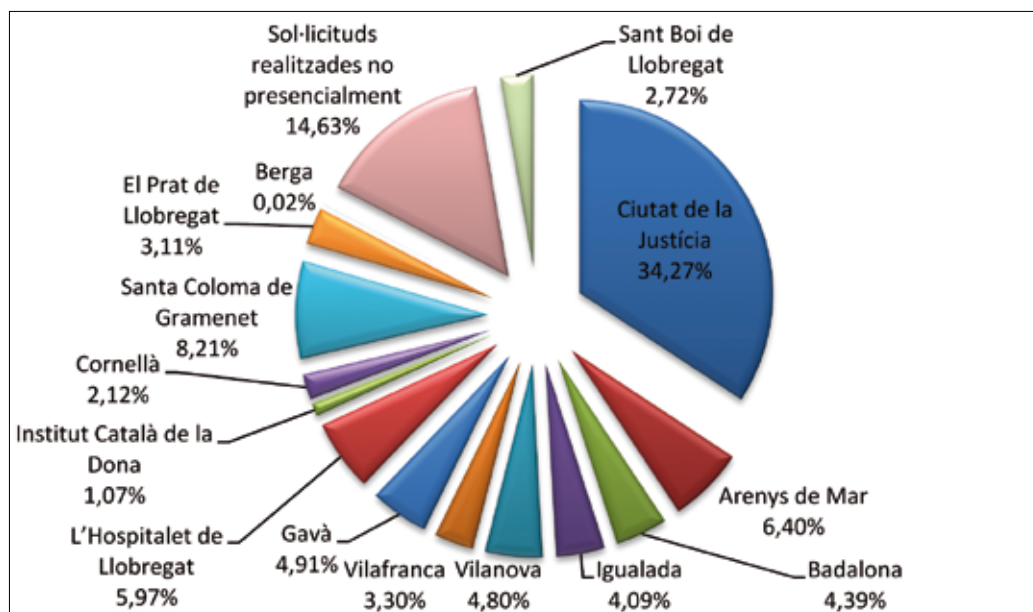
Aquesta és la interpretació lògica de l'observació d'una evolució al llarg dels anys més difícils que a nivell econòmic i social ens està tocant viure des que, ara ja fa 25 anys, van néixer aquests serveis.



Gràfic 25. Dades ICAB

Com es pot observar del gràfic anterior, el nombre de sol·licituds de justícia gratuïta ha anat augmentant de manera moderada al llarg d'aquests anys (un 65% des del 2007 fins al 2011) i no en la mateixa proporció que el nombre de consultes davant del Servei d'Orientació Jurídica (un 107% des del 2007 fins al 2011).

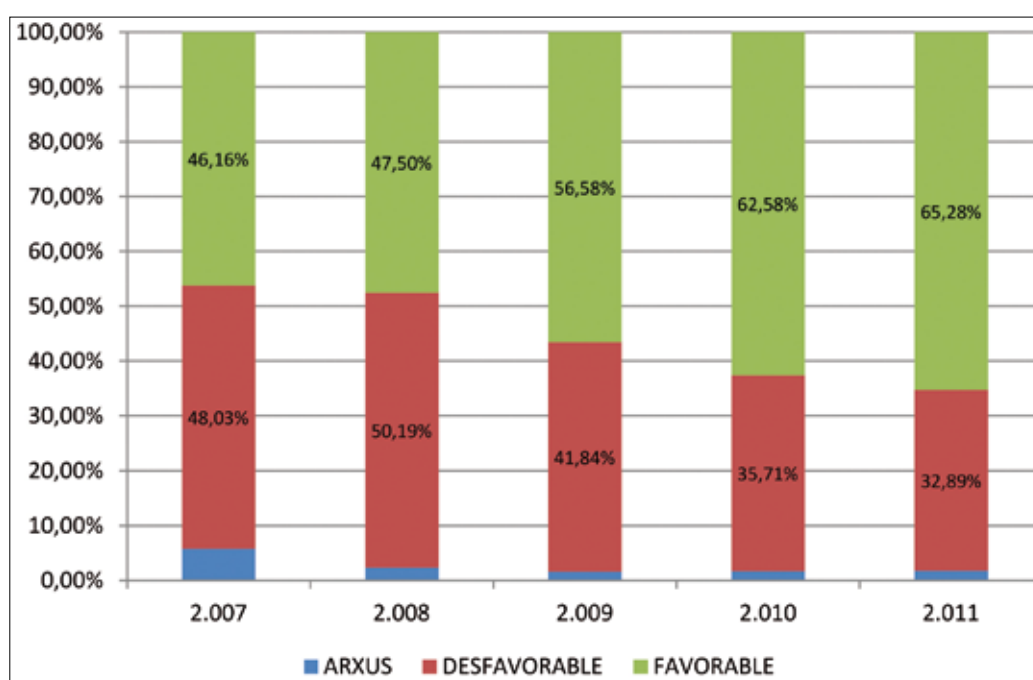
Un nombre important de les sol·licituds es concentren a Barcelona (Ciutat de la Justícia) però no de manera majoritària com es pot comprovar a la gràfica següent



Gràfic 26. Dades ICAB

Però, a més, no totes les sol·licituds de justícia gratuïta donen lloc a una resolució favorable. En virtut del que estableix la legislació vigent (Llei 1/1996 de 10 de gener d'assistència jurídica gratuïta i Decret 252/1996 de la Generalitat de Catalunya) els Col·legis d'Advocats en general i el Col·legi d'Advocats de Barcelona han de tramitar en primera instància les sol·licituds de justícia gratuïta i resoldre, de manera provisional, respecte de si els correspon el dret o no atenent una sèrie de paràmetres econòmics.

De l'evolució dels dictàmens emesos durant aquests anys, per part de l'ICAB es podran constatar dues qüestions fonamentals:



Gràfic 27. Dades ICAB

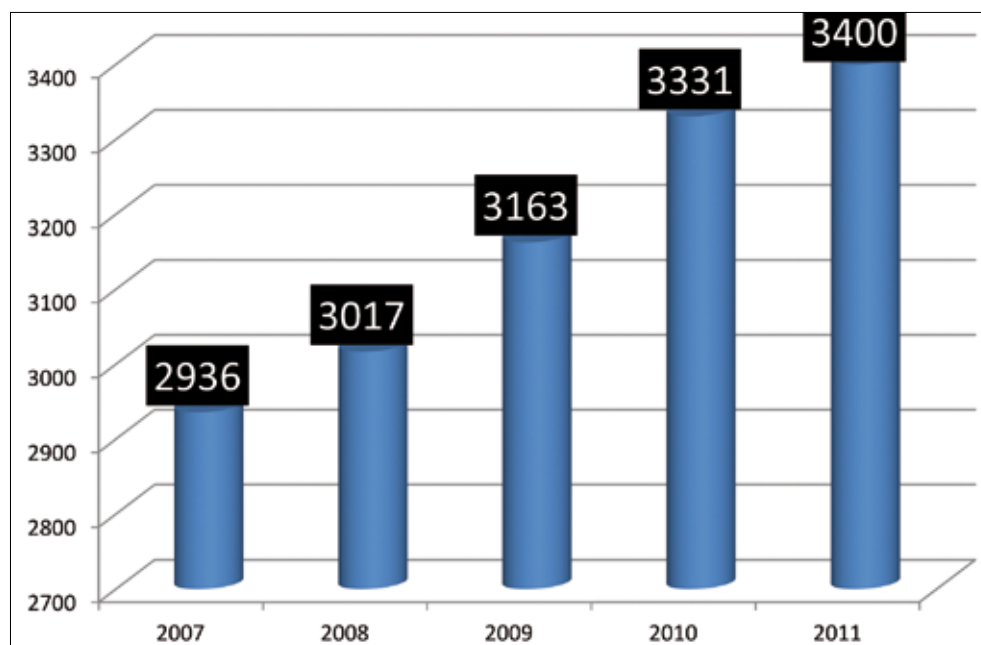
1. La tramitació feta pels Col·legis d'Advocats suposa un nou filtre accedeix als beneficis de justícia gratuïta únicament aquells que reuneixen els requisits.

2. La crisi econòmica ha tingut un efecte considerable en aquest àmbit de tal manera que si al 2007 només un 46% de les sol·licituds obtenien el benefici de justícia gratuïta, al 2011 aquest índex ha crescut gairebé 20 punts, arribant al 65%, el que en números absoluts a significat passar d'unes 10.000 sol·licituds aprovades a més de 14.000.

A més, cal tenir en compte que, els dictàmens emesos pel Col·legi d'Advocats són provisionals com determina la normativa vigent, corresponent a les Comissions d'Assistència Jurídica Gratuïta en General i a la de Barcelona en el cas de l'ICAB, l'emissió del dictamen definitiu. La confirmació però dels dictàmens emesos per l'ICAB arriba en els dictàmens favorables emesos a un 98% dels mateixos mentre que en el cas dels desfavorables, la confirmació és del 91%.

Un cop obtingut el benefici de justícia gratuïta, si el procediment pel qual ha estat sol·licitada requereix de la intervenció obligatòriament d'un advocat o advocada, llavors aquest es designarà d'entre els que es troben inscrits al servei del torn d'ofici.

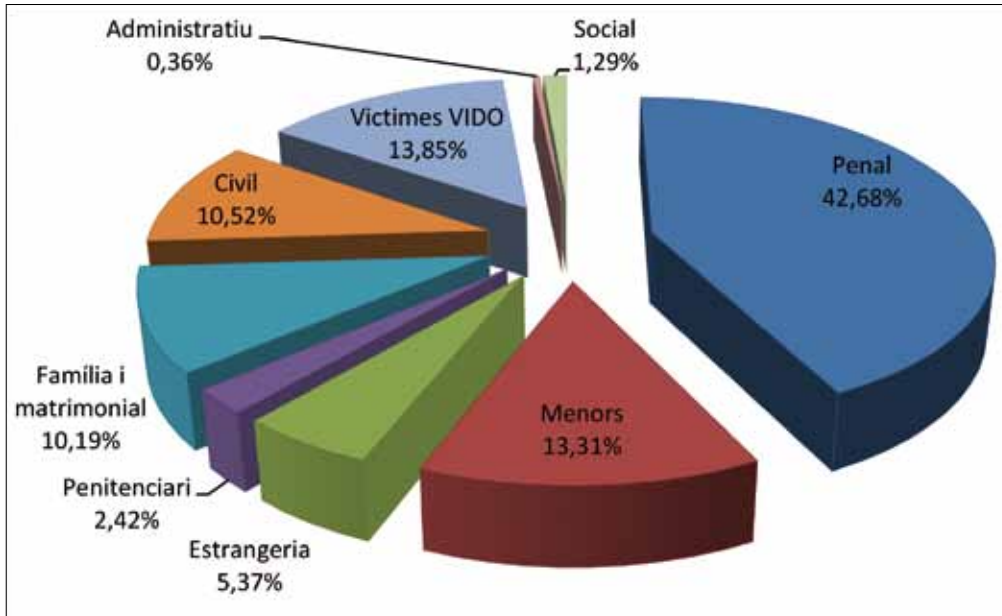
El nombre dels advocats inscrits a aquest servei ha crescut de manera important sobre tot, els últims anys, el que es considera és també efecte de la crisi econòmica.



Gràfic 28. Dades ICAB

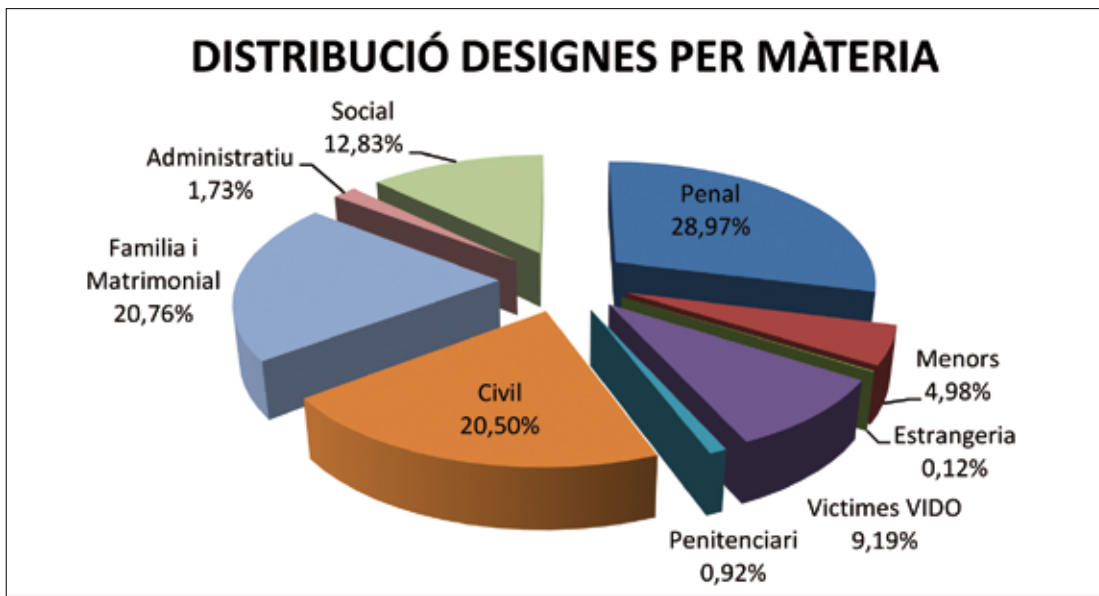
La major part d'aquests advocats s'inscriuen en els àmbits relacionats amb la jurisdicció penal en les seves diferents variants (general, menors, violència domèstica) mentre que àrees com laboral o administratiu tenen menys quantitat d'advocats i havent de tenir en compte que segons el Reglament

de l'ICAB no es pot estar inscriure simultàniament a més d'una de les grans àrees jurídiques (penal, civil, família, administratiu i social) el que facilita l'especialització i una major qualitat similar a la que es dona en l'àmbit privat de manera espontània.



Gràfic 29. Dades ICAB

La distribució però de les designes que s'efecten comporta també una major quantitat en l'àmbit penal encara que no en la mateixa proporció que els advocats inscrits.



Gràfic 30. Dades ICAB

El nombre total de designes efectuades al llarg del 2011 ha estat de 43.247. No corresponen amb el nombre d'expedients de justícia gratuïta tramitats i amb resultat favorable com a conseqüència d'altres supòsits que poden donar lloc a la mateixa.

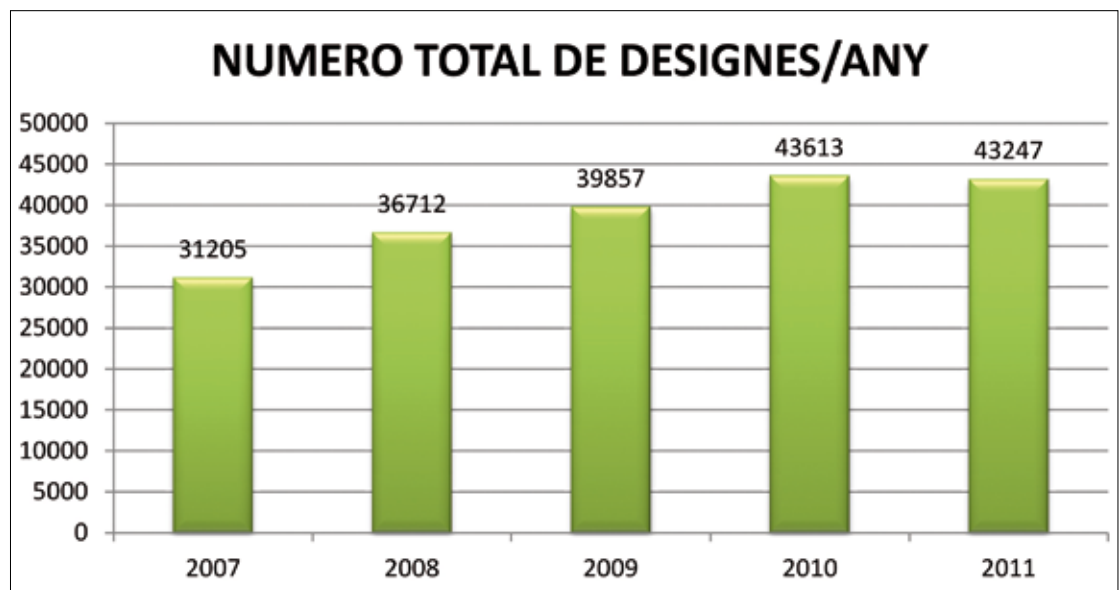
Efectivament, el Col·legi d'Advocats està obligat a designar advocat d'ofici sense condicionar-ho a l'obtenció o no de justícia gratuïta en els següents supòsits:

1. A requeriment judicial segons el que disposa l'article 21 de la Llei 1/1996, quan el jutge considera i fonamenta la urgència de la designa efectuada⁵.

2. En els procediments penals en la defensa de l'acusat i de manera imperativa quan la sol·licitud es realitza en el moment de la detenció.

3. En els procediments laborals per a la defensa del treballador per compte aliena sense necessitat de tramitar la sol·licitud de justícia gratuïta per la defensa en judici.

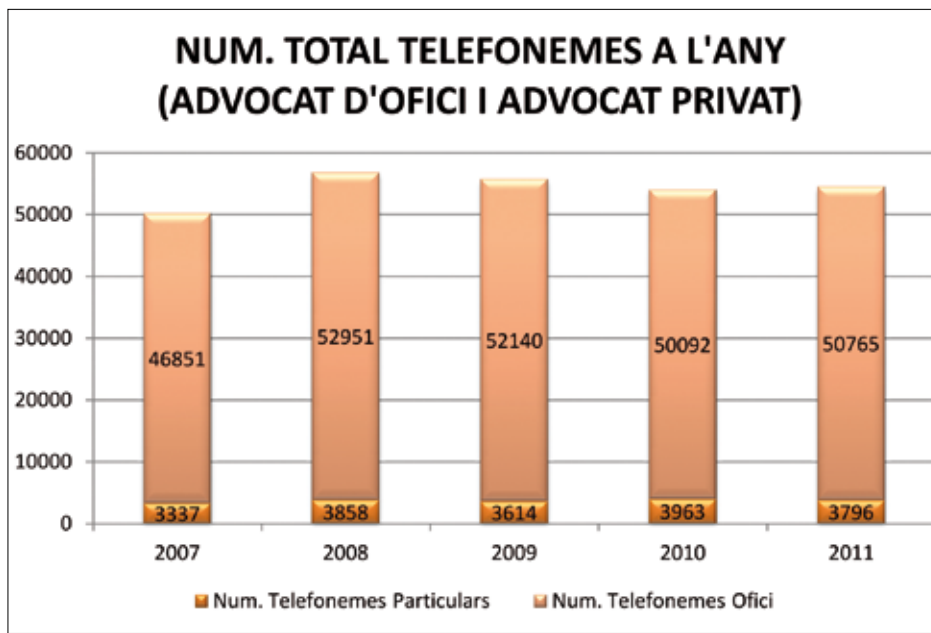
Aquestes són les variables que donen explicació al fet que, malgrat el nombre de persones que ha obtingut el benefici de justícia gratuïta ha augmentat, no ho ha fet, en la mateixa mesura inclús amb cert descens l'últim any, ni el nombre de designes d'ofici



Gràfic 31. Dades ICAB

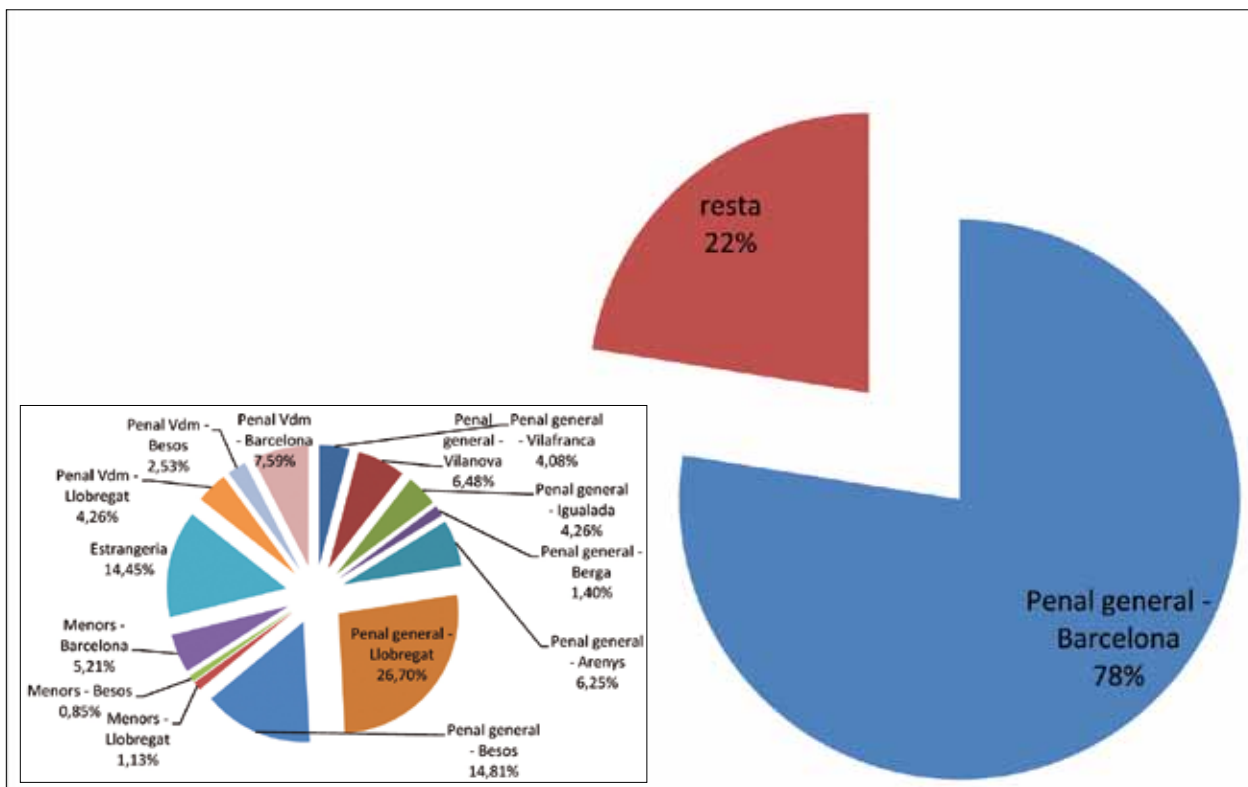
⁵ Art. 21: "Si, d'acord amb la legislació processal, l'òrgan judicial que conegui del procés considera que, per les circumstàncies o la urgència del cas, és necessari assegurar de manera immediata els drets de defensa i representació de les parts, i alguna manifesta que no té recursos econòmics, ha de dictar una resolució motivada en què requereixi els col·legis professionals perquè nomenin provisionalment un advocat i un procurador, quan les designacions no s'hagin fet anteriorment. El secretari judicial ha de comunicar aquesta resolució pel mitjà més ràpid possible als col·legis d'advocats i de procuradors, i a continuació s'ha de tramitar la sol·licitud segons el que preveuen els articles precedents"

ni el nombre de designes realitzades en el moment de la detenció (el que desde l'ICAB es coneix com a Telefonemes)



Gràfic 32. Dades ICAB

a més, en aquest àmbit específic de les designes en el moment de la detenció, podem també observar com la majoria es realitzen a la ciutat de Barcelona respecte de delictes considerats no específics (com tractaríem el tema dels delictes comesos per menors, en defensa de la víctima de violència domèstica, etc)



Gràfic 33. Dades ICAB

Tot i així, cal tenir en compte que en aquest àmbit es dona una altra circumstància que desvirtua en molt bona part les conclusions que es puguin extreure de la influència de la justícia gratuïta en aquest benefici en el si de l'àmbit penal.

Efectivament, com s'ha vist en gràfica anterior, el nombre d'advocats d'ofici designats en el moment de la detenció és d'un 93% front a un gairebé inexistent 7% de detencions que sol·liciten en el primer moment, la designació d'advocat de lliure designació.

Ara bé, en aquests moments es pot xifrar en torn a un 28% el nombre d'assumpes que malgrat tenir designat en un primer moment a un advocat d'ofici, finalment són defensat per un advocat privat designat posteriorment.

El fet que comparegui en el procediment un advocat privat és un dels motius pels quals, l'advocat de torn d'ofici, no només deixarà d'actuar en el procediment, si no que tindrà dret a percebre els honoraris que consideri oportuns del ciutadà i a retornar a l'Administració en el que, en el seu cas, hagués percebut a càrrec dels pressupostos de la Generalitat.

Els altres supòsits en els que els advocats d'ofici poden percebre honoraris són els legalment recollits a l'article 36 de la Llei 1/1996 de 10 de gener:

Article 36

Reintegrament econòmic

1. Si en la sentència que posi fi al procés hi ha pronunciament sobre costes a favor de qui hagi obtingut el reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta o de qui el tingui legalment reconegut, la part contrària ha d'abonar les costes causades en la defensa d'aquella.

2. Quan en la sentència que posi fi al procés es condemni a costes qui hagi obtingut el reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta o qui el tingui legalment reconegut, aquest està obligat a pagar les costes causades en la seva defensa i les de la part contrària, si dins dels tres anys següents a la fi del procés millora la seva situació econòmica; mentrestant la prescripció de l'article 1967 del Codi civil queda interrompuda. Es presumeix que ha millorat la seva situació econòmica quan els seus ingressos i recursos econòmics per tots els conceptes superen el doble del mòdul que preveu l'article 3 o si s'han alterat substancialment les circumstàncies i les condicions que es van tenir en compte per reconèixer el dret d'acord amb aquesta Llei.

3. Quan la sentència que posi fi al procés no contingui un pronunciament exprés de costes, i el plet l'hagi guanyat la persona beneficiària de la justícia gratuïta, aquesta ha de pagar les costes

causades en la seva defensa, sempre que no excedeixin la tercera part del que hi hagi obtingut. Si l'excedeixen, s'han de reduir al que importi aquesta tercera part, i atendre a prorrata les diverses partides.

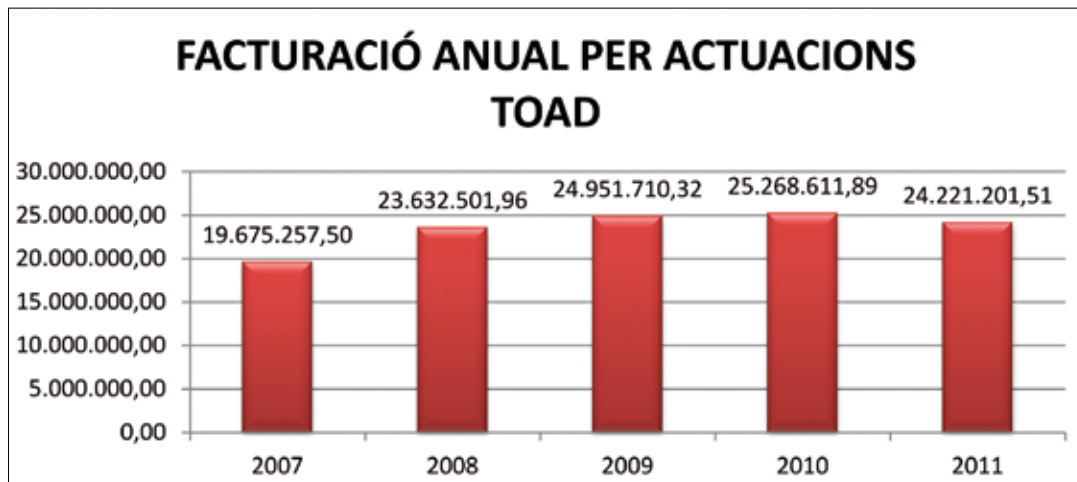
4. Quan es reconegui el dret a assistència jurídica gratuïta per a processos en els quals sigui procedent la petició de litis expensas i aquestes es concedeixin en resolució ferma a favor de la part que litiga amb el reconeixement del dret a assistència jurídica gratuïta, el lletrat i el procurador que hi intervenen poden exigir a aquesta part el pagament dels seus honoraris, fins a l'import total de la partida aprovada judicialment per a aquest concepte.

Les quantitats al llarg dels anys, atès que els motius són diversos, poden ser poc regulars però s'observa una certa tendència a l'augment com es desprèn de l'evolució següent:



Gràfic 34. Dades ICAB

Es tracta d'unes quantitats importants però que en el comput global de les facturacions anuals no arriben al 0,40% d'una factura que només pel que fa a l'ICAB suposa més de 24 milions d'euros.



Gràfic 35. Dades ICAB

Com es pot observar però, aquestes quantitats no estan tenint una evolució a l'alça. En justa correspondència amb les fluctuacions del nombre de designes i telefonemes de les que abans parlàvem, la factura corresponent al pagament de les actuacions dels advocats d'ofici ha suposat en l'últim any imports per sota del que es fa facturar l'any 2009.

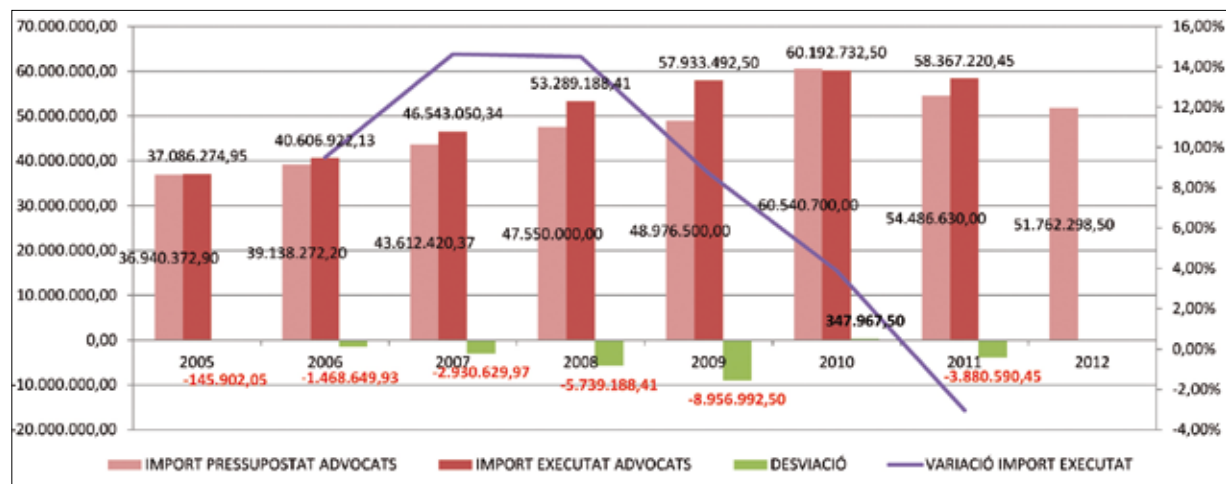
Cal a dir, però que això també ha estat en part com a conseqüència de la retallada imposada per la Generalitat de Catalunya l'any 2011 en el que els mòduls establerts per abonar cadascuna de les actuacions realitzades va patir una reducció del 5% lineal.

Aquesta situació cal que l'analitzem des del punt de vista global de Catalunya, tot tenint en compte que l'ICAB suposa el 46% del total dels imports abonats als advocats per les seves actuacions en l'àmbit del torn d'ofici i justícia gratuïta i que els imports totals que s'abonen per part de la Generalitat han de suportar també els costos derivats de la gestió que s'abonen als col·legis d'avocats i al consell de col·legis d'avocats mitjançant subvenció representant aproximadament un 5,5% ⁶.

Si observem així l'evolució d'aquesta partida en els últims anys, veurem com ha tingut un creixement progressiu que, més enllà de l'import corresponent al que s'abona als advocats, ha tingut a veure amb l'augment del nombre de procediments judicials que observem en tots els àmbits jurisdiccionals (com veurem a les pàgines dedicades a l'evolució judicials) i del que òbviament no podia quedar exclosa la part dedicada a la justícia gratuïta en la mida que, o bé ha de tenir comportaments similars, o bé poden ser l'altre part del procediment iniciat de qui litiga amb els seus propis mitjans.

⁶ Cal tenir en compte que aquest percentatge així com el sistema de retribució de la gestió no s'ha adequat al redactat que la disposició addicional 30 de la Llei 14/2000 de 29 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social (BOE núm. 313, de 30 de desembre, pel qual "a) La subvenció s'ha de determinar per a cada col·legi amb un sistema de mòduls compensatoris per expedient tramitat. b) Fins que no es compleixi aquest requisit, els col·legis han de percebre la quantia que resulti d'aplicar el 8 per 100 al cost econòmic generat en cada període de liquidació per les actuacions professionals esmentades en l'article anterior."

Ara bé, aquest creixement no sempre ha estat pressupostat convenientment, de tal manera que aquesta partida és de les poques que a la llei de pressupostos anuals es preveu com ampliable ⁷.



Gràfic 36. Dades ICAB

L'any 2010 va ser l'únic en el que les quantitats previstes van quedar una mica per sota de les quantitats efectivament executades i corresponen al mateix any. Tot i així, un pressupost l'any 2011 molt per sota de la realitat ha donat com a resultat, novament, una desviació negativa i molt ens temem que sigui una realitat que s'imposi l'any 2012 ⁸.

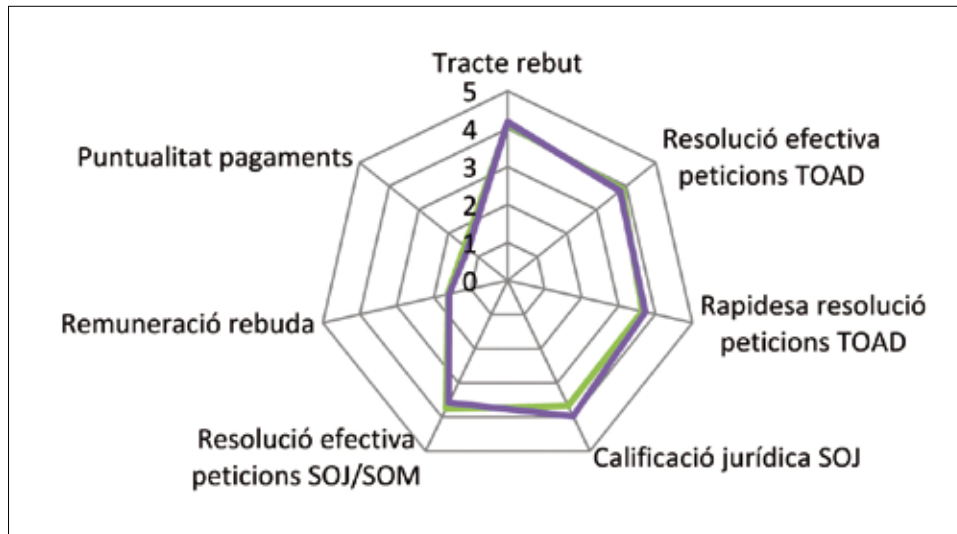
També cal recordar que els imports dedicats per part de la Generalitat a l'àmbit de justícia gratuïta per tots els conceptes, tot i ser una quantitat important, no és més que en torn a un 6% de la despesa total dedicada a l'Administració de Justícia.

En realitat, si tenim en compte les 265.385 actuacions en torn d'ofici o assistència al detingut i les 67.902 guàrdies de 24 hores que els advocats arreu de tota Catalunya han realitzat durant l'any 2011 i els imports destinats; veurem com la realitat es redueix a una mitjana de de 179,47 per actuació o guàrdia.

Els advocats són així molt crítics amb la valoració que fan respecte les quantitats a percebre i la puntualitat en el pagament mentre que puntuen amb notes molt satisfactòries la qualitat general del servei que presta el Col·legi d'Advocats de Barcelona.

⁷ Malgrat que no sempre aquesta opció ha estat accionada de tal manera que, alguns anys, la falta de previsió ha estat abonada amb els pressupostos de la següent.

⁸ En el moment de tancar-se aquest informe, el Departament de Justícia de la Generalitat encara no ha dictat resolució al respecte tot i que la proposta que s'ha fet arribar als Col·legis d'Advocats proposa la reducció d'un 10% en 4 mòduls determinats que suposen en torn a un 20% de la facturació global i una reducció de més d'un 60% respecte d'un mòdul quina afectació sobre el total general, pot ser d'un 3%. Amb aquesta proposta, la Generalitat preveu una reducció dels imports en torn a un 5%.



Conscients a l'ICAB de la necessitat de reformular adequadament aquest àmbit d'actuació per adequar-lo a les necessitats i expectatives d'una societat democràtica però, al temps, amb un control rigorós de la despesa generada; s'han proposat en diverses ocasions línies de treball que podem resumir aquí en 10 mesures concretes que haurien de suposar tant modificacions a nivell legislatiu com de procediment o tramitació.

Les propostes són:

1. Obligació d'acreditar insuficiència de mitjans econòmics, en tots els àmbits (incloent el laboral).

Acabar, per obsoleta, amb una protecció més enllà del raonable pel qual el treballador per compte aliè (tingui el sou que tingui) pot accedir gratuïtament a la justícia en la jurisdicció social. Creiem que en realitat és una norma injusta i per tant demanem que també per aquestes qüestions, s'hagi d'acreditar la insuficiència de recursos per poder accedir al dret.

2. Adaptar el concepte d'unitat familiar a la realitat de les parelles de fet i incloure totes les persones amb relació de parentiu que conviuen al mateix domicili, i entre les que no hagin interessos contraposats.

Adaptar-nos als nous temps i reconèixer la parella de fet com una unitat familiar, així com ampliar el concepte a tots aquells que tenint una relació de parentiu viuen al mateix domicili ja que ara s'estan donant també situacions per les que hem de denegar el dret a un pare de família amb 2 fills quan pot ser només excedeix un mínim dels límits actuals, mentre que el fill major d'edat sense càrregues familiars li concedim.

3 Desenvolupar el reconeixement parcial del dret mitjançant escales progressives i proporcionals en funció dels ingressos d'aquesta unitat familiar.

Aplicar la llei i desenvolupar-la per permetre modular situacions en què entre el doble o el quàdruple de l'IPREM es podria obtenir un reconeixement parcial.

4 Crear una oficina conjunta amb l'Administració, amb potestat coercitiva, per al cobrament dels imports en els casos en què hi ha denegació del dret o quan la llei permet el cobrament d'honoraris que possibiliti el devolució de les despeses que ha suposat.

Treballar conjuntament amb l'Administració de manera que puguem recuperar imports quan es denega el dret a justícia gratuïta advocat pot cobrar els seus honoraris. Avui dia, hi ha aquestes situacions, però l'advocat es troba sol sense real possibilitat coercitiva de poder cobrar els seus honoraris per així tornar el percebut del torn d'ofici. El col·legi, gràcies a la col·laboració dels jutjats, ja està treballant en aquesta línia, però hi ha també la implicació de l'administració.

5 Establiment de taxes en els supòsits de denegació del dret, per l'ús del servei d'orientació jurídica.

L'establiment de taxes d'utilització del SOJ. Tal com s'ha explicat anteriorment, només 6 de cada 10 ciutadans que acudeix als serveis d'orientació jurídica, obté realment el benefici de justícia gratuïta, pel que pot i ha de pagar el cost d'aquest servei públic.

6 Impossibilitat d'aprovació de cap tipus de modificació legal, que no vagi acompanyada d'un estudi que avaluï l'impacte en el sistema de justícia gratuïta i molt especialment pel que fa a la dotació pressupostària corresponent.

Evitar definitivament que puguin aprovar lleis que no es troben dotades econòmicament. És irrisori i absolutament negatiu que es posin en marxa modificacions legislatives que no van acompanyades d'una memòria econòmica que avaluï els costos i per tant ajudi a decidir si és possible o no prendre aquesta decisió. En l'àmbit del torn d'ofici, la major part de les vegades en què la factura anual ha augmentat per sobre de l'IPC ha estat com a conseqüència d'aquest tipus de modificacions i per tant, seria absolutament injust que es pretengui l'estalvi rebaixant els mòduls dels advocats.

7 Potenciar sistemes de resolució alternativa de conflictes, garantint la defensa jurídica, que permetin la reducció de costos del que suposa el procediment judicial (costos associats a la pròpia estructura de l'Administració de Justícia).

Potenciar la resolució alternativa de conflictes. Acudir als jutjats no només dona com a resultat la factura corresponent als que s'abona a l'advocat del torn d'ofici. Suposa una despesa importantíssim

pel que fa a l'estructura del jutjat, la part proporcional del sou dels magistrats, els secretaris, els funcionaris, la intervenció de perits, el material d'oficina ... Ja hem demostrat que una bona orientació jurídica pot evitar el conflicte judicial però també hi ha altres mecanismes, com la mediació.

8 ■ **Millorar el sistema de pagament de les retribucions dels advocats inscrits al torn d'ofici, amb compromís de pagament puntual que obligui abona interessos per mora en cas d'incompliment per part de l'Administració.**

Comprometre l'Administració a que, com qualsevol entitat, aboni puntualment els seus deutes. No es pot permetre que hi hagi retards cada vegada més importants. És fonamental que aquest compromís es mantingui.

9 ■ **Facilitar als advocats inscrits en els Torns d'ofici els mitjans de suport tècnic necessaris per a una correcta defensa dels interessos del ciutadà (traductors, perits, etc.)**

Treballar amb altres col·lectius implicats també en el desenvolupament d'una justícia gratuïta de qualitat. Així, per exemple, és fonamental la possibilitat de comptar amb traductors, no només de moment del judici o declaració judicial, sinó per la preparació de la defensa.

10 ■ **Impulsar decididament l'expedient electrònic, la tramitació en línia i les noves tecnologies per guanyar en qualitat, eficàcia i eficiència.**

Aprofitar-se de les noves tecnologies que ens estalvien temps i també diners, però sobre ens possibiliten una millor qualitat. Un exemple ben senzill, posar en marxa un sistema de videoconferència entre les presons i els col·legis d'advocats, no només suposaria millorar l'accés de l'advocat al seu defensat, sinó que redueix costos de desplaçaments i disfuncions en la gestió interna de les presons.

L'Àmbit Civil

Introducció

La sistemàtica seguida en l'elaboració d'aquest àmbit jurisdiccional ha estat la d'elaborar un primer examen genèric de l'estat de la Jurisdicció Civil des de 2000 fins el 2010, per passar seguidament a un estudi més detallat sistematitzat, mitjançant la divisió en àrees diferents, segons les competències que cada Jutjat de la Jurisdicció Civil té encomanades (civil per especialitats):

- 1.- Jutjats de Primera Instància
- 2.- Jutjats de Família
- 3.- Jutjats Mercantils ¹
- 5.- Aspectes Civils dels Jutjats de Violència contra la Dona
- 4.- Aspectes Civils dels Jutjats de Menors
- 6.- Seccions Civils de les Audiències Provincials
- 7.- Sales Civils TSJ de les CCAA

L'àmbit civil que s'ocupa de les relacions privades regides pel Codi civil i per les qüestions relacionades amb el tràfic mercantil, enguany confirma les tendències apuntades a l'informe de la justícia anterior, això és: un augment de la litigiositat, sobretot en els assumptes mercantils i una desacceleració en la

¹ Tot i que podríem establir que els Jutjats del Mercantil formen part d'una Jurisdicció –La Mercantil- separada de la Civil, hem inclòs l'estudi de la seva situació dins d'aquest apartat per una qüestió de sistemàtica atenent a la tangencialitat que ambdues Jurisdiccions mantenen.

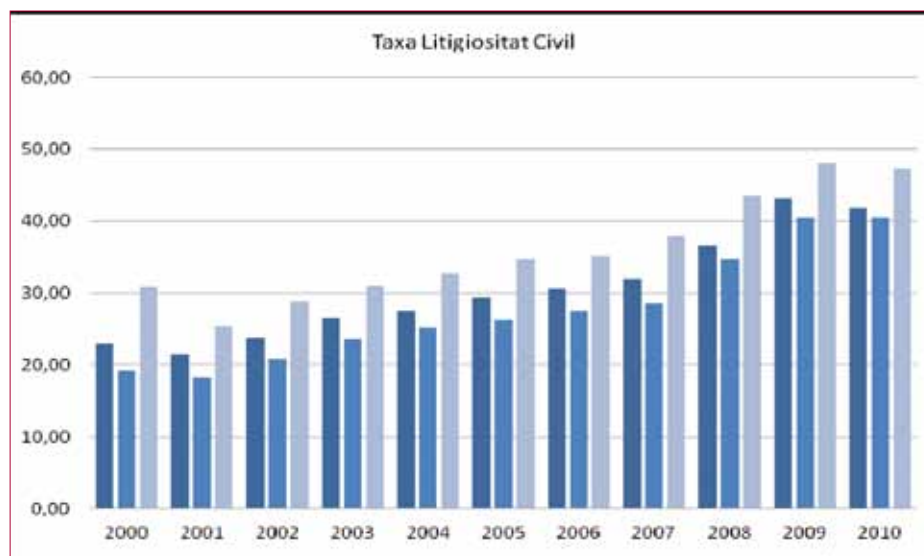
resolució que ha tornat a repuntar durant l'any 2010. El volum d'assumptes civils que suporta l'ICAB passa a ser lleugerament inferior a la resta de Catalunya a partir del 2008, canviant la tendència anterior on la demarcació ICAB suportava un volum superior al de la resta de Catalunya.

Destacar el descens puntual dels assumptes de família en el 2007 i 2008 i l'augment progressiu dels assumptes mercantils que provoca que la taxa de congestió a màxims històrics.

Pel què fa als indicadors judicials, destacar la millora durant el 2010 de la capacitat resolutiva, encara que aquesta continua sent insuficient per atendre les demandes de justícia en les relacions privades. La pendència i la congestió en tots tres territoris comparats, tot i ser inferior a l'any 2009, continua a uns nivells insostenibles que fan necessària de manera urgent la creació de nous òrgans judicials i la dotació de nous mitjans personals i materials.

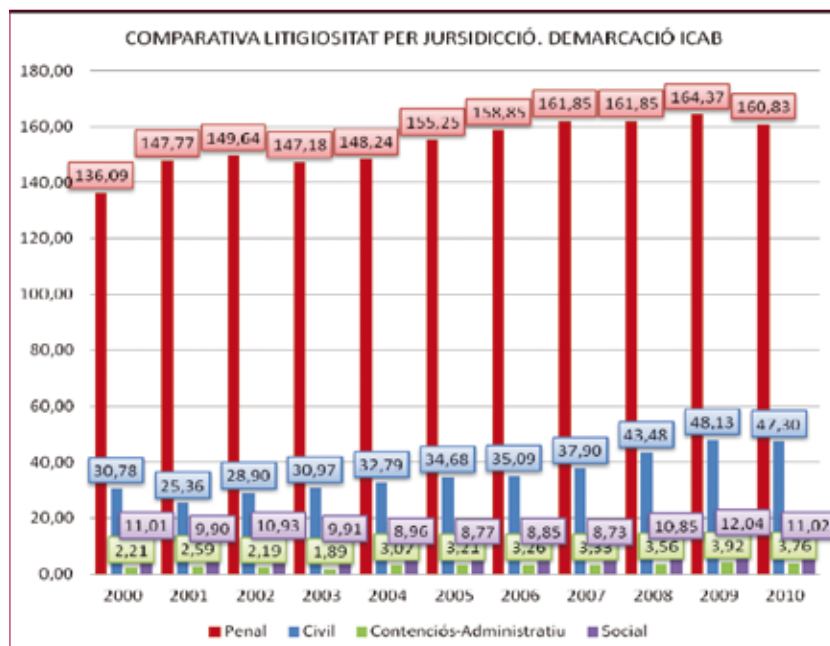
La litigiositat

La litigiositat civil presenta una marcada tendència a l'alça des de l'any 2001 fins al 2009, amb una lleugera davallada que podem veure en l'any 2010.



GRÀFIC 1. Taxa de Litigiositat Civil

Com s'observa en la gràfica que es mostra a continuació, la conflictivitat civil continua ocupant el segon lloc, després de la penal, en el volum de conflictes que resolen els jutjats i tribunals en els territoris comparats. En concret, vegem la gràfica corresponent a la demarcació ICAB:



GRÀFIC 2. Comparativa Litigiositat per Jurisdicció. Demarcació ICAB.

Causes explicatives de l'augment de la litigiositat civil

Cercar-ne els motius d'aquesta situació, que es perllonga al llarg dels anys, i que lamentablement ens ofereix un estancament sense millora, és un dels objectius d'aquest estudi. Si al primer Informe sobre la Justícia publicat s'apuntava –com a possibles causes de la situació d'empitjorament de la litigiositat civil:-

- L'escassa incidència de la mediació en tant que instrument alternatiu a la via judicial, atès/-a:
 - o La inexistència d'una única Llei estatal que regulés la mediació com a via de solució extrajudicial de controvèrsies
 - o El fet que partim de la premissa de la “voluntarietat” de la submissió, sempre en parlem des del punt de vista de la Jurisdicció voluntària
 - o I la manca d'una sensibilitat social envers aquest mecanisme extrajudicial
- L'augment de la població a Catalunya
- I el fet que el PIB català és superior al de la resta de CCAA

En aquest quart Informe sobre la Justícia seria possible aventurar-nos en la cerca d'altres factors d'incidència en la qüestió –que ajudin a complementar l'esquema-, com ara:

- La crisi econòmica a la que ens trobem immersos, la qual ve derivada de la crisi del sistema hipotecari (hipoteques “subprime” USA ²) i la bombolla immobiliària produïda a Espanya (coneguda com a “crisis de totxo”).
- Aquesta situació incideix, de forma directa en l'índex de la conflictivitat civil, augmentant els procediments:
 - o Hipotecaris, Reclamacions de rendes i/o desnonaments, Procediments concursals (àmbit mercantil), Crisis matrimonials/familiars, Reclamacions quantitat, Embargaments... ³

² A fi d'ampliar informació sobre la conjuntura econòmica examinar l'apartat relatiu a litigiositat de l'àmbit social del present informe sobre la Justícia

³ Diversos mitjans de comunicació diàriament publiquen notícies relatives a l'augment del nombre de procediments concursals, augment de l'atur –de forma acusada al sector constructiu-, augment conflictivitat assumptes arrendaments urbans, etc. Elements significatius de la situació de crisi esmentada

OPINIÓ

El (mal) funcionament de la justícia a l'Estat Espanyol. Què hi podem fer els advocats?

Són moltes les veus que en els darrers temps es pronuncien sobre el funcionament, mal funcionament, de la justícia a l'estat Espanyol. Situació que sembla enquistada de tal manera que, tot i el general convenciment per part de les autoritats i de tots els operadors jurídics sobre l'importància d'arribar a assolir una administració de justícia que funcioni, no sembla haver manera humana que això sigui possible. Així, la Revista Jurídica de Catalunya en el seu darrer "Pòrtic" (any CXI – num. 1) fa una anàlisi ben crítica de la Llei 37 / 2.011 que ha suposat, diu, "la vint-i-cinquena modificació de la LEC (en poc menys d'onze anys des de la seva entrada en vigor), tot afegint que "el desencert de la reforma ha arribat a nivells intolerables especialment pel que fa als recursos..."

Finalment, valorant conjuntament l'esmentada Llei 37 / 2.011 i la Llei 38 / 2.011, modificativa de la Llei Concursal el "Pòrtic" acaba dient que "... aquestes reformes lluny d'agilitzar la justícia, han creat nous problemes i entrebancs que posen les coses encara més difícils a jutges i advocats, i, el que és pitjor, perjudiquen als justiciables i degraden la imatge de la justícia ". Al seu torn, el número de Febrer de 2.012 de la revista "Abogados" es fa reso de la voluntat del nou ministre de justícia d'afrontar una nova i enèsima reforma de la justícia, tot demanant la complicitat del col·lectiu d'avocats als que, ara sí, el Sr. Ministre es compromet a tenir molt en compte. Seguidament, l'esmentada publicació dedica la ma-

joria de les seves pàgines a explicar les propostes – 14 - dels advocats per tal de millorar la justícia.

Davant d'aquesta situació, prenent en consideració els seus antecedents històrics i la complexitat de les mesures de tots tipus a emprendre per tal d'esmenar aquest mal funcionament crònic de l'administració de justícia espanyola, és fàcil caure en el desànim aclaparats per la magnitud i dificultat de la comesa. En aquest punt, s'escau citar aquella cèlebre frase del president Kennedy "no preguntis què pot fer Amèrica per tu, pregunta't que pots fer tu per Amèrica" com a punt de partida per al meu plantejament. La qüestió és: ¿ Què podem fer els advocats per millorar el funcionament i la imatge de la justícia?. ¿Pot la nostra actuació professional, que depèn només de nosaltres, contribuir de manera significativa a la consecució d'un objectiu que, de tantes vegades frustrat, sembla impossible d'assolir?.

Penso que la resposta a la pregunta plantejada ha de ser afirmativa: Sí. Els advocats podem amb la nostra actuació; és a dir, portant a terme una determinada manera de "fer d'avocat" millorar el funcionament i la imatge de la Justícia i dignificar el sistema judicial. Quines haurien de ser, segons el meu parer, les nostres pautes d'actuació?. Com a punt de partida i primer gran objectiu, els advocats hauríem de treballar en possibilitar que els conflictes d'interessos i personals que ens són confiats es puguin resoldre per la via de la transacció. Això suposa per part nos-

tra una sèrie d'accions concretes: Així, en primer lloc, en obrir un nou expedient procurarem no incitar el nostre client a l'enfrontament innecessariament ni a accentuar el conflicte ja existent, sense cap raó, ni proposar-li actuacions amb poca base jurídica i de resultat dubtós. De entrada, estem per escoltar, temperar i posar objectivitat.

En segon lloc, ens posarem en contacte amb l'advocat contrari per poder parlar sobre el assumpte de que es tracti, defensant el nostre client i els seus interessos amb tota la decisió, però també amb la clara voluntat d'explorar les possibilitats de que, en tot o en part, el conflicte entre les parts pugui resoldre's extrajudicialment. A aconseguir aquest objectiu, ens ajudaran les actituds i conductes fonamentades amb una sòlida base jurídica, el respecte per la part contrària com a tal i la consideració dels seus interessos, així com un tracte adequat amb el company que la representa, donant sempre compliment a les normes deontològiques.

Si la conciliació extrajudicial no ha estat possible i no queda més remei que iniciar la via contenciosa, tindrem molt en compte que en l'àmbit civil és possible també el arribar a acords una vegada engegat el procés i, per tant, procurarem que en totes les nostres actuacions processals, orals o escrites, no sigui la nostra actuació la que extremi encara més les diferències entre les parts. Es tracta de no confondre una actuació professional dura i contundent, fins on sigui necessari, amb l'agressivitat i la falta de respecte vers el contrari. En aquest sentit, és especialment reprobable la pràctica d'alguns companys, sobre tot en l'àmbit del dret de família, d'acudir injustificadament a la via penal per tal d'obtenir alguna avantatge processal.

Recent engegat el procés, tindrem en compte que l'article 414 de la LEC, regulador de l'audiència prèvia, ordena que aquesta " s'ha de portar a terme per arribar a un acord o una transacció de les parts que posi fi al procés(...)". No està de més recordar també als jutges aquest paràgraf del 414, doncs entre tots l'hem convertit en la pràctica en una mera formalitat.

Més enllà de la nostra actuació conciliadora, hauria també de formar part de la nostra cultura de treball el ser proactius en l'àmbit de la resolució extrajudicial dels conflictes, recomanant als nostres clients, sempre que això sigui possible el acudir a la mediació o a l'arbitratge i tutelar-los adequadament en aquests processos.

Val a dir que aquesta forma de fer d'advocat, fonamentada en aquest estil conciliador i pro-transacció és perfectament compatible amb una defensa jurídica ferma, ambiciosa i de qualitat dels interessos dels nostres clients. Haurem de treballar, en definitiva, l'art de la mà de ferro en guant de seda.

En resum, el que he pretès en aquestes línies és explicar com els advocats, només amb la nostra actuació professional, basada en el convenciment de la bondat de les solucions als conflictes basades en la conciliació extrajudicial, acompanyada del compliment de les normes deontològiques, la bona educació i el nostre compromís amb la justícia ajudaríem, i molt, a que aquesta funcionés molt millor i que tingués una molt millor imatge, amb independència de les altres reformes que segurament son també necessàries.

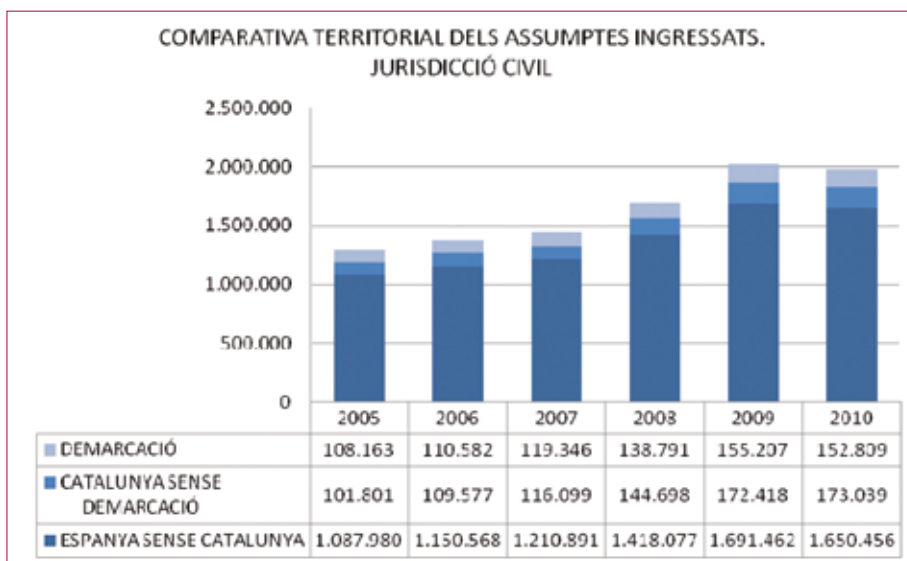
Ramon Pratdesaba i Ricart, Advocat.

President de la Secció de Dret Civil de l'ICAB.

Moviment d'assumpes

Assumpes ingressats

Els assumpes ingressats en el darrers sis anys mostren una tendència alcista que ja es venia apuntant en anys anteriors. No obstant això, de l'observació dels tres gràfics següents es desprèn una relativa estabilitat que es tradueix en augments progressius moderats en tots tres àmbits estudiats (Espanya sense Catalunya, Catalunya sense demarcació i demarcació ICAB), al llarg del període extractat per a l'estudi. Aquesta tendència a l'alça però, s'ha vist frenada al 2010 amb un lleugera caiguda dels assumpes ingressats tant a Espanya (sense Catalunya) com a la demarcació ICAB, a diferència de Catalunya (sense demarcació ICAB) que ha continuat mantenint-se la tendència anterior.



GRÀFIC 3. Comparativa territorial dels assumpes ingressats. Jurisdicció Civil.

Durant el període comprès entre els anys 2005 i 2010, ambdós inclosos, podem establir una sèrie de diferències entre els tres àmbits territorials estudiats en el present informe:

- Espanya ha ingressat un total de 1.976.304 assumpes al 2010, essent només durant l'any 2009 el total de nous assumpes ha estat de 2.019.087, xifra més alta en comparació amb la resta d'anys estudiats, i que òbviament evidencia una tendència creixent, que com ja s'ha citat anteriorment durant el període del 2010 s'ha reduït.

- Catalunya, només al 2010, ha ingressat 325.848 nous assumpes, el que suposa un 16,4% sobre el volum total d'assumpes ingressats a tot l'Estat espanyol. Xifra, que d'altra banda, denota una tendència creixent en idèntiques condicions que l'evolució mostrada a Espanya.

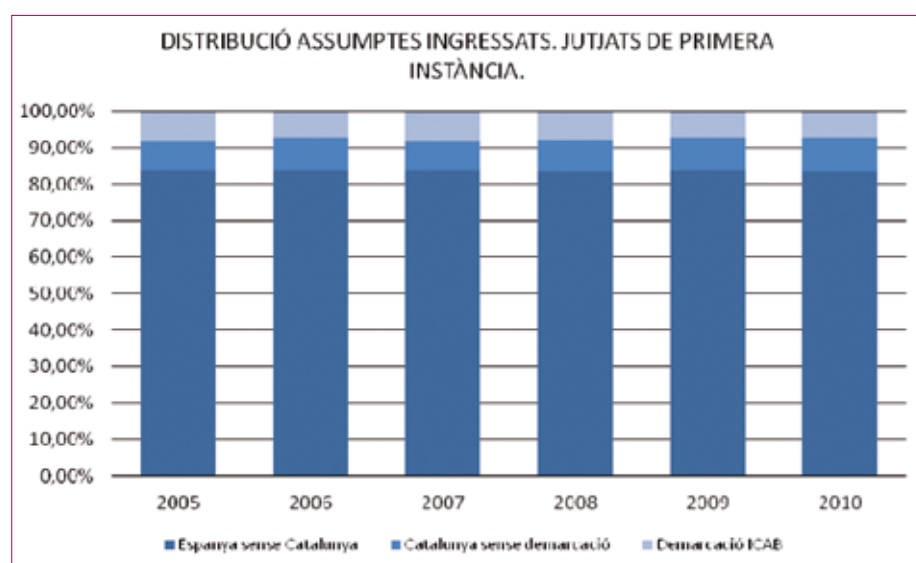
- La Demarcació ICAB ha presentat, durant el 2010, una reducció respecte l'any immediatament anterior en 2.398 nous assumpes, situant-se en un volum de 152.809 nous assumpes, la qual cosa suposa un 46,89% sobre el total del volum de Catalunya, percentatge que sens dubte i necessàriament ha d'influir en la càrrega d'assumpes i en l'estat dels indicadors judicials de la Demarcació, com més endavant veurem.

Hem de concloure destacant dos aspectes:

- La càrrega d'assumpes que suporta la Demarcació ICAB en comparació amb l'àmbit territorial català és superior a la de la resta de Catalunya.

- La tendència, des de l'any 2005, a incrementar el volum d'assumpes ingressats s'ha vist tallada al 2010, que ha vist com per primera vegada en molts anys els assumpes ingressats decreixien respecte l'any anterior.

Vegem que ocorre amb els assumpes ingressats en primera instància:

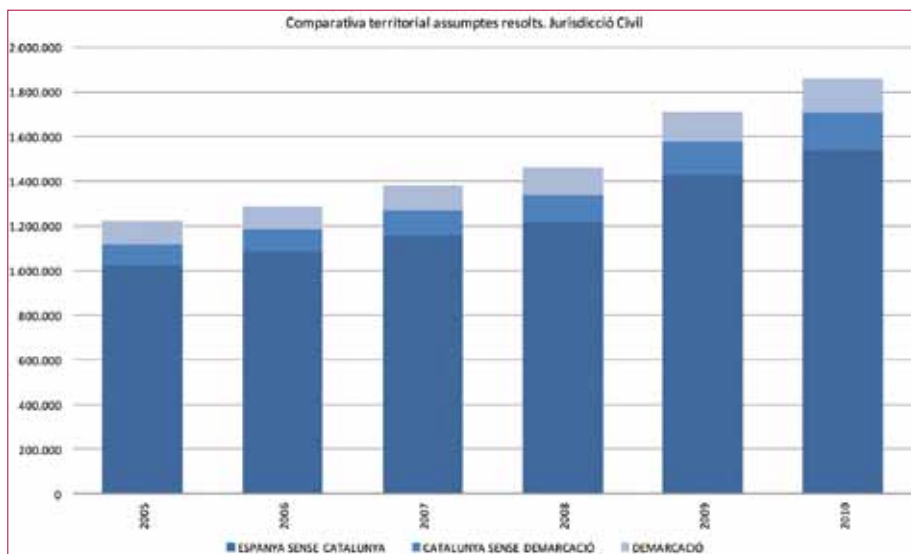


GRÀFIC 4. Distribució assumpes ingressats. Jutjats de Primera Instància.

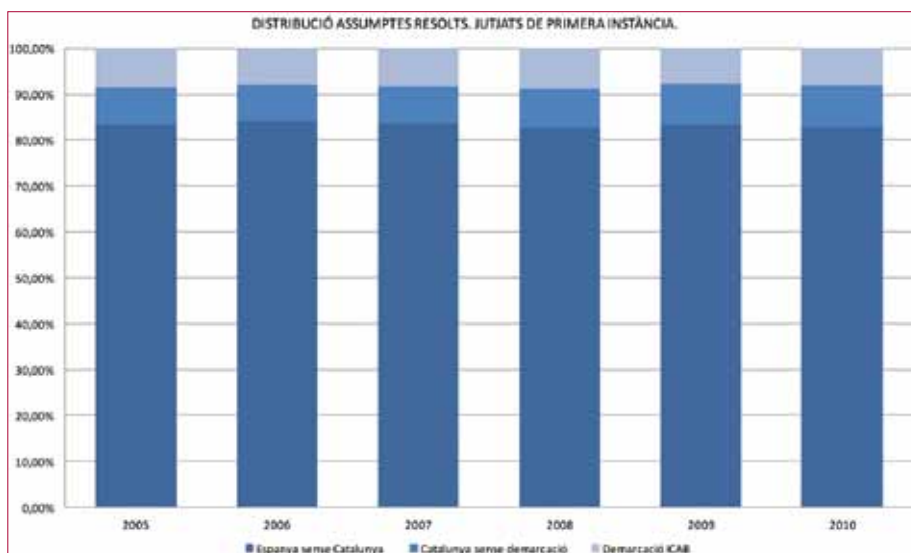
Com s'observa en el gràfic anteriorment mostrat, la tendència seguida en els assumpes ingressats en l'àmbit civil general –que inclou la incoació de procediments en tots els Jutjats i Tribunals de la Jurisdicció–, com únicament en els Jutjats de 1^a Instància, és idèntica.

Assumpes resolts

La capacitat resolutiva dels òrgans judicials del civil ha experimentat un increment bastant regular, excepte una pujada important de la capacitat resolutiva, que s'observa en el gràfic següent, durant l'any 2008.



GRÀFIC 5. Comparativa territorial assumptes resolts. Jurisdicció Civil.

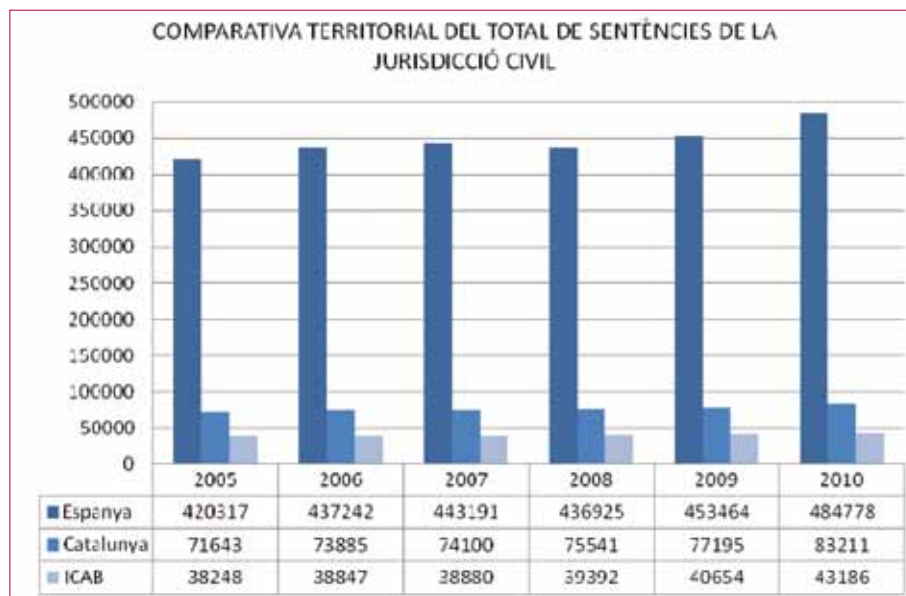


GRÀFIC 6. Distribució assumptes resolts. Jutjats de Primera Instància.

Analitzant més exhaustivament les dades que ens facilita l'observació dels gràfics podem destacar que, amb lleugeres fluctuacions, la capacitat resolutòria de la totalitat d'òrgans judicials civils és estable. Tot i les fluctuacions entre les diferents àrees d'estudi, no s'observa cap tipus de coherència en aquests increments o descensos dins dels percentatges de resolució globals de la jurisdicció.

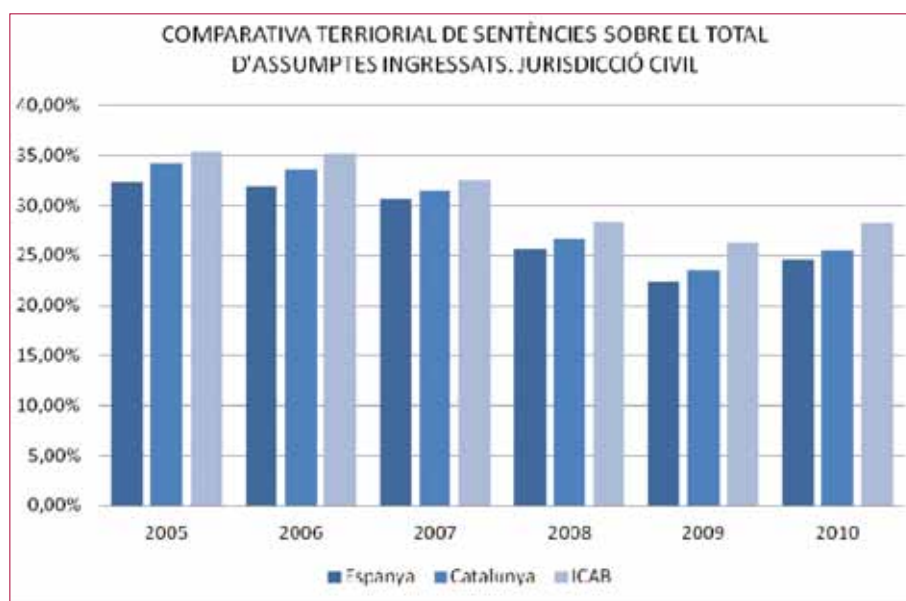
Sentències

El nombre de sentències en els darrers sis anys segueix una línia de lleugers augments, amb una tendència a l'acceleració en el darrer any als tres territoris estudiats. Aquesta tendència i creixement constant només es va veure frenat al territori espanyol durant l'any 2008, on el nombre de sentències va disminuir lleugerament, a diferència de Catalunya i Espanya on la tendència ascendent ha estat contínua al llarg del període estudiat.



GRÀFIC 7. Comparativa territorial del total de sentències. Jurisdicció Civil

Com es pot comprovar, des de 2005 el percentatge de sentències en relació als assumptes ingressats, any rere any, és més baix. La gràfica següent, que correspon al percentatge de sentències respecte als assumptes ingressats en tota la jurisdicció civil, posa en relleu la disminució de la capacitat de dictar sentències en tots els territoris comparats. En contraposició amb la dinàmica dels darrers anys, l'any 2010, denota una millora en aquest percentatge en els 3 territoris.



GRÀFIC 8. Comparativa Territorial de sentències sobre el total d'assumptes ingressats. Jurisdicció Civil.

Principals indicadors judicials: taxa de resolució, pendència i congestió

Taxa de resolució.

Hem de tenir en compte que la taxa de resolució mostra relació entre els assumptes ingressats i els resolts, sense tenir en compte els assumptes pendents a l'iniciar l'any ni tampoc els pendents en finalitzar-lo.



GRÀFIC 9. Comparativa taxa de resolució. Jurisdicció civil.

D'aquesta forma, a Catalunya, es verifica una important baixada (en tots tres territoris) durant l'any 2008, dada que vinculada a l'augment del volum d'assumptes ingressats i amb l'augment de la taxa de congestió i pendència, denoten la possible necessitat d'estudiar una acció –per part del Poder Judicial- de creació de nous Jutjats, però un programa de creació de nous Jutjats que es fonamenti en la voluntat de descarregar de treball a certes unitats judicials que a dia d'avui es troben col·lapsades. Destacar les dades registrades en quan a la taxa de resolució durant l'any 2010, que mostren un increment important respecte els dos anys anteriors, i que situa la demarcació ICAB i a Catalunya (sense la demarcació) en els seus millors registres des de 2005.

No obstant això, caldria canviar l'orientació del criteri seguit fins ara i que es basava en la creació de Jutjats per especialitats –criteri que resulta vàlid, però que resulta necessari matisar mitjançant la intervenció del criteri de la càrrega de treball apuntat, atès que d'altre forma la situació de col·lapse es perpetuarà fins a la cronicitat-

Una dada interessant a examinar, a fi d'estudiar aquesta possibilitat, és la duració mitja de la resolució dels assumptes en l'àmbit civil ⁴

TEMPS RESOLUCIÓ JURISDICCIÓ CIVIL. ESPANYA					
	2006	2007	2008	2009	2010
J. 1a. Instància	7,9	7,2	6,9	7,3	7,7
J. Família	4,3	4,1	4,0	4,0	4,0
J. 1a Instància i Instrucció	7,9	8,1	8,1	8,6	9,3
J. Mercantil	15,4	21,2	22,6	20,3	23,8
Audiència Provincial	4,9	5,1	5,4	5,4	5,7
TSJ Civil i Penal	3,7	3,5	3,1	3,3	3,3
Tribunal Suprem 1a	31,2	27,8	19,4	18,5	13,6

⁴ Dades obtingudes de les estadístiques judicials elaborades pel CGPJ www.cgpj.es "La Justicia dato a dato 2007". El temps es computa en mesos.



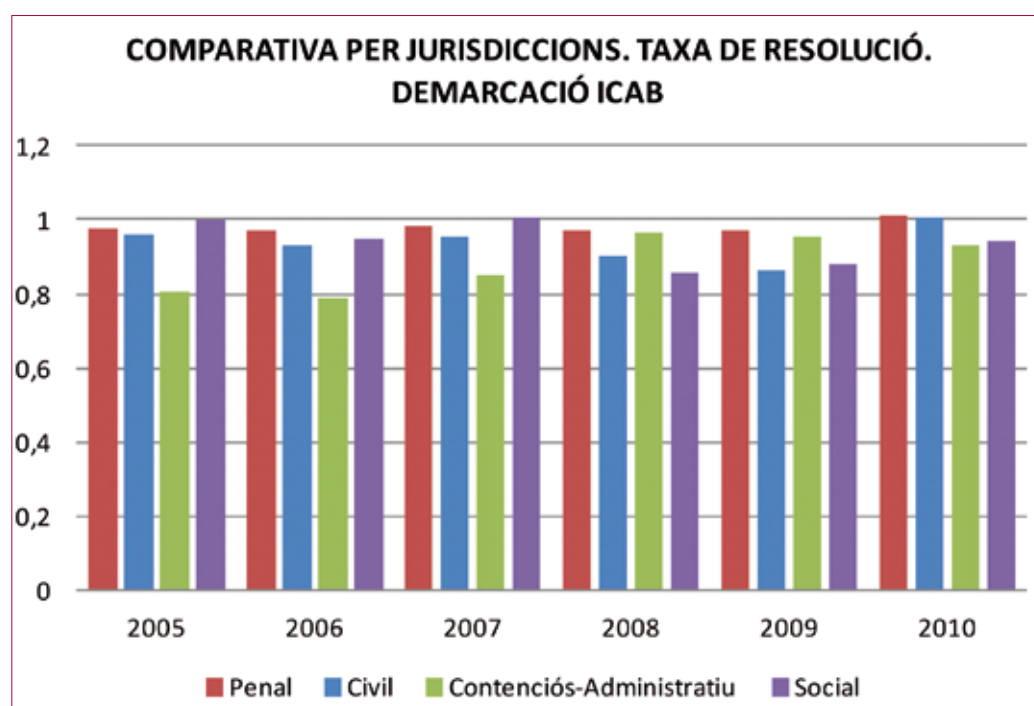
Consideres que els terminis mitjans de tramitació d'un procediment judicial civil són acceptables?

L'estabilitat de la capacitat resolutòria comentada no ha de portar-nos a pensar que l'advocacia estigui conforme.

El cert és que segons el BARÒMETRE de l'ICAB la majoria dels 352 col·legiats que van respondre a la pregunta "Consideres que els terminis mitjans de tramitació d'un procediment judicial civil són acceptables?" van manifestar el seu descontentament.



En el gràfic següent es pot observar com en la demarcació ICAB la tendència de les diferents jurisdiccions és bastant estable, arribant al 2010 a taxes molt similars fregant al 100%, que seria la taxa mínima per garantir un funcionament idoni dels jutjats. A destacar el 101% de la jurisdicció civil al 2010 encapçalant la taxa envers la resta de jurisdiccions.

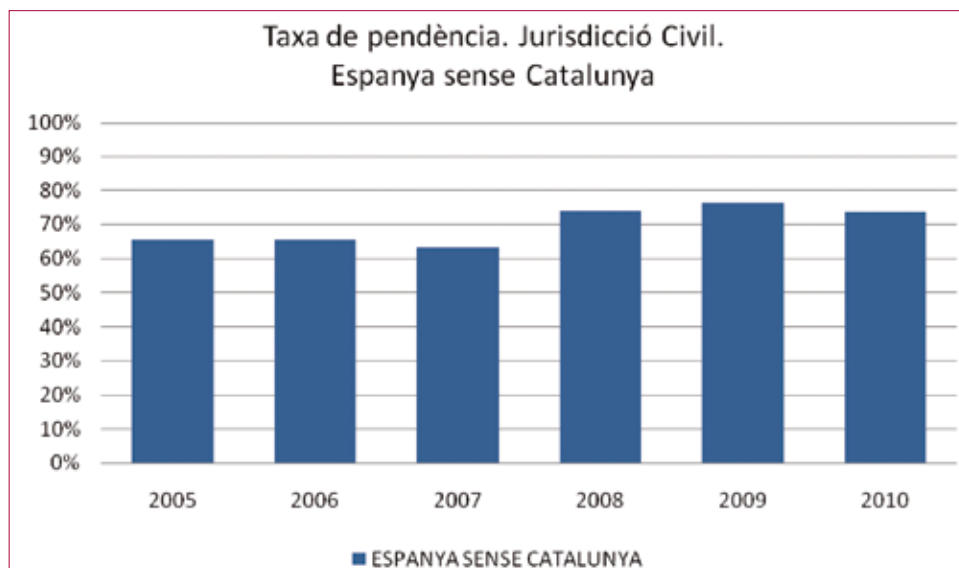


GRÀFIC 10. Comparativa per Jurisdiccions. Taxa de resolució. Demarcació ICAB.

La taxa de pendència

Aquest indicador mostra el nombre d'assumptes que resten per resoldre en un any.

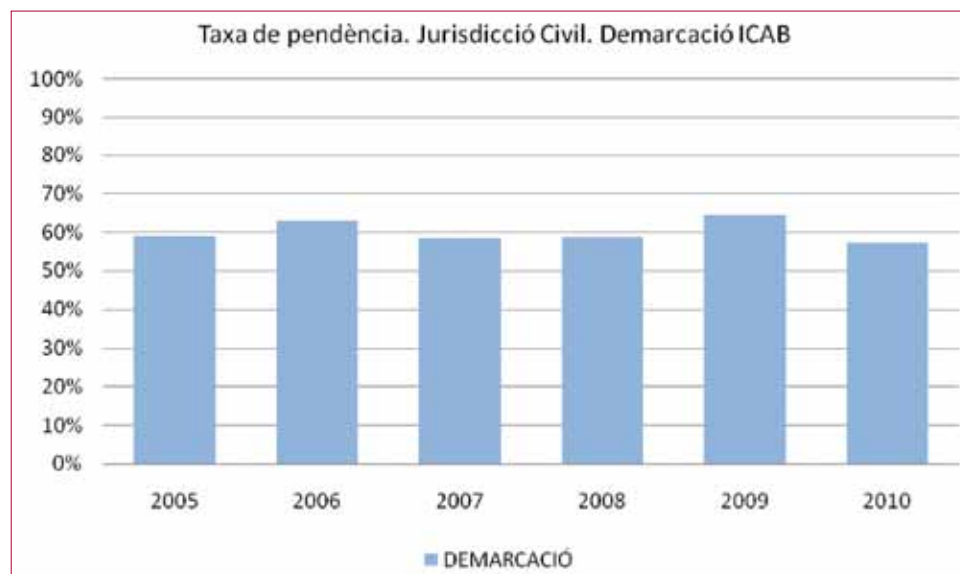
La pendència es manté respecte l'ascens de l'any 2008, s'observa una certa disminució en el darrer any com a conseqüència de l'increment de l'activitat resolutiva en tots els territoris comparats. Vegem què ens mostren les gràfiques:



GRÀFIC 11. Taxa de pendència. Jurisdicció Civil. Espanya sense Catalunya.

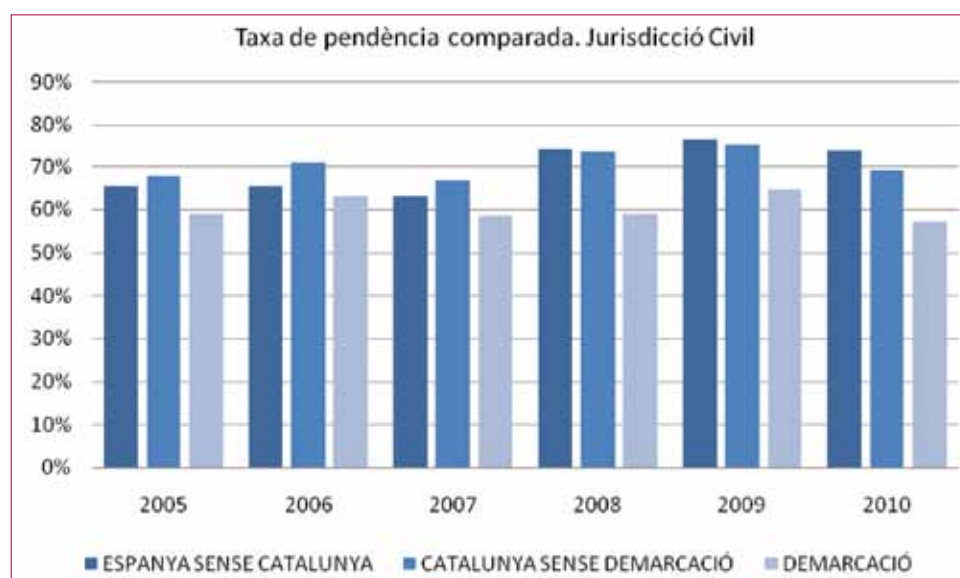


GRÀFIC 12. Taxa de pendència. Jurisdicció Civil. Catalunya sense demarcació ICAB.



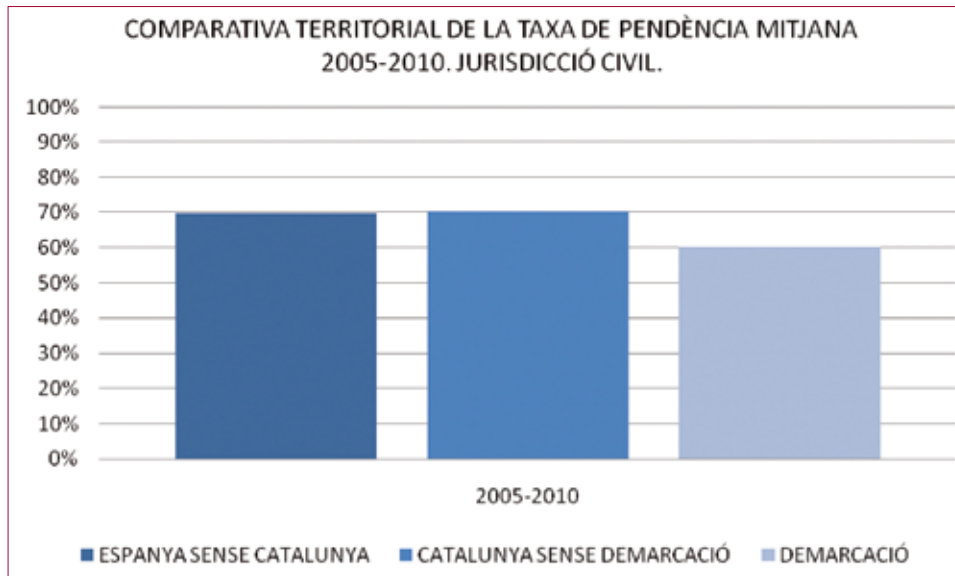
GRÀFIC 13. Taxa de pendència. Jurisdicció Civil. Demarcació ICAB.

La demarcació ICAB mostra, igual que els altres dos àmbits estudiats, una evolució positiva el darrer any 2010, tot i tendir a l'alça durant el període 2008-2009, on va arribar el seu màxim dels últims sis anys. Destacar la diferència positiva de la demarcació ICAB respecte els altres dos àmbits, Espanya (sense Catalunya) i Catalunya (sense demarcació), pel què fa a la taxa de pendència on la majoria dels anys (de 2005 a 2010) ha estat per sota del 60%, destacant l'any 2010 amb un 57% de pendència. Vegem la gràfica corresponent a la taxa de pendència dels tres territoris comparats:



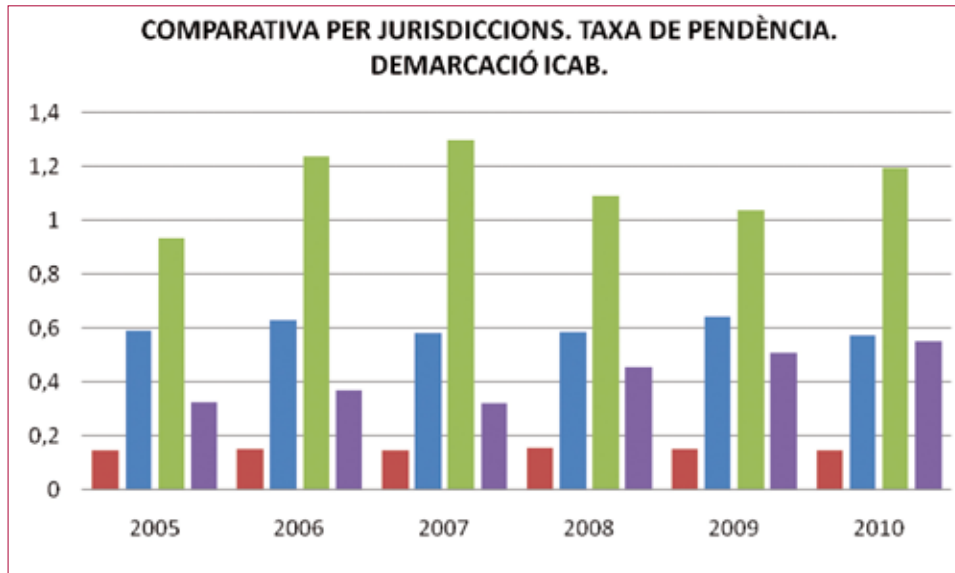
GRÀFIC 14. Taxa de pendència comparada. Jurisdicció Civil.

Es pot apreciar que el territori que presenta una pendència major en els darrers anys és Espanya, canviant la tendència dominant des de 2005 on Catalunya tenia la pendència major, fet que canvia a partir de l'any 2008. No obstant això, les tendències són molt semblants en els territoris comparats.



GRÀFIC 15. Comparativa territorial taxa de pendència mitjana 2005-2010. Jurisdicció Civil.

Distribuïnt les xifres en Jurisdiccions, el gràfic ens mostra que, amb notable diferència, el pitjor panorama respecte a la situació d'assumptes pendents és el referit a la Jurisdicció Contenciós-Administrativa, en tots els àmbits territorials estudiats, si bé, hem de destacar el fet que seguidament el precedeix la Jurisdicció Civil, a una certa distància però.



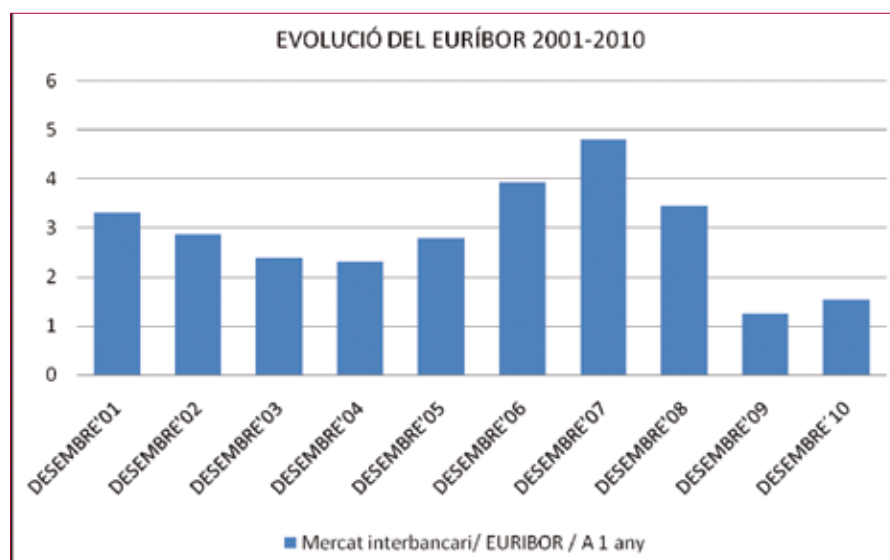
GRÀFIC 16. Comparativa per Jurisdiccions. Taxa de pendència. Demarcació ICAB.

Si posem en relació, l'evolució de la taxa de pendència amb els assumptes ingressats als territoris de Catalunya i Espanya podem establir la següent taula:

ASSUMPTE INGRESSATS JURISDICCIO CIVIL		
ANYS	ESPANYA SENSE CATALUNYA	CATALUNYA SENSE DEMARCACIO ICAB
2005	1.087.980	101.801
2006	1.150.568	109.577
2007	1.210.891	116.099
2008	1.418.077	144.698
2009	1.691.462	172.418
2010	1.650.456	173.039

Observem que l'evolució és correlativa a ambdós territoris, un augment progressiu entre els anys 2005-2007 i uns posteriors i importants pics o repunts en els ingressos durant els anys 2008 i 2009. Posteriorment, l'any 2010, la creixuda en els ingressos s'estabilitza en ambdós casos, destacant fins i tot una petita caiguda en el territori de Espanya sense Catalunya.

Si a més, aquestes dades les comparem amb les dades econòmiques relatives a l'evolució històrica del principal índex de referència a l'hora de fixar l'interès variables de les hipoteques, l'Euríbor, podem trobar sorprenents paral·lelismes:



GRÀFIC 17. Evolució EURÍBOR 2001-2010.

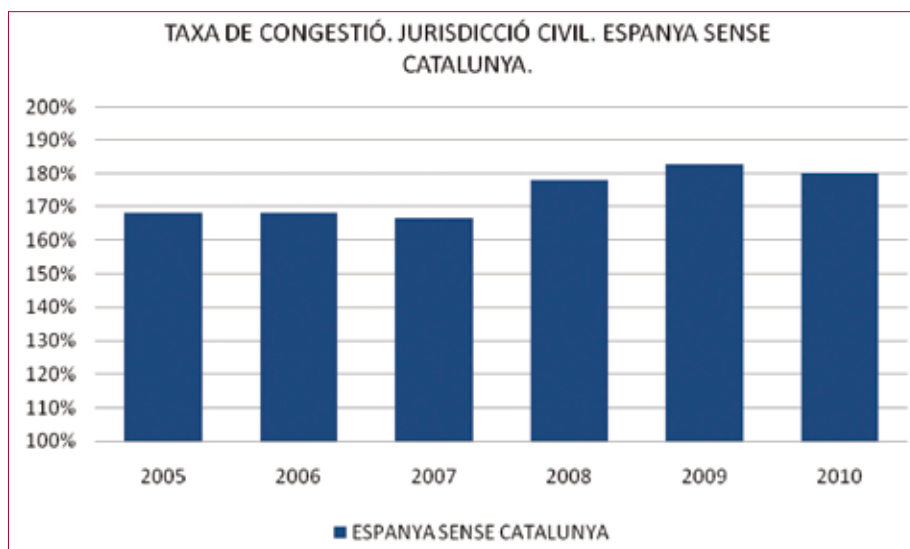
L'evolució del Euríbor i del volum d'assumpes ingressats, litigiositat, taxa de pendència... en definitiva els indicadors judicials, caminen de forma paral·lela, mostrant una mateixa tendència, com ens demostra ambdós increments, el dels assumpes ingressats i el del índex del Euríbor, com tenen una tendència similar un creixement bastant regular durant 2005-2007, acabant amb el pic del 2007, a partir del any següent, el 2008, aquest índex pateix un important davallada, per la qual cosa deixa

de coincidir i es veu truncada aquesta tendència paral·lela, donat que l' Euríbor baixa i els ingressats continuen pujant.

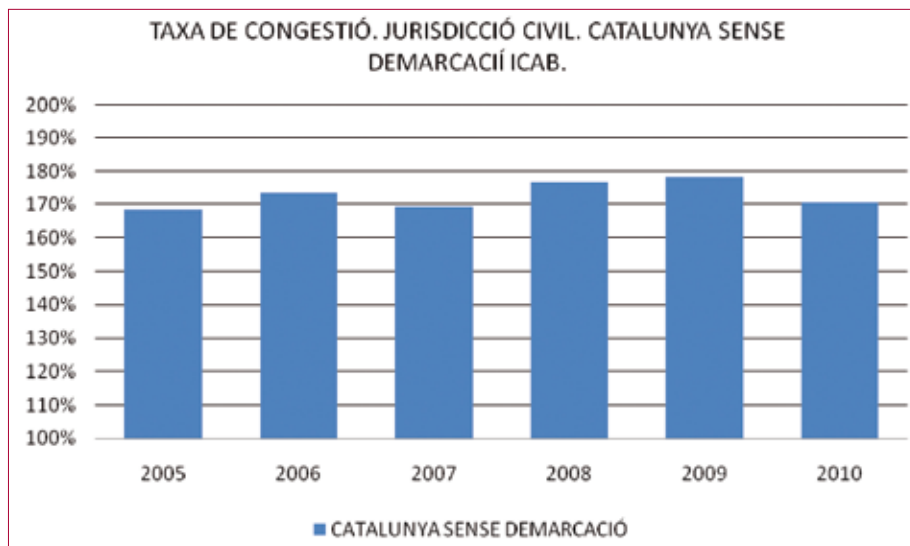
Al setembre de l'any 2004 va entrar en vigor la Llei Concursal 22/03, l'aprovació d'aquesta nova regulació dels procediments de suspensió de pagaments i fallides, que des d'ençà de la nova regulació s'han anomenat procediments concursals, va provocar un allau de demandes instades als Jutjats de 1^a Instància abans de la seva entrada en vigor.

La taxa de congestió

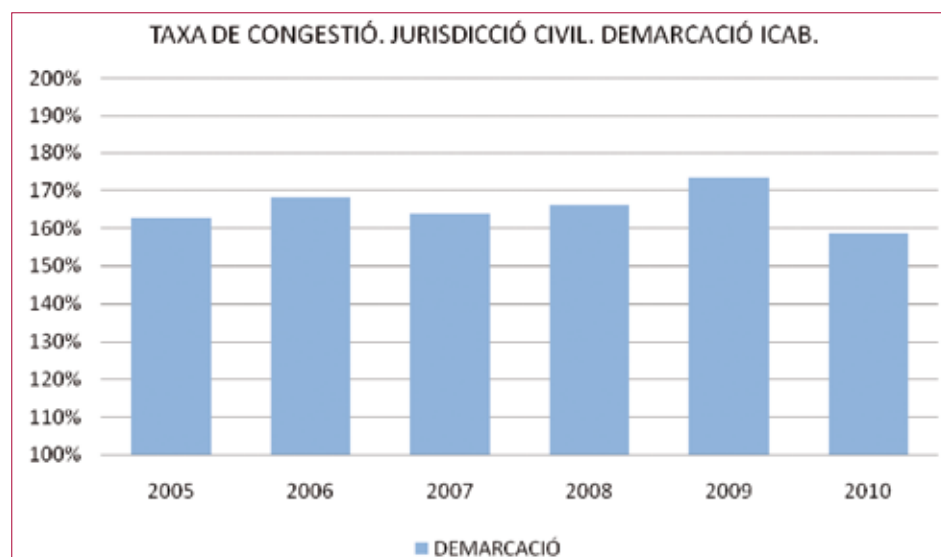
La taxa de congestió que pren en consideració els assumptes pendents al inici del període estudiat, el nombre d' ingressats i els assumptes resolts en un any ens mostra que, tot i que es dibuixa una tendència a la reducció de la congestió en tots els territoris comparats en el darrer any (2010), aquesta continua sent massa elevada, la qual cosa impedeix el funcionament àgil i eficaç que hauria de tenir l'administració de justícia en aquest àmbit jurisdiccional. Vegem les gràfiques corresponents:



GRÀFIC 18. Taxa de congestió. Jurisdicció Civil. Espanya sense Catalunya.

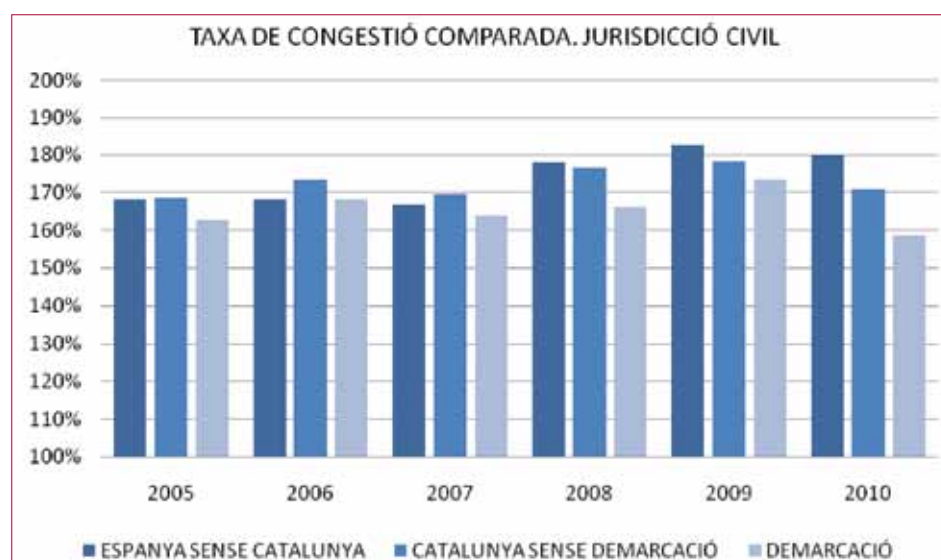


GRÀFIC 19. Taxa de congestió. Jurisdicció Civil. Catalunya sense demarcació ICAB.



GRÀFIC 20. Taxa de Congestió. Jurisdicció Civil. Demarcació ICAB.

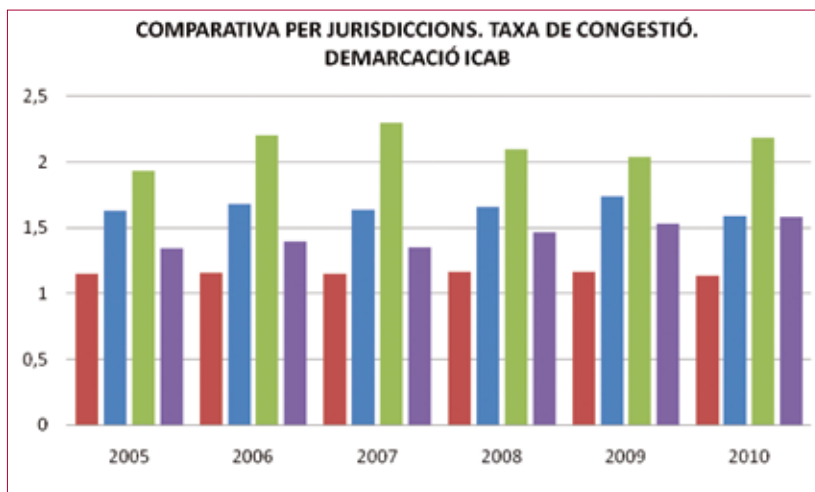
La comparativa en un sol gràfic de la congestió en tots els territoris ens dóna un panorama més ampli de la situació de la congestió. Aquest indicador és molt variable i està sotmès a les fluctuacions de la resolució i la pendència.



GRÀFIC 21. Taxa de congestió comparada. Jurisdicció Civil.

Quan a la comparativa de la congestió entre jurisdiccions observem que confirmant les tendències exposades en l'informe de la justícia anterior, la jurisdicció civil és la segona jurisdicció, després de la contenciosa-administrativa que es troba amb un major nombre d'assumptes en tràmit.

Vegem a continuació els percentatges corresponents a la congestió any rere any en la demarcació ICAB:



GRÀFIC 22. Comparativa per jurisdiccions. Taxa de congestió demarcació ICAB.

Així mateix, la taxa de congestió civil de la Demarcació ICAB presenta un comportament similar al de la taxa de pendència: Quan la taxa de pendència millora, paral·lelament millora la taxa de congestió.

DEMARCACIÓ ICAB / ANY	TAXA PENDÈNCIA ÀMBIT CIVIL	TAXA CONGESTIÓ ÀMBIT CIVIL
2005	59%	163%
2006	71%	173%
2007	67%	170%
2008	73%	177%
2009	75%	178%
2010	69%	171%

CATALUNYA / ANY	TAXA PENDÈNCIA ÀMBIT CIVIL	TAXA CONGESTIÓ ÀMBIT CIVIL
2005	68%	168%
2006	71%	173%
2007	67%	170%
2008	73%	177%
2009	75%	178%
2010	69%	171%

ESPANYA / ANY	TAXA PENDÈNCIA ÀMBIT CIVIL	TAXA CONGESTIÓ ÀMBIT CIVIL
2005	65%	168%
2006	65%	168%
2007	63%	167%
2008	74%	178%
2009	76%	183%
2010	74%	180%

OPINIÓ

“La vida sigue igual”

Ens creiem molt feliços quan allà per l'any 2009 es va aprovar el Pla Estratègic per a la Modernització del Sistema de Justícia 2009-2012, amb l'objectiu d'implantar la nova oficina judicial. Es pretenia, en poques paraules, adequar el sistema judicial als temps moderns que vivim, dotar-lo d'una correcta organització, professionals qualificats i el més important: fer-lo més àgil i accessible als ciutadans.

Tot i que el passat dia 7 de juliol de 2011 el Parlament de Catalunya va aprovar la Moció 34/IX sobre el desplegament de la nova oficina judicial, podem dir sense por a equivocar-nos que, com diu la cançó, “la vida sigue igual”. Més enllà d'alguna prova pilot, els lletrats, procuradors i especialment els justiciables segueixen patint les mancances tècniques i la falta de mitjans personals que caracteritzen a molts dels nostres jutjats.

Al ciutadà el sorprèn que les noves tecnologies no formin part del dia a dia del nostre sistema judicial, lamentablement seguim immersos en la cultura del paper, donant l'esquena a la cultura digital. Sí, s'han fet passes importants, doncs per exemple el sistema de notificació LEXNET ja s'utilitza amb més freqüència, però quant de temps haurem d'esperar per a la posada en marxa de l'expedient judicial electrònic?

En la jurisdicció civil les execucions de sentències s'eternitzen no només per la falta de mitjans personals sinó també, potser, per la falta d'actualització del punt neutre judicial, ja que no en pocs casos la base de dades es troba desfasada.

La manca de personal i d'especialització és també una constant en aquesta jurisdicció. Mai abans havíem llegit, estupefactes, resolucions del secretari judicial registrant una demanda i acordant: “registris, posis el número corresponent i quedin les actuacions a l'espera que es cobreixi alguna de les places de la Secció X que es troben vacants”, per no parlar de la tardança de diversos mesos en el dictat de diligències de mer tràmit per part d'alguns jutjats.

No obstant això la diferència d'altres jurisdiccions en què les esperes als passadissos poden arribar a ser desesperants (pensem per exemple en els judicis de faltes o de procediments abreujats), en l'ordre civil la puntualitat està a l'ordre del dia. I tres quarts del mateix podríem dir respecte al dictat de les sentències, que excepte excepcions sol estar entre els 20 i 30 dies.

Una de les novetats a destacar que va introduir la Llei 13/2009, de reforma de l'Oficina Judicial, està en l'atribució de noves funcions als procuradors. Es possibilita, si així ho sol·licita la part, que el procurador practiqui notificacions, citacions, emplaçaments i requeriments a la part contrària (arts. 26/08 i 152 LEC), se li dota de més competències en l'execució, atorgant-li d'autoritat per a l'execució dels actes processals acordats pel secretari judicial (art. 587 LEC), podent rebre els oficis sobre investigació judicial (art. 590 LEC) i les ordres de retenció de quantitats que tingui l'executat en entitats bancàries (art. 621 LEC), imposant fins i tot a les entitats públiques i privades un deure de col·laboració amb el procurador (art. 591 LEC). Esperem que aquestes atribucions contribueixin a descongestionar els nostres jutjats civils, especialment en matèria d'execucions.

Menció diferent mereixen alguns dels canvis que va introduir la recent Llei 37/2011, de mesures d'agilització processal, com ara la impossibilitat de recórrer en apel·lació les sentències dictades en els judicis verbals tramitats per raó de la quantia quan aquesta no superi els 3.000 euros. Fer desaparèixer per art d'encantament el dret a la doble instància es tracta, sens dubte, d'un retrocés que retalla el dret a la tutela judicial efectiva.

Luis Rodríguez Pitarque

Advocat

Membre de la Comissió de Relacions amb les Administracions i la Justícia

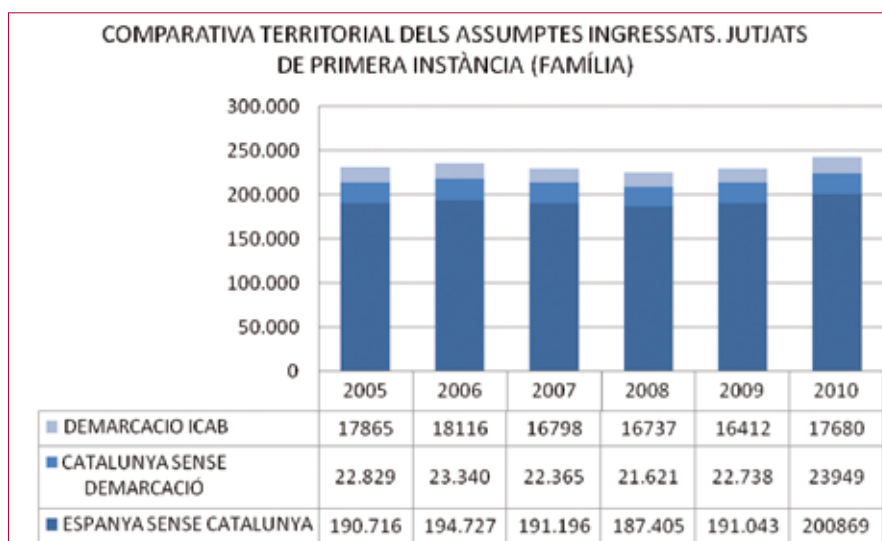
Civil per especialitats

Jutjats de família

Moviment d'assumpes

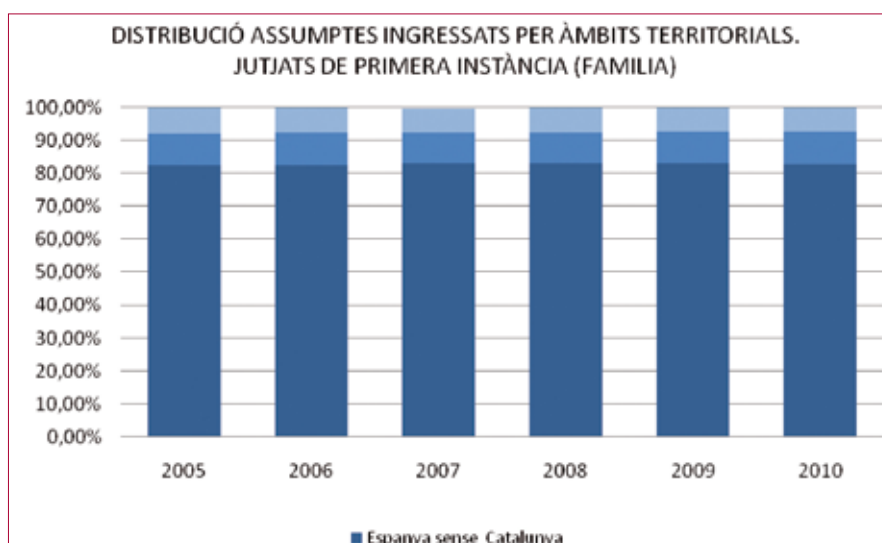
Assumpes ingressats

Després d'un seguit d'incrementos anuals en els assumptes ingressats, durant l'any 2007 els assumptes han disminuït lleugerament a tots els territoris comparats, trencant la tendència a l'augment.⁵ Encara que en aquest últim període hem tornat a patir un creixement dels assumptes ingressats, arribant el 2010 als nivells més alts dels últims anys. Vegem que ens diuen les gràfiques:



GRÀFIC 23. Comparativa territorial dels assumptes ingressats. Jutjats de Primera Instància (Família)

La distribució d'assumpes de família entre els diferents territoris comparats dona el següent resultat:



GRÀFIC 24. Distribució assumptes ingressats per àmbits territorials. Jutjats de Primera Instància (Família).

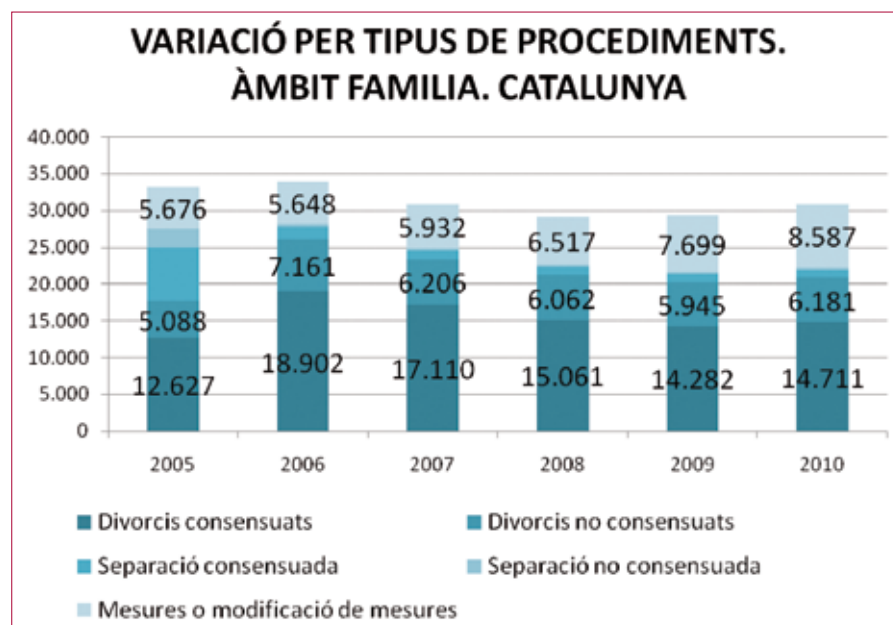
⁵ És important no confondre la litigiositat amb els assumptes ingressats, ja que aquest primer indicador fa referència a l'equació denúncies o demandes per població (1000 habitants). En canvi, el número d'assumpes ingressats fa referència exclusivament als assumptes registrats pels llibres corresponents dels òrgans judicials.

Possibles causes de l'augment i descens en el 2007 dels assumptes de família

La tendència a l'augment dels assumptes ingressats en matèria de família des del 2000 ha sofert una fluctuació a la baixa en el 2007, ja que hi hagut una lleugera disminució d'aquests assumptes: -1,81% a Espanya (sense Catalunya), 4,18% a Catalunya (sense demarcació ICAB) i, finalment, 7,28% en la demarcació ICAB.

No obstant això, com hem dit, aquesta davallada dels assumptes ingressats és més aviat una fluctuació en l'augment que un veritable canvi de tendència. Cal tenir en compte, que en aquesta jurisdicció les circumstàncies econòmiques poden estar influïnt de manera notable.

Així, si analitzem detalladament, la variació dels assumptes ingressats en aquells procediments que suposen el 80% dels assumptes que es dirimeixen en un Jutjat de Família (divorcis, separacions i mesures relacionades amb aquests) veurem com més enllà dels efectes de la llei coneguda com de Divorci exprés i que únicament va suposar el canvi del procediment de separació al de divorci directament, la crisi econòmica sembla haver frenat una mica aquest tipus de procediments mentre que es disparen tot el que té a veure amb les mesures; fonamentalment la modificació de mesures en base a que, la diferent situació econòmica en la que es puguin trobar una o les dues parts d'aquest tipus de procediments, comporta la necessitat de voler modificar les condicions en les que la separació o divorci ha tingut lloc.



GRÀFIC 25 Catalunya. Nombre d'assumptes ingressats per procediments majoritaris. Jutjats de Primera Instància (Família).

La tendència històrica a l'augment d'assumptes de família (Als jutjats de Família, vuit jutjats, l'entrada d'assumptes l'any 2009 va ser de 8.550, l'any 2010 de 8.647, per tant cada un dels Jutjats de Família li corresponen 1.080 assumptes.) s'atribueix, segons la memòria del Jutjat Degà de Barcelona, publicada al 31 de desembre de 2010 a diverses causes:

La tendència existent entre els professionals del dret a instar en els Jutjats de família accions a fi de provar de solucionar crisis matrimonials, evitant denunciar en primer terme possibles situacions de violència domèstica, a fi d'eludir la vis atractiva dels Jutjats VIDO.

En aquest sentit, en data el Departament de justícia va signar un conveni amb els 14 Col·legis d'advocats per al funcionament de 21 punts de servei d'orientació mediatora a tot Catalunya. Així mateix el propassat 17 d'Agost de 2009, es publica al BOE la nova Llei 15/2009 de 22 de Juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat, per poder ampliar els camps d'intervenció d'aquest mitjà de solució de conflictes i descarregar de feina jutjats de Catalunya. El nou text derogava la Llei 1/2001, de 15 de Març, de mediació familiar de Catalunya i n'amplia el contingut. La Llei 15/2009, de 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat va ampliar respecte a l'anterior els supòsits de mediació familiar, va introduir la mediació civil per gestionar els conflictes sorgits de la convivència ciutadana i social i altres conflictes de caràcter privat en els quals les parts hagin de mantenir relacions en el futur. La mediació pot resultar molt útil, per exemple, per resoldre els conflictes derivats de les relacions de veïnatge o en les disputes familiars per les successions, separacions i divorcis, i molts dels temes objecte del dret de família.

El 14 de juliol de 2010, el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei 25/2010, del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i a la família, i que pretén potenciar la mediació com a forma de resolució de conflictes en l'àmbit familiar. Aquesta Llei ha estat modificada per la Llei 10/2011, de 29 de desembre, de simplificació i millorament de la regulació normativa.

Per altra banda al 2012 l'Estat ha publicat la nova Llei de mediació, el Real Decreto Ley 5/2012, de 5 de Marzo, de mediación en asuntos civiles y mercantiles. Aquesta Llei incorpora dins el dret espanyol la Directiva 2008/52/CE del Parlament Europeu y del Consell, de 21 de Maig del 2008.

Alguns punts a destacar de la nova Llei de mediació estatal:

- la voluntarietat i la lliure decisió de les parts de intentar arribar a un acord davant una controvèrsia a través de la intervenció d' un mediatador.

- El legislador ha deslegalitzat el procediment, fixant tant sols les bases del procés de mediació, agilitzant així, la tramitació i la duració i on les parts podran emmotllar al procediment a les seves necessitats degut a la flexibilització del mateix.

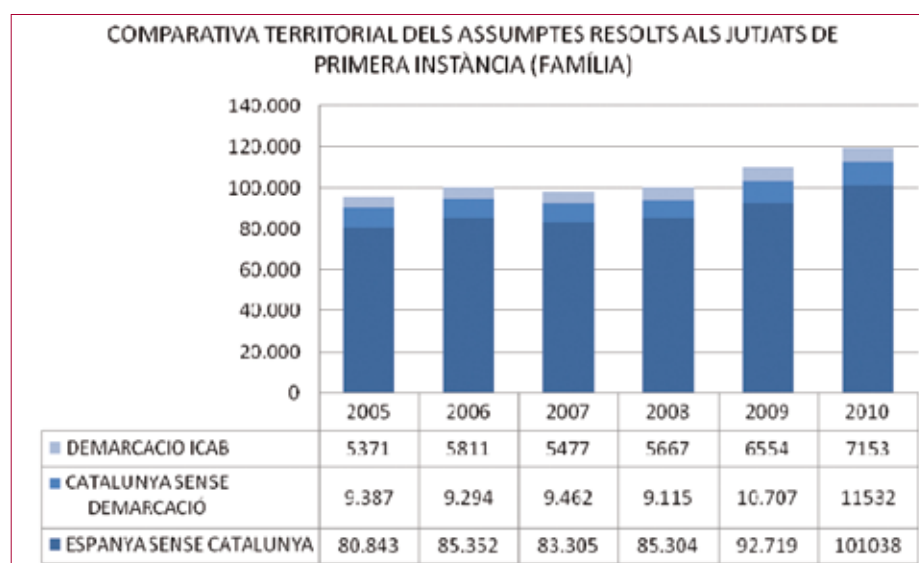
- la executivitat del acord al què s'ha arribat en la mediació, sempre que aquests s'hagi elevat a escriptura pública.

Al tancament d'aquest informe no s'ha pogut valorar la repercussió en la jurisdicció civil de la recent publicació de la Llei de mediació estatal degut a la seva precocitat, però aquesta implantació estatal

ens deixa la incògnita sobre si arribarà aquesta institució a arrelar-se en el nostre sistema jurídic fins a convertir-se en una via natural a la qual recórrer en cas de conflicte, com ja succeeix en altres països del nostre entorn.

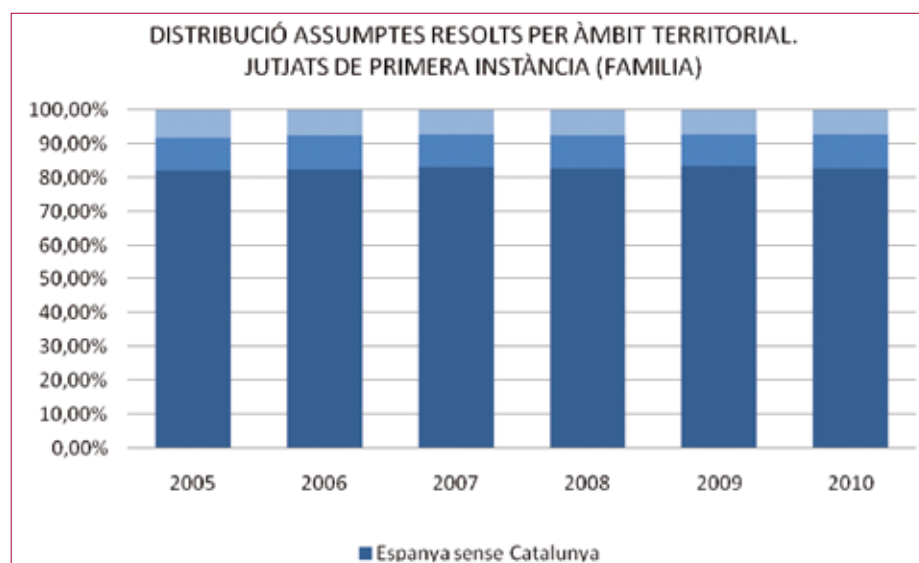
Assumptes resolts

Paral·lelament a la disminució del ingrés en el 2007, que trenca amb la tendència a l'augment des de l'any 2000, s'observa una tendència a l'alça de la capacitat resolutiva en els assumptes de família.



GRÀFIC 26. Comparativa dels assumptes resolts als Jutjats de Primera Instància (Família).

La distribució d'assumptes resolts presenta la següent situació:



GRÀFIC 27. Distribució assumptes resolts per àmbit territorial. Jutjats de Primera Instància (Família)

OPINIÓ

Protecció i garanties en l'àmbit de l'infància i l'adolescència

En els darrers anys hem vist com la legislació s'actualitzava i tractava de millorar la seva protecció als infants, tot establint terminis per impugnar resolucions administratives relatives a la detecció de situacions de risc i/o situacions d'abandonament o negligència, i concretava també els motius que determinen una o altre situació.

La llei del drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència de Catalunya, ha vingut a concretar també la intervenció de les diferents administracions, els nivells d'aquestes intervencions i les mesures que cal adoptar en cada cas.

Tot i així, hi ha encara mancances en aquesta llei que cal posar de manifest, des del col·lectiu de l'advocacia, com ara que continua molt vetada la nostra intervenció en els processos administratius que afecten als menors, fet que pot comportar un cert grau d'indefensió en els processos fins arribar en seu judicial.

Una de les millores substancials d'aquest text legal es el reconeixement del dret dels infants i adolescents a participar en els processos en els que es prenen decisions que els afecten. Aquesta participació ve reforçada també en el llibre II del Codi Civil Català, de posterior aprovació i que segueix en la mateixa línia. No te cap sentit que no puguin opinar i rebre informació sobre les qüestions i assumptes que els afecten, com ara les ruptures familiars, la separació dels seus progenitors, les seves obligacions amb els pares, i/o tutors i guardadors, vers l'escola, el seu patrimoni i,

en definitiva, el futur de les seves relacions interpersonals, educatives i fins i tot, econòmiques.

Pel que fa als procediments judicials, en que es debaten situacions i es prenen decisions que afecten els infants i adolescents, només es podran garantir els drets dels infants i adolescents en la mesura que el personal i professionals que treballin i intervinguin en aquest àmbit, sigui el més especialitzat possible, es a dir, que tan jutges, funcionaris, com advocats tinguin una formació especialitzada i, al mateix temps, se'ls exigeixi un plus de responsabilitat, ja que s'estan tractant interessos de persones que no tenen prou capacitat per actuar i defensar-se per elles mateixes.

Aquest fet, que sembla evident i que en les capitals de província del nostre territori ja té un nivell d'assoliment important- tot i els canvis constants en el personal de l'administració de justícia - no té el mateix ressò en tot el territori, ni tan sols en ciutats amb un gran nombre de població i de conflictivitat judicial.

La mediació ha d'aconseguir ser un altre instrument que vetlli per proporcionar un espai de diàleg a les famílies, i entre adults i infants i adolescents que permeti, resoldre els conflictes fora de l'àmbit purament judicial. Això vol dir més promoció i publicitat, fent evidents les avantatges d'aquest sistema.

També cal denunciar, ara i aquí, les desigualtats i perjudicis que comportarà, la negativa del Servei d'Atenció a les Famílies adscrits als jutjats, d'atendre i elabo-

rar informes sobre la situació de les famílies i els seus infants i adolescents en els processos judicials en que estan immersos, en un moment d'alta conflictivitat i de seriosos problemes econòmics per a tota la gent del nostre país.

El fet de que aquest servei, només presti atenció a les persones que tenen dret a la justícia gratuïta, relegant a tota la resta a contractar pèrits judicials privats, amb llibertat total d'honoraris, provocarà, sense cap tipus de dubte, unes desigualtats evidents i només les classes socials amb un poder adquisitiu alt podran pagar aquests pèrits. Aquest fet, impedirà l'accés a aquestes intervencions professionals molt sovint necessàries per a l'estabilitat familiar.

Des de la nostra secció, proposem, en tot cas, la universalitat de l'accés a aquest servei, si bé amb uns ho-

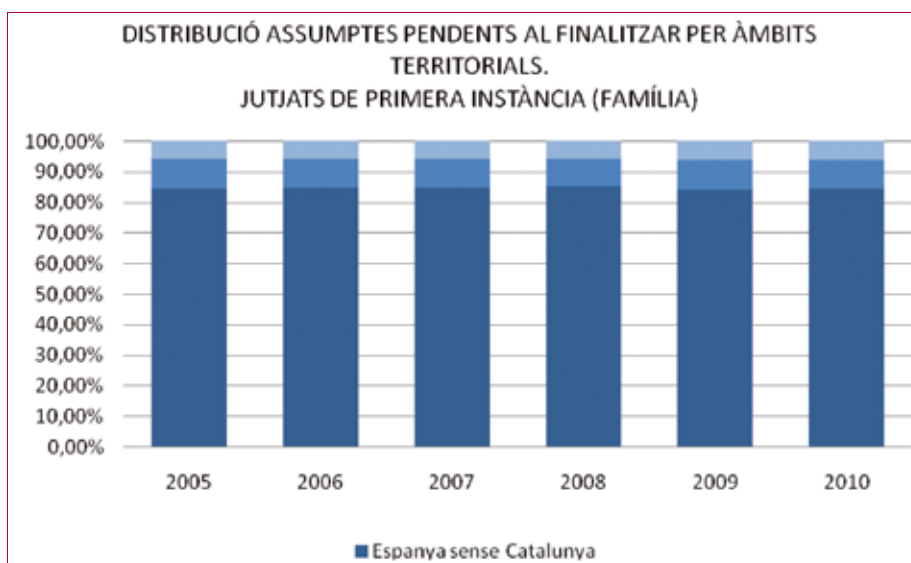
noraris professionals taxats per a la pròpia administració o fins i tot esglaonar-los, d'acord amb els ingressos dels usuaris, d'obligat compliment per als pèrits judicials que vulguin intervenir en aquests processos.

Finalment destacar la importància que té per als processos que afectin a infants i adolescents, la intervenció preceptiva del representant de la fiscalia i, en aquest sentit, hem de fer una crida al ministeri públic per tal que faci un esforç per a l'estricta observança d'aquest dret i correlatiu deure, en benefici de l'interès superior del menor infant o adolescent.

Rosa Bertran. Advocada.
*Vicepresidenta de la Secció de la infància
i l'adolescència de l'ICAB.*



Això es tradueix inevitablement en el repartiment d'assumpes pendents entre els territoris, tal com mostra la gràfica següent:

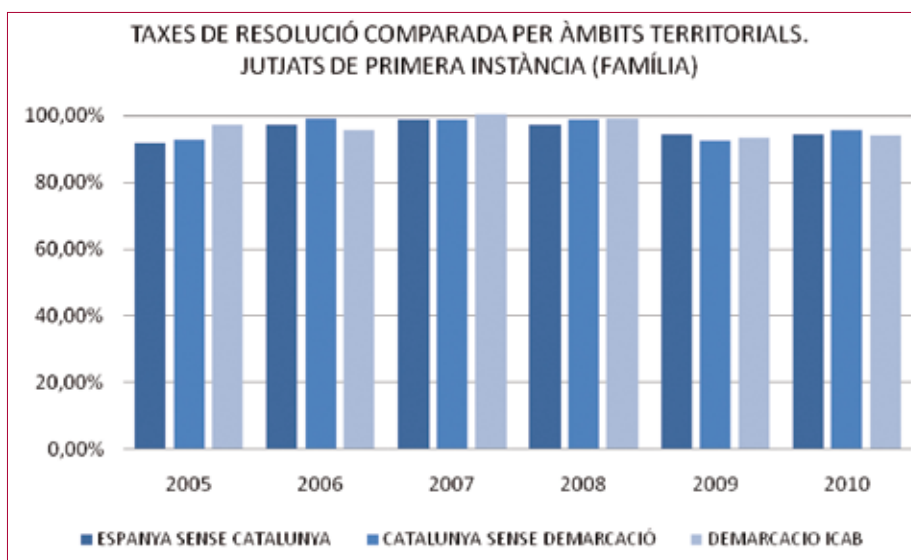


GRÀFIC 28. Distribució assumpes pendents al finalitzar per àmbits territorials. Jutjats de Primera Instància (Família).

Els indicadors judicials en els jutjats de família

Taxa de resolució

La taxa de resolució posa en relació la capacitat resolutiva dels òrgans judicials amb els assumpes ingressats, aquesta no mostra una millora significativa respecte la tendència a la baixa dels dos últims anys en els tres àmbits d'estudi.



GRÀFIC 29. Taxes de resolució comparades per àmbits territorials. Jutjats de Primera Instància (Família).

Segons la següent taula, les taxes de resolució es distribuïrien de la següent manera:

TAXA RESOLUCIÓ JUTJATS FAMÍLIA. COMPARATIVA			
ANY	Espanya sense Catalunya	Catalunya sense Demarcació	ICAB
2005	91,76%	92,61%	97,32%
2006	97,11%	99,27%	95,51%
2007	98,94%	98,82%	100,42%
2008	97,26%	98,75%	99,05%
2009	94,19%	92,27%	93,42%
2010	94,24%	95,49%	93,96%

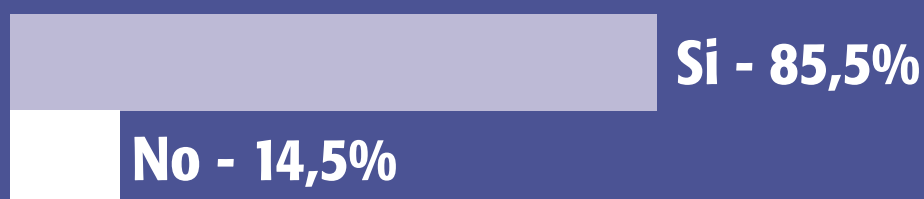
Els tres àmbits territorials han millorat les seves respectives taxes de resolució al 2010 però de manera tan mínima que igualment continuen essent baixes, sobretot partint de l'important baixada de l'any 2009. En general la taxa de resolució a tots tres àmbits d'estudi és dolenta, ja que en cap cas, a excepció del 2007 a la demarcació de l' ICAB, és igual o supera el 100% dades que serien les ideals.



OPINIÓ

Consideres que el temps de tramitació dels procediments ha empitjorat?

Aquest retret, molt probablement es consolidarà quan estiguin disponibles per part del CGPJ, les dades del 2011 i 2012 ja que, com es pot comprovar del gràfic adjunt, l'opinió que tenen els col·legiats de l'ICAB segons pregunta del BARÒMETRE 2012 és que continua empitjorant (nombre de respostes totals: 229).



Per altra banda, cal apuntar que si bé durant el 2005 es va patir un empitjorament en relació als anys anteriors, potser va tenir relació amb l'aprovació de la nova llei del divorci (Llei 15/05, de 8 de juliol, publicada al BOE de data 9 de juliol de 2005 i en vigor des del dia següent), tot i que segons les dades, sembla que un cop en rodatge, l'esmentada llei, l'any 2006 i 2007 –tant en l'àmbit estatal com autonòmic-, les taxes de resolució es van recuperar, tot i l'impressionant augment del nombre de divorcis en detriment de les separacions conseqüència, per altra banda, lògica derivada de l'aprovació de la llei.

Aquesta hipòtesi es recolza en les següents dades extretes de les sèries cronològiques del INE. ⁶

NUL·LITATS, SEPARACIONS I DIVORCIS. DADES ESTATALS						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
TOTALS	137.044	145.919	137.510	118.939	106.166	110.321
Nul·litats	168	174	150	142	127	140
Separacions	64.028	18.793	11.583	8.761	7.680	7.248
Divorcis	72.848	126.952	125.777	110.036	98.359	102.933

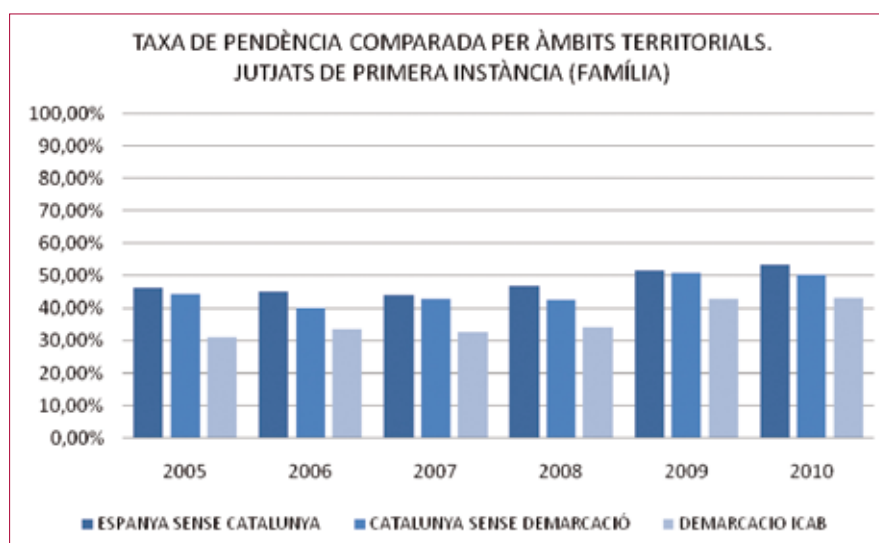
INE, última dada publicada: any 2010

Dades que ens permet confirmar que continuen augmentant els divorcis i disminueixen les separacions; els primers ho han fet en un 41,30 % respecte a les dades de 2005, mentre que els segons han patit una reducció respecte tot el període estudiat en un -88,68 %. Les nul·litats per la seva banda també han disminuït, però d'una manera menys dràstica, concretament en un -16,67%.

Continuant amb la taxa de resolució l'evolució de la taxa de resolució de la Demarcació ICAB denota una tendència a l'empitjorament des de l'any 2005, amb l'excepció de l'any 2007 que sembla que es torni a recuperar la dita taxa a nivells d'equilibri (100%, es resol tant com s'ingressa).

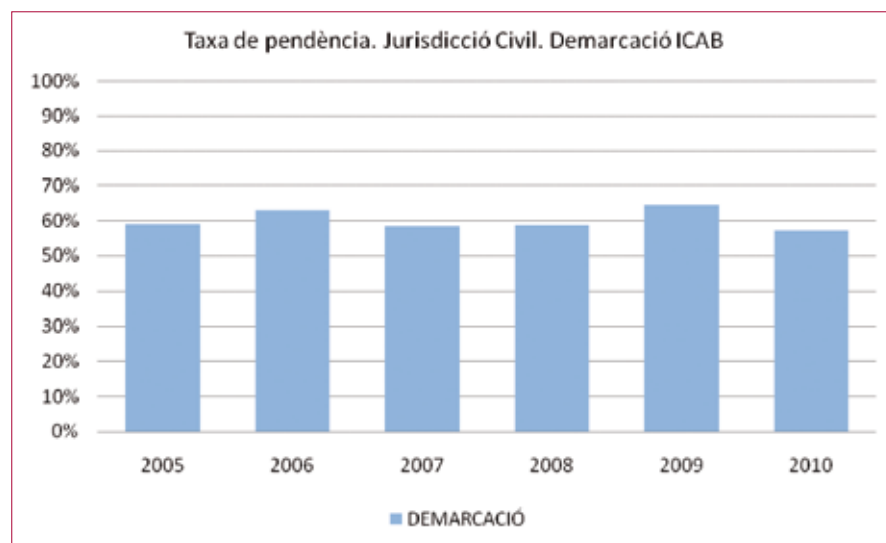
Taxa de pendència

Aquest indicador mostra una lleugera tendència a la baixa a Espanya i demarcació ICAB en el 2007, com a conseqüència de la major capacitat resolutiva, que es veu truncada a partir de l'any 2008 on aquesta taxa pateix un increment progressiu fins arribar a superar el 50% en els àmbits de Espanya sense Catalunya i Catalunya sense demarcació ICAB.



GRÀFIC 30. Taxa de pendència comparada per àmbits territorials. Jutjats de Primera Instància (Família)

En la demarcació ICAB aquesta situació d'empitjorament de la pendència coincideix amb el retrocés general d'aquest indicador en la jurisdicció en general.



GRÀFIC 31. Taxa de pendència. Jurisdicció Civil. Demarcació ICAB.

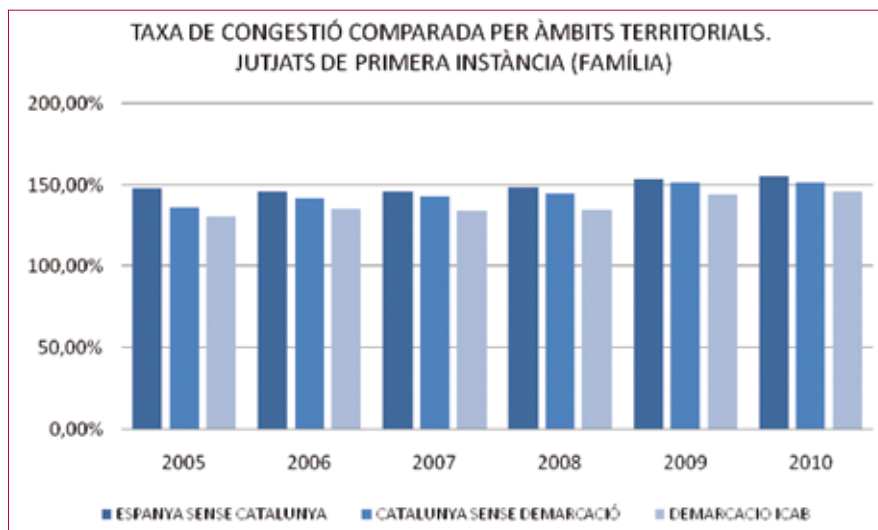
Vegem les percentatges anuals d'aquest indicador:

TAXA PENDÈNCIA JUTJATS FAMÍLIA. COMPARATIVA			
ANY	Espanya sense Catalunya	Catalunya sense Demarcació	ICAB
2005	65%	68%	59%
2006	65%	71%	63%
2007	63%	67%	58%
2008	74%	73%	59%
2009	76%	75%	65%
2010	74%	69%	57%

En quan a les taxes de pendència dels jutjats de primera instància de la demarcació ICAB, ens remetem al quadre anterior.

Taxa de congestió

De resultes de l'augment de la pendència als àmbits d'estudi, la congestió també ha empitjorat. Una evidència que podem observar a la gràfica és que tots els territoris comparats es troben lluny dels nivells de sanejament que varen aconseguir en l'any 2004, on trobem els millors resultats dels últims 10 anys. (Espanya sense Catalunya una taxa del 142,11%; Catalunya sense Demarcació 133,93%; i Demarcació ICAB 129,27%).



GRÀFIC 32. Taxa de congestió comparada per àmbits territorials. Jutjats de Primera Instància (Família)

Vegem els percentatges anuals de la congestió en els tres territoris comparats:

TAXA CONGESTIÓ JUTJATS FAMÍLIA. COMPARATIVA			
ANY	ESpanya	CATALUNYA	ICAB
2005	147,81%	136,36%	130,43%
2006	145,74%	141,62%	135,25%
2007	146,19%	143,12%	134,20%
2008	148,53%	144,94%	134,84%
2009	153,57%	151,84%	144,01%
2010	155,09%	151,53%	145,87%

Si comparem les taxes de pendència i congestió de tots els territoris mitjançant els gràfics observarem que el comportament de tots dos paràmetres és idèntic, amb petites variacions, el que denota que taxa de pendència i de congestió es troben intrínsecament lligades.

OPINIÓ

El funcionament dels jutjats de família

Són diverses les qüestions que resulten destacables pel que fa a quina ha estat la percepció del funcionament dels Jutjats de família en el darrer any judicial. En aquest sentit, són de destacar les que a continuació s'assenyalen.

La reforma de l'oficina judicial continua sense apercibir-se com un mecanisme d'agilització dels processos de l'àmbit matrimonial i de família, probablement per que de fet no ha arribat a implantar-se orgànicament, essent així mateix de considerar la retallada dels llocs de treball coberts per personal interí.

D'altra banda, continua com a tònica habitual que les darreres vistes assenyalades durant la jornada, s'iniciïn amb retard respecte a l'hora prevista, fet que tenint en compte l'elevat component emocional dels assumptes que es diluciden en aquest àmbit, comporta l'increment de la tensió existent entre les parts, així com una disfuncionalitat en l'organització de treball dels professionals que hi intervenen. En aquest sentit, és cert que en seu de mesures prèvies a la demanda o coetànies a aquesta resulta complex poder determinar la durada de la vista, doncs no és fins al moment de la seva celebració quan es coneixerà l'oposició de la part demandada. Ara bé, quan ens trobem davant de vistes principals, l'escrit rector de la demanda i el de la contestació, poden fer previsible la complexitat de l'assumpte i, en conseqüència, la duració de la vista, fet que pot facilitar una programació més òptima dels senyalaments.

Una altra qüestió que continua sense solució adequada, és la relativa a la manca de la deguda informació i coordinació entre els Jutjats de Família i els Punts de Trobada, fet que d'una banda provoca que es dilati l'inici del compliment del règim de relacions amb un dels progenitors i d'altra que, així mateix, en forces ocasions, el règim de relació materno o paterno filial acordat per la resolució no es pugi complir en els seus estrictes termes per manca de compatibilitat amb la disponibilitat horària dels Punts de Trobada. Aquesta disfunció genera més activitat processal de les parts i en conseqüència de l'òrgan judicial, així com un increment de la tensió entre les parts.

L'entrada en vigor de la Llei 25/2010, de 29 de Juliol, del Llibre Segon del Codi Civil de Catalunya, reforça en major mesura la intervenció de l'Equip Tècnic de Suport Judicial per aportar al Tribunal elements de judici a fi i efecte de resoldre les qüestions relatives al règim d'exercici de la responsabilitat parental. Paradoxalment, a la pràctica la situació d'aquest Servei comporta la impossibilitat de poder-hi recórrer per aquells ciutadans que no gaudeixin del dret a l'assistència jurídica gratuïta i, diem paradoxalment, atès que cap precepte legal determina que la intervenció d'aquest equip vingui circumscrita al reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta, produint-se un greuge comparatiu.

A data actual, continua encara sense finalitzar la implantació del protocol o Marc Administratiu acordat l'any 2010 per millorar la prestació d'aquest servei pú-

blic, de tal manera que, sistemàticament, quan en un procés s'acorda la elaboració d'un informe per part del SATAF, si les parts no gaudeixen del dret a l'assistència jurídica gratuïta, es rep una comunicació per part de la Subdirecció General de Suport Judicial, per la que s'informa al Jutjat del possible risc de retard en l'elaboració dels informes tècnics en el següent sentit literal: "atès el període transitori d'oposicions al cos de psicòlegs, que conjuntament amb permisos correlatius i d'altres circumstàncies conjunturals, poden donar com a resultat menys disponibilitat de personal per atendre les peticions" informant així mateix, que per aquest motiu han considerat "la conveniència de donar prioritat a les peticions judicials que provenen d'expedients d'assistència jurídica gratuïta i que aquesta prioritització que es durà a terme, segons s'informa, durant el segon semestre de dos mil onze sig-

nifica deixar de donar resposta a la resta de peticions que no provinguin d'expedients on està reconegut el dret d'assistència jurídica gratuïta."

Atesa inqüestionable superioritat dels interessos dels menors, principi que regeix l'adopció de qualsevol mesura que els afecti i atès així mateix, el temps transcorregut des de l'inici del procés d'implantació d'aquest marc, s'haurien de posar els mitjans necessaris per tal poder finalitzar el procés d'implantació i d'agilitzar l'emissió dels informes.

Roser Pallerols Vidal

Advocada

Membre de la Comissió de Relacions
amb les Administracions i la Justícia.



OPINIÓ

Estàs d'acord amb la intervenció dels notaris en la...?

Tampoc considera l'advocacia que, d'altres mesures o propostes que recentment s'han llençat sense que consti que es troben avalades o fonamentades en algun estudi tècnic concret, pugui paliar una situació de congestió inapropiada. Així, el BARÒMETRE de l'ICAB va consultar respecte la proposta de fer intervenir als notaris en els procediments de separació o divorci i la resposta de la majoria dels 539 col·legiats que van respondre, va ser força contundent.



La lupa: Jutjats de Família



JUTJAT	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
J111 nr. 1 ARENYS DE MAR	96%	142%	42%
J111 nr. 2 ARENYS DE MAR	112%	158%	58%
J111 nr. 3 ARENYS DE MAR	106%	135%	35%
J111 nr. 4 ARENYS DE MAR	105%	147%	47%
J111 nr. 5 ARENYS DE MAR	118%	134%	34%
J111 nr. 6 ARENYS DE MAR	94%	138%	38%
J111 nr. 7 ARENYS DE MAR	64%	156%	56%
J111 nr. 1 IGUALADA	91%	145%	45%
J111 nr. 2 IGUALADA	97%	141%	41%
J111 nr. 3 IGUALADA	90%	153%	53%
J111 nr. 4 IGUALADA	168%	86%	24%
J111 nr. 5 IGUALADA	98%	148%	48%
J111 nr. 1 BERGA	108%	159%	53%
J111 nr. 2 BERGA	104%	144%	44%
J111 nr. 1 VILAFRANCA DEL PENEDES	104%	146%	81%
J111 nr. 2 VILAFRANCA DEL PENEDES	216%	124%	24%
J111 nr. 3 VILAFRANCA DEL PENEDES	137%	150%	46%
J111 nr. 4 VILAFRANCA DEL PENEDES	104%	166%	66%
J111 nr. 5 VILAFRANCA DEL PENEDES	53%	189%	89%
J111 nr. 7 BADALONA	94%	140%	40%
J111 nr. 14 BARCELONA	81%	174%	64%
J111 nr. 15 BARCELONA	97%	136%	36%
J111 nr. 16 BARCELONA	88%	144%	45%
J111 nr. 17 BARCELONA	90%	142%	41%
J111 nr. 18 BARCELONA	94%	142%	38%
J111 nr. 19 BARCELONA	93%	128%	28%
J111 nr. 45 BARCELONA	101%	137%	37%
J111 nr. 51 BARCELONA	85%	147%	37%
J111 nr. 1 SANT BOI DE LLOBREGAT	85%	176%	67%
J111 nr. 2 SANT BOI DE LLOBREGAT	119%	129%	29%
J111 nr. 3 SANT BOI DE LLOBREGAT	82%	157%	57%
J111 nr. 4 SANT BOI DE LLOBREGAT	97%	143%	43%
J111 nr. 5 SANT BOI DE LLOBREGAT	125%	133%	33%
J111 nr. 6 SANT BOI DE LLOBREGAT	70%	143%	43%

JUTJAT	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
J11I nr. 1 VILANOVA I LA GELTRU	102%	135%	35%
J11I nr. 2 VILANOVA I LA GELTRU	76%	166%	66%
J11I nr. 3 VILANOVA I LA GELTRU	97%	167%	40%
J11I nr. 4 VILANOVA I LA GELTRU	88%	160%	60%
J11I nr. 5 VILANOVA I LA GELTRU	91%	158%	58%
J11I nr. 6 VILANOVA I LA GELTRU	67%	309%	69%
J11I nr. 7 VILANOVA I LA GELTRU	107%	172%	26%
J11I nr. 8 VILANOVA I LA GELTRU	91%	165%	65%
J11I nr. 9 VILANOVA I LA GELTRU	65%	154%	54%
J11 nr. 1 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	114%	128%	28%
J11 nr. 2 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	101%	136%	41%
J11 nr. 3 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	96%	139%	39%
J11 nr. 4 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	87%	173%	61%
J11 nr. 5 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	86%	166%	51%
J11 nr. 6 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	76%	162%	72%
J11 nr. 7 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	96%	141%	41%
J11I nr. 1 SANTA COLOMA DE GRAMENET	88%	190%	90%
J11I nr. 2 SANTA COLOMA DE GRAMENET	74%	192%	73%
J11I nr. 3 SANTA COLOMA DE GRAMENET	92%	154%	43%
J11I nr. 4 SANTA COLOMA DE GRAMENET	93%	133%	32%
J11I nr. 5 SANTA COLOMA DE GRAMENET	96%	156%	49%
J11I nr. 6 SANTA COLOMA DE GRAMENET	81%	173%	63%
J11I nr. 1 CORNELLA DE LLOBREGAT	88%	154%	54%
J11I nr. 2 CORNELLA DE LLOBREGAT	86%	156%	53%
J11I nr. 3 CORNELLA DE LLOBREGAT	122%	129%	30%
J11I nr. 4 CORNELLA DE LLOBREGAT	116%	145%	42%
J11I nr. 1 GAVA	101%	128%	28%
J11I nr. 2 GAVA	114%	155%	55%
J11I nr. 3 GAVA	97%	153%	53%
J11I nr. 4 GAVA	97%	144%	44%
J11I nr. 5 GAVA	135%	133%	33%
J11I nr. 6 GAVA	110%	130%	34%
J11I nr. 7 GAVA	94%	141%	41%
J11I nr. 8 GAVA	116%	160%	60%
J11I nr. 9 GAVA	70%	143%	43%
J11I nr. 1 EL PRAT DE LLOBREGAT	125%	151%	51%
J11I nr. 2 EL PRAT DE LLOBREGAT	82%	163%	63%
J11I nr. 3 EL PRAT DE LLOBREGAT	89%	118%	18%
J11I nr. 4 EL PRAT DE LLOBREGAT	109%	190%	44%
J11I nr. 5 EL PRAT DE LLOBREGAT	97%	134%	34%

Jutjats mercantils

Moviment d'assumpes

Assumpes ingressats

Els jutjats mercantils són el clar exemple d'òrgans judicials creats ex novo, van ser creats l'any 2004, en els quals es verifica una entrada imparable d'assumpes any rere any i que malgrat això, la capacitat resolutiva augmenta.

Ara bé, tal i com ja es va comentar en l'informe anterior, hem tingut la oportunitat de presenciar al llarg dels anys 2006 i 2007, les reiterades manifestacions a la premsa i aparicions públiques d'aquests magistrats expressant el seu malestar per la situació de la pendència i la congestió que presentaven els seus jutjats i que, malgrat l'ingent treball que suportaven i l'elevat nombre d'assumpes que resolien, el govern de l'Estat espanyol no dotava de més òrgans judicials i personal especialitzat en els temes mercantils. En l'actualitat l'Estat ha intentat donar solució aquestes queixes a través de la posada en marxa durant els anys 2007 i 2009 de quatre jutjats mercantils nous, concretament dos el 2007 els Jutjats Mercantils nº 5 i el nº6 de Barcelona, i els altres dos el 2009, els Jutjats Mercantils nº 7 i el nº 8 de Barcelona.

Recordem que aquests jutjats, que van entrar en funcionament l'1 de setembre de 2004, en virtut de la Llei Orgànica del Poder Judicial, s'ocupen de les matèries següents:

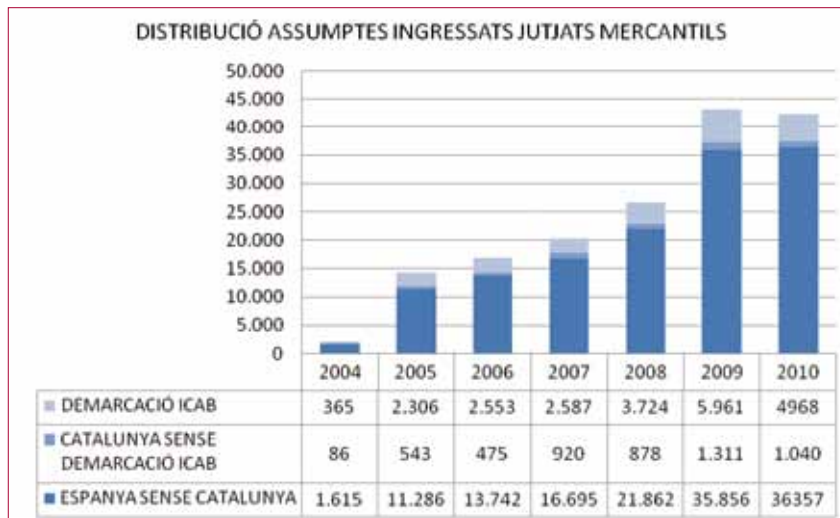
- Concursos de creditors
- Patents i marques
- Resta de matèries de la propietat industrial
- Propietat intel·lectual
- Publicitat
- Societats i Cooperatives
- Transport nacional i internacional
- Dret marítim
- Determinades qüestions en matèria de defensa de la Competència
- Competència deslleial

Actualment, hi ha en funcionament 10 jutjats mercantils que estan situats a la ciutat de Barcelona. Els més recentment creats, el Jutjat Mercantil nº7 i el Jutjat Mercantil nº8, van entrar en funcionament l'any 2009 per intentar alliberar la gran càrrega de treball que patien els jutjats mercantils a la demarcació ICAB.

Moviment d'assumpes

Assumpes ingressats

Com hem dit, el nombre d'assumpes ingressats manté una clara tendència a l'augment, des de que aquests jutjats varen entrar en funcionament l'any 2004.

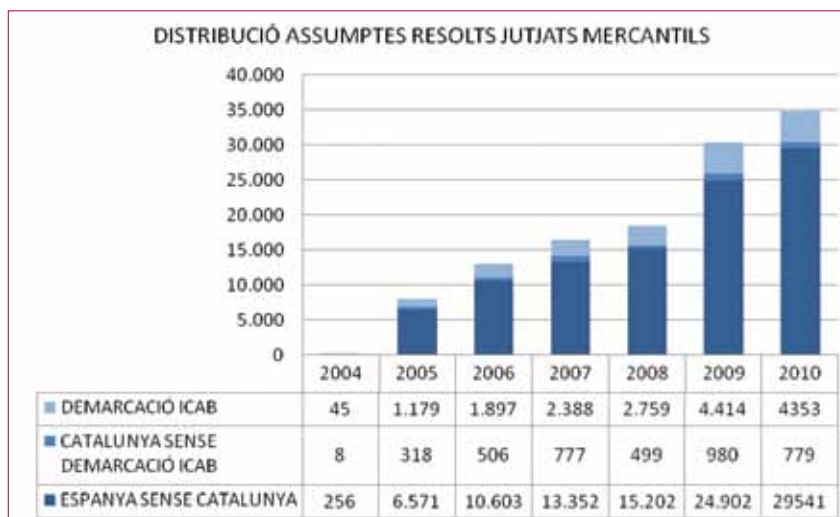


GRÀFIC 34. Distribució assumpes ingressats. Jutjats Mercantils.

Cal afegir que les xifres obtingudes del CGPJ no són sempre coincidents amb les que faciliten els mateixos jutjats mercantils en les seves aparicions als mitjans de comunicació. Per exemple, el CGPJ no inclou en els seus recomptes ni les execucions ni els requeriments d'auxili judicial, la qual cosa ens obliga a advertir que tants els assumpes ingressats com les taxes judicials podrien ser més altes que les aparegudes en les gràfiques.

Assumpes resolta

Tot i que la resolució també augmenta any rere any, aquesta no és suficient per resoldre el volum excessiu d'assumpes i, per tant, els assumpes pendents també augmenten.

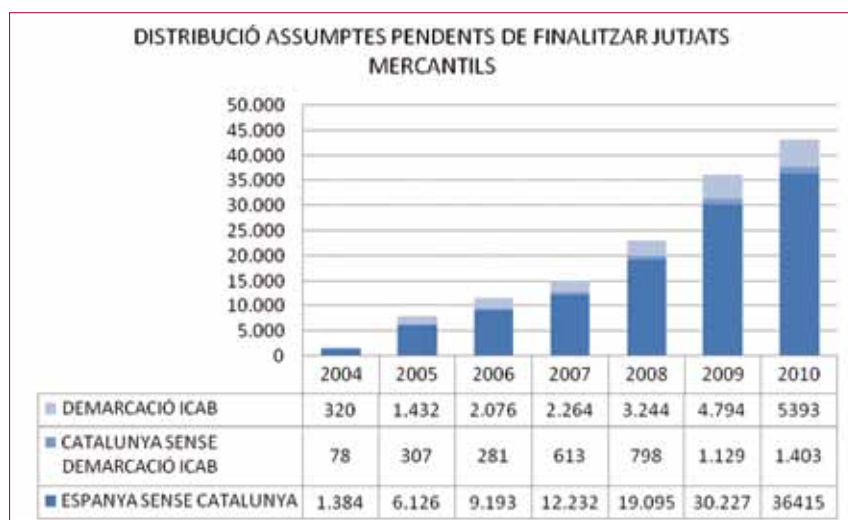


GRÀFIC 35. Distribució assumpes resolta. Jutjats Mercantils.

En l'any 2010, Espanya (sense Catalunya) ha resolt el 81% dels assumptes ingressats, Catalunya sense la demarcació ho ha fet un 75% i la demarcació ICAB, és el territori que millors resultats obté 87,62%. Més endavant analitzarem les causes que provoquen que els jutjats no siguin capaços de poder absorbir tota la càrrega de treball que any rere any s'incrementa.

Assumptes pendents

La pendència en aquests jutjats és extraordinàriament elevada. Resten pendents gairebé els mateixos assumptes que es resolen en un any. Com es pot observar, la pendència segueix una línia imparable d'augment en tots els territoris comparats.

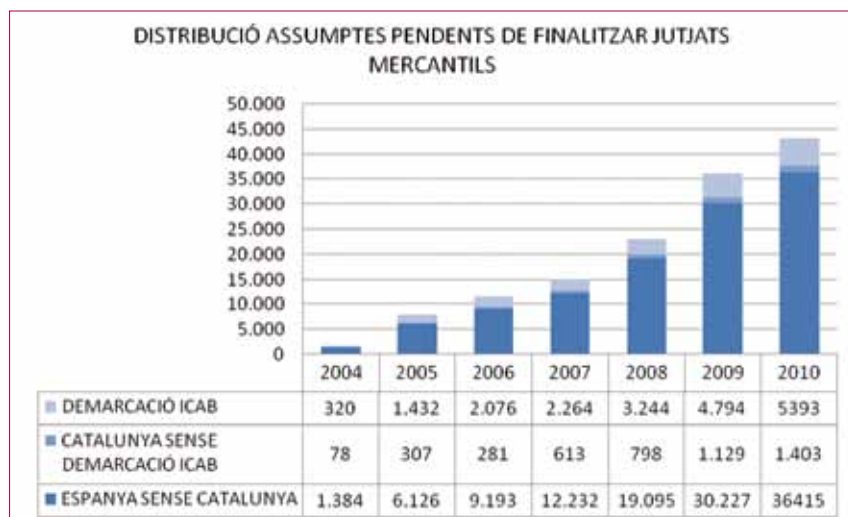


GRÀFIC 36. Distribució assumptes pendents al finalitzar. Jutjats Mercantils.

Els indicadors judicials en l'àmbit mercantil

La taxa de resolució

La taxa de resolució que reflexa la relació entre els assumptes ingressats i resolts en un any, ens mostra que la capacitat resolutiva dels jutjats mercantils ha seguit durant els últims anys una línia bastant estable amb fluctuacions a l'alça i a la baixa en el tres àmbits territorials estudiats.



GRÀFIC 37. Taxa de resolució comparada. Jutjats Mercantils.

La taxa de resolució a tots els territoris estudiats està bastant per sota de la idònia, ja que no s'arriba a la situació d'equilibri desitjada, és a dir, a resoldre com a mínim els assumptes que s'ingressen en un any.

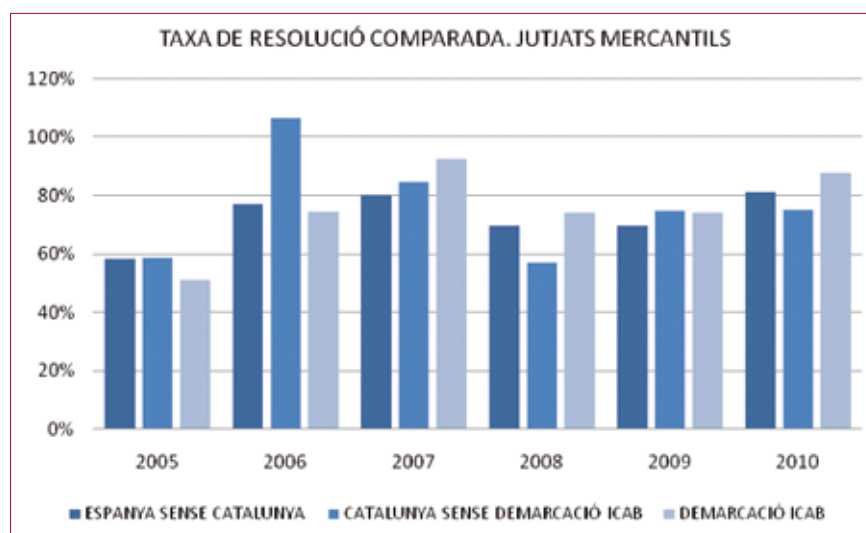
Vegem els indicadors judicials en els jutjats de la demarcació ICAB:

TAXA DE RESOLUCIÓ	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
JMER nr. 1 BARCELONA	11%	43%	80%	102%	88%	98%	91%
JMER nr. 2 BARCELONA	16%	58%	78%	125%	76%	94%	99%
JMER nr. 3 BARCELONA	13%	55%	82%	100%	79%	75%	91%
JMER nr. 4 BARCELONA	8%	55%	85%	110%	88%	75%	82%
JMER nr. 5 BARCELONA			12%	69%	62%	71%	78%
JMER nr. 6 BARCELONA				37%	53%	107%	92%
JMER nr. 7 BARCELONA						39%	76%
JMER nr. 8 BARCELONA						40%	90%

Les taxes demostren que la capacitat resolutòria de la majoria dels jutjats de la demarcació ICAB no és del tot satisfactòria, això pot ser degut als problemes de personal i d'excés de càrrega laboral que pateixen aquests jutjats.

Taxa de pendència

Segons es pot comprovar en el gràfic següent la taxa de pendència a Catalunya sense la demarcació ICAB i la pròpia demarcació ICAB tenien, durant el període del 2005 al 2007, una certa estabilitat destacant una lleugera tendència a la baixa que ja es venia apuntant d'anys anteriors. Aquesta tendència però, es veu truncada a partir del 2008 on la taxa de pendència pateix un increment molt important fins arribar a nivells del 160% al territori de Catalunya sense la demarcació ICAB, una pujada molt important, tenint en compte que la darrera taxa, la del 2007 era del 79%.



GRÀFIC 38. Taxa de pendència comparada. Jutjats Mercantils.

Jutjats Mercantils de la Demarcació ICAB

Indicadors Judicials

TAXA DE PENDÈNCIA	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
JMER nr. 1 BARCELONA	770%	165%	116%	91%	103%	84%	103%
JMER nr. 2 BARCELONA	512%	101%	99%	67%	99%	90%	94%
JMER nr. 3 BARCELONA	691%	104%	92%	105%	120%	116%	165%
JMER nr. 4 BARCELONA	1143%	104%	95%	85%	100%	118%	145%
JMER nr. 5 BARCELONA			703%	119%	156%	167%	176%
JMER nr. 6 BARCELONA				170%	146%	63%	97%
JMER nr. 7 BARCELONA						152%	125%
JMER nr. 8 BARCELONA						154%	104%

Si sumem la taxa de pendència dels jutjats de la demarcació ICAB obtenim com a resultat que hi ha molta més pendència en aquest jutjats que en tot l'àmbit civil de la demarcació ICAB (mitjana ICAB civil en el 2007, 62,79%; mitjana jutjats mercantils Barcelona, 106%).

Aquesta situació mostrada al gràfic ens dur a examinar la distribució de la Planta judicial en els Jutjats mercantils: ⁷

DISTRIBUCIÓ JUTJATS MERCANTILS			
	2004	2007	2011
MADRID	5	7	12
BARCELONA	4	6 (el 6è creat el gener de 2007)	10

Segons les dades exposades i si relacionem les mateixes amb les taxes de resolució i pendència dels Jutjats Mercantils a la demarcació ICAB, podem comprovar com aquestes no s'han vist marcadament influenciades per la posada en funcionament de nous jutjats mercantils, que la seva principal raó de ser era reduir el volum d'assumptes i així evitar el col·lapse d'aquests. Atès doncs, que la creació de dos nous Jutjats no ha suposat una sensible influència en la capacitat resolutiva de la jurisdicció, donat que el volum d'ingrés dels assumptes és molt elevat, ja que, atenent a les dades socioeconòmiques apuntades al inici de l'exposició que denoten un marc de crisi global, es pot preveure un major col·lapse d'aquests jutjats.

Sense anar més lluny, l'any 2010, segons dades oficials a l'estat espanyol hi havia un total de 1.127 deutors concursals, essent Catalunya la comunitat autònoma amb major nombre de deutors concursats, 279, pràcticament doblant la segona autonomia que més deutors té, la Comunitat Valenciana amb 147 concursats, seguida finalment de la Comunitat de Madrid amb 144 ⁸.

⁷ www.cgpj.es distribució planta judicial actualitzada a desembre de 2011
⁸ www.ine.es

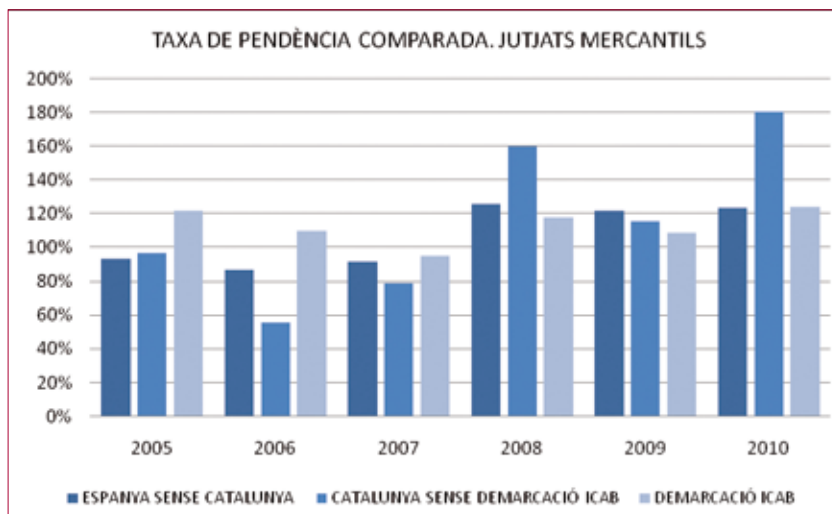
Si igualment tenim present que és a Barcelona on es concentra el cinturó industrial català, hem de concloure que és a la Demarcació ICAB on s'agrupen el major nombre de concursos de la comunitat catalana.

Finalment, afegir que el nombre de Jutjats Mercantils de la Comunitat de Madrid és superior al català, quan a Catalunya es dupliquen el nombre d'assumptes concursals, arribarem a la inevitable conclusió: que és rotundament insuficient el nombre de Jutjats Mercantils operatius a Barcelona (vegeu, Causes que expliquen la situació de congestió en els jutjats mercantils de Barcelona).

Taxa de congestió

La congestió és molt elevada atesa la insuficient capacitat dels òrgans judicial per atendre tots els assumptes que s'ingressen i la pendència que arrossegueu.

Com s'observa en el gràfic, la taxa de congestió a tots els àmbits territorials es mantenen elevades, tot i la joventut dels Jutjats mercantils. La demarcació ICAB que fins l'any 2007 era el territori que presentava una congestió més alta comparat amb la resta de territoris, a partir del 2008 al pitjor posicionat pel què fa a la taxa de pendència és el territori català.



GRÀFIC 39. Taxa de congestió comparada. Jutjats Mercantils.

En les dades que se'ns mostren en el gràfic que trobem sobre aquestes línies es pot comprovar que les xifres d'aquesta taxa són certament preocupants i que la excessiva congestió és un fenomen real als jutjats mercantils, amb taxes que en cap cas baixen del 150% en cap territori estudiat, i on la tendència de les dades dels últims 6 anys està al voltant del 200% de congestió.

Jutjats Mercantils de la Demarcació ICAB

Indicadors Judicials

TAXA DE CONGESTIÓ	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
JMER nr. 1 BARCELONA	870%	267%	216%	191%	199%	184%	203%
JMER nr. 2 BARCELONA	612%	201%	199%	167%	199%	191%	194%
JMER nr. 3 BARCELONA	791%	205%	192%	205%	220%	216%	265%
JMER nr. 4 BARCELONA	1243%	205%	195%	186%	201%	218%	247%
JMER nr. 5 BARCELONA			827%	219%	256%	267%	277%
JMER nr. 6 BARCELONA				270%	246%	164%	197%
JMER nr. 7 BARCELONA						253%	225%
JMER nr. 8 BARCELONA						252%	204%

Si ens fixem en la taula on es desglossa la taxa de congestió en els diversos Jutjats Mercantils de la demarcació ICAB veurem que en cap moment les dades referents a aquesta taxa baixen del 164%, i el 2010 totes ratllen o superen el 200%, arribant a dades, al Jutjat Mercantil nº5, del 277% de congestió.

Causes que expliquen la situació de congestió en els jutjats mercantils de Barcelona

Hi ha una multiplicitat de causes que expliquen la situació de desbordament que suporten els jutjats mercantils de la ciutat de Barcelona. Es podem resumir en les següents:

1. La plantilla de funcionaris és manifestament insuficient. En els tres anys i escaig que fa que han entrat en funcionament aquests jutjats la plantilla no s'ha augmentat. És més, aquests jutjats varen entrar en funcionament amb una plantilla de funcionaris adscrits inferior en número a altres jutjats de Barcelona que coneixen d'assumptes mercantils. Es considera que cadascú d'aquests jutjats no hauria de tenir una plantilla, directa o indirecta, inferior a les deu persones, a més del jutge i del secretari. Això possibilitaria un control puntual i adequat dels assumptes que es tramiten, a més que asseguraria criteris de gestió propis del segle actual en qüestions, tals com la comunicació de crèdits, la formació d'expedients i notificacions, entre altres qüestions generals i específiques d'aquesta especialitat.

2. El volum d'entrada d'assumptes supera el 80% del mòdul d'entrada fixat pel CGPJ per aquests jutjats. Segons els paràmetres del Consell d'Europa en matèria d'harmonització d'administracions de justícia en l'espai de la UE i que són els que segueix el CGPJ, un òrgan judicial no hauria de conèixer més de 350 assumptes anuals.

Durant l'any 2010, el total d'assumptes registrats van ser:

Jutjat mercantil núm. 1: 707 assumptes.

Jutjat mercantil núm. 2: 599 assumptes.

Jutjat mercantil núm. 3: 595 assumptes.

Jutjat mercantil núm. 4: 585 assumptes.

Jutjat mercantil núm. 5: 607 assumptes.

Jutjat mercantil núm. 6: 623 assumptes.

Jutjat mercantil núm. 7: 602 assumptes.

Jutjat mercantil núm. 8: 650 assumptes.

Com hem dit, en aquest recompte hem de tenir en compte que el CGPJ no comptabilitza ni els requeriments d'auxili judicial ni les execucions del CGPJ; d'altra forma, els assumptes augmentarien.

La crisi econòmica, institucionalment reconeguda i declarada enuncia que els assumptes mercantils augmenten i poden augmentar fins a límits inimaginables el nombre d'assumpes que hagin d'assumir aquests i altres jutjats.

3. Dèficit d'òrgans judicials en aquesta especialitat civil.

■ Així com en el 2006 es varen crear dos nous jutjats mercantils en la ciutat de Barcelona, el 2009 se'n van crear dos més.

Abans del tancament del informe anterior es feia públic que davant de l'increment de la conflictivitat mercantil, que encara agreuja més la situació de per si complicada d'aquests jutjats, el Govern de l'estat va enunciar la creació pel desembre de 2008 de dos nous jutjats, que entrarien en funcionament al 2009, tal i com havien sol·licitat els jutges mercantils de Barcelona. Igualment l'any 2011 van entrar en funcionament dos nous Jutjats Mercantils a Barcelona, que s'afegien als vuit anteriors, per tal d'apaivagar el fort creixement d'assumpes d'aquesta disciplina legal degut, sobretot, al impacte de la crisi econòmica que l'estat arrossega des de mitjans de l'any 2008. Aquesta crisi va provocar un fort augment dels assumpes ingressats als Jutjats Mercantils.

Per tant Barcelona, gaudeix ara mateix de deu jutjats mercantils, els quals degut al gran augment de la conflictivitat mercantil, en gran part per la crisi econòmica, es veuen desbordats com ja hem pogut veure en les diferents taxes, sobretot en les de congestió i pendència.

4. La complexitat i la repercussió econòmica i social de la matèria mercantil no permet valorar la càrrega de treball en termes estrictament numèrics.

Un augment dels expedients mercantils, com ha succeït recentment, literalment enfonsa un jutjat. Això significa que cal valorar la conveniència dels canvis i els increments amb paràmetres de servei públic i, a més, tenint molt present les implicacions que les decisions dels jutjats mercantils tenen en el món econòmic, empresarial, laboral entre els sectors més afectats per les matèries que coneixen aquests jutjats.

El factor temps és també clau en aquesta jurisdicció que en la majoria dels casos precisen de decisions urgents i eficaces.

Per posar tal sols uns exemples, les decisions d'aquests jutjats afecten de forma transversal a nombrosos i molt importants operadors jurídics com:

- Els treballadors d'empreses en concursos que puguin accedir a les prestacions per desocupació.
- Tots els operadors i treballadors associats a les patents farmacèutiques, a més dels pacients i usuaris que precisen els medicaments.
- La resta de jurisdiccions se'n veuen ressentides si la mercantil no funciona, ja que aguditza la tensió social que repercuteix en un major augment de la litigiositat o conflictivitat social.

A més, si un país no és capaç de donar seguretat jurídica al tràfic mercantil, les empreses estrangeres, o bé, no inverteixen, o bé, senzillament deslocalitzen les seves empreses a altres destinacions prima facie més atractius.

Cal pensar, a més, que Barcelona està ampliant el seu aeroport amb la finalitat d'aconseguir ser un dels aeroports més competitius d'Europa. Els poders públics, abans d'emprendre accions d'aquest tipus, convindria que asseguressin que els conflictes que puguin aparèixer en el tràfic mercantil tindran una resposta àgil i ràpida en la jurisdicció, més enllà dels assumptes que es puguin resoldre per mitjà d'arbitratges.

Finalment, aquests jutjats decideixen sobre qüestions de gran transcendència econòmica, social i mediàtica.

OPINIÓ

Milliores en l'àmbit de la jurisdicció mercantil

Resulta inqüestionable que, després de la posada en funcionament de la Ciutat de la Justícia de Barcelona, i amb el trasllat de totes les unitats, serveis i òrgans judicials a les noves instal·lacions, el funcionament de l'Administració de Justícia ha donat un gran salt de qualitat.

Pel que fa a l'àmbit jurisdiccional mercantil, on el volum dels expedients concursals ha anat augmentant de manera inexorable des de la creació, l'any 2004, dels quatre jutjats mercantils inicials, s'evidencia encara més si cap l'enorme millora que ha significat la dotació d'un equipament modern i d'unes millors instal·lacions destinades a facilitar la feina diària de magistrats i funcionaris.

A dia d'avui, hem de valorar molt positivament la incorporació definitiva dels jutjats mercantils nº 9 i nº 10, sobretot després de l'esforç quixotesca dels primers anys on fins i tot va esdevenir necessària la integració d'una plantilla de jutges de suport destinada a agilitzar la tramitació del deversall de procediments. Com a conseqüència, tant els ciutadans com els professionals ens estem trobant amb uns jutjats cada vegada més especialitzats, molt més accessibles, i amb un augment de la seva capacitat per donar un veritable servei públic a les empreses que es declaren en concurs i que tenen una ferma vocació de continuïtat.

Cal destacar, també, la inestimable ajuda que ha significat en la tasca dels professionals la col·laboració dels magistrats, representada en gran mesura en la

publicació de diferents criteris sobre alguns dels temes més transcendents i que susciten més conflictes a la pràctica. Matèries que van des de la documentació que s'ha d'acompanyar amb la sol·licitud del concurs, al tractament concursal que s'ha de donar als crèdits derivats d'instruments financers, el pagament dels crèdits contra la massa o el còmput dels terminis, entre d'altres.

Aquestes mesures proactives dels jutjadors mercantils, una predisposició total i admirable basada en el reconeixement i la consciència de la urgència que és inherent a determinats processos, i les millores de funcionament dutes a terme a tant a l'oficina de repartiment com al servei de suport habilitat a la 13^a planta de l'edifici C de la Ciutat de la Justícia, han propiciat sens dubte un augment de l'eficàcia dels jutjats en la resolució dels concursos, fomentant-ne, d'aquesta manera, la sempre enyorada agilització dels tràmits processals.

Tot això, si hi afegim les modificacions introduïdes a la recent reforma de la Llei Concursal, l'impuls de les noves tecnologies i la professionalització de l'òrgan de l'Administració Concursal, provoca que, sens perjudici de la dura feina que encara manca per fer, el futur del nostre sistema judicial sigui cada vegada més útil i esperançador.

Juan Carlos Noguera de Erquiaga.

*Advocat
Vicepresident de la Secció
de Dret Concursal de l'ICAB.*

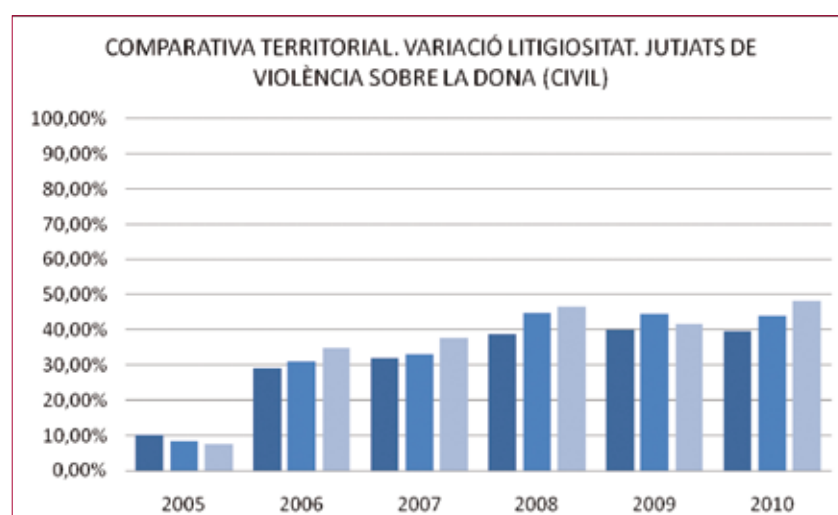
Aspectes civils dels jutjats de violència sobre la dona.

La violència sobre la dona és una problemàtica que involucra aspectes civils i penals, entre altres aspectes més genèrics (socioeconòmiques, laborals o educacionals). Per aquest motiu, en aquest apartat exposarem les xifres relatives als assumptes civils que gestionen els jutjats de violència sobre la dona i que són causades per la interposició prèvia d'una denúncia penal per violència.

Cal dir que aquests jutjats varen entrar en funcionament el 29 de juny de 2005, la qual cosa s'ha de tenir en compte a l'hora de fer les comparacions anuals.

Litigiositat civil

La relació entre els assumptes ingressats i la població per 1000 (homes i dones) dona com a resultat que la litigiositat civil segueix una clara línia d'augment, des de que va entrar en funcionament aquesta especialitat civil-penal i en tots els territoris comparats. Aquesta línia ascendent però, es veu frenada l'any 2009 a la demarcació ICAB, i a partir del 2010 la resta de territoris, Espanya i Catalunya patiran aquesta petita davallada en la litigiositat, divergint un altra vegada de la demarcació ICAB que en aquest període tornarà a créixer.

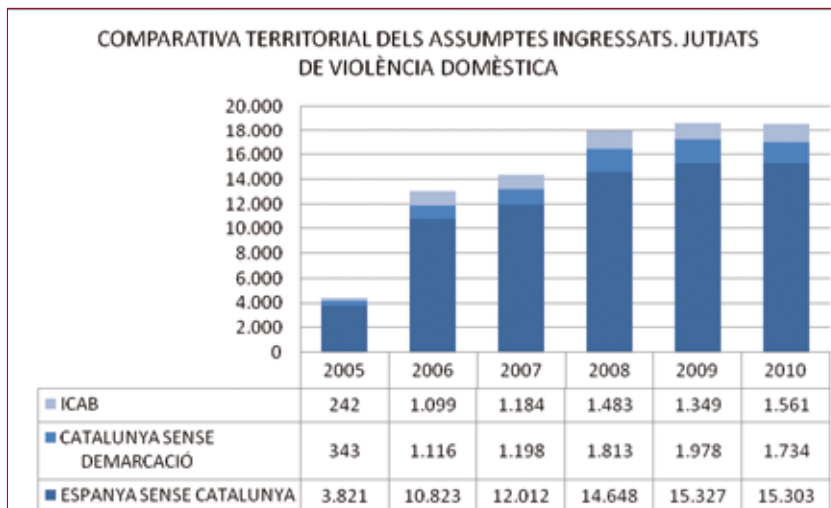


GRÀFIC 40. Comparativa territorial. Variació litigiositat. Jutjats de Violència sobre la Dona. (Civil)

Moviment d'assumptes

Assumptes ingressats

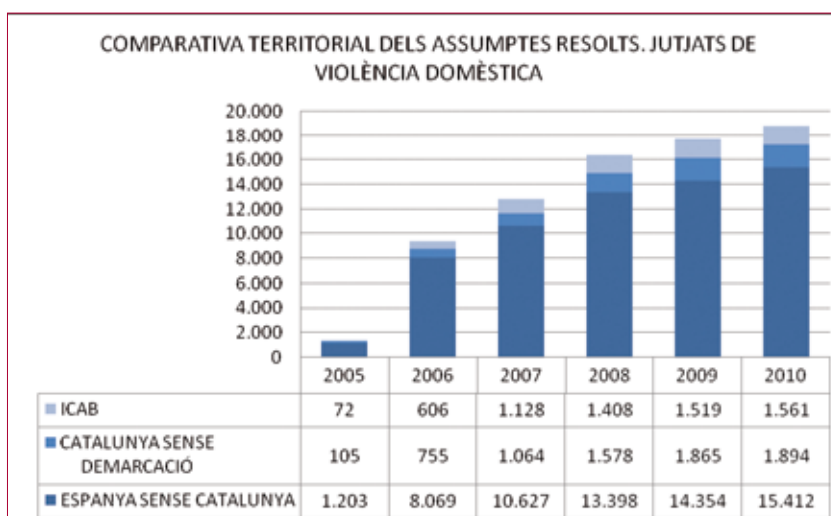
Els assumptes ingressats han experimentat un lleuger augment durant els últims 3 anys, frenant així doncs, la tendència d'un augment important any rere any que es venia donant des del 2005.



GRÀFIC 41. Comparativa territorial dels assumptes ingressats. Jutjats de Violència Domèstica.

Assumpes resolta

Una bona dada és que, tot i augmentar els assumptes ingressats, també ha augmentat la resolució. Com ja hem vingut repetint al llarg del present informe, la qualitat de la resolució encara és una informació que no és a l'abast del nostre estudi, tot i que convindria dedicar-hi una anàlisi pormenoritzat.



GRÀFIC 42. Comparativa territorial dels assumptes resolta. Jutjats de Violència Domèstica.

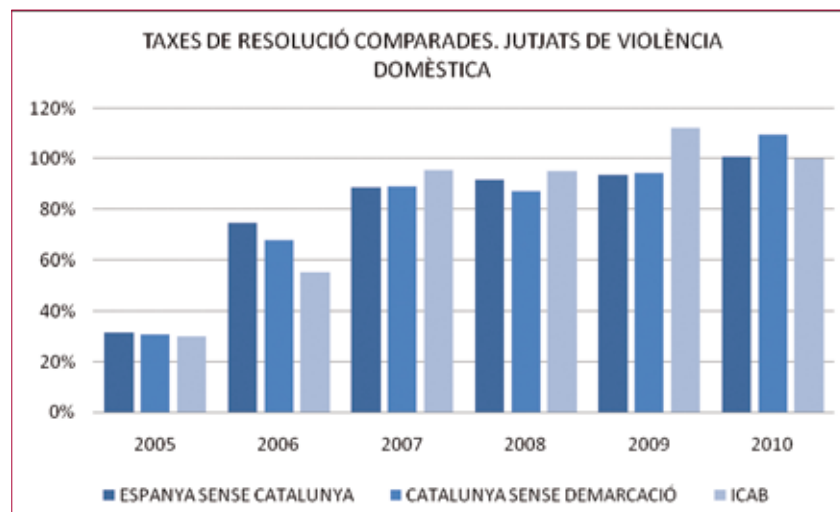
Per veure la relació que hi ha entre els assumptes ingressats i els resolta haurem de referint-nos a la taxa de resolució, que com veurem, no arriba als estàndards exigibles (que resolgui en un any els assumptes que s'ingressen)

Els indicadors judicials

Taxa de resolució

La taxa de resolució que recordem és el coeficient resultant de dividir els assumptes ingressats pels resolta, ens mostra una clara tendència a l'augment, des de 2005, encara que la capacitat resolutiva en

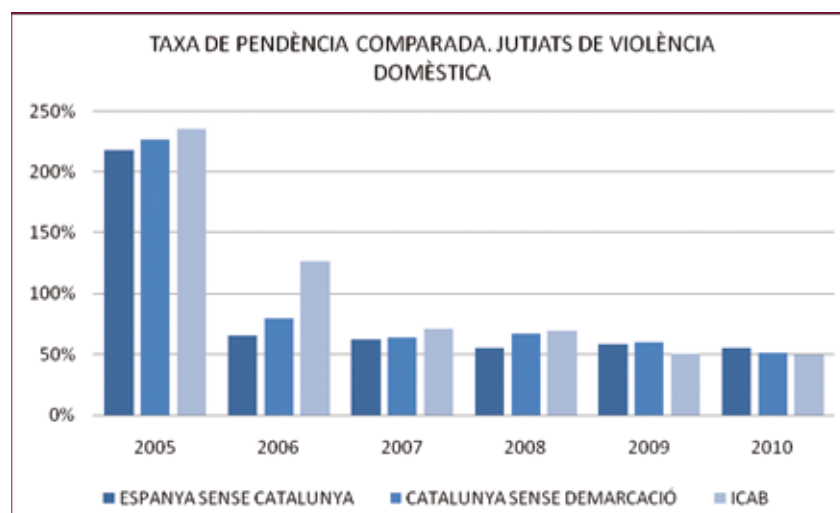
aquests temes és baixa, ja que no s'arriba, llevat de l'últim any, a la situació d'equilibri ja mencionada, el 100%. No obstant això, també cal remarcar que aquesta tendència positiva continua, arribant al 2010 en els tres àmbits estudiats a la taxa de resolució òptima.



GRÀFIC 43. Taxes de Resolució Comparades. Jutjats de Violència Domèstica.

Taxa de pendència

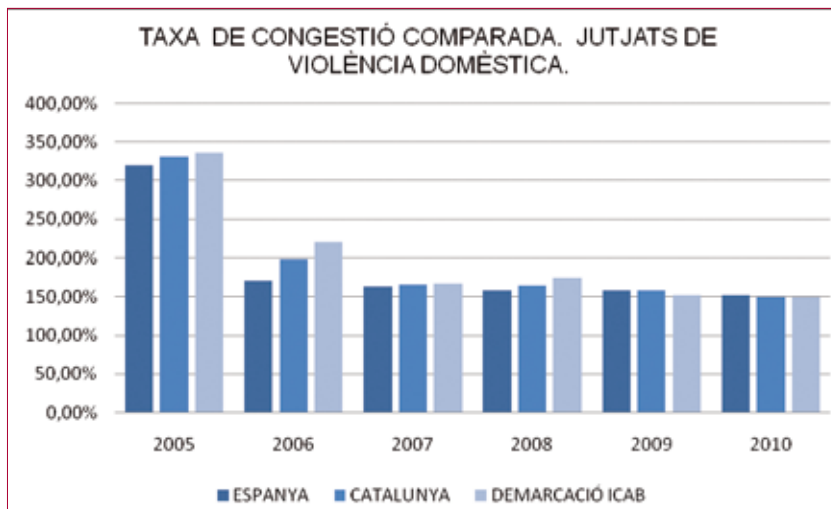
De resultes de l'augment de la capacitat resolutiva, la pendència segueix una tendència a disminuir. Aquesta tendència és força lògica, si tenim en compte que el 2005 és l'any (segon darrer semestre) de l'entrada en funcionament d'aquest jutjats i que en el 2007 els jutjats ja tenen el rodatge que necessita qualsevol organisme creat ex-novo. Per tant, a partir de 2007, ja es denota aquesta tendència de la pendència als voltants del 50% en tots els territoris, tendència que sembla evidenciar una continuació a la baixa.



GRÀFIC 44. Taxa de pendència comparada. Jutjats de Violència Domèstica.

Taxa de congestió

La congestió, tot i que ha disminuït en tots els territoris comparats, continua sent massa elevada. Tots superen o igualen el 150% de congestió en una especialitat jurisdiccional que tan sols dur set anys en funcionament, dels quals només n'analitzem sis.



GRÀFIC 45. Taxa de congestió comparada. Jutjats de Violència Domèstica.

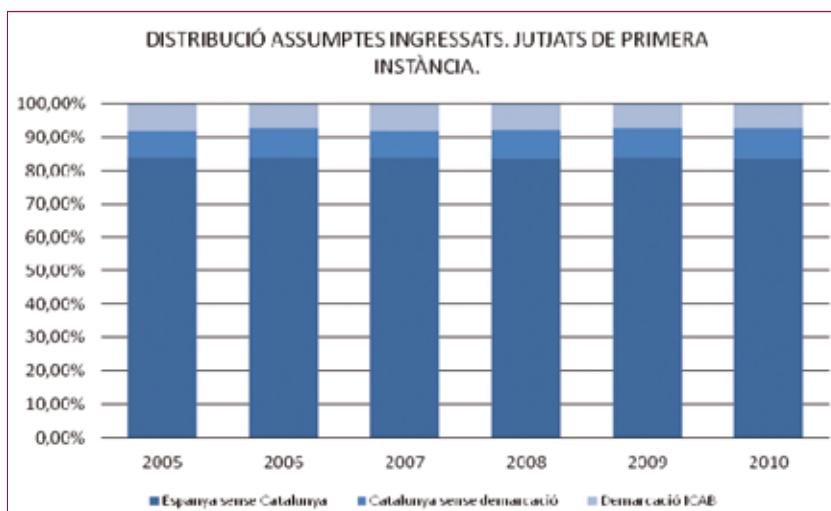
Civil per òrgans jurisdiccionals

Jutjats de primera instància

Moviment d'assumptes

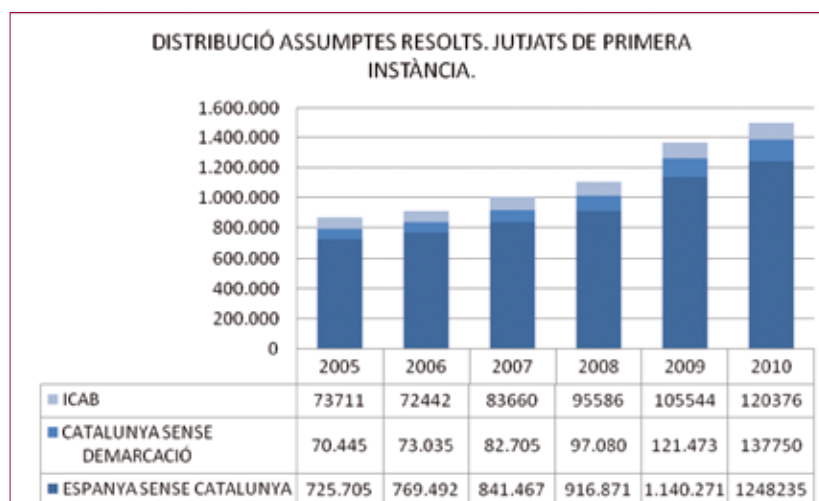
Assumptes ingressats

S'observa una relativa estabilitat en la distribució –al llarg dels anys que conformen el període estudiat- dels assumptes ingressats segons els diferents àmbits territorials; si bé hi ha alguna disminució puntual en els tres territoris comparats, la línia de tendència és d'augment progressiu.



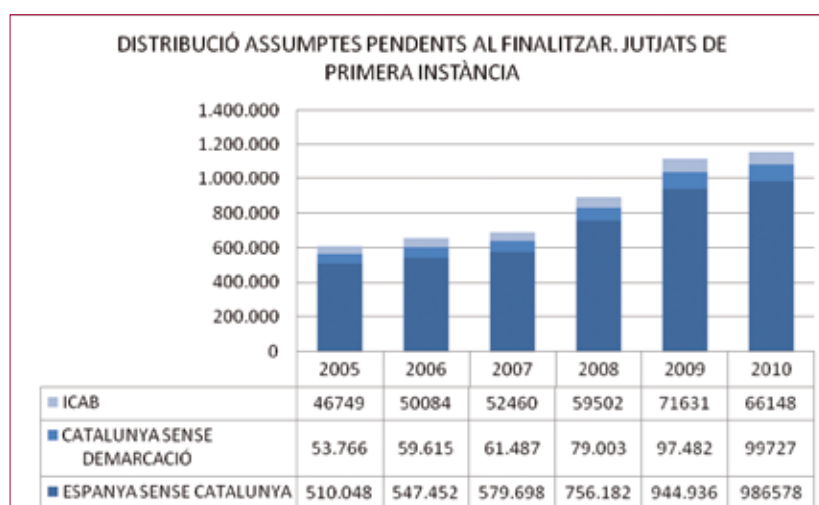
GRÀFIC 51. Distribució assumptes ingressats. Jutjats de Primera Instància.

La capacitat resolutiva, malgrat la congestió que pateixen aquests jutjats, ha anat augmentant de manera progressiva, amb un salt positiu remarcable de l'any 2008 al 2009 a la totalitat dels territoris estudiats.



GRÀFIC 52. Distribució assumptes resolts. Jutjats de Primera Instància.

Malgrat una capacitat resolutiva que ratlla el 100%, els assumptes pendents es mantenen en nivells bastant elevats els dos darrers anys, ja que tan sols es resolen els assumptes que s'ingressen durant l'any i no els endarrerits.



GRÀFIC 53. Distribució assumptes pendents al finalitzar. Jutjats de Primera Instància.

Principals indicadors judicials

Taxa de resolució

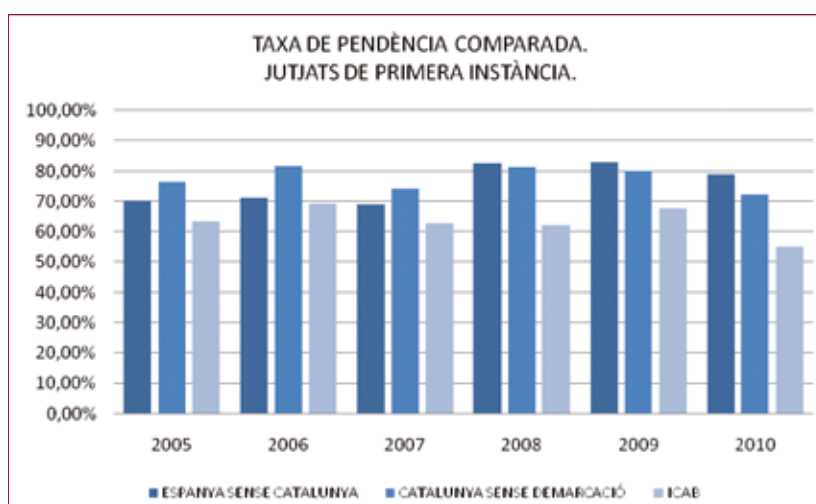
De la gràfica exposada a continuació podem observar com la capacitat resolutiva s'igualava entre els territoris comparats i experimenta una lleugera davallada en el 2008 respecte l'any anterior, que es veu contrarestada per l'augment de la taxa durant l'any 2010. Per altra banda trobem a la demarcació ICAB que per primera vegada la taxa de resolució supera el 100%, que seria la ideal. D'aquesta en podem extreure que la taxa de resolució als territoris estudiats és preocupant i que això es veurà reflectit en la taxa de congestió i pendència.



GRÀFIC 54. Taxa de resolució comparada. Jutjats de Primera Instància.

Taxa de pendència

La millora de la resolució afecta a la taxa de pendència, encara que com hem vist en analitzar els assumptes pendents al finalitzar no redueix significativament els assumptes endarrerits.



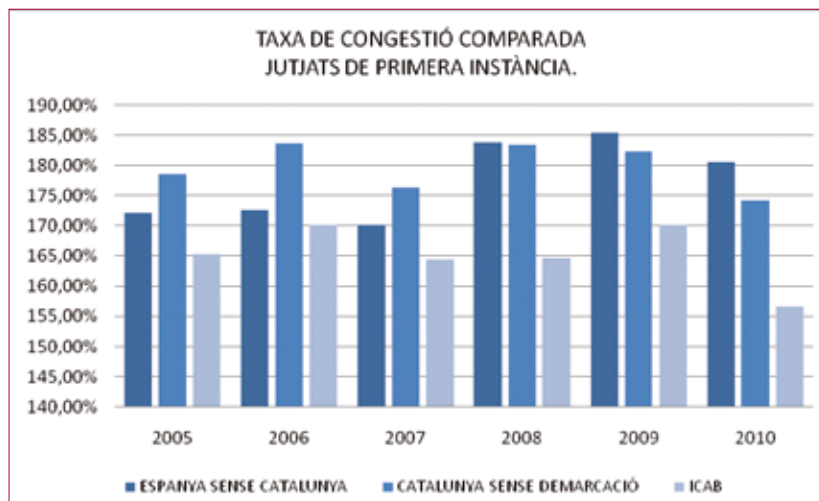
GRÀFIC 55. Taxa de pendència comparada. Jutjats de Primera Instància.

La simple observança del gràfic exposat mostra el creixement que va experimentar la taxa de pendència catalana en el 2006, si bé durant la primera meitat del període estudiat, sempre s'ha trobat per sobre de la mitja estatal, que ha mantingut una certa tendència a l'estabilitat. En el 2007, la pendència a Catalunya va disminuir lleugerament igual que a la resta de territoris estudiats, repetint-se un increment comú a tots els territoris durant el 2008, per agafar a partir de 2009 una tendència a la baixa.

Taxa de congestió

La congestió també presenta una tendència a l'augment, en línia amb allò expressat amb la pendència. La congestió mitja a l'ICAB és, però, la més baixa en línia amb el que succeeix amb la pendència: 165,30%, en comparació amb el 177,52% d'Espanya (sense Catalunya) i Catalunya sense demarcació és del 179,82%.

Vegem la gràfica següent:

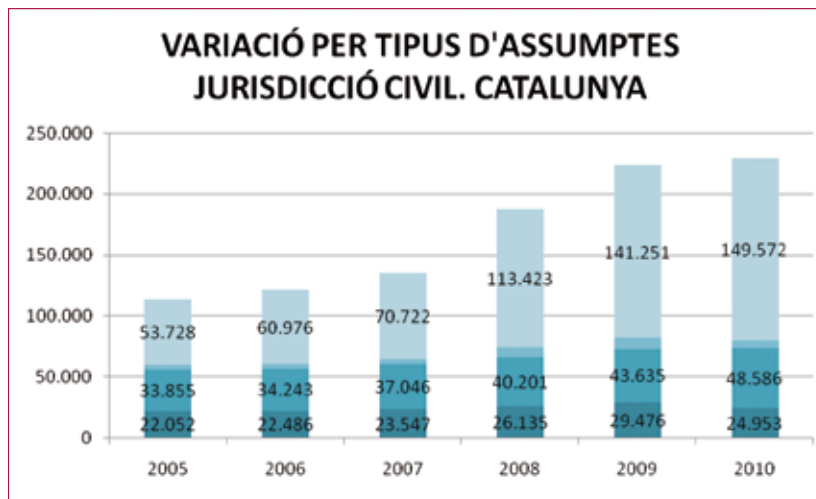


GRÀFIC 56. Taxa de congestió comparada. Jutjats de Primera Instància.

Igualment interessant i destacable resulta el fet que, segons les dades facilitades al començament de la nostra exposició, a nivell global estem assistint a un període de recessió econòmica que ens està duent a un augment dels assumptes contenciosos en via civil ⁹:

- Reclamacions de quantitat derivades de la impossibilitat d'assumir les càrregues econòmiques derivades de l'endeutament familiar... (impagament de factures, etc)
 - o Augment del nombre de procediments Monitoris.
- Increment dels contenciosos sobre arrendaments urbans (impagament de rendes)
- Augment dels procediments hipotecaris derivats igualment de la impossibilitat d'assumir les despeses hipotecàries a mida que els tipus d'interès pugen.
 - o El crèdit s'encareix provocant un descens de la demanda efectiva a la compra d'habitatge, per tant, el finançament, amb la conseqüent dificultat de les famílies per a fer front al pagament de les quotes dels crèdits subscrits, el que finalment ocasiona la sortida al mercat mitjançant subhastes (art 131 LPC) d'habitatges hipotecats.

Tot això es pot observar si analitzem més detalladament el volum d'assumptes ingressats per procediments. Prenent com a exemple la comunitat autònoma de Catalunya, veurem com el nombre d'assumptes a partir de 2008 ha augmentat de manera evident però que són sobretot el monitoris els que generen aquest salt espectacular.



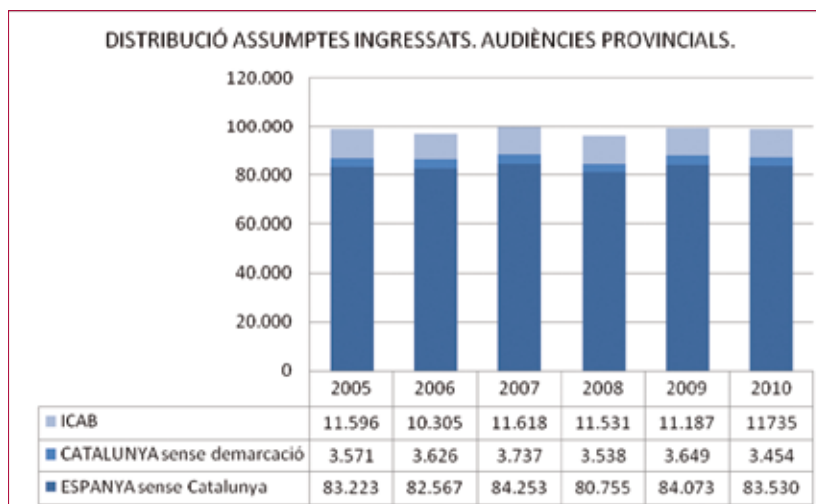
GRÀFIC 58. Variació per tipus d'assumpes a la Jurisdicció Civil. Catalunya.

Audiència provincial. Sales civils

Moviment d'assumpes

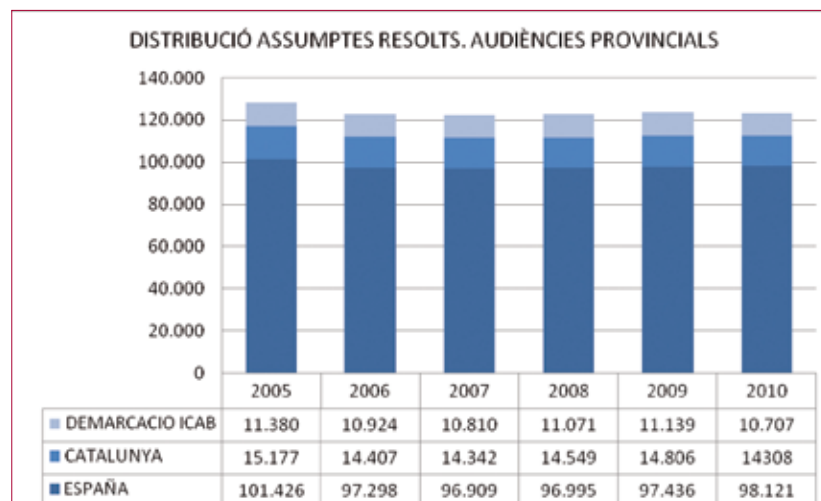
Assumpes ingressats

Analitzant les dades referents a les tres demarcacions territorials estudiades, i respecte als assumpes ingressats durant la totalitat del període estudiat, 2005 a 2010, es pot veure una estabilitat en aquests aspecte, amb petites fluctuacions d'un any a un altre, per la qual cosa podem afirmar que els assumpes ingressats durant el període estudiat s'han estabilitzat.



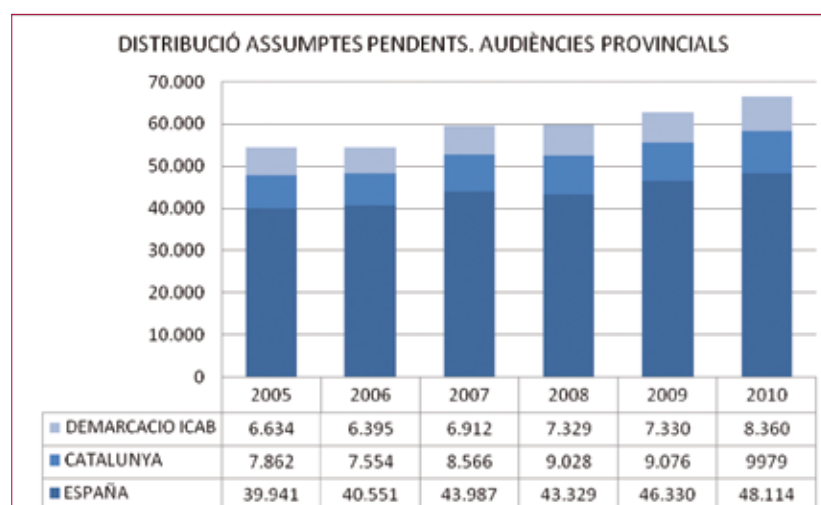
Gràfic 59. Distribució assumpes ingressats. Audiències Provincials.

Una proporció semblant és predicable dels assumptes resolts i dels pendents.



GRÀFIC 60. Distribució assumptes resolts. Audiències Provincials.

Del gràfic presentat es desprèn la pèrdua de capacitat resoltiva que va patir l'àmbit estatal des del 2005, que s'ha anat recuperant lleugerament a partir del 2008, atès que el volum d'assumpptes pendents durant els anys següents ha augmentat sensiblement.



GRÀFIC 61. Distribució assumptes pendents al finalitzar. Audiències Provincials.

Els indicadors judicials en les Audiències Provincials

Taxa de resolució

D'aquesta gràfica que a continuació mostrem destaquem que no hi ha una tendència molt clara en cap territori estudiat, ja que hi ha grans fluctuacions d'un any a un altre. Així doncs destacar aquesta manca de uniformitat, que finalitza en el període d'estudi amb unes dades preocupants a la demarcació ICAB, ja que al 2010 és l'únic territori on no se supera el 100% en taxa de resolució.

La lupa: Jutjats de Primera Instància Civil

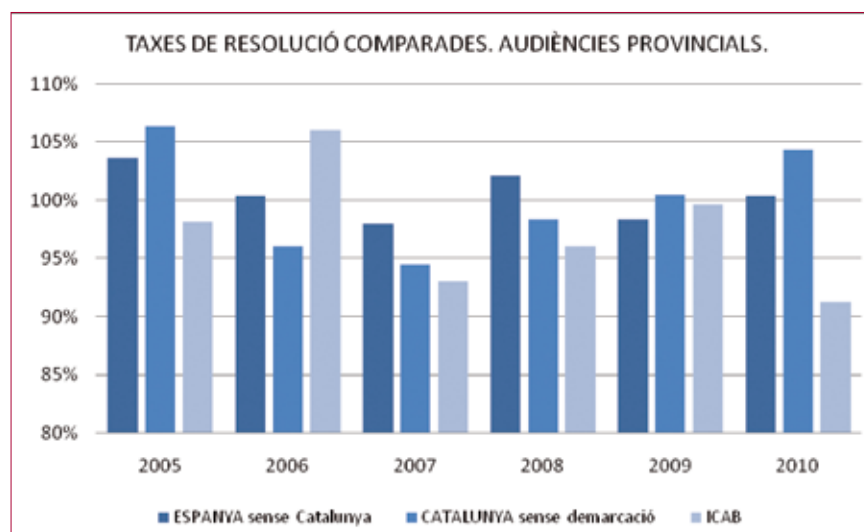


JUTJAT	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
J1II nr. 1 ARENYS DE MAR	112%	144%	44%
J1II nr. 2 ARENYS DE MAR	114%	197%	75%
J1II nr. 3 ARENYS DE MAR	116%	156%	56%
J1II nr. 4 ARENYS DE MAR	104%	163%	63%
J1II nr. 5 ARENYS DE MAR	86%	194%	94%
J1II nr. 6 ARENYS DE MAR	97%	171%	71%
J1II nr. 7 ARENYS DE MAR	58%	174%	74%
J1II nr. 1 IGUALADA	100%	140%	40%
J1II nr. 2 IGUALADA	94%	174%	70%
J1II nr. 3 IGUALADA	95%	148%	48%
J1II nr. 4 IGUALADA	86%	195%	134%
J1II nr. 5 IGUALADA	96%	162%	62%
J1II nr. 1 BERGA	123%	179%	79%
J1II nr. 2 BERGA	84%	209%	109%
J1II nr. 1 VILAFRANCA DEL PENEDES	75%	254%	156%
J1II nr. 2 VILAFRANCA DEL PENEDES	144%	150%	50%
J1II nr. 3 VILAFRANCA DEL PENEDES	124%	187%	62%
J1II nr. 4 VILAFRANCA DEL PENEDES	134%	198%	98%
J1II nr. 5 VILAFRANCA DEL PENEDES	52%	191%	91%
J1I nr. 1 BADALONA	118%	133%	33%
J1I nr. 2 BADALONA	113%	138%	36%
J1I nr. 3 BADALONA	107%	141%	36%
J1I nr. 4 BADALONA	99%	178%	79%
J1I nr. 5 BADALONA	104%	158%	58%
J1I nr. 6 BADALONA	100%	158%	58%
J1I nr. 7 BADALONA	103%	112%	12%
J1II nr. 1 SANT BOI DE LLOBREGAT	126%	144%	37%
J1II nr. 2 SANT BOI DE LLOBREGAT	109%	219%	65%
J1II nr. 3 SANT BOI DE LLOBREGAT	95%	183%	60%
J1II nr. 4 SANT BOI DE LLOBREGAT	108%	127%	27%
J1II nr. 5 SANT BOI DE LLOBREGAT	127%	125%	25%
J1II nr. 6 SANT BOI DE LLOBREGAT	88%	128%	28%

JUTJAT	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
J11I nr. 1 VILANOVA I LA GELTRU	118%	132%	32%
J11I nr. 2 VILANOVA I LA GELTRU	64%	254%	154%
J11I nr. 3 VILANOVA I LA GELTRU	82%	182%	94%
J11I nr. 4 VILANOVA I LA GELTRU	83%	237%	136%
J11I nr. 5 VILANOVA I LA GELTRU	120%	150%	50%
J11I nr. 6 VILANOVA I LA GELTRU	109%	183%	52%
J11I nr. 7 VILANOVA I LA GELTRU	107%	166%	66%
J11I nr. 8 VILANOVA I LA GELTRU	105%	173%	73%
J11I nr. 9 VILANOVA I LA GELTRU	67%	150%	50%
J1I nr. 1 BARCELONA	98%	189%	89%
J1I nr. 2 BARCELONA	125%	136%	36%
J1I nr. 3 BARCELONA	92%	196%	88%
J1I nr. 4 BARCELONA	112%	155%	55%
J1I nr. 5 BARCELONA	93%	207%	107%
J1I nr. 6 BARCELONA	93%	211%	111%
J1I nr. 7 BARCELONA	97%	164%	50%
J1I nr. 8 BARCELONA	117%	128%	28%
J1I nr. 9 BARCELONA	99%	176%	76%
J1I nr. 10 BARCELONA	106%	149%	49%
J1I nr. 11 BARCELONA	101%	137%	49%
J1I nr. 12 BARCELONA	98%	209%	109%
J1I nr. 13 BARCELONA	103%	152%	52%
J1I nr. 14 BARCELONA	80%	184%	134%
J1I nr. 15 BARCELONA	92%	160%	60%
J1I nr. 16 BARCELONA	95%	143%	40%
J1I nr. 17 BARCELONA	81%	172%	72%
J1I nr. 18 BARCELONA	89%	144%	41%
J1I nr. 19 BARCELONA	120%	122%	22%
J1I nr. 20 BARCELONA	110%	146%	35%
J1I nr. 21 BARCELONA	95%	177%	77%
J1I nr. 22 BARCELONA	98%	163%	63%
J1I nr. 23 BARCELONA	130%	127%	24%
J1I nr. 24 BARCELONA	117%	128%	28%
J1I nr. 25 BARCELONA	88%	204%	106%
J1I nr. 26 BARCELONA	92%	160%	53%
J1I nr. 27 BARCELONA	98%	129%	29%
J1I nr. 28 BARCELONA	97%	154%	54%
J1I nr. 29 BARCELONA	102%	162%	45%
J1I nr. 30 BARCELONA	94%	155%	55%
J1I nr. 31 BARCELONA	116%	139%	39%
J1I nr. 32 BARCELONA	93%	184%	84%
J1I nr. 33 BARCELONA	97%	165%	65%
J1I nr. 34 BARCELONA	95%	174%	74%
J1I nr. 35 BARCELONA	120%	130%	30%

JUTJAT	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
J1I nr. 36 BARCELONA	98%	150%	50%
J1I nr. 37 BARCELONA	113%	128%	28%
J1I nr. 38 BARCELONA	90%	162%	62%
J1I nr. 39 BARCELONA	100%	138%	38%
J1I nr. 40 BARCELONA	102%	116%	16%
J1I nr. 41 BARCELONA	109%	146%	46%
J1I nr. 42 BARCELONA	105%	141%	41%
J1I nr. 43 BARCELONA	85%	191%	92%
J1I nr. 44 BARCELONA	94%	153%	54%
J1I nr. 45 BARCELONA	100%	171%	71%
J1I nr. 46 BARCELONA	104%	154%	54%
J1I nr. 47 BARCELONA	92%	150%	54%
J1I nr. 48 BARCELONA	91%	168%	68%
J1I nr. 49 BARCELONA	109%	151%	48%
J1I nr. 50 BARCELONA	92%	195%	86%
J1I nr. 51 BARCELONA	76%	168%	68%
J1I nr. 52 BARCELONA	123%	136%	36%
J1I nr. 53 BARCELONA	115%	139%	39%
J1I nr. 54 BARCELONA	111%	140%	43%
J1I nr. 55 BARCELONA	103%	154%	54%
J1I nr. 56 BARCELONA	109%	146%	39%
J1I nr. 57 BARCELONA	108%	142%	42%
J1I nr. 58 BARCELONA	109%	112%	12%
J1I nr. 1 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	111%	146%	46%
J1I nr. 2 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	116%	133%	37%
J1I nr. 3 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	103%	145%	45%
J1I nr. 4 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	101%	154%	45%
J1I nr. 5 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	93%	168%	55%
J1I nr. 6 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	89%	175%	75%
J1I nr. 7 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	111%	132%	31%
J1II nr. 1 SANTA COLOMA DE GRAMENET	88%	203%	103%
J1II nr. 2 SANTA COLOMA DE GRAMENET	81%	218%	119%
J1II nr. 3 SANTA COLOMA DE GRAMENET	96%	160%	59%
J1II nr. 4 SANTA COLOMA DE GRAMENET	99%	159%	53%
J1II nr. 5 SANTA COLOMA DE GRAMENET	110%	156%	49%
J1II nr. 6 SANTA COLOMA DE GRAMENET	93%	151%	51%
J1II nr. 1 CORNELLA DE LLOBREGAT	117%	146%	46%
J1II nr. 2 CORNELLA DE LLOBREGAT	101%	186%	82%
J1II nr. 3 CORNELLA DE LLOBREGAT	163%	130%	31%
J1II nr. 4 CORNELLA DE LLOBREGAT	122%	134%	40%

JUTJAT	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
J111 nr. 1 GAVA	129%	142%	42%
J111 nr. 2 GAVA	122%	191%	90%
J111 nr. 3 GAVA	119%	171%	68%
J111 nr. 4 GAVA	111%	142%	42%
J111 nr. 5 GAVA	107%	169%	69%
J111 nr. 6 GAVA	121%	155%	57%
J111 nr. 7 GAVA	115%	139%	39%
J111 nr. 8 GAVA	108%	173%	73%
J111 nr. 9 GAVA	60%	166%	66%
J111 nr. 1 EL PRAT DE LLOBREGAT	102%	170%	70%
J111 nr. 2 EL PRAT DE LLOBREGAT	106%	170%	70%
J111 nr. 3 EL PRAT DE LLOBREGAT	100%	136%	36%
J111 nr. 4 EL PRAT DE LLOBREGAT	106%	168%	46%
J111 nr. 5 EL PRAT DE LLOBREGAT	110%	126%	30%



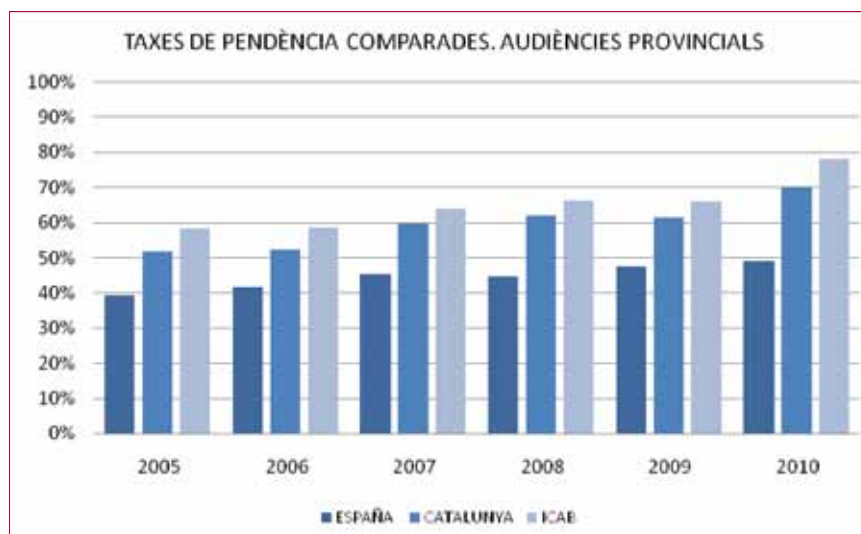
GRÀFIC 62. Taxa de resolució comparada. Audiències Provincials.

Taxa de pendència

Relacionada amb la taxa de resolució, la pendència ens mostra els assumptes pendents que tant al inici com en finalitzar l'any resten per resoldre.

Les tendències en els tres territoris comparats podrien resumir-se de la següent manera: Espanya segueix una línia d'augment des de que l'any 2005 la pendència va arribar a la seva taxa més favorable. Una evolució semblant també es verifica en la demarcació ICAB i Catalunya, on al 2005 presenten les seves millors dades de pendència del període estudiat. A partir del 2005 segueixen una tendència lleugerament ascendent els tres territoris, que ens portarà al 2010 als índex de pendència més elevats dels últims 5 anys.

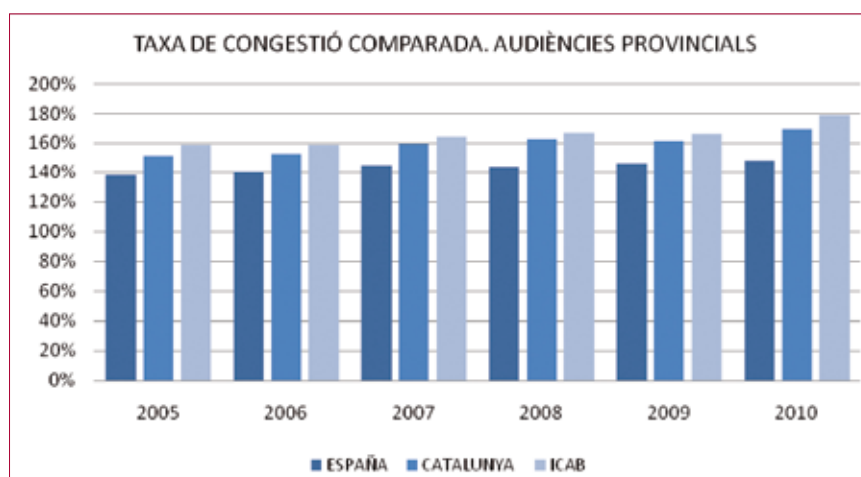
Destacar que la taxa de pendència és més elevada a la demarcació ICAB, seguida per Catalunya i Espanya, on la taxa té els seus valors més favorables.



GRÀFIC 63. Taxa de pendència comparada. Audiències Provincials.

Taxa de congestió

En concordància amb la taxa de pendència presentada al gràfic anterior, la taxa de congestió segueix una tendència similar, marcada per un augment en totes les demarcacions estudiades. Es constata que la taxa més elevada pertany a la Demarcació ICAB, i la segueixen pel mateix ordre que a la pendència, Catalunya i Espanya respectivament.



GRÀFIC 64. Taxa de Congestió comparada. Audiències Provincials.

La lupa: Audiència provincial



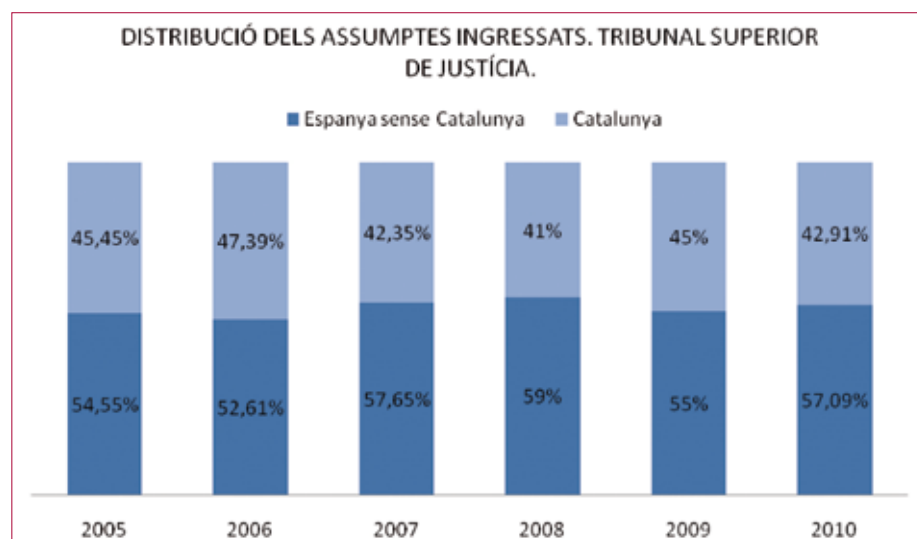
SECCIÓ	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
secc.1 AP BARCELONA	93%	216%	117%
secc.4 AP BARCELONA	95%	177%	76%
secc.11 AP BARCELONA	89%	185%	85%
secc.12 AP BARCELONA	80%	183%	83%
secc.13 AP BARCELONA	102%	137%	37%
secc.14 AP BARCELONA	100%	160%	61%
secc.15 AP BARCELONA	101%	162%	56%
secc.16 AP BARCELONA	86%	215%	115%
secc.17 AP BARCELONA	83%	204%	103%
secc.18 AP BARCELONA	90%	189%	88%
secc.19 AP BARCELONA	87%	179%	80%

Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Sala civil-penal

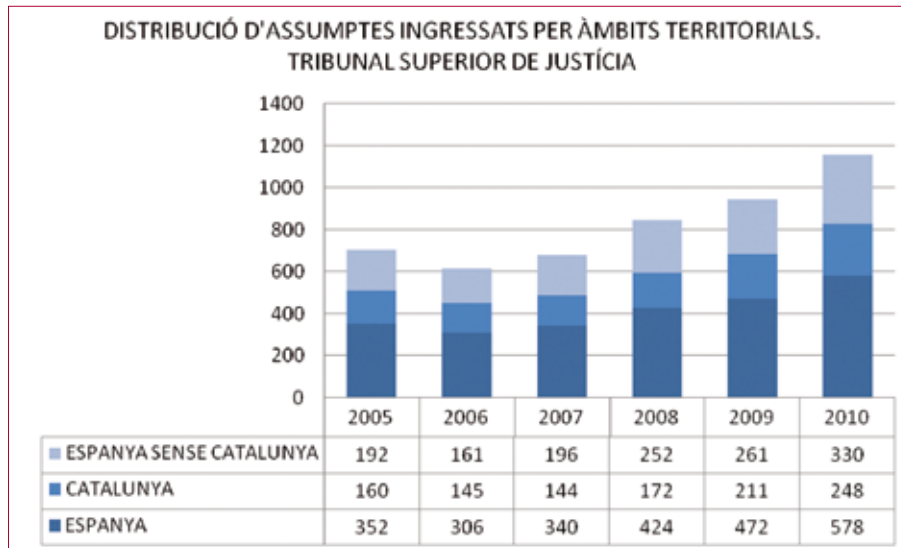
Moviment d'assumptes

Assumptes ingressats

La distribució entre territoris dels assumptes ingressats presenta el següent panorama:

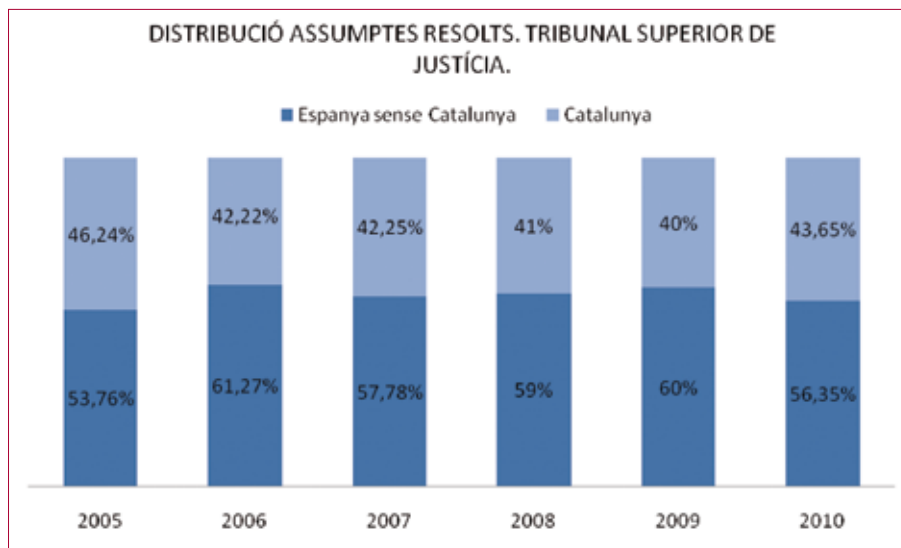


GRÀFIC 65. Distribució dels assumptes ingressats. Tribunal Superior de Justícia.



GRÀFIC 66. Distribució d'assumpes ingressats per àmbits territorials. Tribunal Superior de Justícia.

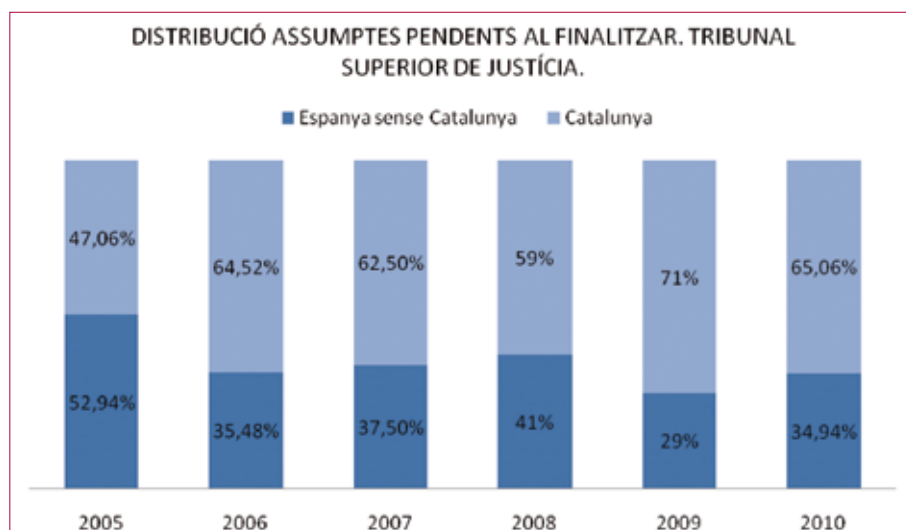
Com es desprèn de l'observació del gràfic anteriorment exposat, l'àmbit territorial espanyol suporta en el 2007, el 57,65% dels assumpes presentats en segona instància. Percentatge que presenta una petita davallada el 2009 que torna a créixer el 2010. Aquest fet no incideix en la tendència clarament ascendent d'assumpes ingressats al total de l'estat que demostra la tendència de la ciutadania a recórrer fins a la instància més elevada a nivell autonòmic en defensa dels seus interessos.



GRÀFIC 67. Distribució assumpes resolts. Tribunal Superior de Justícia.

La distribució d'assumpes resolts ens mostra que Catalunya l'any 2010 supera el 43%, mantenint-se la capacitat resolutòria marcada des de l'any 2005 mínimament estable però amb lleugeres fluctuacions, arribant fins i tot el 2005 a quotes de més del 46%.

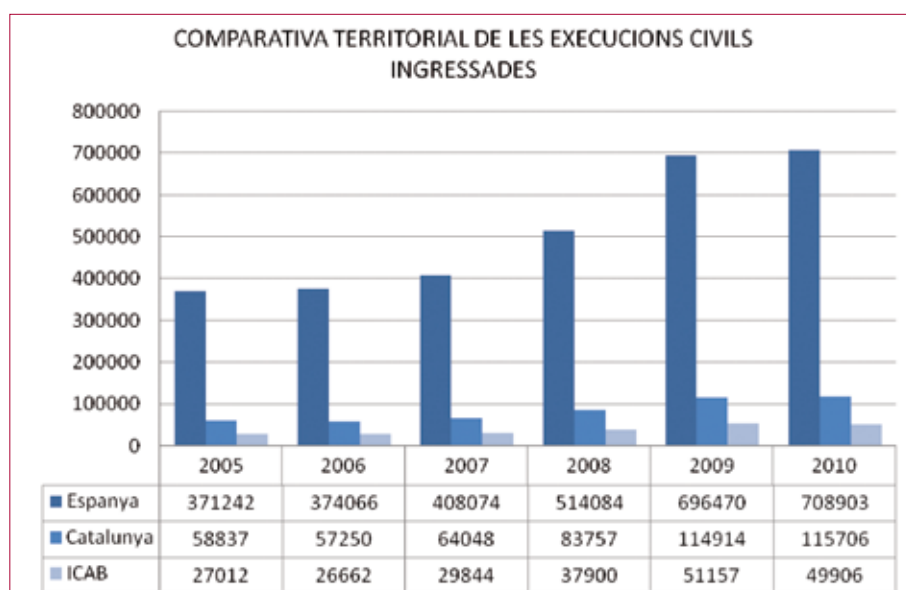
Fruit de tot això, la pendència presenta la següent situació:



GRÀFIC 68. Distribució assumptes pendents al finalitzar. Tribunal Superior de Justícia.

Execucions civils

Analitzarem la situació de les execucions civils en tots tres àmbits territorials durant el període comprès entre els anys 2005 i 2010.

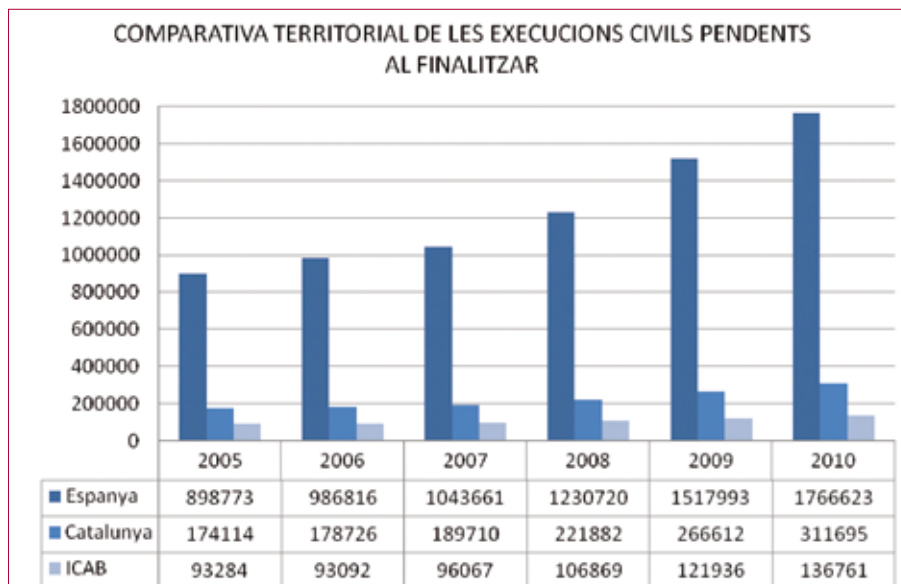


GRÀFIC 69. Comparativa territorial de les execucions civils ingressades.

En el gràfic s'observa com la situació de les execucions civils a tots el territoris estudiats manté una tendència a l'augment molt similar, destacant els importants increments en l'ingrés d'execucions civils durant els anys 2008 i 2009 on la xifra va patir dos augments molt importants. En l'últim any estudiat, el 2010, sembla que les execucions tendeixen a estabilitzar-se, amb un lleuger creixement a Espanya i Catalunya, i un lleuger descens del ingrés d'execucions civils a la demarcació ICAB.

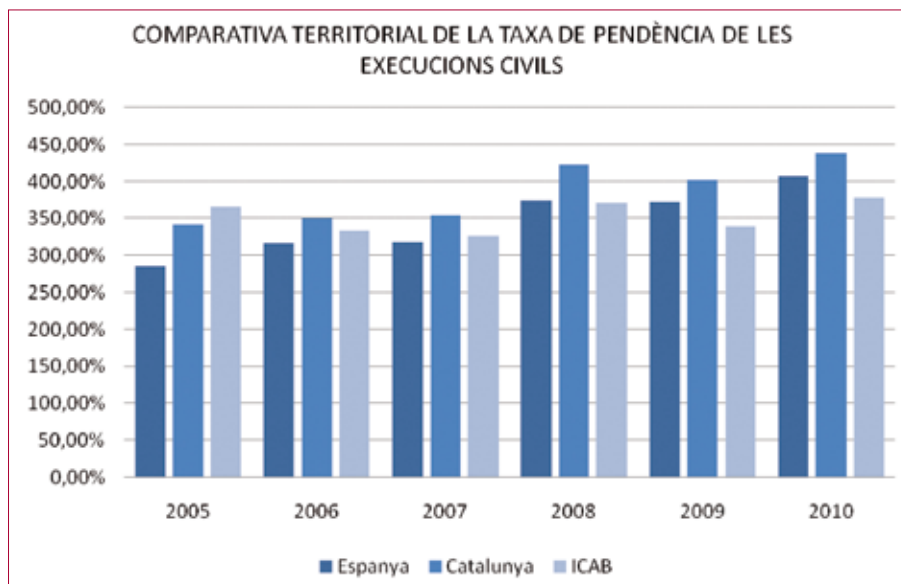
La tendència de les execucions civils pendents al finalitzar segueix pràcticament la mateixa línia que les execucions ingressades, on es troba aquesta línia ascendent bastant regular, que es veu truncada

per dos grans increments els anys 2008 i 2009. La diferència principal amb el gràfic anterior es troba a l'any 2010, on a les execucions civils pendents al finalitzar la tendència dels dos anys anteriors continua, i per tant es produeixen pujades important tant a Espanya com a Catalunya, i una lleugera pujada a la demarcació ICAB.



GRÀFIC 70. Comparativa territorial de les execucions civils pendents al finalitzar.

Finalment, les taxes de pendència de les executòries civils on es pot veure que la pendència en aquesta jurisdicció és un problema evident, amb taxes que arriben en alguns casos a més del 400%.



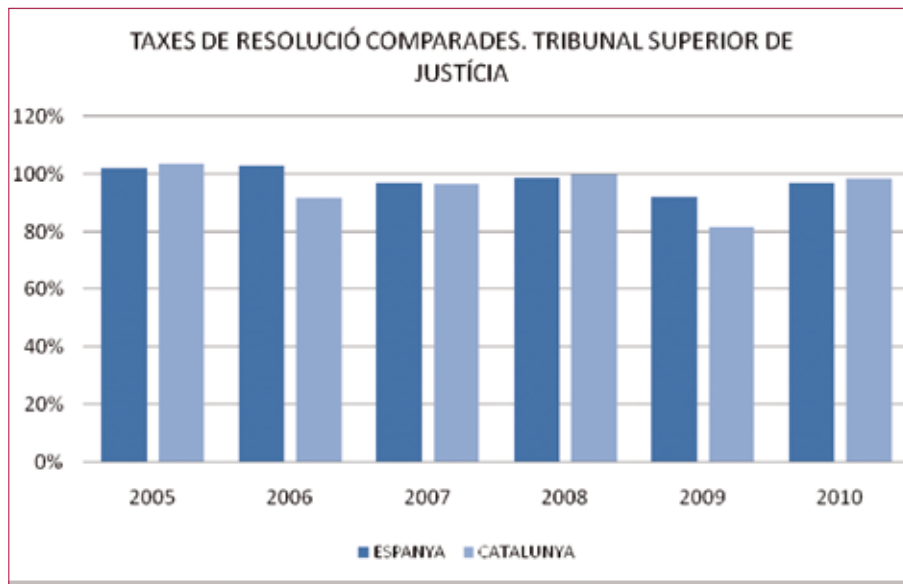
GRÀFIC 71. Comparativa territorial de la taxa de pendència de les execucions civils.

Principals indicadors judicials

Taxa de resolució

Tot i la situació de pendència dels Tribunals Superiors de Justícia de les Comunitats Autònomes resulta important destacar la baixada de les taxes de resolució presentades, que partien d'una situació d'equili-

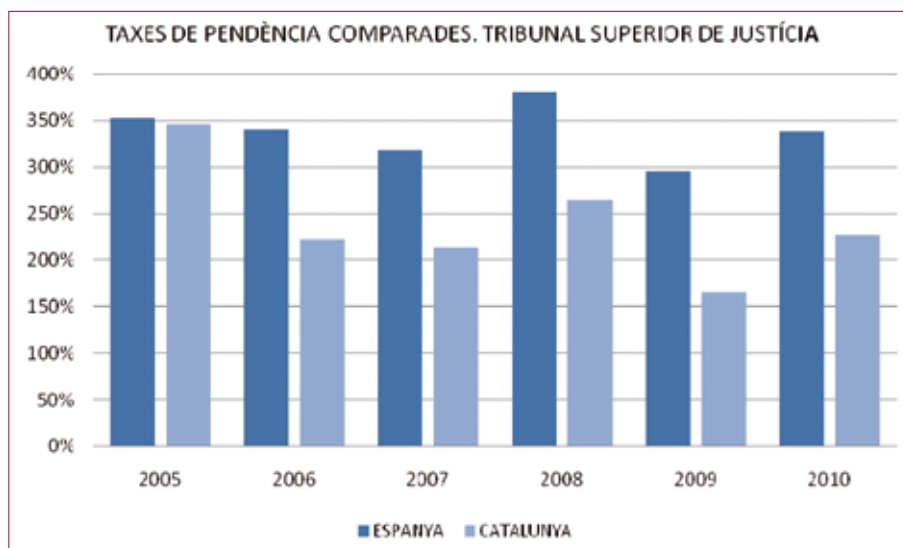
bri el 2005 en les dues àrees d'estudi (es resolïa tant com s'ingressava) però una taxa que ha patit una caiguda que provoca que en aquests moments la atxa de resolució en els territoris estudiats estigui per sota del 100% que seria el mínim desitjable.



GRÀFIC 72. Taxes de resolució comparades. Tribunal Superior de Justícia.

Taxa de pendència

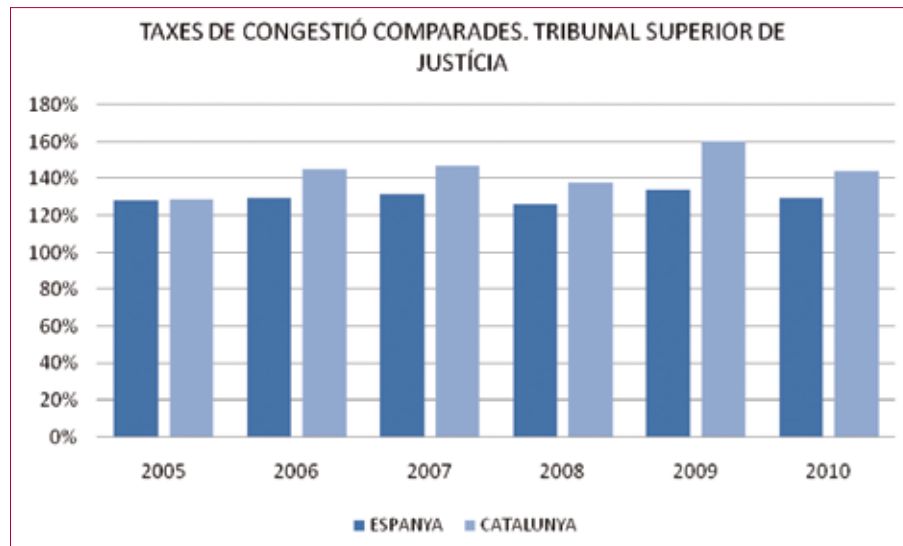
La taxa de pendència dels TSJCA a nivell estatal és exageradament elevada, motiu que justificaria un examen detingut de les circumstàncies i les causes del col·lapse a fi d'encetar mesures correctores. Catalunya en els darrers anys sempre més baixa que l'estatal amb fluctuacions constants al llarg dels sis anys estudiats, essent el 2009 la dada més positiva, 165%, tot i així aquesta dada continua essent preocupant.



GRÀFIC 73. Taxes de pendència comparades. Tribunal Superior de Justícia.

Taxa de congestió

Com es desprèn del gràfic, la taxa de congestió de les Sales Civils del TSJCA a Catalunya reflexa un estancament bastant estable en ambdós territoris estudiats, destacant un pic de congestió al territori Català l'any 2009, arribant a dades del 160%.



GRÀFIC 74. Taxes de congestió comparades. Tribunal Superior de Justícia.

Altres aspectes a tenir en compte

Les llargues esperes dels assenyalaments

Aquest informe ha ressaltat amb dades objectives, la situació de col·lapse dels jutjats en general, sense perjudici que aquestes dades són confirmades per la percepció subjectiva però certa i encertada, dels advocats.

Com sempre diem, el de l'advocat és un punt de vista altament qualificat per què no parla en nom dels seus interessos, si no en defensa del seu client; amb la particularitat que aquest client, és qualsevol de les dues parts. Per tant, l'opinió mitjana, no pot ser sospitosa d'imparcialitat.

Un dels moments processals més importants i en els que es posa de manifest de manera patent, la realitat del funcionament dels jutjats i tribunals, és el de l'assenyalament.

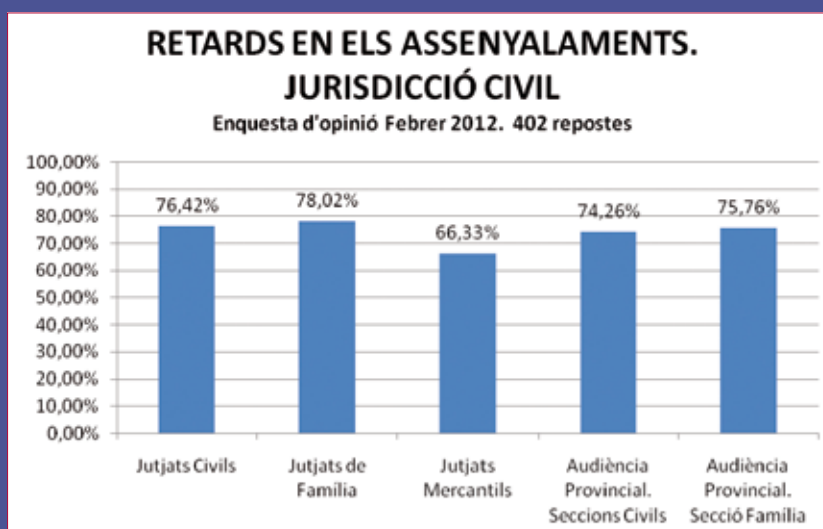
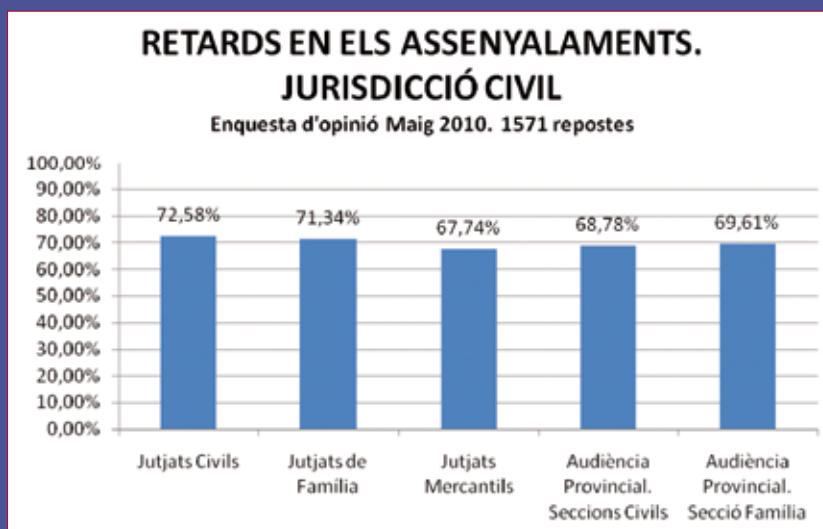
Llargues hores d'espera en passadissos per part de multitud de persones (advocats, procuradors, clients, perits....) no només donen una imatge de congestió si no també de manca d'organització.

La prova més evident és quan el retràs en l'inici del judici es dona ja des de primera hora del matí, en el primer assenyalament.



Retards en els assenyalaments. Jurisdicció civil.

Amb dos anys de diferència s'ha formulat la mateixa pregunta en una enquesta adreçada per correu electrònic a tots els col·legiats de l'ICAB. Les respostes i la seva variació, posen de relleu que aquesta qüestió és altament preocupant.



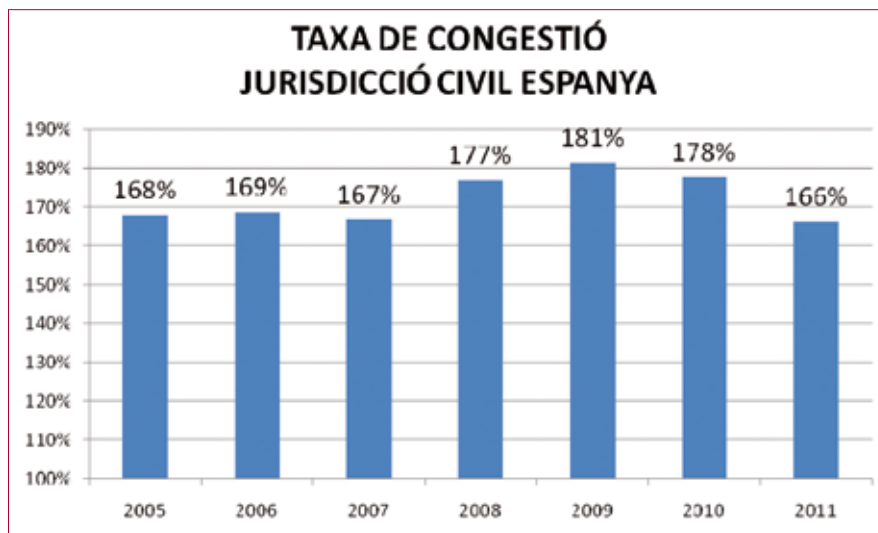
Avançament 2011

La possibilitat de comptar amb les dades generals (que no individualitzades per jutjats) corresponents als quatre trimestres de 2011, ens permet fer un avançament del que pot haver estat aquest últim any 2011 i per tant veure si es confirmen o no les tendències apuntades.

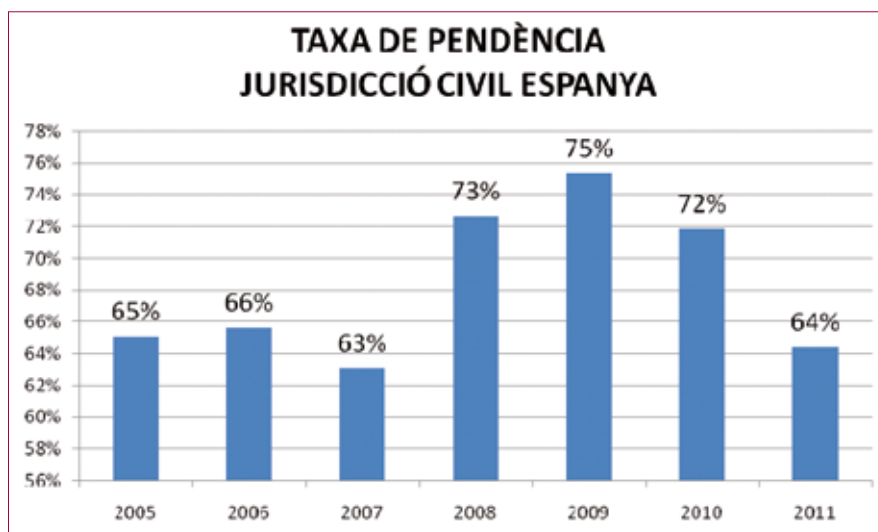
Així, i respecte tot el conjunt d'aquesta jurisdicció a l'Estat espanyol ens trobem que, tal i com apunten les dades de 2010, es pot apreciar certa tendència a la millora de les dades en qualsevol de les tres taxes estudiades.



GRÀFIC 75. Taxa de resolució. Jurisdicció Civil. Espanya.



GRÀFIC 76. Taxa de congestió. Jurisdicció Civil. Espanya.



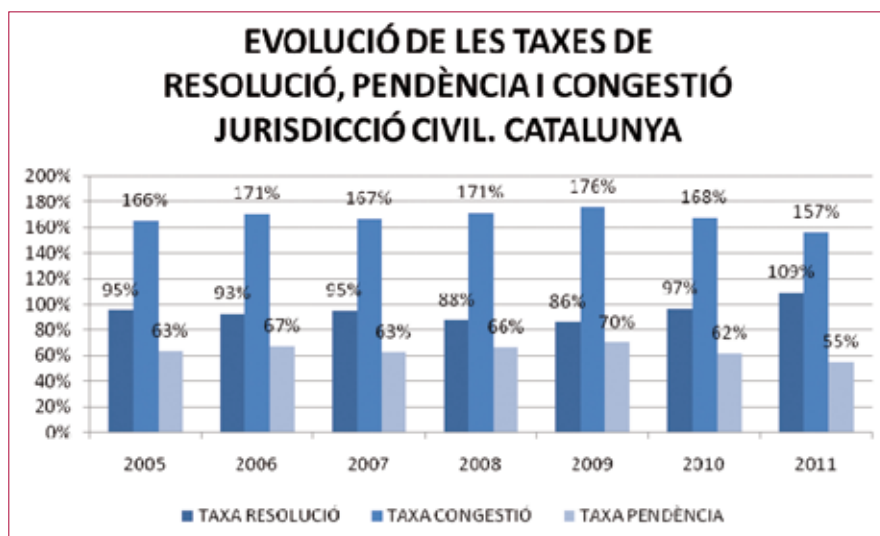
GRÀFIC 77. Taxa de pendència. Jurisdicció Civil. Espanya.

Atès doncs que les taxes de resolució continuen creixent, correlativament ho fan les taxes o indicadors corresponents a la congestió o a la pendència.

Òbviament, aquesta mirada més optimista de les dades no deixa de mostrar una realitat que no per endèmica o acostumada, ens ha d'agradar; atès que continuem parlant d'òrgans judicials especialment congestionats.

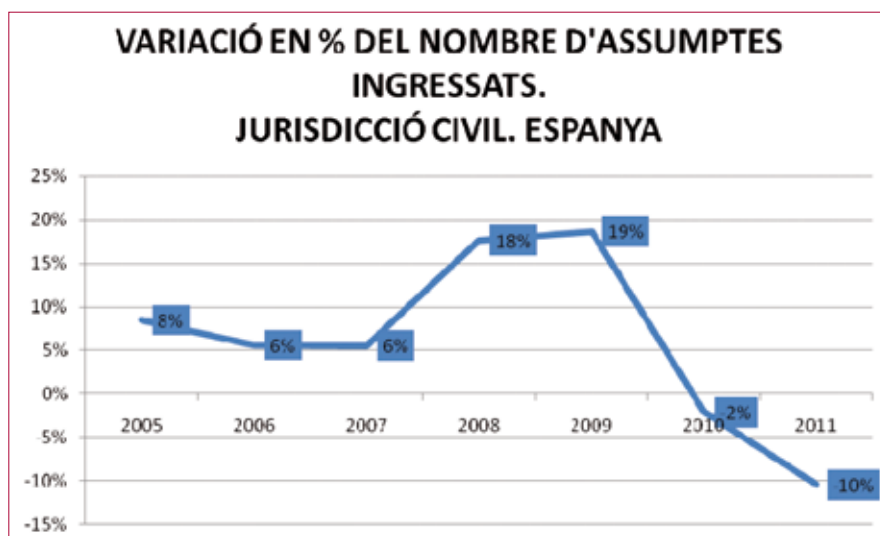
A Catalunya, el panorama també mostra una imatge similar incloent xifres més positives que les que corresponen a tot el territori espanyol en qualsevol de les taxes.

Destaca la corresponent a la resolució de l'any 2011 com especialment positiva ja que només amb una taxa superior al 100% podríem esperar que, en algun moment, la congestió i l'alta taxa de pendència pogués disminuir a nivells més raonables.



GRÀFIC 78. Taxa de resolució, congestió i pendència. Jurisdicció Civil. Catalunya.

Tot i així val la pena tenir en compte que aquestes bones xifres no són imputables a cap acció específica realitzada davant la situació general de congestió en la que ens trobem, si no que està limitada al fet que el nombre d'assumptes ingressats ha disminuït per segon any consecutiu com es pot veure en la següent gràfica.

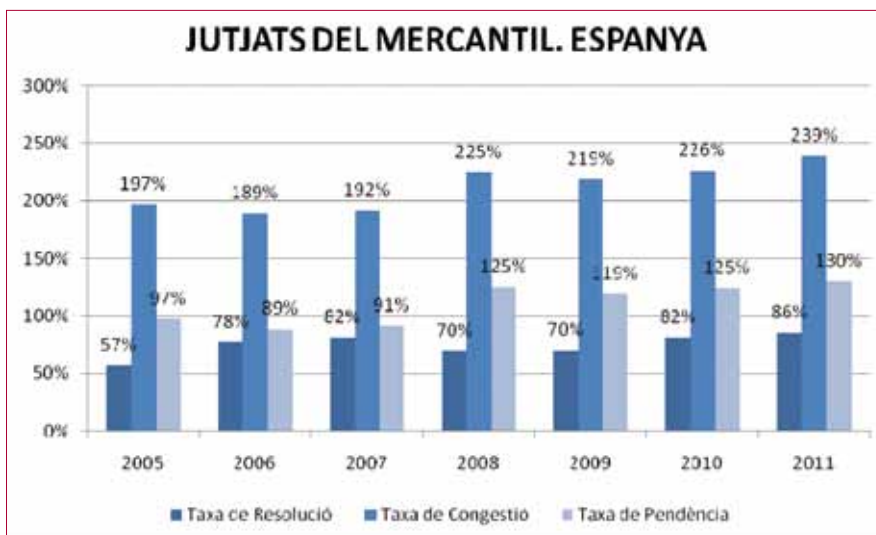


GRÀFIC 79. Variació en percentatge del nombre d'assumptes ingressats. Espanya.

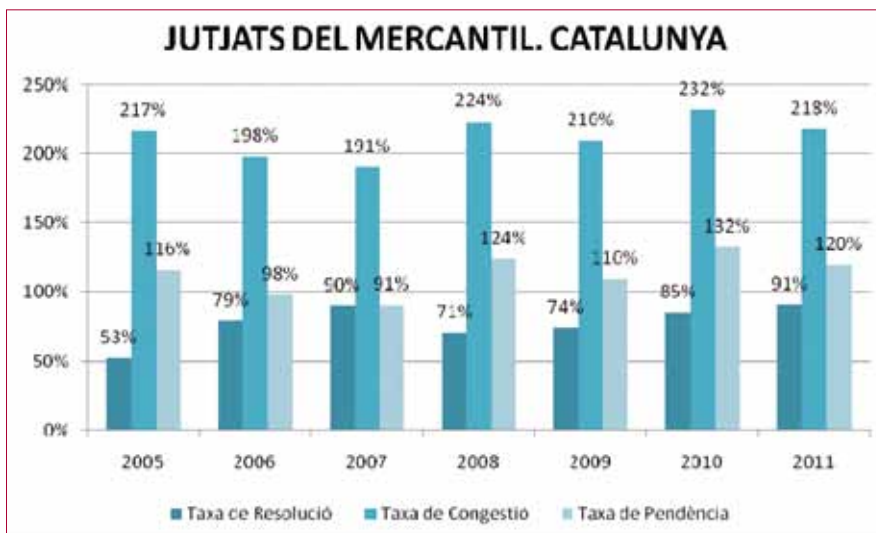
En el cas de Catalunya també els 286.635 suposen un 12% menys d'assumptes que l'any 2010.

Per tant, aquesta davallada unida a un ritme resolutiu dels jutjats que ha continuat amb una dinàmica alta, ha donat com a resultat aquestes millors xifres.

Tot i així, sí hem pogut també avançar-nos pel que fa als indicadors 2011 corresponents als Jutjats del Mercantil, àmbit jurisdiccional que, com hem vist al llarg d'aquest informe i, podríem dir, al llarg de tots els informes que aquesta institució ha vingut realitzant; és especialment preocupant tant pels seus nivells de congestió des del mateix moment de naixement, com respecte de la sensibilitat especial en uns moments econòmics en que són aquests jutjats els que més ràpidament reflecteixen els problemes. En aquest sector, doncs, i pel que fa a Espanya, les xifres continuen sent molt preocupants i continuen mostrant una tendència a un major col·lapse. A Catalunya, encara que 2011 sembla mostrar valors una mica millors, no podem fer cap lloança en la mida que les taxes mostren un valor que s'haurien de considerar del tot punt intolerables.



GRÀFIC 80. Taxes de resolució, congestió i pendència. Espanya.



GRÀFIC 81. Taxes de resolució, congestió i pendència. Catalunya.

Conclusions a l'àmbit civil

La jurisdicció civil confirma les tendències apuntades en l'informe anterior consistents en l'augment dels assumptes ingressats i la desacceleració de la resolució.

Aquesta tendència però, com s'ha vist al llarg de l'informe, sembla trencar-se al 2010, on els assumptes ingressats disminueixen lleugerament i els resolts van en augment; el que sembla ser es confirma al 2011 segons l'avançament que hem obtingut.

La crisi en que ens trobem immersos actualment afecta de manera important a les relacions privades, sobretot en l'àmbit de les relacions mercantils i a l'economia de les famílies. De fet, en el moment de tancament d'aquest informe es poden apuntar diverses conseqüències: augment de la taxa d'atur, endeutament de les famílies, crisi en l'àmbit hipotecari, etc.

El mal funcionament de la Justícia a més té costos econòmics. Suposa la paralització de transaccions econòmiques i genera una enorme desconfiança en el teixit social i empresarial de qualsevol país.

En relació al funcionament dels òrgans judicials, seria possible establir les grans línies de millora de l'àmbit civil en els següents punts:

a) Aprofitar la implantació del nou model d'oficina judicial i el model de gestió informatitzada:

- Formació específica als funcionaris en relació al lloc de treball a cobrir
- Aplicació dels sistemes de gestió i d'informació adients per a l'agilització dels tràmits.
- Integració immediata de tots els professionals però d'una manera fonamental, als advocats que són qui ostenten la direcció de la defensa.

b) Previsió de creació de nous Jutjats per partits judicials atenent al paràmetre fonamental que ens aporten les estadístiques i el nivell de congestió.

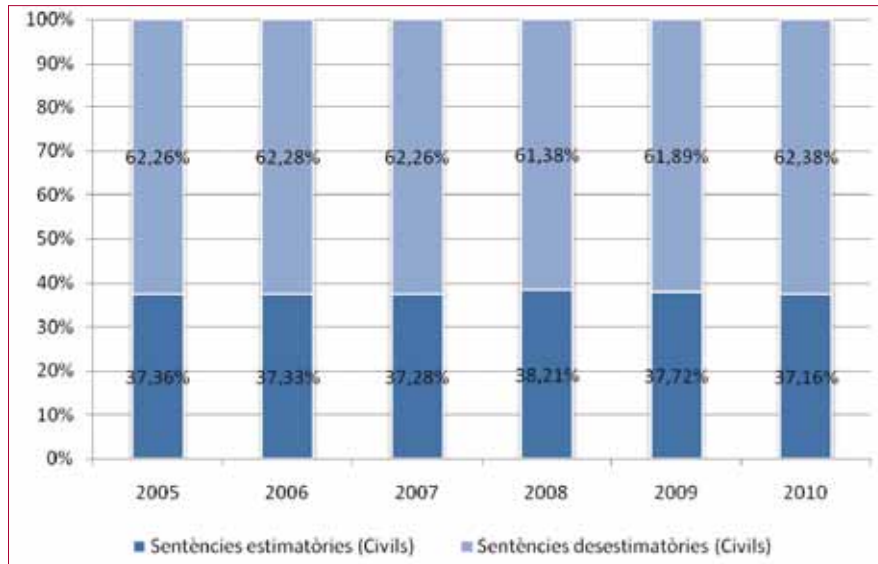
c) Plantejar-se el fet que nombroses places de jutges i magistrats estant sent ocupades per personal interí i en relació a això:

- Cal examinar el model d'accés a la carrera judicial
- O bé caldria plantejar-se el model de carrera judicial existent a Espanya i la possibilitat d'establir un sistema diferent al funcional per a la cobertura de la plantilla.

Les mesures a proposar no poden anar en la direcció de posar obstacles a l'accés a la justícia, sobretot quan aquests obstacles poden impedir-ho a un determinat sector de la població.

La imposició de taxes, molt més greu a Catalunya pel que suposa de doble imposició, és una d'aquestes mesures.

No té tampoc fonamentació, doncs malgrat el que algunes veus pretenguin fer creure, els recursos d'apel·lació no només són una fase del procediment que consolida l'Estat de Dret si no que, sobre tot a l'àmbit civil, és absolutament imprescindible com ho demostra el que al voltant del 40% dels recursos interposats acaben amb una sentència estimatòria; el que significa que la sentència en primera instància és revocada.



GRÀFIC 82. Resolucions en segona instància. Audiències provincials

L'àmbit social

La jurisdicció social és la jurisdicció que té els indicadors judicials més satisfactoris. No obstant això, es tracta d'un àmbit especialment sensible davant les circumstàncies i condicionaments socials i econòmics dels seu entorn. Per aquest motiu, aprofitarem aquest àmbit per examinar la major part d'aquest tipus d'indicadors que donen raó d'una situació per tots coneguda i que influeix d'una manera especial en l'advocacia i l'àmbit jurídic.

La litigiositat

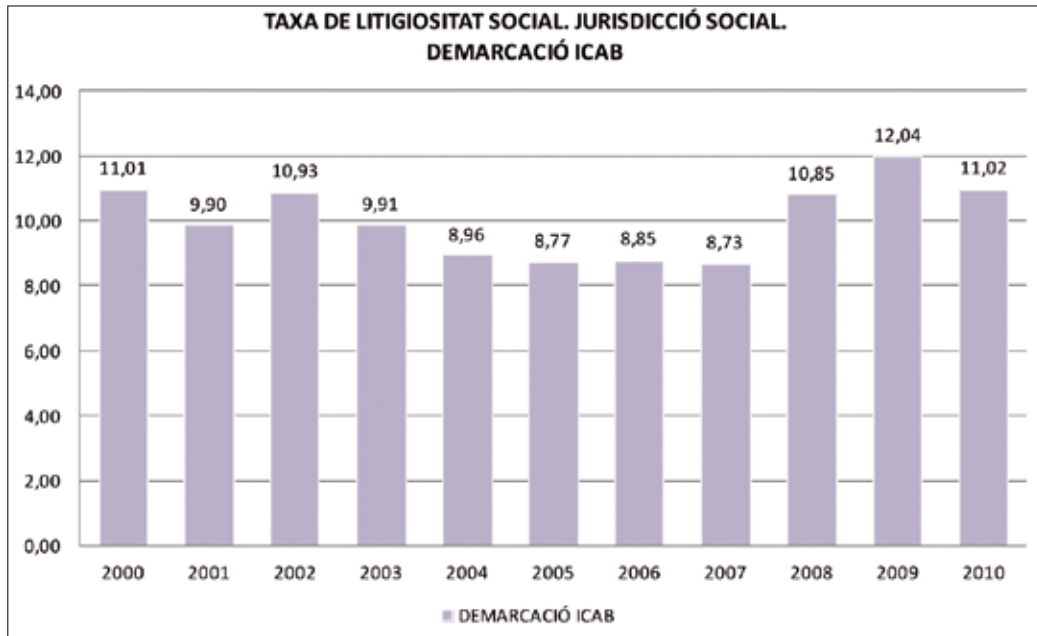
La jurisdicció social compren les controvèrsies sorgides de la relació laboral del treballador per compte aliè amb l'empresari i els conflictes sorgits de la relació- en tant beneficiaris- dels treballadors amb la seguretat social. Reflexa, per tant, la conflictivitat laboral en una societat i període determinat.

També comprèn però la conflictivitat nascuda arrel de prestacions de la seguretat social i/ o situacions d'incapacitat.

A més, com hem dit, la litigiositat en seu social ens facilita dades interessants que ajuden a interpretar la situació socio-econòmica del país en cada moment, atès que ambdós àmbits es troben íntimament relacionats; l'un reflecteix la realitat de l'altre.

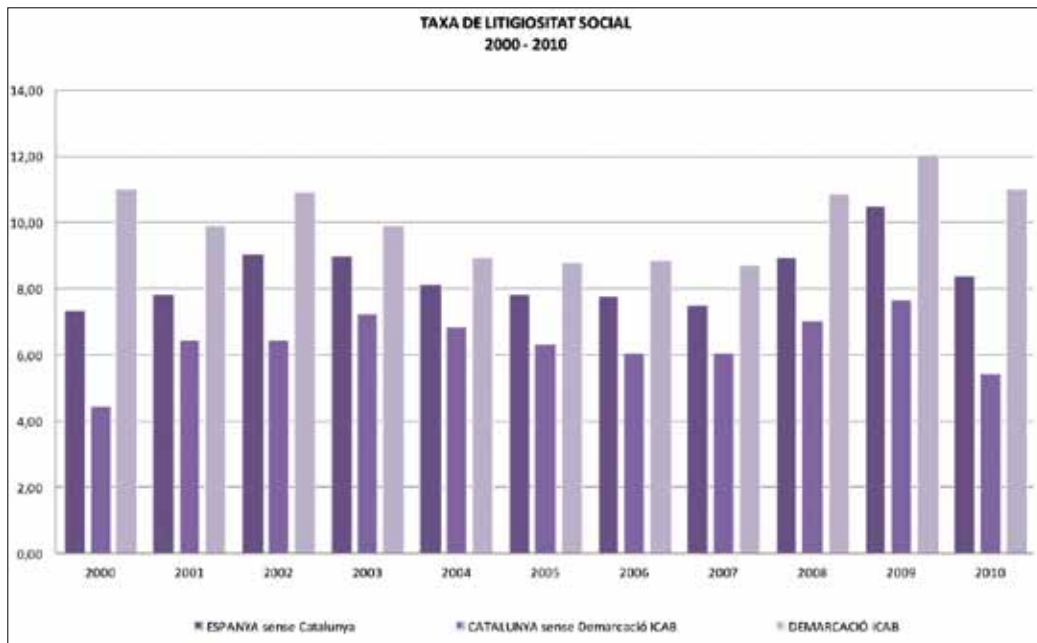
Per això, en aquesta edició ens aventurarem a aïllar diferents factors que incideixen en l'activitat de la jurisdicció social i que, si bé, ja es varen enunciar a d'altres edicions, en aquesta hi aprofundirem.

Cal destacar també que de l'evolució i sèrie estudiada, els tres últims exercicis estudiats, posen de relleu, un nou augment de la litigiositat, òbviament resultat d'una crisi que clarament mostra els seus efectes a partir de l'any 2008.



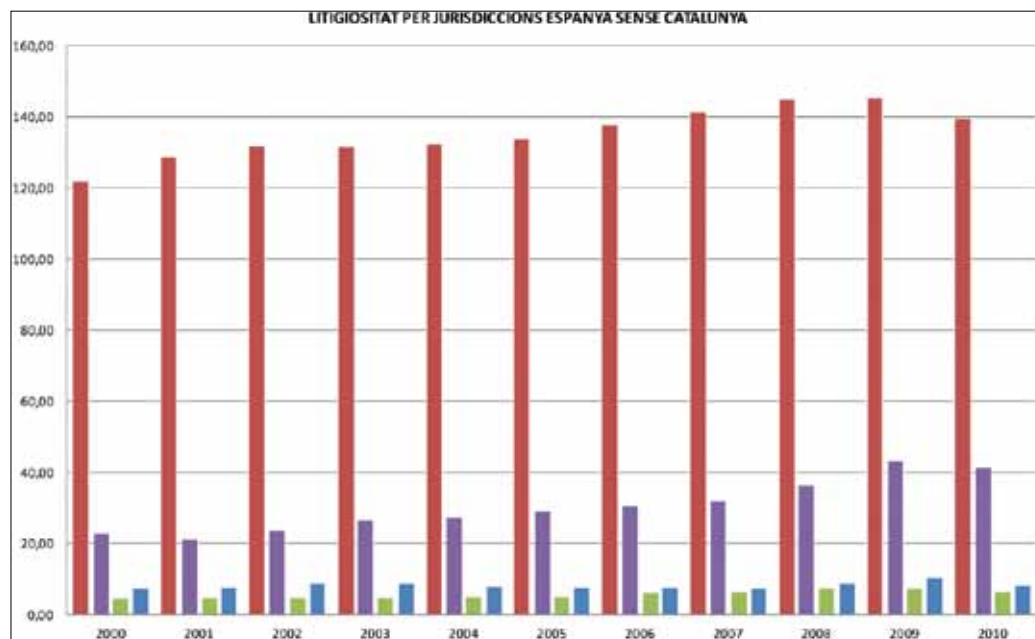
Gràfica 1 – Taxa de litigiositat Social. Jurisdicció Social. Demarcació ICAB.

Val la pena destacar que l'àmbit d'actuació de l'ICAB supera amb escreix les mitjanes espanyola o catalana, tractant-se d'una demarcació amb fort teixit empresarial industrial



Gràfica 2 – Taxa de litigiositat Social 2000-2010

Comparat però amb la resta d'àmbits jurisdiccional, la social té una influència molt més residual juntament amb la contenciosa-administrativa.



Gràfica 3 – Litigiositat per Jurisdiccions. Espanya sense Catalunya.

Causes explicatives de la litigiositat social

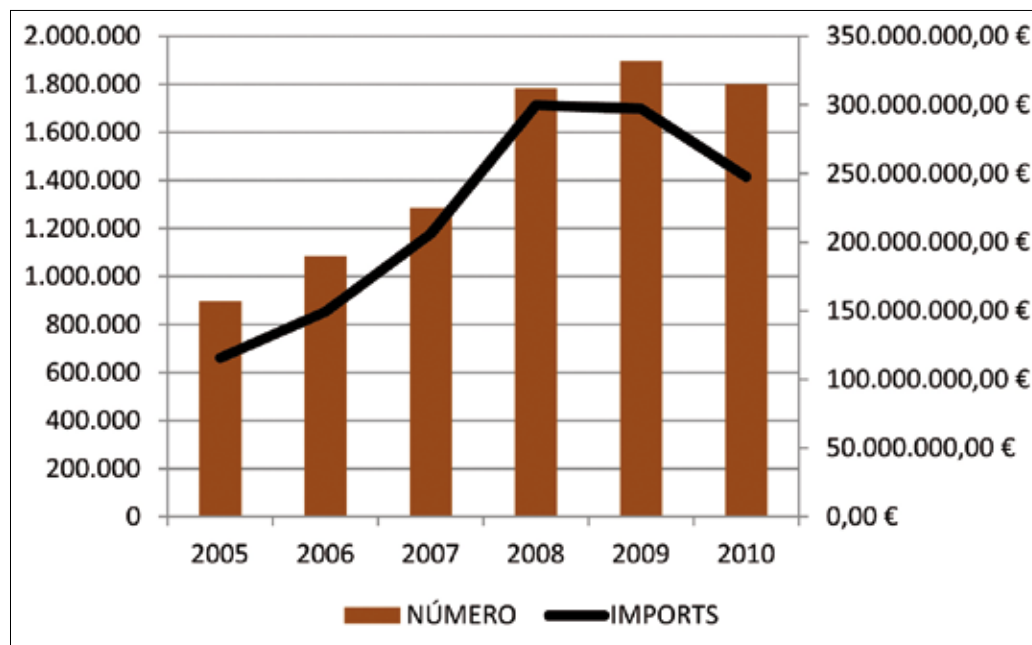
La litigiositat social està, evidentment, vinculada a la conjuntura econòmica del país. Cal entendre aquesta vinculació, en el marc de la realitat global en la qual està immersa i que resulta extremadament complexa degut, precisament, a que les societats estan interrelacionades en un marc difús de relacions econòmiques, les regles de les quals han canviat en els darrers decennis, sense que estigui massa clar quines són o cap on es porten.

El marc legal i els hàbits contractuals que regien les relacions laborals en els anys setanta passats, han anat sent substituïdes per una pràctica basada en solucions particularistes la regulació de les quals encara no està completament definida. Els seus efectes, també han anat quedant diferits en el temps, ja que si bé la practica i les relacions laborals ja havien canviat, les conseqüències quedaven amagades darrera del creixement econòmic excepcional que va fomentar la bombolla immobiliària, el consum massiu i la especulació financera, que es van deixar sense referents fiables per a l'anàlisi.

Aquesta conjuntura de creixement econòmic extraordinari, van tenir com a conseqüències socials (i polítiques) alguns fenòmens importants de caire macroeconòmic. Un d'ells, la demanda de ma obra massiva, va alterar el mercat laboral espanyol i, especialment el català, amb l'arribada de importants contingents de treballadors estrangers.

El procés de creixement econòmic vinculat a la bombolla immobiliario-financera, no es possible narrar-lo d'una manera sincrònica. Les seves conseqüències tampoc. Així, mentre el mercat laboral i l'estructura productiva s'alteraven, el creixement de la oferta de ma obra creixia i les condicions laborals es precaritzaven, a l'espera de la arribada del crack que els experts anunciaven i el decisors no veien com a immediat.

El cert és que durant uns anys la “febre de l’or” particular que vam viure es va traduir en un augment espectacular del nombre d’hipoteques signades que en 3 anys i escaig es van duplicar mentre que els imports es triplicaven, el que pot donar una idea del nivell d’endeutament de la societat espanyola:



Gràfic 4. Nombre d’Hipoteques segons dades de l’INE.

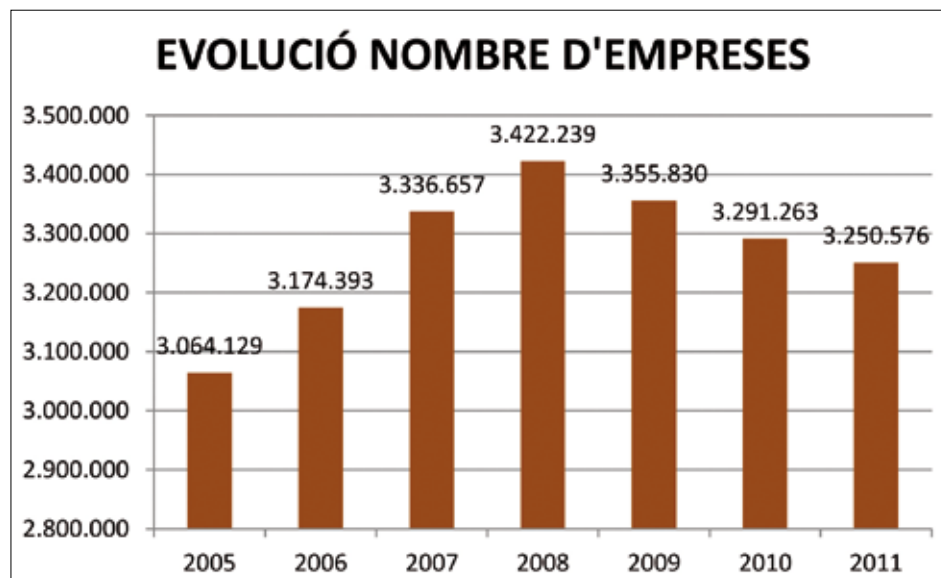
Els resultats, a hores d’ara, s’està traduint en una sèrie de conseqüències encadenades que encara no sabem quan tocaran fons: baixa del consum, tancament del crèdit, fugida del diner, tancament d’empreses, creixement de l’atur, creixement del deute privat, davallada dels ingressos públics i conseqüent increment del deute públic, caiguda lliure dels índex d’atur i precarització laboral.

A més, el marc jurídic laboral s’ha vist profundament alterat en els darrers mesos, amb canvis jurídics de caire liberal que volen fomentar explícitament unes relacions laborals fonamentades en la relació directa entre empresaris i treballadors, que de fet dona carta de naturalesa legal i validen unes relacions que ja anaven per aquest camí des que la bombolla immobiliària va esclatar.

Els sectors més afectats en un primer moment van estar, òbviament, els relacionats amb la construcció. Sectors que tenen una difícil recuperació, excepció feta que des del sector públic es facin inversions importants en infraestructures i, en general, amb l’impuls de polítiques keynesianes clàssiques.

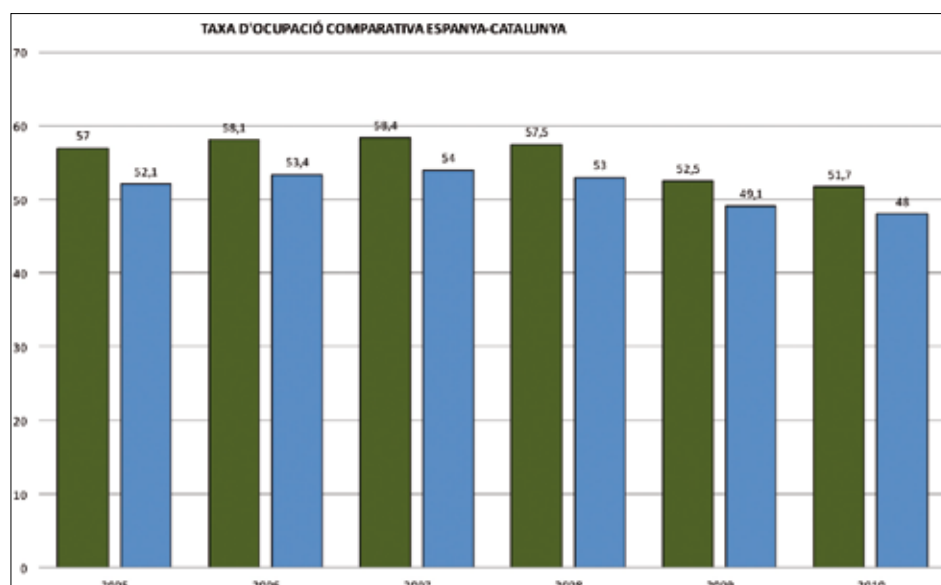
La resta de sectors productius estan veient-se afectats, especialment els serveis. El sector industrial no troba finançament i es mantenen en nivells acceptables el relacionats amb serveis terciaris clàssics a l’estat espanyol: turisme i Hosteleria.

Només cal veure l’evolució en el nombre d’empreses que, aquí sí amb dades actualitzades fins 2011 mostra una continua i marcada línia descendent.

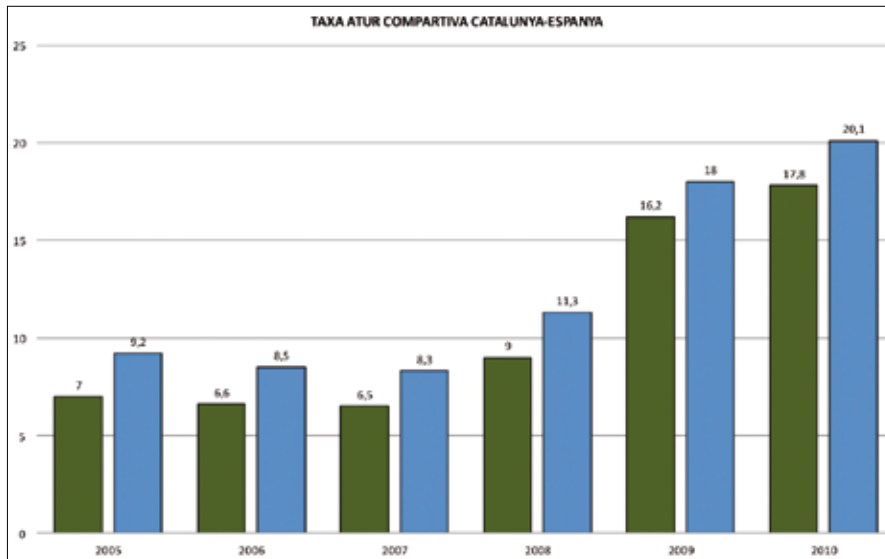


Gràfic 5. Nombre d'Empreses a Espanya segons dades de l'INE

Pel que fa a l'atur, en el moment del tancament d'aquest informe, el nombre a Espanya s'elevava a 4,7 milions de persones i 680.000 a Catalunya. La taxa d'ocupació així decreix, situant-nos per sota de nivells no recordats en aquesta sèrie evolutiva; mentre que, en justa correspondència, la taxa d'atur no deixa de créixer en un ritme que no sembla tenir final.



Gràfica 6 – Taxa d'ocupació comparativa Espanya-Catalunya ¹

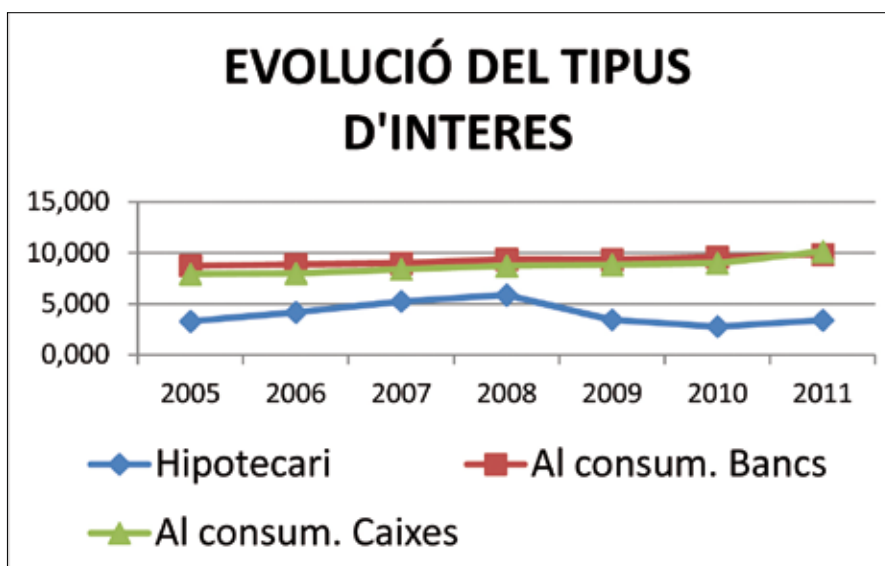


Gràfica 7 – Taxa atur comparativa Catalunya-Espanya

A més, la situació de crisi profunda incideix també en el fet que la distribució de la població ocupada està també variant encara de forma poc perceptible. És possible que durant els propers anys l'estructura dels sectors d'activitat es vegi modificada, atès el canvi econòmic que sembla haver-se iniciat.

En aquest sentit són diverses les veus que coincideixen en constatar un canvi en el model de creixement del sector constructor català, sobretot, després d'haver-se verificat l'anomenada "crisi del maó" anunciada abans però, com no podia ser d'una altra manera, altament afectada per la inicial crisi hipotecària nord-americana i el posterior desencadenament de tot un seguit de circumstàncies que ha provocat una recessió econòmica d'escasses referències històriques.

Aquesta recessió econòmica ha repercutit inevitablement en la resta d'àmbit socials. D'aquesta manera, l'augment del tipus d'interès ha provocat la limitació en la concessió de préstecs sobre tot al consum el que agreuja la crisi generalitzada.



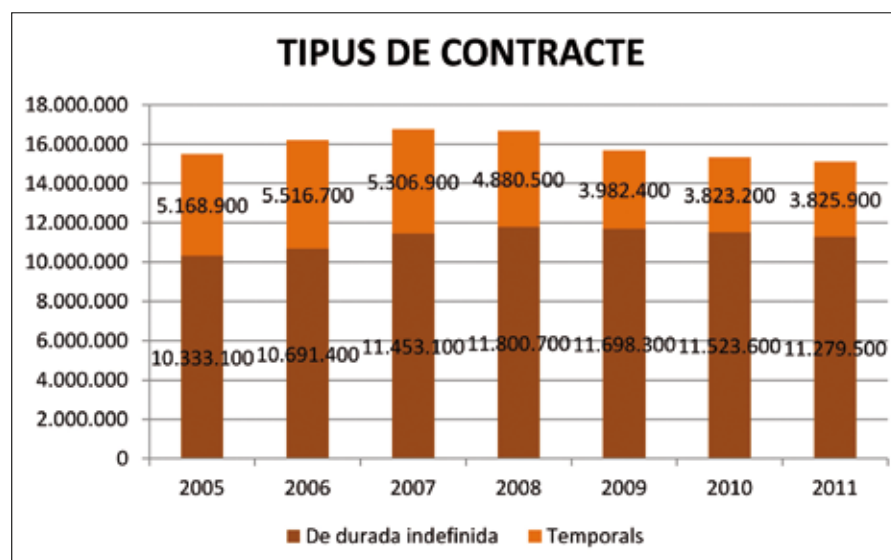
Gràfica 8. Tipus d'interès segons dades INE.

L'economia catalana en particular i espanyola en general, no semblen donar gaires esperances a l'optimisme i són moltes les famílies que manifesten estar travessant moments molt conflictius des del punt de vista de la seva economia

ENQUESTA CONDICIONS DE VIDA	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 (provisional)
Amb molt dificultat	10,6	11,2	10,2	12,5	14,4	14,3	10
Amb dificultat	16,1	18,3	16,7	17,4	17,1	17,2	17,2
Amb certa dificultat	32,5	31,7	30,7	31	28,6	28,4	29,5
Amb certa facilitat	28,1	26,6	26,4	26,4	26,2	24,9	29,1
Amb facilitat	11,5	11	14,7	11,8	12,5	14,1	13,2
Amb molta facilitat	1	1,1	1,2	0,9	1,2	1,1	1
No consta	0,3	0,1	0,1	0	0	0	0

Taula 1. Enquesta sobre condicions de vida de l'INE

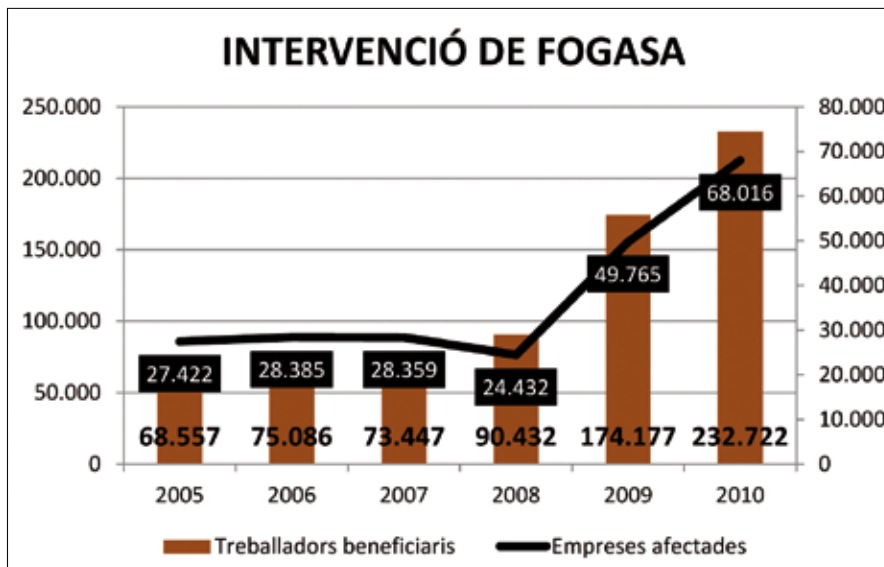
Durant el període estudiat també es produeix un estancament de l'evolució de la contractació general. Els contractes indefinits es troben en nivell per sota dels que es donaven a l'any 2007 i la temporalitat continua sent força elevada.



Gràfica 9. Tipus de contracte segons dades INE del total Espanya

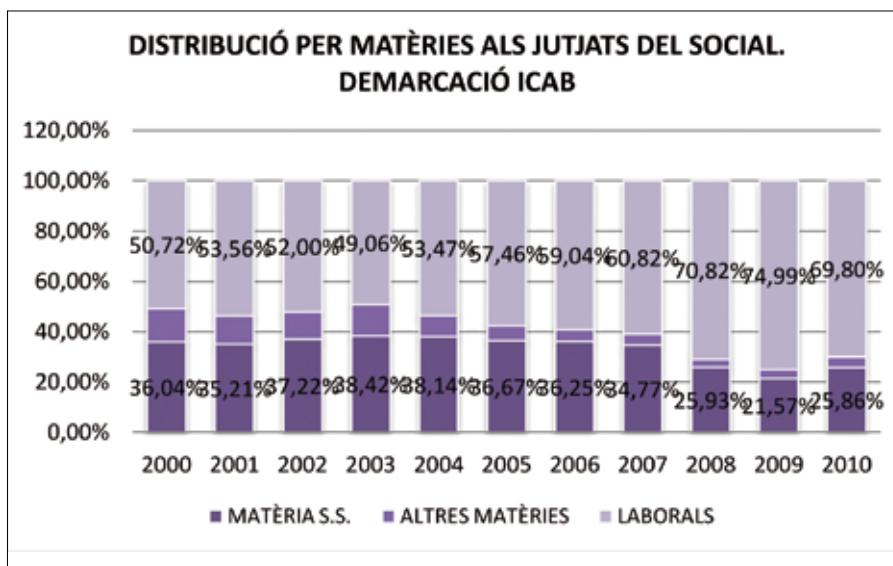
Aquest és doncs el panorama social que es veurà reflectit, com si d'un mirall es tractés, a l'àmbit jurisdiccional en general però al de la jurisdicció social de manera molt particular en la mida que, com diem, la matèria de la que s'ocupa té un pes respecte de la xarxa empresarial i laboral força important. Així, i malgrat marca també el final de molts dels processos laborals judicial, finalitzarem aquesta introducció i explicació del marc general, amb les dades del Fons de Garantia Salarial, organisme autònom de caràcter administratiu, creat com a institució de garantia dels crèdits salarials davant la insolvència de l'empresari.

L'evolució de les seves dades en quant a nombre d'empreses i treballadors implicats són prou explicatives.



Gràfica 10. Evolució del nombre d'empreses afectades i treballadors beneficiaris de FOGASA segons dades INE.

Aquesta dades però no sempre asseguren un correlatiu de la litigiositat laboral però si ens atenim a la distribució per matèries als jutjats socials, per exemple dins la Demarcació de l'ICAB, veurem com gairebé el 70% de les qüestions dirimides fan referència a conflictes derivats de la relació laboral (acomiadaments, reclamacions de quantitat, etc.) percentatge es troba en augment des de l'any 2003, i que cada vegada més, per tant, ocupa el màxim de temps, esforços i recursos d'aquesta jurisdicció.



Gràfica 11 – Distribució per matèries als Jutjats del Social. Demarcació ICAB.

2.- El Servei Català de Conciliacions Individuals

La normativa en matèria laboral estableix amb caràcter obligatori la tramitació prèvia d'una conciliació abans de la interposició d'un procediment laboral.

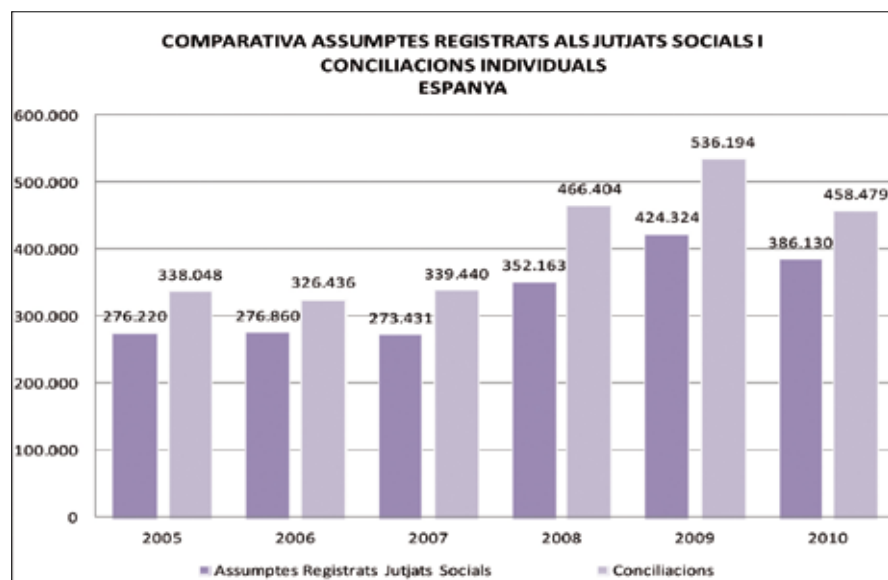
Així, els serveis de conciliacions han d'assolir la missió de servir de filtre de la conflictivitat laboral entre el treballador i l'empresari i les conseqüències d'aquest filtratge s'haurien de veure reflectides a la litigiositat registrada en els jutjats socials. Cal, per tant, establir una correlació entre les dades del Servei Català de Conciliacions individuals i les taxes de litigiositat, que mesuren, com hem dit, la conflictivitat laboral que arriba finalment al jutjat.

Atès doncs el panorama de conflictivitat i crisi generalitzada descrit anteriorment, l'evolució de les conciliacions presentades davant del servei de conciliacions dibuixa un augment significatiu de la conflictivitat laboral iniciada en el 2008, que torna a augmentar en el 2009, però que es veu aturada i inclús reduïda l'any 2010.

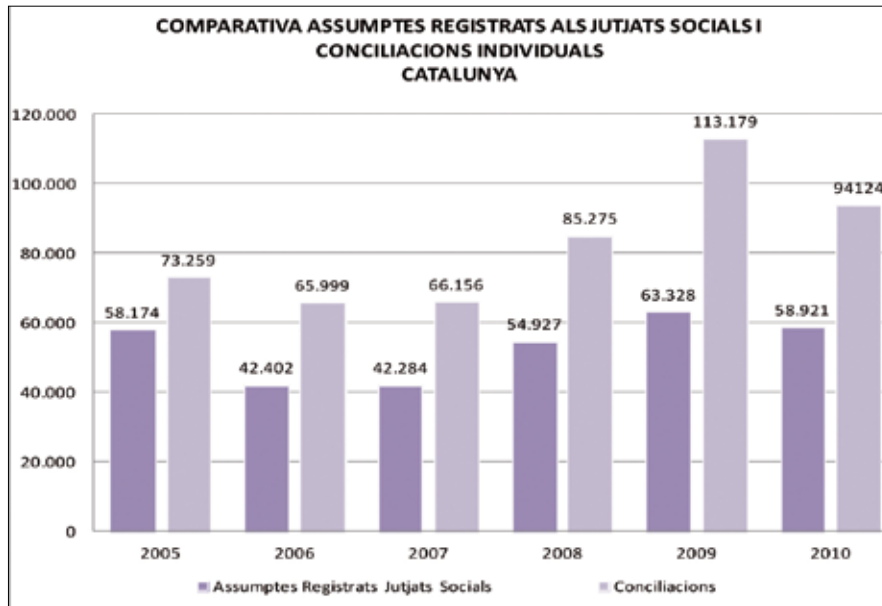


Gràfica 12 – Comparativa territorial del número de conciliacions individuals

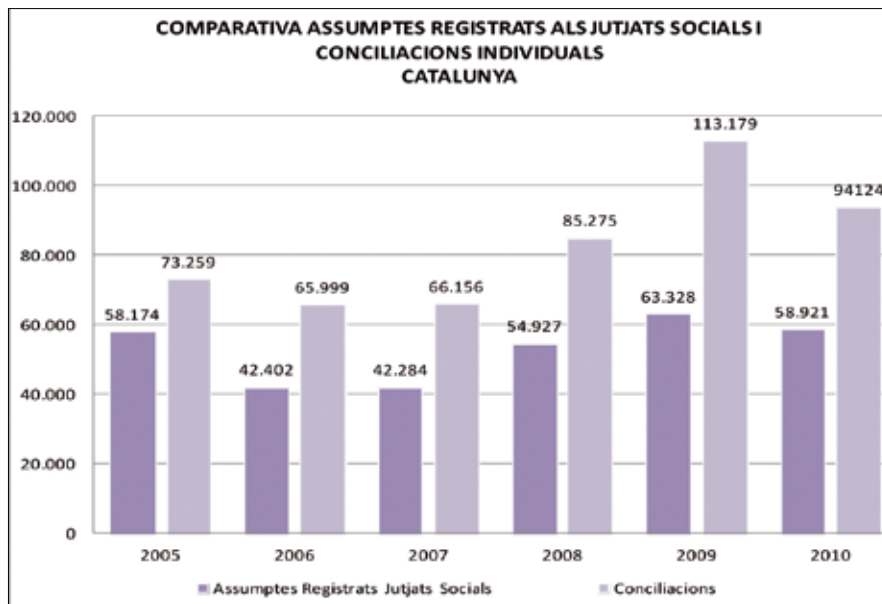
Tot i així, la funció de filtre pot observar-se gràficament seguidament si comparem les dades absolutes en quant a nombre d'assumpes o expedients oberts als serveis de conciliació i als Jutjats del Social



Gràfica 13 – Comparativa assumptes registrats als Jutjats socials i conciliacions individuals. Espanya

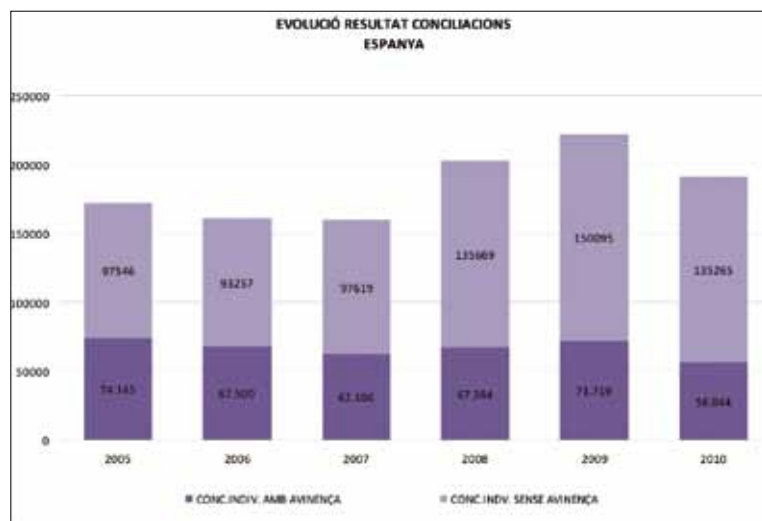


Gràfica 14 – Comparativa assumptes registrats als Jutjats socials i conciliacions individuals. Catalunya

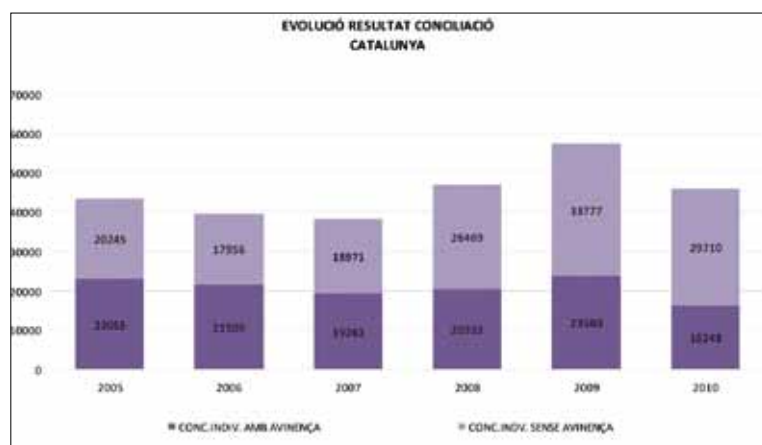


Gràfica 15 – Comparativa assumptes registrats als Jutjats socials i conciliacions individuals. Província de Barcelona

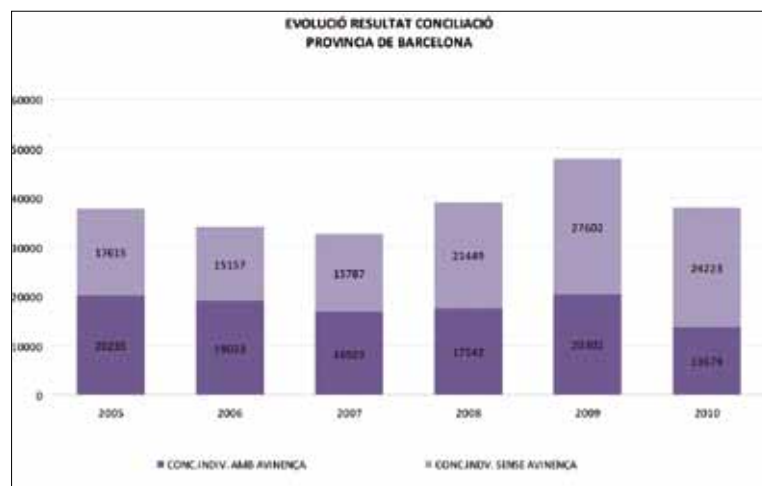
Si ens fixem en el resultat de les conciliacions, ens adonem que excepte Espanya, les conciliacions que finalitzen amb avenença són lleugerament superiors a la resta, la qual cosa ens permet establir una correlació lògica entre aquest acte administratiu i la conflictivitat judicial de tal manera que com més elevats siguin els acords en la fase administrativa menys demandes judicials es presentaran². Vegem els resultats de les conciliacions:



Gràfica 16 – Evolució resultat conciliacions. Espanya



Gràfica 17 – Evolució resultat conciliació. Catalunya



Gràfica 18 – Evolució resultat conciliació. Província de Barcelona

Com a fenomen important a destacar, s'ha de parlar de la tendència a l'augment no només de les dades globals si no de manera especial de les conciliacions que finalitzen sense avenença (el que impossibilita per tant evitar la conflictivitat judicial) i que s'observa en tots els territoris.

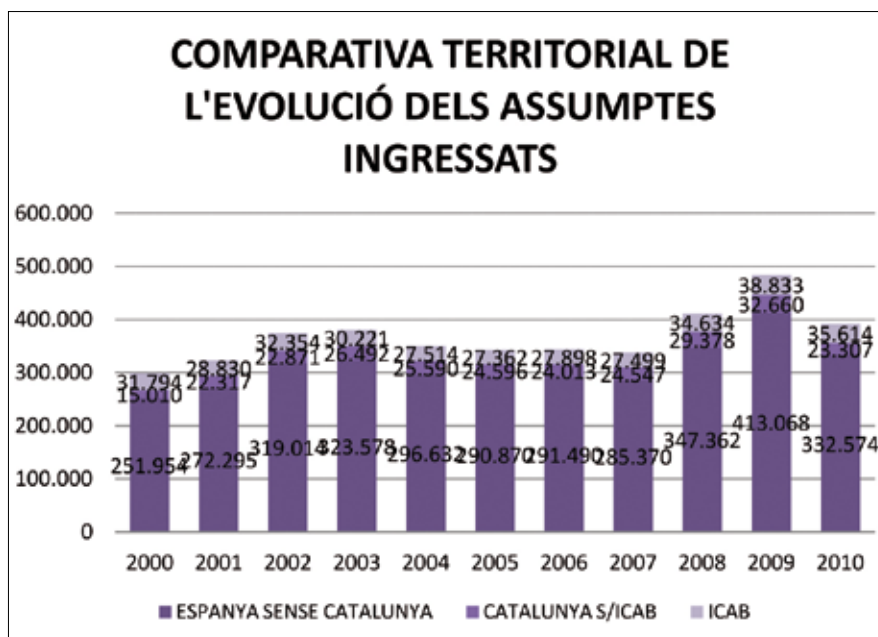
Creiem que el mateix, no pot ser imputat més que a una nova conseqüència col·lateral de la pròpia crisi econòmica i que podria quedar resumida en què l'empresa no està disposada a abonar les quantitats que correspondrien des de la més estricta normativa laboral, davant les circumstàncies o resultats econòmics.

Òbviament, el fet que s'ha perdut el temor de l'empresari respecte el resultat de la sentència (ja que els salaris de tramitació considerats element que actua com el greuge major d'un acomiadament van desaparèixer arrel de la reforma en el procediment de l'any 2002) i el fet que no existeix imposició de costos processals; pot animar a les parts al manteniment de la controvèrsia i redueix les possibilitats d'arribar a un acord per una via extrajudicial i és, justament, aquest efecte sobre el funcionament dels Jutjats i Tribunals el que veurem a continuació.

3.- Moviment d'assumptes

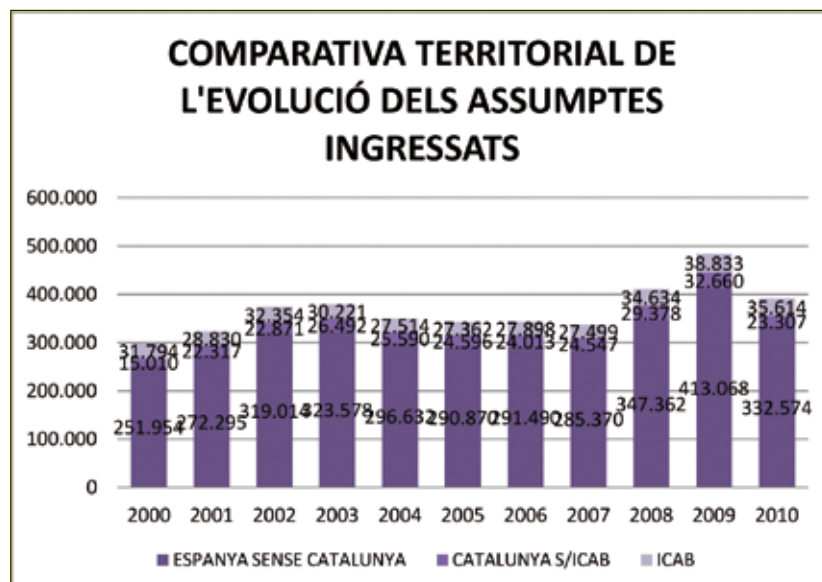
Assumptes ingressats

En primer lloc i respecte del nombre total i absolut d'assumptes que han ingressat en aquesta jurisdicció observem com tots els territoris van experimentar, a partir de l'any 2008 un augment molt important. És cert que l'any 2010 no s'han mantingut les dades espectaculars de l'any 2011 però si ens fixem, veurem que, excepte Catalunya, la resta de territoris comparats presenta uns nivells que no s'havien donat en cap dels anys anteriors a la crisi econòmica.



Gràfica 19 – Comparativa territorial de l'evolució dels assumptes ingressats

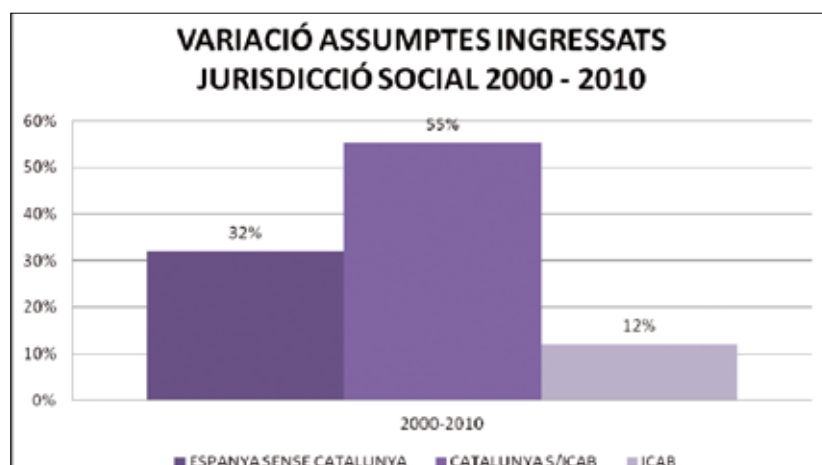
Aquesta gràfica també ens mostra el pes que l'àmbit corresponent a la demarcació de l'ICAB té respecte la resta de territoris comparats i que, sobretot en relació a Catalunya, suposa que més del 65% dels assumptes es dirimeix als jutjats que es troben dins de l'esfera d'actuació de l'ICAB. A nivell espanyol, l'ICAB també suposa un gens despreciable 12% del total d'assumptes.



Gràfica 20 – Comparativa i evolució conciliacions i acomiadaments. Província de Barcelona

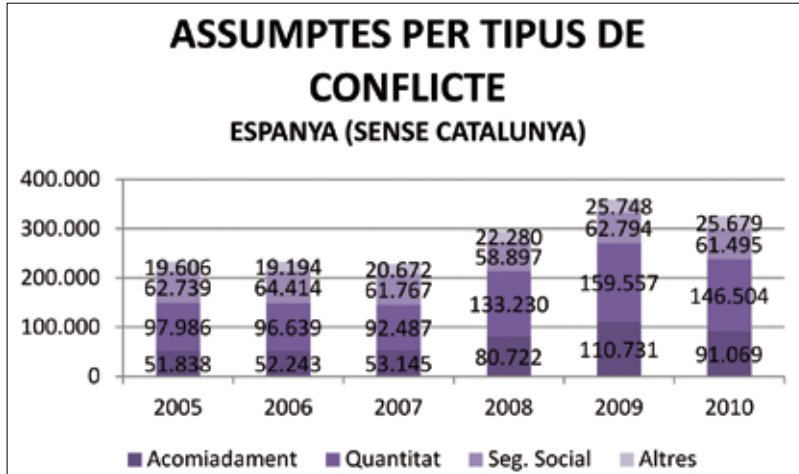
Assumptes laborals en funció del tipus de reclamació

Així mateix i respecte el tipus d'assumptes que són objecte de reclamació veurem com es tracta majoritàriament de qüestions relacionades amb acomiadaments o reclamacions de quantitat i que són justament aquests, els que han augmentat de manera important en els darrers anys. Els litigis sobre seguretat social mantenen una certa estabilitat inclús apuntant a certa disminució.



Gràfica 21 – Evolució assumptes ingressats a la demarcació ICAB segons el tipus de reclamació

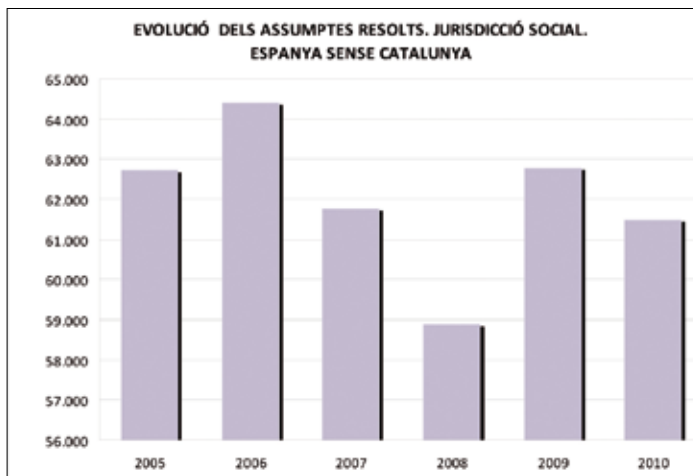
La mateixa correlació es dona al territori espanyol sense perjudici que val la pena destacar la importància dels procediments en reclamació de quantitat inclús per sobre dels acomiadaments, el que molt probablement és conseqüència d'una major capacitat conciliadora d'aquests últims i molt escassa quan la controvèrsia és sobre quantitats.



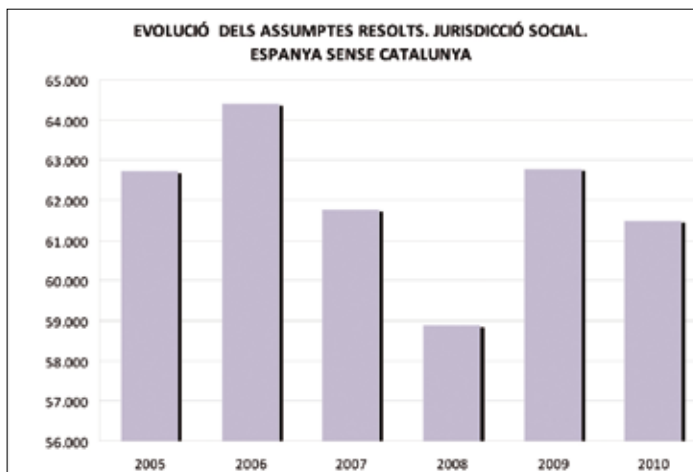
Gràfica 22 – Evolució assumptes ingressats a Espanya, excloent Catalunya, segons el tipus de reclamació

Assumptes resolts

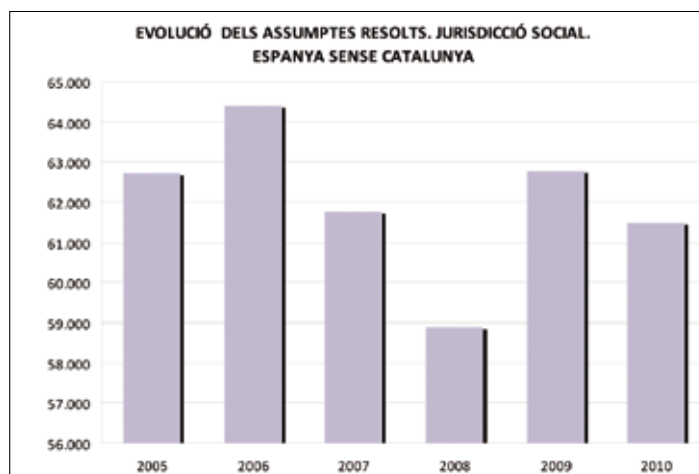
Com succeeix amb altres àmbits jurisdiccionals, com el penal o el civil, la capacitat resolutòria en números absoluts augmenta any rere any; gairebé en la mateixa relació que el nombre d'assumptes ingressats encara que sempre lleugerament per sota. Vegem les gràfiques corresponents als assumptes resolts en els territoris comparats.



Gràfica 23 – Evolució dels assumptes resolts. Jurisdicció social. Espanya sense Catalunya



Gràfica 24 – Evolució dels assumptes resolts. Jurisdicció social. Catalunya sense demarcació ICAB



Gràfica 25 – Evolució dels assumptes resolts. Jurisdicció social. Demarcació ICAB

Sentències

Les sentències emeses pels òrgans competents és un indicador que mesura el nombre d'assumptes que finalitzen en un període determinat. Encara que no és l'únic ja que els assumptes es poden resoldre per sobreseïments o altres formes de finalització que també són indicadors de la capacitat resolutiva.

Com s'observa en la gràfica que a continuació presentem, el nombre de sentències, dins de la comunitat catalana, a la ciutat de Barcelona segueix, amb més o menys oscil·lacions, una línia de suaus augmentos anuals.

Número de sentències als jutjats socials de Catalunya					
	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
2000	20.662	1.331	475	1.070	23.538
2001	20.547	1.394	424	1.797	24.162
2002	19.772	1.425	560	1.429	23.186
2003	21.854	1.458	644	1.912	25.868
2004	21.345	1.365	510	1.523	24.743
2005	20.072	1.731	563	1.689	24.055
2006	18.662	1.478	943	1.731	22.814
2007	19.365	1.604	984	1.781	23.734
2008	19.845	1.855	862	1.927	24.489
2009	22.962	1.918	1.047	2.210	28.137
2010	22.478	2.128	1.027	2.295	27.928

Taula 2 – Número de sentències als jutjats social de Catalunya

4.- Principals indicadors judicials.

Taxa de resolució

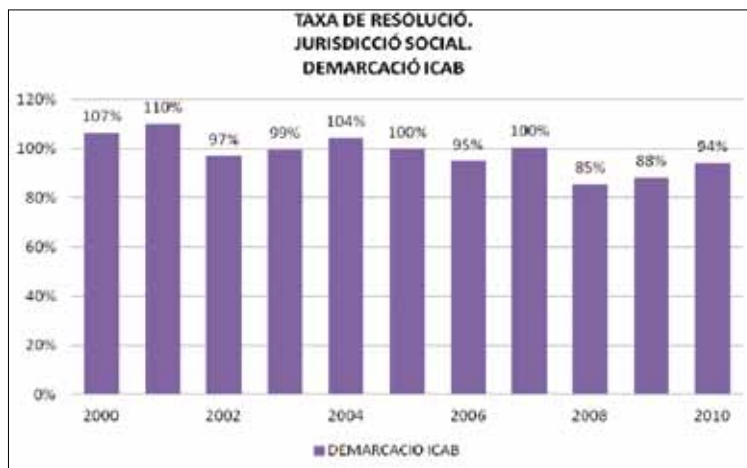
La taxa de resolució en la jurisdicció social en tots els territoris comparats se situa en una taxa que sense ser alarmant sí dóna indicis que ens farien parlar de certa preocupació. Es pot observar, així que després d'un promig fins al 2007 d'una taxa en torn al 92%, justament als últims anys i, en concret des de 2008 la taxa resolutiva mostra nivells molts més baixos.



Gràfica 26 – Taxa de resolució. Jurisdicció social. Espanya exclosa Catalunya



Gràfica 27 – Taxa de resolució. Jurisdicció social. Catalunya sense demarcació ICAB



Gràfica 28 – Taxa de resolució. Jurisdicció social. Demarcació ICAB

Aquesta situació que es repeteix en tots els àmbits territorials desglossats, destacant el major descens que s'experimenta justament a la demarcació de l'ICAB amb certa lleugera recuperació al 2010; com dèiem és preocupant per què denota una absoluta falta d'adaptació als fets i canvis que el major nombre d'assumpes registrats ha provocat en aquesta jurisdicció.

És un comportament que es diferencia d'altres jurisdiccions molt més acostumades a treballar amb nivells més alts de congestió i que acostuma a tenir com a resultat que, a major nombre d'assumpes, les taxes de resolució també creixen.



Gràfica 29 – Taxa de resolució comparada. Jurisdicció social

Traduït a temps, en concret a mesos, i segons les dades que el propi CGPJ facilita, el resultat és el següent:

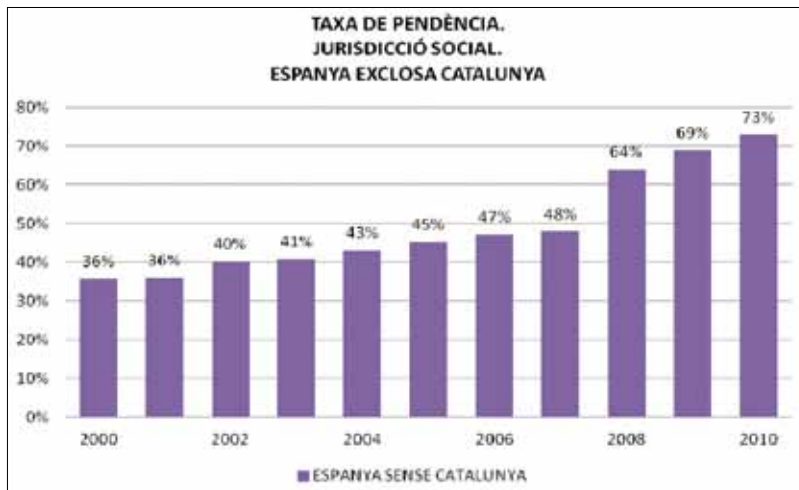
TEMPS RESOLUCIÓ JURISDICCIÓ SOCIAL. ESPANYA					
	2006	2007	2008	2009	2010
J. del Social	5,3	5,5	5,4	6,4	7,7
T.S.J Sala Social	7,8	8,0	7,8	7,2	6,8
A.N. Sala Social	4,1	3,5	3,8	2,5	2,1
Tribunal Suprem: Sala 4a	14,0	13,1	12,3	11,5	10,1

D'on es pot comprovar com el temps mitjà de resolució d'un expedient als Jutjats del Social s'ha incrementat en dos mesos com a conseqüència dels últims anys de crisi econòmica.

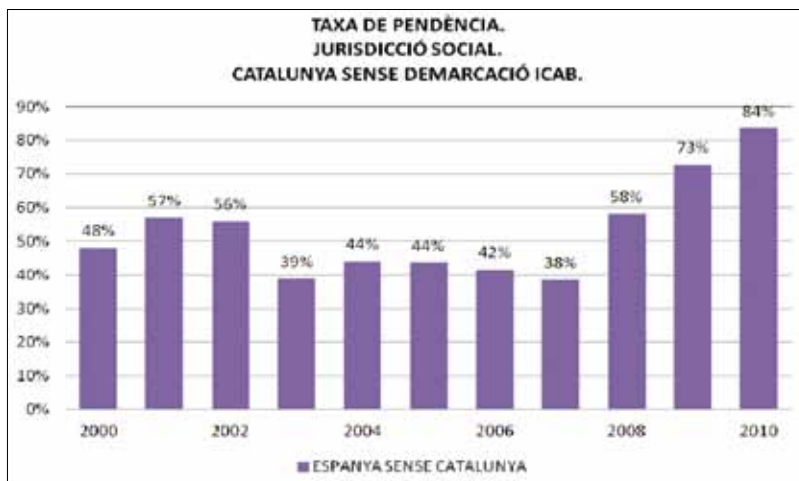
Malgrat això, aquesta realitat encara no sembla haver produït efectes als tribunals de segona instància que mantenen temps de resolució molt similars.

La taxa de pendència

El nivell de resolució condiona inevitablement la taxa de pendència i la congestió. En els últims anys la taxa de pendència dels jutjats social ha augmentat en més de 20 punts en tots els territoris comparats, situant-se Catalunya per sobre del 80%, amb un augment del 26% des del 2008.



Gràfica 30 – Taxa de pendència. Jurisdicció social. Espanya exclosa Catalunya

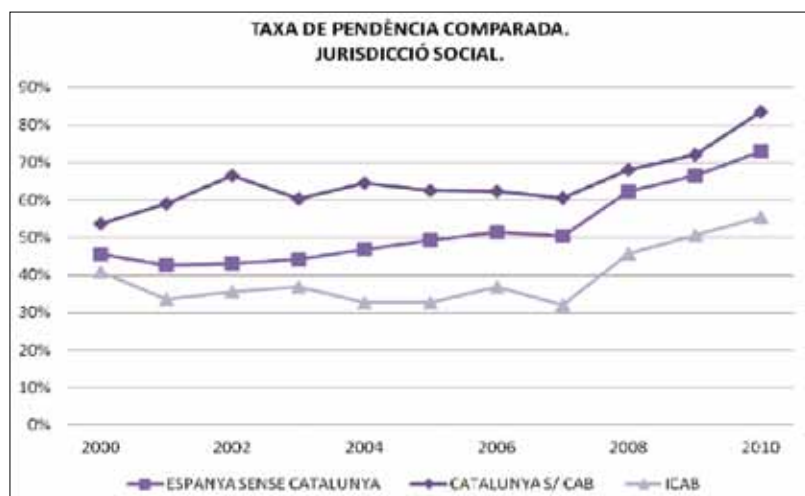


Gràfica 31 – Taxa de pendència. Jurisdicció social. Catalunya sense demarcació ICAB



Gràfica 32 – Taxa de pendència. Jurisdicció social. Demarcació ICAB

Vegem un panorama general de la taxa de pendència en un sol gràfic:



Gràfica 33 – Taxa de pendència comparada. Jurisdicció social

Ens trobem davant doncs d'un panorama que ens mostra amb un realisme cruel com una jurisdicció que es mantenia fins al 2006, dins de paràmetres més o menys raonables d'eficàcia o eficiència; com a conseqüència de la situació econòmica se situa al nivell gens optimista d'altres jurisdiccions endèmicament endarrerides.

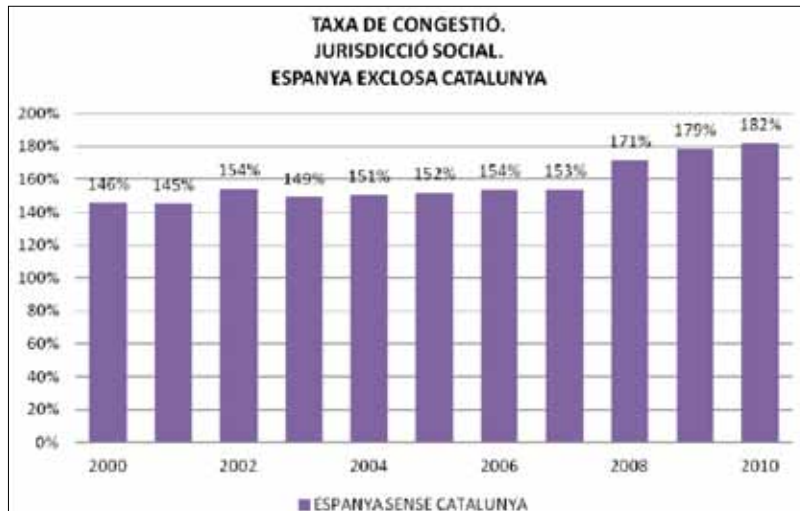
Òbviament la taxa de pendència no experimenta, com sí ho fa el nombre d'assumptes registrats, cap reducció ni que fos lleugera.

Tot al contrari continua augmentat i és aquesta evolució a més ens posa de manifest o la reforça la idea ja comentada quan parlàvem de la taxa de resolució que no només s'està patint un augment d'assumptes si no que no s'ha mostrat cap signat d'adaptació o reacció a aquesta situació de manera que va acumulant-se, el que es visualitza perfectament amb aquesta taxa.

La taxa de congestió

Però si volem conèixer de veritat el volum d'assumptes que s'acumulen en un òrgan judicial és, com ja hem dit, la taxa de congestió el millor indicador, ja que té en compte les variables del nombre d'assumptes ingressats i el pendents en iniciar el període, dividit pels assumptes resolts.

Íntimament relacionat amb la taxa de pendència i resolució, la congestió en els territoris comparats ha experimentat un creixement pronunciat, provocant amb això, un empitjorament de la situació a aquesta jurisdicció.



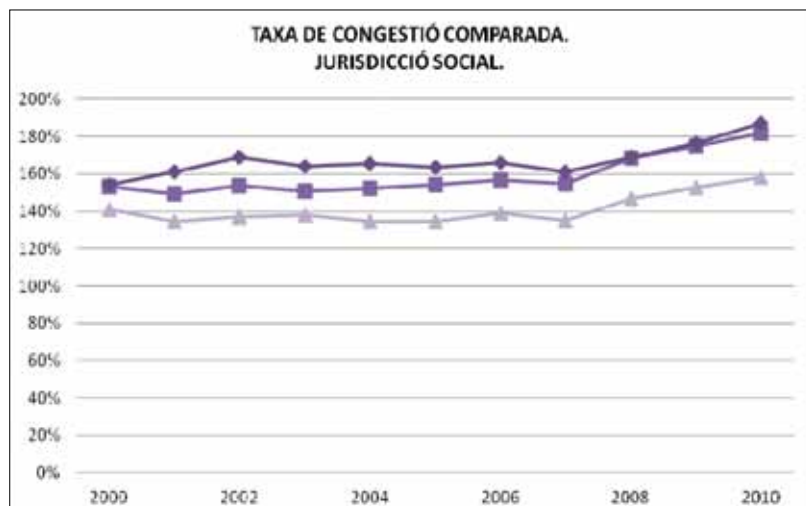
Gràfica 34 – Taxa de congestió. Jurisdicció social. Espanya sense Catalunya



Gràfica 35 – Taxa de congestió. Jurisdicció social. Catalunya sense demarcació ICAB



Gràfica 36 – Taxa de congestió. Jurisdicció social. Demarcació ICAB



Gràfica 37 – Taxa de congestió comparada. Jurisdicció social

No és l'àmbit de la demarcació de l'ICAB la que dona pitjors resultats i així veiem que es troba a 30 punts de les taxes per sobre de 180 que mostren Catalunya o el territori espanyol; però això no ha de fer-nos caure en un major optimisme doncs continua sent molt preocupant el ritme creixent i imparable.

5.- Els indicadors judicials per òrgans jurisdiccionals

Els jutjats socials

Taxa de resolució

De l'observació de les gràfiques detallades per tipus d'òrgans judicials, es confirmen les valoracions que ja fèiem quan valoràvem la jurisdicció en el seu conjunt i així, malgrat una lleugera recuperació de les taxes resolutòries al 2010 respecte el 2009, la realitat és que la capacitat resolutiva en tots els territoris comparats ha disminuït de manera alarmant si considerem tota l'evolució que es presa en consideració. Recordem, no obstant això, que la taxa de resolució és la equació formada pels assumptes ingressats i els resolts en un període determinat i no té en compte els assumptes pendents que els òrgans jurisdiccionals arrosseguen d'anys precedents.



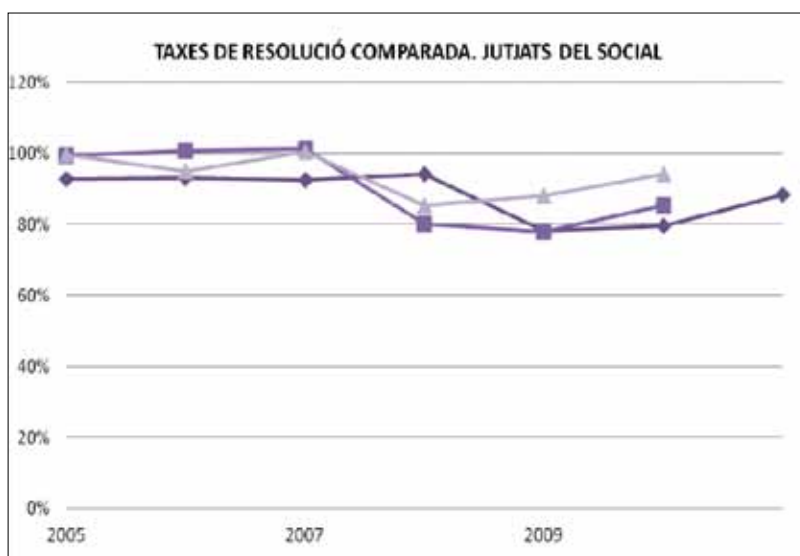
Gràfica 38 – Taxa de resolució. Jutjats del social. Espanya exclosa Catalunya



Gràfica 39 – Taxa de resolució. Jutjats del social. Catalunya exclosa demarcació ICAB



Gràfica 40 – Taxa de resolució. Jutjats del social. Demarcació ICAB



Gràfica 41 – Taxes de resolució comparada. Jutjats del social

De nou però podem dir que la demarcació ICAB presenta una millor capacitat resolutòria que la resta de territoris comparats però no suficient pel que la nostra societat, ateses les circumstàncies que s'estan vivint, requereix.



OPINIÓ

Consideres que la jurisdicció Social el primer judici assenyalat comença amb puntualitat?

Bàsic pel bon funcionament d'aquesta jurisdicció respecte dels Jutjats del Social, és observar com es desenvolupen els assenyalaments. En aquesta qüestió els advocats són molt crítics doncs no es tracta ja d'un problema relacionat amb la impossibilitat de determinar exactament la durada de cada judici, per poder fer una planificació horària adequada, si no que ja, des del primer assenyalament el més habitual és el retard.

Així es desprèn d'una pregunta del BARÒMETRE a la que van respondre 177 col·legiats.

Si - 11,86%

No - 88,14%

Taxa de pendència

Com ja hem indicat els òrgans jurisdiccionals continuen amb una tendència al augment d'aquest indicador, tot i que la demarcació ICAB tingui un augment menys pronunciat.



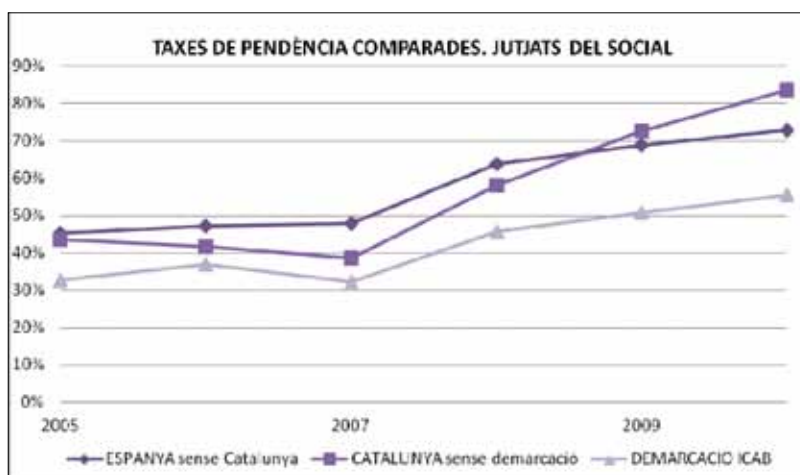
Gràfica 42 – Taxa de pendència. Jutjats del social. Espanya exclosa Catalunya



Gràfica 43 – Taxa de pendència. Jutjats del social. Catalunya exclosa la demarcació ICAB



Gràfica 44 – Taxa de pendència. Jutjats del social. Demarcació ICAB

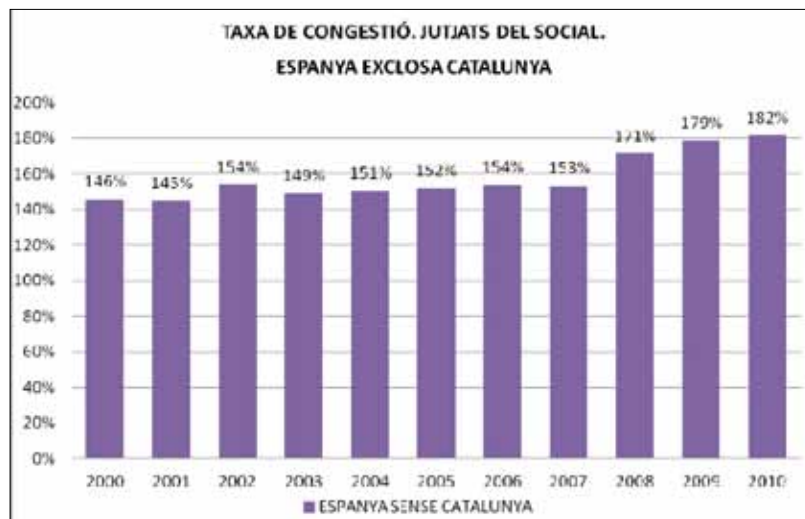


Gràfica 45 – Taxes de pendència comparades. Jutjats del social

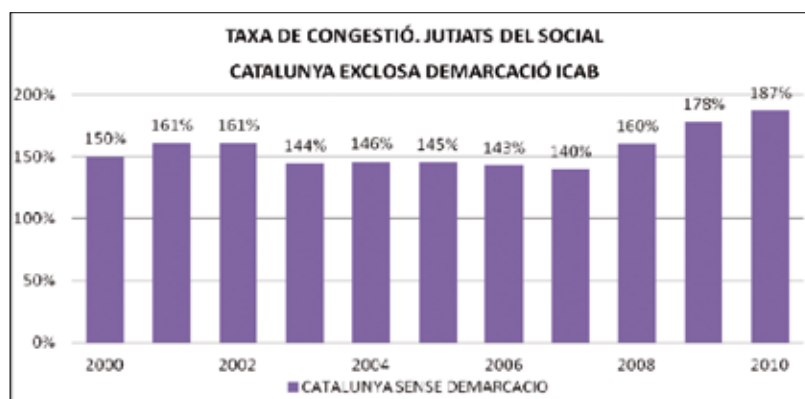
Aquestes taxes donen resultats molt similars als de tota la jurisdicció doncs són els Jutjats del Social els òrgans judicials, amb diferència, els més nombrosos.

Taxa de congestió

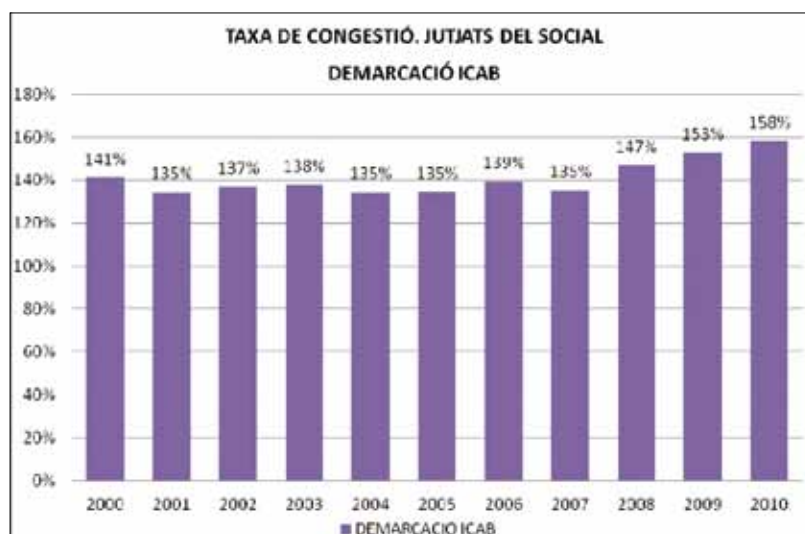
Amb concordança amb els dos indicadors precedents, la taxa de congestió dels jutjats del social ha augmentat en els darrers anys, sobretot a Espanya i a Catalunya.



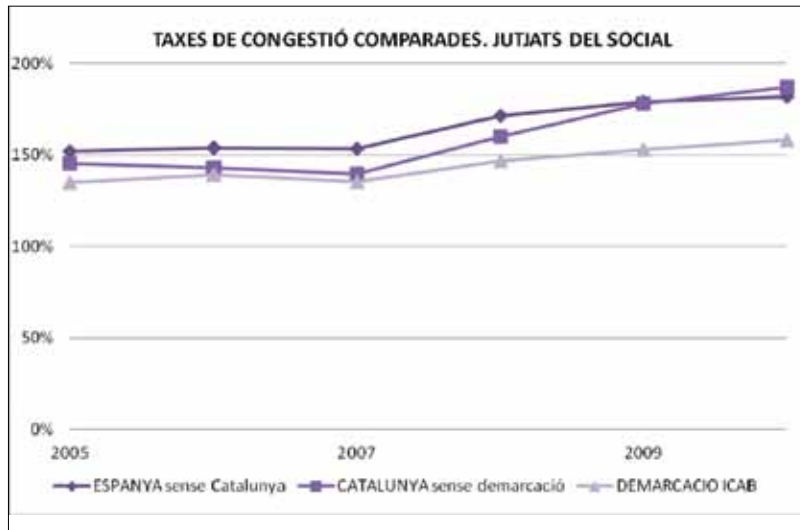
Gràfica 46 – Taxa de congestió. Jutjats del social. Espanya exclosa Catalunya



Gràfica 47 – Taxa de congestió. Jutjats del social. Catalunya exclosa demarcació ICAB



Gràfica 48 – Taxa de congestió. Jutjats del social. Demarcació ICAB



Gràfica 49 – Taxes de congestió comparades. Jutjats del social

Novament és la taxa corresponent a la Demarcació de l'ICAB la que presenta millors resultats dins la gravetat de la situació.

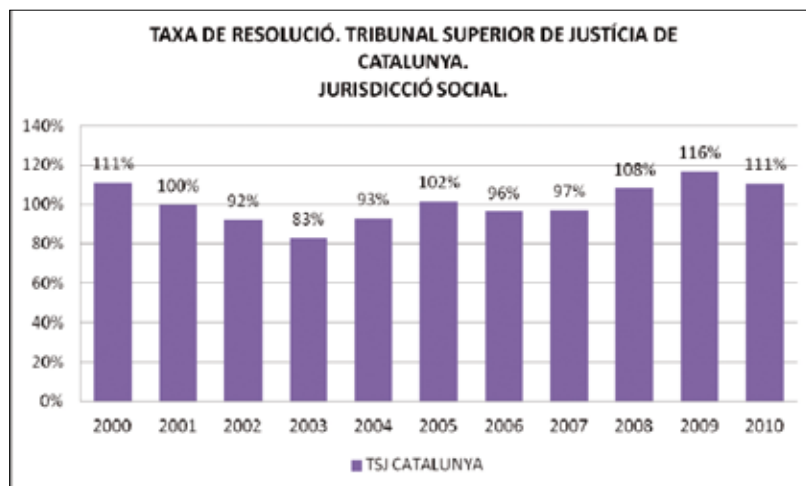
Això també evidencia en favor dels jutjats del social que es troben en aquest àmbit que han demostrat una major capacitat de reacció o adaptació. No es considera ni suficient ni adequada però si observem aquesta última gràfica sí que com a mínim hem de posar en evidència que si bé es trobava abans del 2007 en taxes molt similars a les del conjunt de Catalunya o no massa apartades de les espanyoles, aquest àmbit territorial ha aconseguit separar-se un xic de la tendència de les altres.

El Tribunal Superior de Justícia, sala social

Taxa de resolució, pendència i congestió

Els indicadors judicials de la sala social del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya presenten una situació relativament estable. Ja havíem vist abans, quan apuntàvem el temps de resolució a cada jutjat que, aquests tribunal no semblaven haver-se vist excessivament afectats per la crisi econòmica. Això s'evidencia també en les taxes següent que malgrat mostren un cert augment al 2008 i 2009, sembla recuperar-se al 2010.

A simple vista, algú podria dir que es tracta d'uns indicadors que són suficientment satisfactoris ja que la taxa de resolució supera el punt d'equilibri (100%) i, per tant es resol més del que s'ingressa malgrat que, com veurem, la congestió se situa en uns nivells mes elevats (al voltant del 169%) i la taxa de pendència també dona resultats massa alts.



Gràfica 50 – Taxa de resolució. Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Jurisdicció social



Gràfica 51 – Taxa de congestió. Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Jurisdicció social

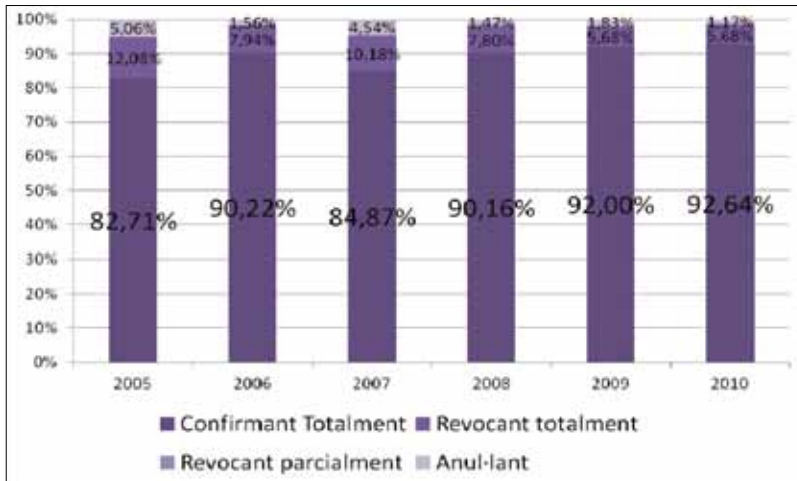


Gràfica 52 – Taxa de pendència. Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Jurisdicció social

Definitivament, els òrgans col·legiats d'aquest àmbit jurisdiccional obtenen pitjors resultats que els unipersonals.

Ara bé, també és cert que l'evolució de les taxes de congestió i pendència permetrien ser optimistes donat que mostren una certa tendència al descens d'aquests nivells malgrat, com dèiem, la situació generalitzada de col·lapse.

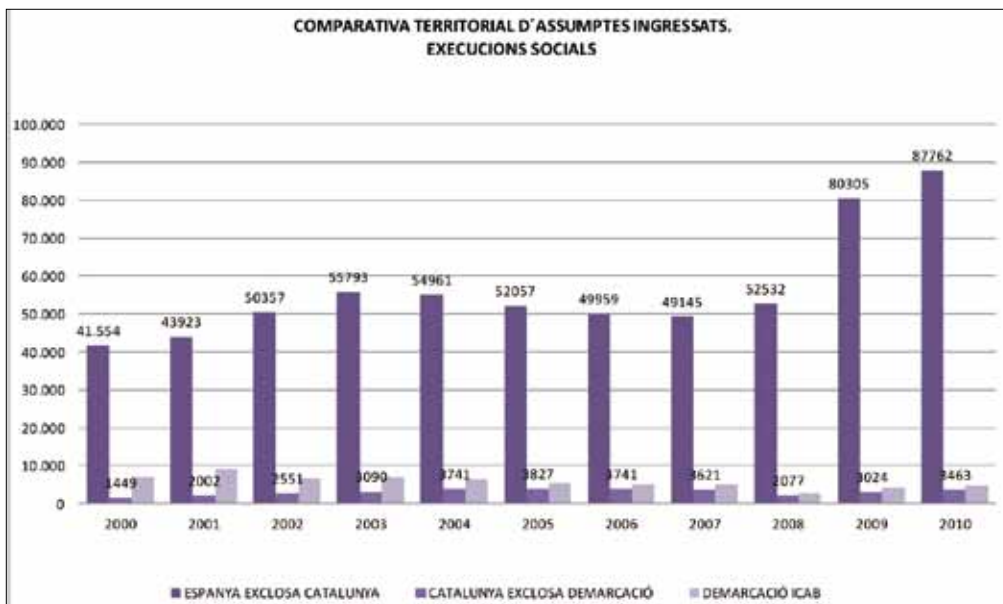
Val la pena assenyalar en aquest moment que la major part dels recursos de cassació que resol el TSJ ve a confirmar la sentència dictada en primera instància.



Gràfica 53 – Resultat dels recursos de cassació. Jurisdicció social

Les executòries

En tots els territoris comparats es manté el nombre d'executòries ingressades amb una certa pujada en tots els territoris analitzats.

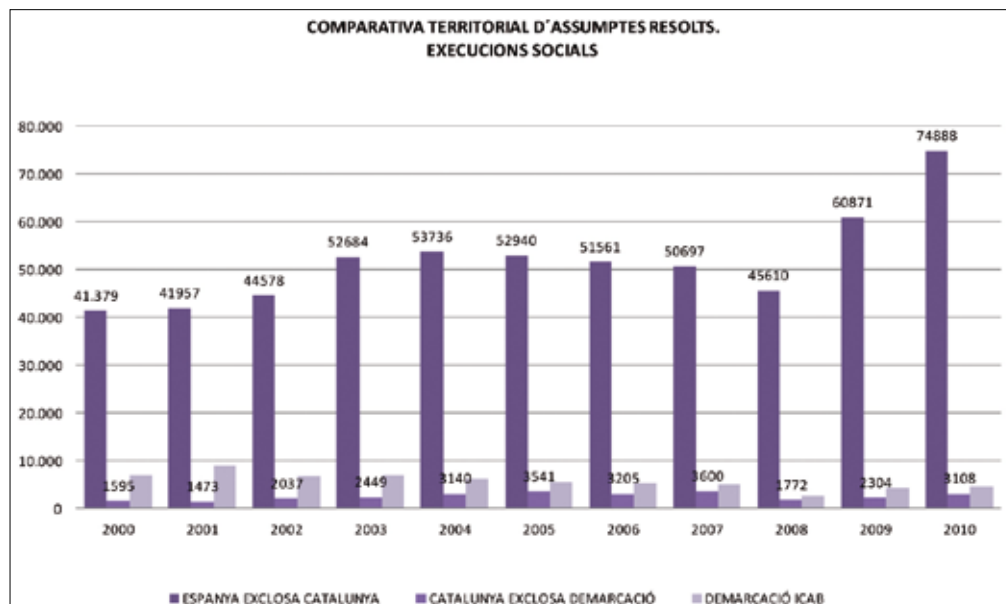


Gràfica 54 – Comparativa territorial d'assumptes ingressats. Execucions socials.³

³ Les dades dels anys 2008, 2009, i 2010 corresponen al concepte "execucions Jutjat social" de la web www.cgj.com, abril 2012

Quan a la resolució d'aquestes executòries s'observa una gran pujada d'assumptes conforme al 2010 a Espanya, en canvi a Catalunya i demarcació ICAB existeix una pujada menys pronunciada.

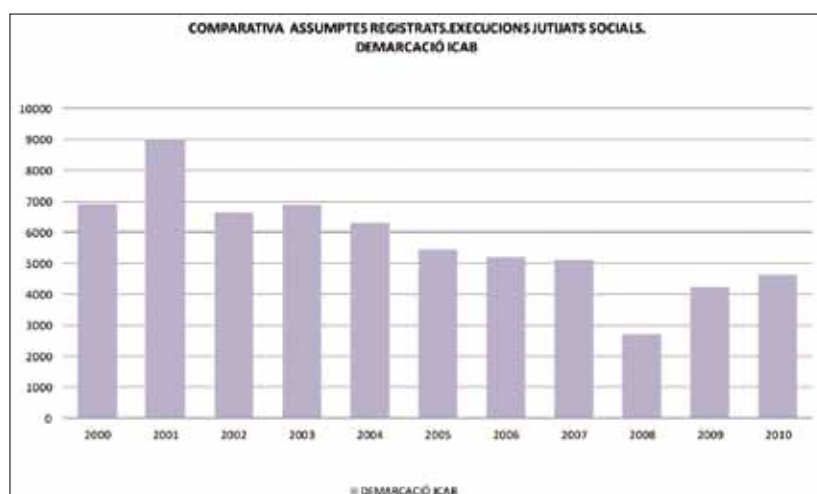
No obstant això, no es pot parlar d'una tendència clara a millorar la resolució, ja que les oscil·lacions any rere any són molt fluctuants.



Gràfica 55 – Comparativa territorial d'assumptes resolts. Execucions socials. ⁴

Situació dels jutjat d'execucions socials de Barcelona⁵

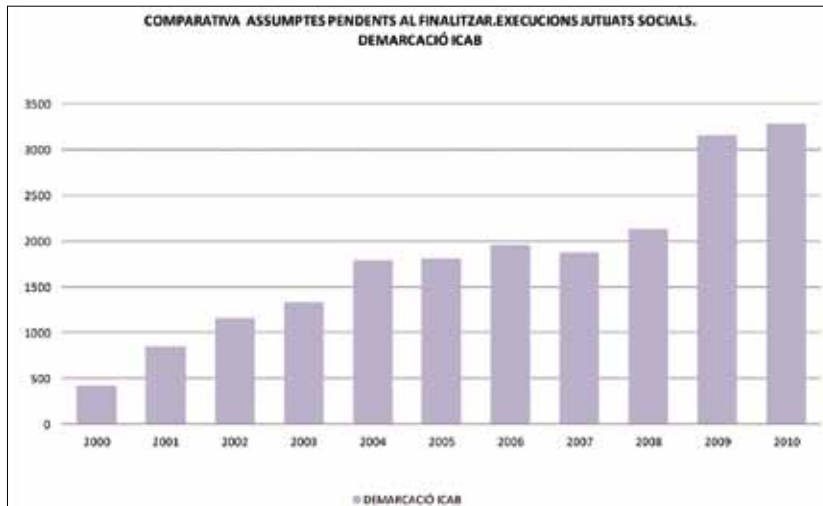
El nombre d'execucions registrades en la ciutat de Barcelona, que en aquest cas coincideix amb la demarcació ICAB, augmenta any rere any; malgrat això, també es verifica una important capacitat resolutiva que genera que la mitjana d'assumptes pendents en finalitzar el període es mantinguin amb més o menys oscil·lacions.



Gràfica 56 – Comparativa assumptes registrats. Execucions Jutjats socials. Demarcació ICAB

⁴ Les dades dels anys 2008, 2009, i 2010 corresponen al concepte "execucions Jutjat social" de la web www.cgpj.com, abril 2012

⁵ La informació continguda als gràfics ha estat extreta d'un informe sobre els jutjats socials d'execució amb seu a Barcelona realitzada pel CGPJ, www.CGPJ.es



Gràfica 57 – Comparativa assumptes pendents al finalitzar. Execucions Jutjats socials. Demarcació ICAB

Que no s'aconsegueixi reduir o, fins i tot, eliminar la pendència en aquests òrgans judicials cal atribuir-la a la distribució competencial entre els jutjats coneixedors de les executòries en la demarcació ICAB els quals resulten clarament insuficients per assumir el volum total d'assumptes que es registren.

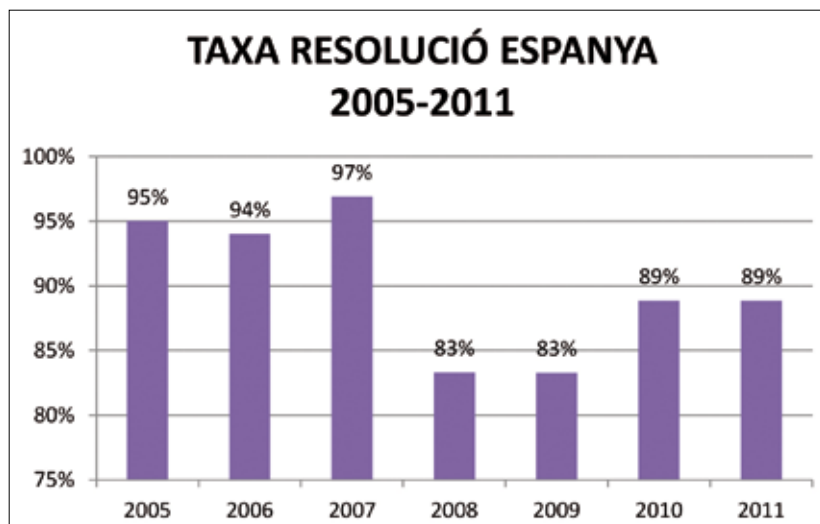
Cal ser conscient que la velocitat amb que es resol un expedient d'execució judicial no és la mateixa que la que es deriva, per exemple, d'un declaratiu. Com hem tingut ocasió d'exposar, això també es desprèn de l'examen de la resta de jurisdiccions analitzades.

La tasca investigadora del patrimoni de la part executada no és un procés àgil, atès que l'actual tramitació dels oficis, manaments i requeriments necessaris per procedir a la investigació de béns i drets embargables resulta feixuga i lenta; fins i tot, demorant-se en ocasions molts mesos, els tràmits d'enviament i complementació dels oficis remesos dels jutjats.

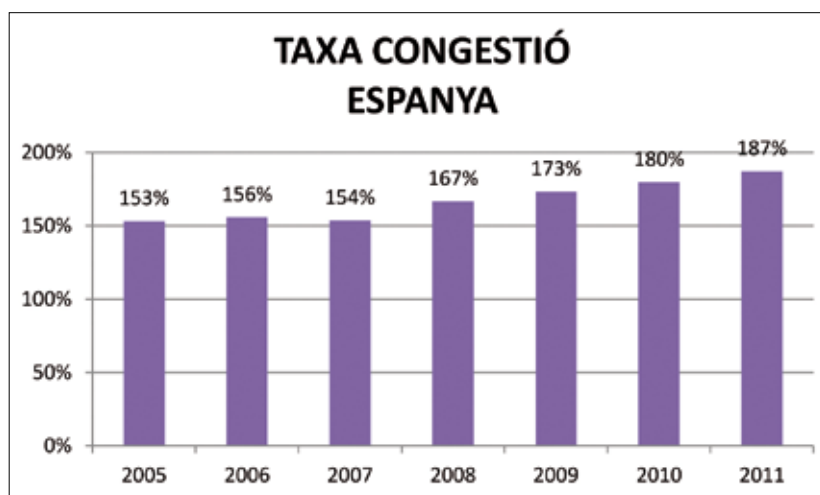
Avançament 2011

Malgrat no disposar de dades concretes jutjat a jutjat i, per tant, no poder fer el desglossament que hem vingut fent al llarg de tot aquest informe respecte la demarcació de l'ICAB; sí podem amb les dades que ja ha fet públiques el CGPJ confirmar que totes les afirmacions que s'han anat fent al llarg d'aquest apartat i en relació a la jurisdicció social, es confirmen (en les seves pitjors valoracions) pel 2011.

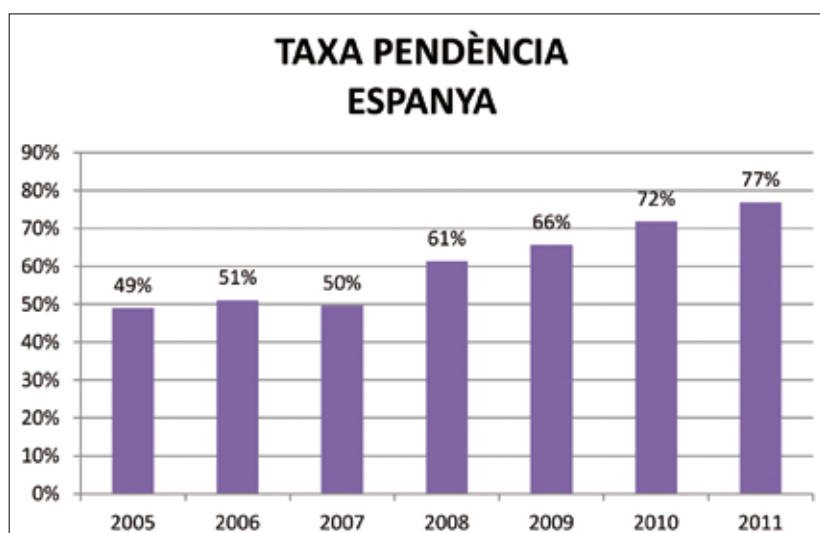
Efectivament, si veiem l'efecte de la incorporació de les xifres d'aquest últim any a l'evolució de les taxes a nivell espanyol tenim el següent



Gràfica 58 – Evolució Taxa de Resolució Jurisdicció Social. Espanya



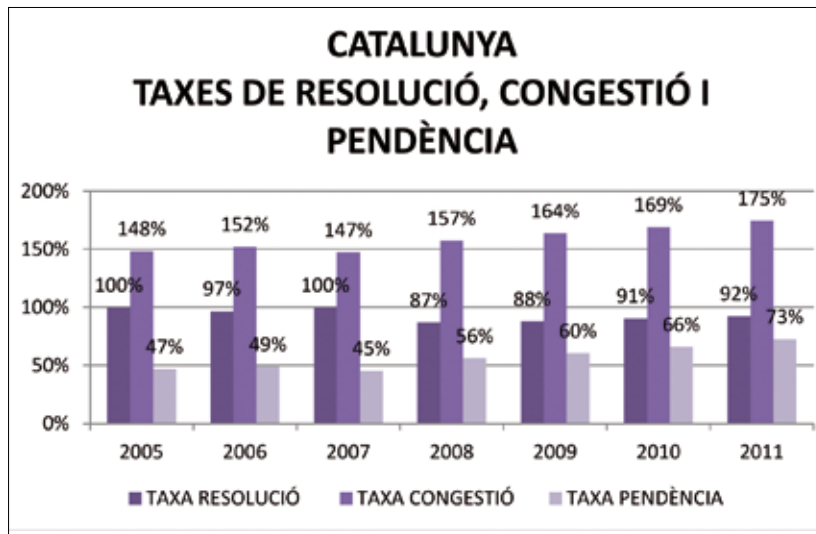
Gràfica 59 – Evolució Taxa de Congestió Jurisdicció Social. Espanya



Gràfica 60 – Evolució Taxa de Pendència Jurisdicció Social. Espanya

Efectivament, com que la taxa de resolució no millora, la congestió i la pendència són cada vegada més preocupants.

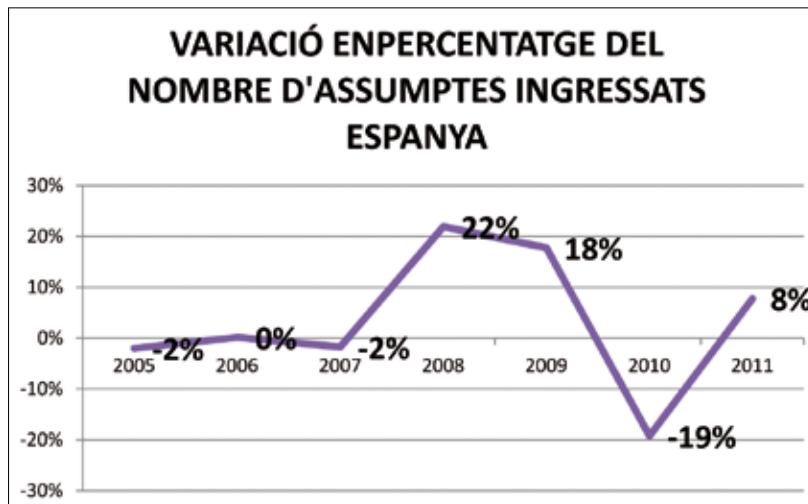
Aquesta mateixa situació es produeix a la Comunitat Autònoma de Catalunya arribant a una congestió del 175%



Gràfica 61 – Evolució Taxa de Pendència Jurisdicció Social. Espanya

I és que, com tot semblava indicar, el nombre d'assumpes ha augmentat el que és la translació als jutjats de l'empitjorament de la situació econòmica general, malgrat que el 2010 a alguns els havia donat esperances optimistes.

En concret ha estat un 8% l'augment el que es tradueix en alguna cosa més que 422.000 assumpes.



La lupa:



JUTJAT	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
JSO nr. 1 BARCELONA	88%	193%	86%
JSO nr. 2 BARCELONA	101%	126%	25%
JSO nr. 3 BARCELONA	93%	156%	39%
JSO nr. 4 BARCELONA	88%	170%	69%
JSO nr. 6 BARCELONA	90%	170%	70%
JSO nr. 7 BARCELONA	91%	161%	61%
JSO nr. 8 BARCELONA	95%	166%	67%
JSO nr. 9 BARCELONA	93%	144%	41%
JSO nr. 10 BARCELONA	99%	152%	49%
JSO nr. 11 BARCELONA	80%	171%	59%
JSO nr. 12 BARCELONA	87%	183%	79%
JSO nr. 13 BARCELONA	102%	170%	67%
JSO nr. 14 BARCELONA	99%	148%	45%
JSO nr. 15 BARCELONA	94%	157%	50%
JSO nr. 16 BARCELONA	102%	141%	38%
JSO nr. 17 BARCELONA	96%	147%	48%
JSO nr. 18 BARCELONA	87%	173%	71%
JSO nr. 19 BARCELONA	99%	143%	39%
JSO nr. 20 BARCELONA	104%	137%	42%
JSO nr. 21 BARCELONA	82%	199%	100%
JSO nr. 22 BARCELONA	113%	118%	18%
JSO nr. 24 BARCELONA	102%	138%	37%
JSO nr. 25 BARCELONA	95%	172%	71%
JSO nr. 26 BARCELONA	94%	167%	67%
JSO nr. 27 BARCELONA	90%	176%	74%
JSO nr. 28 BARCELONA	93%	156%	53%
JSO nr. 29 BARCELONA	98%	158%	44%
JSO nr. 31 BARCELONA	89%	153%	52%
JSO nr. 32 BARCELONA	92%	150%	47%
JSO nr. 33 BARCELONA	90%	171%	71%

Conclusions

Els canvis socio-econòmics analitzats estan afectant a la distribució de l'oferta i la demanda en el mercat laboral, fet que repercuteix de forma inevitable en el nombre i la distribució de les controvèrsies laborals.

Aquest fenomen de canvi socio-econòmic, relacionat amb les reformes legislatives encetades a l'Estat espanyol l'any 2002, l'any 2006, l'any 2010, i la radical reforma de 2012, ha incidit en la distribució dels assumptes que arriben a la via judicial, atesa la ineficàcia de la preceptiva conciliació administrativa prèvia.

L'estudi ha apuntat possibles factors d'incidència a l'actual panorama de saturació dels jutjats socials, cosa que fa necessari procedir a una anàlisi profunda de la situació a fi d'extreure conclusions i proposar millores, que en qualsevol cas, haurien d'incloure la creació de nous jutjats del social a la demarcació de l'ICAB.

Tot això per que la ciutat de Barcelona i els municipis limítrofs, l'anomenat "cinturó industrial", s'hi ha desenvolupat el sector secundari i terciari notablement i, en concret, s'ha generat una activitat econòmica i comercial molt elevada que inevitablement comporta conflictivitat laboral. D'aquesta manera municipis com L'Hospitalet de Llobregat, el Prat, Cornellà, Martorell, Igualada o Santa Coloma de Gramenet, són ciutats que històricament han desenvolupat gran part de l'activitat econòmica catalana.

Atesa la situació, resulta evident que 30 jutjats resulten insuficients per tramitar la totalitat de procediments declaratius laborals que empreses i treballadors decideixen iniciar davant de la jurisdicció social. Sens dubte, la tasca relativa a la cerca de solucions a les problemàtiques exposades hauria d'iniciar-se en aquest punt.

En definitiva, de la mateixa manera que en l'àmbit civil, preocupa a aquest Col·legi d'Advocats el fet que la situació econòmica de l'últim període estigui provocant tant profunds desequilibris dins la jurisdicció social; i que això no tingui una visió de futur optimista atès que com indiquen les últimes notícies les xifres d'atur i conflictivitat social augmenten.

És obvi que calen immediatament mesures urgents per pal·liar aquesta situació.

Davant la crisi econòmica, sol·licitar més recursos semblaria agosarat però no ho seria tant si aquests es consideressin una inversió real i això només passaria per una profunda reestructuració de l'oficina judicial, tan llargament esperada i demanada; i per una veritable immersió en les noves tecnologies amb tot el que pot suposar de guanys en eficiència.

L'Àmbit contenciós-administratiu

Aquest any, ens ha semblat adequat començar l'informe anual sobre l'estat dels nostres tribunals amb una breu reflexió sobre la jurisdicció contenciosa administrativa plasmada en el següent article del President de la Secció de Dret Administratiu de la Comissió de Cultura de l'ICAB.

Hem de començar l'anàlisi recordant que les conclusions de l'anterior informe de justícia elaborat per aquest Col·legi d'Advocats, pel que fa a saturació i congestió d'aquesta jurisdicció, coincidirán en gran mesura amb les conclusions d'aquest informe.

No obstant això, no coincidirà pel que fa a les perspectives de futur que presenta la jurisdicció contenciosa administrativa.

Dit això, per situar-nos i entendre aquest àmbit jurisdiccional, cal recordar que en el Contenciós Administratiu els endarreriments són tan importants que provoquen que sigui la jurisdicció amb la pitjor taxa de congestió. Si a la situació anterior li afegim que presenta una taxa de pendència insostenible, es pot afirmar que la tutela que pot obtenir un justiciable no és la recomanable.

Un dels problemes més preocupants d'aquesta jurisdicció és el que fa referència a la durada que presenten els procediments, tant en els jutjats contenciosos administratius com en la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, arribant a límits insostenibles i desmesurats.

OPINIÓ

La jurisdicció contenciosa administrativa

Com tots els juristes sabem es tracta d'una jurisdicció especial, garant de l'estat de dret, en la qual se substancia en qüestions de caràcter públic, d'interès general. Per tant, un bon funcionament d'aquesta jurisdicció també es tradueix en un bon funcionament de l'administració pública. És doncs condició d'una bona Administració una bona revisió dels seus actes.

En conseqüència, no només el ciutadà té interès que aquesta jurisdicció sigui eficient, sinó que també l'Administració hauria de sentir el mateix interès. Passa, però, de vegades, que la funció de la jurisdicció contenciosa administrativa no està ben entesa.

Per a alguns, per sort els menys d'aquests, en lloc de valorar-la com una garantia de l'estat de dret, la perceben negativament, poc progressista o immobilista. Lògicament estan equivocats, la jurisprudència també compta.

Per tant, la primera actuació ha de ser pedagògica, s'han de posar els mitjans perquè el procés contenciós i les decisions judicials siguin valorats i respectats. Els representants de l'administració han de ser conscients que els actes administratius són impugnables, que les seves decisions o actes poden semblar correctes i presos a fi de bé, però legalment hi ha la possibilitat d'impugnar-los i de que poden ser declarats no conforme a dret o arbitraris, sense que això impossibiliti la prossecució de l'interès general.

Paral·lelament, a més d'aquesta tasca "pedagògica", que és responsabilitat del conjunt de la societat, i en especial dels advocats, amb les especialitats d'aquesta

jurisdicció seguim tenint els mals endèmics de l'administració de justícia. La diagnosi pot ser molt dispar, la solució complicadíssima i la implementació impossible. Portem anys sense rumb, a la deriva. El Govern ha de fer ús del timó del despatx del President i marcar un rumb fix i segur.

La decisió que al seu dia es va prendre de dotar de nous edificis judicials, no ha estat suficient, no es va complementar amb més jutges. El principal problema pel que fa a la repetida denúncia de la manca de mitjans, és la falta de mitjans personals, falten jutges i magistrats. Els nous edificis, els mitjans informàtics, etc. tots són benvinguts, però sense jutges no es poden sentències.

L'administració de justícia dels nostres socis de la Unió Europea és molt més efectiva. Hi ha molts més jutges. Aquesta comprovat quin és el nombre d'assumpes que un jutge pot sentenciar en un any a Catalunya hi ha pocs jutges pel nombre de plets que es posen.

Tenim algunes infraestructures i serveis molt bons, equiparables i fins millors que els països del nostre entorn, però la "administració de la Justícia" no s'ha igualat. És el moment d'invertir en jutges pel bé de la democràcia i l'estat de dret. Dotar-la de més jutges. No tornem a caure en l'equivocació de millorar els mitjans materials, solució recurrent i més fàcil que la de formar jutges.

Francesc Marfà Badaroux

Advocat

*President Secció Dret Administratiu
de la Comissió de Cultura de l'ICAB.*

El punt de partida d'aquesta greu situació el podem situar en el canvi legislatiu operat per la Llei 19/2003, de 23 de desembre per la qual se li atribuïa a aquesta jurisdicció un nombre major de matèries, així com una ampliació de les competències de els jutjats contenciós administratiu. En aquest sentit, cal recordar que fins i tot el Tribunal Suprem li ha assignat el coneixement de més assumptes.

Abans d'entrar en l'anàlisi detallada d'aquest àmbit, podem anticipar que hi ha elements suficients que conviden els professionals del dret a ser positius pel que fa a la congestió i pendència d'aquesta jurisdicció.

Aquest positivisme no ve recolzat només pels resultats de l'informe d'aquest any, dades a les quals han contribuït els canvis legals operats, principalment els introduïts per la Llei Orgànica 1/2009, de 3 de novembre, complementària de la Llei de reforma de la Legislació Processal per a la implantació de la nova oficina judicial, a més comptem amb les expectatives que genera la Llei 37/2011, de 10 d'octubre, de mesures d'agilització processal així com els efectes que està generant en aquesta jurisdicció la crisi per la qual estem travessant.

Una dada que ens pot fer gràfic aquest positivisme, és que durant el 2010 han disminuït, per primera vegada des del 2000, la quantitat d'assumpes ingressats arribant fins i tot a nivells similars a l'any 2007.

Seguint la línia que marcarà l'anàlisi de l'any 2010, podem esmentar altres dades significatives, com són els indicadors judicials i la litigiositat (assumpte / població x 1.000 habitants). En aquest apartat, si bé la nota característica era el seu augment any rere any, des del 2010 deixa de ser-ho observant-se una tendència a la baixa.

Pel que fa a aquest indicador, és veritat que estem davant una de les ràtios assumpte / habitant més baixes, en comparació amb la resta d'àmbits jurisdiccionals. No obstant això cal posar de manifest, que aquesta situació obeeix en part, al fet que els justiciables no confien que aquesta jurisdicció pugui donar-los una resposta en un termini adequat, ja sigui per la seva lentitud, o que en ser una jurisdicció amb un alt cost econòmic, el seu ingrés resulta dificultós.

En aquesta mateixa línia tot fa pensar que aquesta ràtio assumpte / habitant baixarà dràsticament a partir del 31 d'octubre de 2011, data en què ha entrat en vigor la Llei de Mesures de Agilització Processal, ja que des d'aquest moment no s'aplicarà el criteri de temeritat o mala fe com a determinants a l'hora d'imposar les costes, sinó que passarà a aplicar el criteri pel qual pagarà les costes el que no vegi estimades totes les seves pretensions. Aquesta situació provocarà que moltes persones no interposin recurs contenciós administratiu per por a haver de pagar les costes del procediment.

Fins l'any 2009 el nombre d'assumpes ingressats ha augmentat progressivament any rere any entre el 4 i el 19% (depenent del territori). És l'any 2010 en què aquesta tendència canvia dràsticament, disminuint entre un 4 i un 11% els assumpes ingressats respecte a l'any 2009.

Pel que fa a xifres absolutes es refereix, no cal més que dir que si durant el 2009 es van ingressar 319.411 assumpes, durant el 2010 aquesta xifra ha caigut fins als 283.658, de manera que s'han ingressat un total de 35.753 assumpes menys.

Pel que fa als factors que expliquen l'elevada taxa de pendència i congestió, trobem la baixa resolució que presenta aquesta jurisdicció, en part a causa de la lentitud i la durada dels procediments. Ara bé, el 2010 encara que aquests factors no han variat sensiblement, és veritat que han millorat les taxes de resolució, de pendència i de congestió. Podem citar com a exemples d'aquest canvi de tendència la situació esdevinguda en el territori d'Espanya sense Catalunya durant el 2010, ja que ha ingressat un 12% menys d'assumpes respecte a l'any anterior (254.546 assumpes ingressats l'any 2010 enfront dels 294.205 assumpes ingressats a l'any 2009). Aquesta situació ha provocat un augment considerable en la taxa de resolució (del 92% al 103%), una disminució en la taxa de Pendència (del 130% al 125%) així com una disminució en la taxa de Congestió (del 233% al 226%), a més de reduir en 11.910 els assumpes pendents en finalitzar.

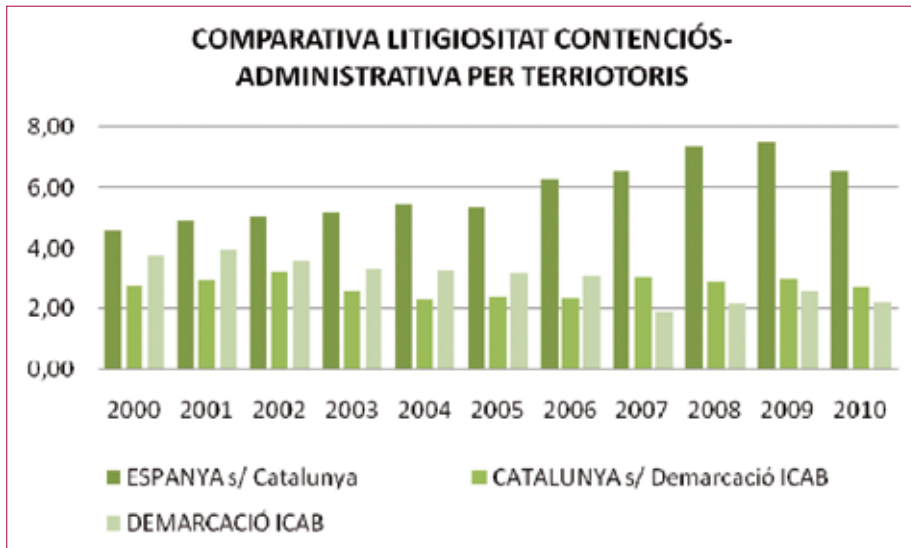
La nota negativa la trobem en els territoris de Catalunya sense demarcació ICAB i en la demarcació ICAB. En aquests territoris no s'ha seguit la mateixa tendència que a Espanya sense Catalunya.

Si bé en el territori de Catalunya sense demarcació ICAB els assumpes ingressats han disminuït un 4% i la taxa de resolució ha millorat un 2%, això no impedeix que la taxa de congestió hagi empitjorat en passar d'un 268% a un 277% així com la taxa de pendència que ha passat de 166% a un 174%.

Quant a la demarcació ICAB, encara que la quantitat d'assumpes ingressats ha disminuït un 4%, la taxa de resolució ha empitjorat ja que aquesta ha baixat del 95% al 93%, la taxa de pendència ha augmentat del 104% al 120%, així com la taxa de congestió que ha passat del 204% al 218% en l'últim any. Aquesta situació ha provocat que un any més s'incrementin els assumpes pendents a l'inici i pendents en finalitzar.

3.2. - La litigiositat

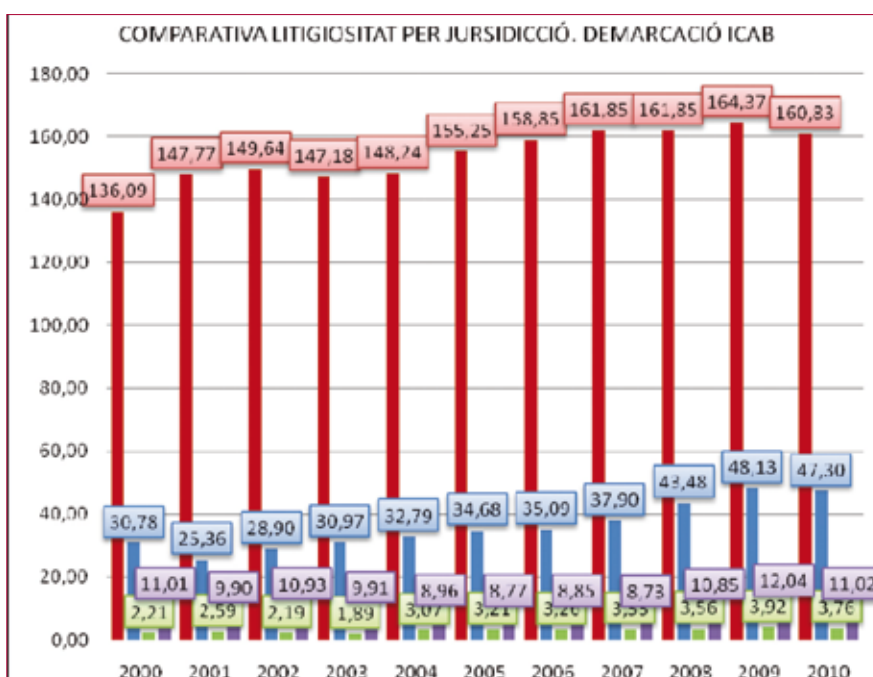
Pel que fa a la taxa de litigiositat, podem observar que en tots els territoris comparats fins al 2009 ha anat en augment i que des del 2010 aquesta taxa ha disminuït, a Espanya, Catalunya ia la Demarcació ICAB.



Gràfic 1: Taxa de litigiositat contenciós-administrativa per territoris

Com podem observar al gràfic anterior, és a partir de 2010 quan es trenca la tendència a l'augment que s'havia consolidat en aquesta jurisdicció des del 2000. Aquest canvi, que es produeix en els tres àmbits, pot trobar la seva explicació per la disminució de població immigrant i la seva conseqüent disminució d'assumptes d'estrangeria, que unit a la crisi econòmica a l'hora d'afrontar els honoraris d'un lletrat, les taxes judicials o les possibles costes del procés, poden dissuadir els ciutadans d'interposar reclamacions davant aquesta jurisdicció.

Cal recordar, que la diferència es troba entre Espanya i Catalunya o la demarcació ICAB, obeeix al fet que la primera és competent en matèries exclusives del Tribunal Suprem, l'Audiència Nacional i els jutjats centrals del Contenciós Administratiu. Recordem la comparativa entre ordres jurisdiccionals:



Gràfic 2: Comparativa per jurisdiccions. Demarcació ICAB

Com podem observar al gràfic anterior, la jurisdicció contenciosa administrativa és, per un any més, a la que menys acudeix la ciutadania. Responsable, en part, d'aquesta situació és el requisit pel qual el ciutadà haurà de esgotar la via administrativa abans de prosseguir la seva reclamació davant els tribunals. La conseqüència pràctica d'aquest requisit és que durant aquesta fase prèvia una part important desisteixi d'obtenir la tutela pretesa en seu judicial. Una part important desistirà fins i tot abans de començar la reclamació administrativa, altres durant i un tercer grup que només ha volgut esgotar la via administrativa

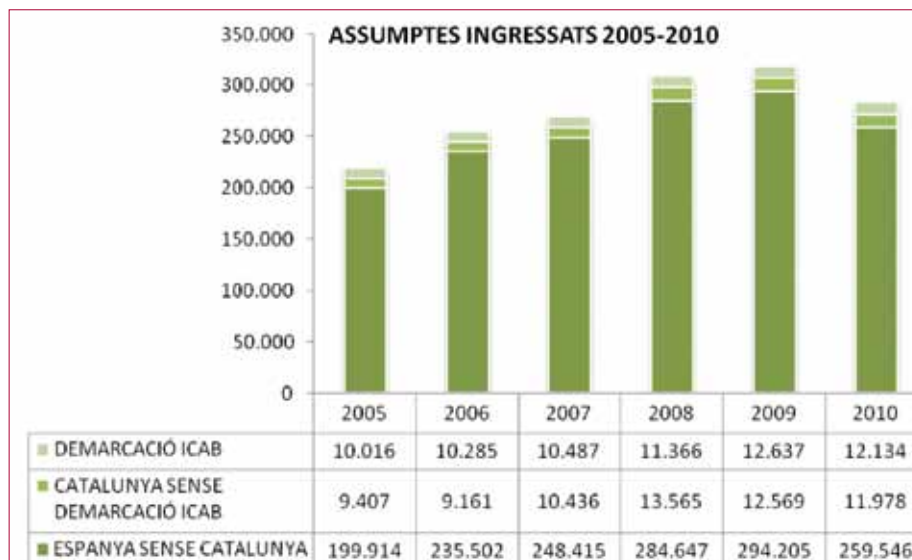
No obstant això, també cal comentar que és en aquesta fase administrativa prèvia en què com a conseqüència de que l'administració utilitza una pràctica habitual, que consisteix a denegar sistemàticament, i sense fonamentar, les sol·licituds o pretensions dels ciutadans, fa que si el justiciable estima realment que la seva pretensió es troba fundada, hagi d'acudir necessàriament als tribunals.

3.3. - Moviment d'assumptes

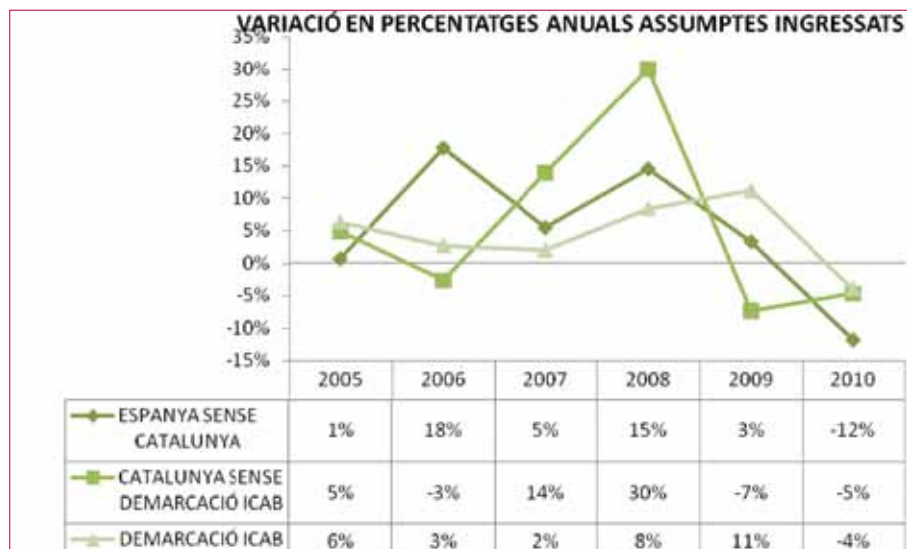
Assumptes ingressats

La situació descrita en el punt anterior, fa que sigui una de les jurisdiccions amb menys quantitat d'assumptes ingressats. Ara bé, si ens aturem en l'anàlisi dels assumptes ingressats durant els últims sis anys, podem observar que estem en aquest 2010 en un any de canvis. Si bé, des de 2005 fins al 2009 la tendència era clarament d'augment en el nombre d'assumptes, el 2010 es produeix una disminució en tots els territoris comparats.

Si prenem com a referència l'àmbit d'Espanya sense Catalunya, podem comprovar que la quantitat d'assumptes ingressats s'ha reduït en 34.659. Quant a Catalunya sense Demarcació ICAB aquest descens ha estat de 591 assumptes. I al que la Demarcació ICAB es refereix, si bé els assumptes han disminuït, aquest àmbit ha estat en el que menys s'ha notat, sent només de 233.



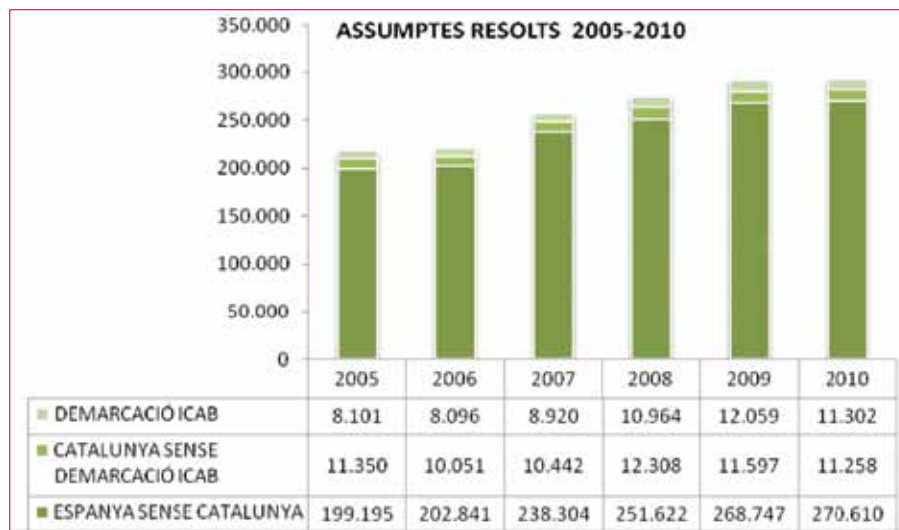
Gràfic 3: Assumptes ingressats 2005-2010



Gràfic 4: Variació en percentatges d'assumpes ingressats 2005-2010

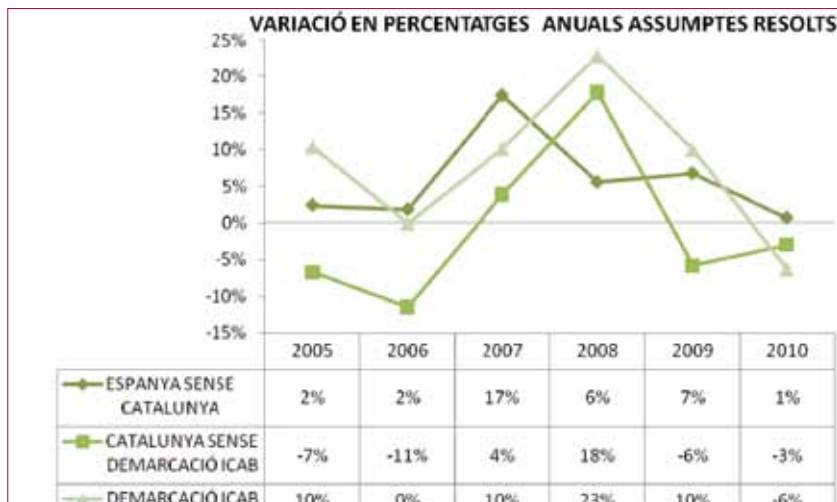
Assumpes resolta

Seguint en la mateixa línia de millora manifestada en l'apartat anterior, el nombre d'assumpes resolta, l'any 2010, ha augmentat en l'àmbit d'Espanya. No obstant això, no podem dir el mateix de Catalunya i de la Demarcació ICAB, ja que en aquestes el nombre d'assumpes resolta ha disminuït, o el que és el mateix, ha empitjorat.



Gràfic 5: Assumpes resolta 2005-2010

Si analitzem el nombre d'assumpes resolta, respecte als ingressats el 2010, comprovem que s'han resolta al voltant del 103% dels ingressats a Espanya, el 94% a Catalunya i el 93% a la demarcació ICAB, sent aquesta última l'única que ha empitjorat aquest percentatge.



Gràfic 6: Variació en percentatges anuals d'assumptes resolts 2005-2010

Com es pot observar en el gràfic, des de l'any 2008, hi ha una tendència a disminuir la resolució. Catalunya destaca per tenir un augment de la resolució en el 2010.

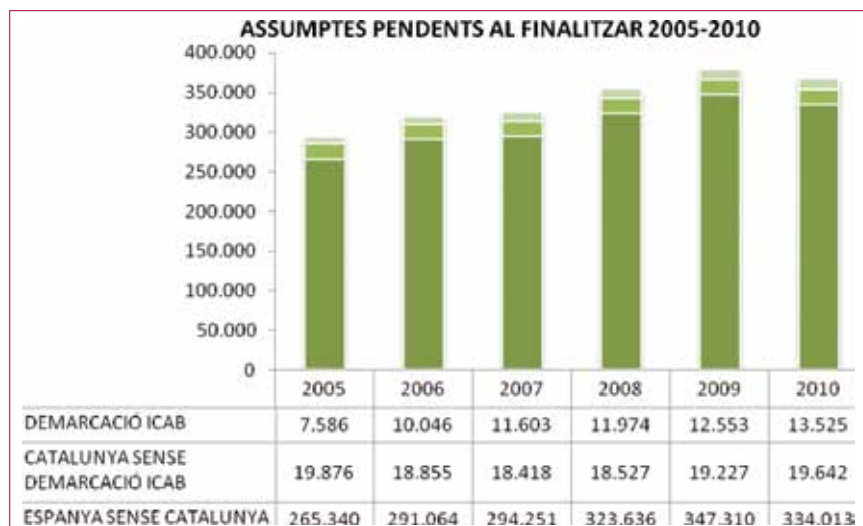
Els assumptes pendents

Si bé aquesta jurisdicció pateix de problemes, sens dubte el més significatiu és el que fa al nombre d'assumptes pendents.

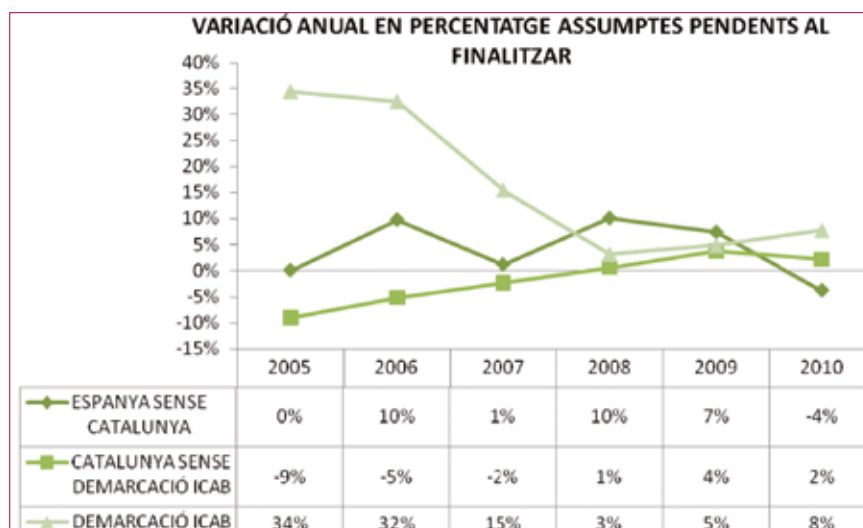
Per fer-nos una idea de la situació, caldria posar de manifest que a Espanya des del 2000 sempre ha estat més gran la quantitat d'assumptes pendents que el nombre d'assumptes ingressats.

Una altra dada que reflecteix aquesta situació, és que en aquesta jurisdicció els assumptes pendents en finalitzar en un any, solia ser igual, o fins i tot major, que els assumptes pendents a l'inici en aquest mateix any.

Ara bé, aquesta tendència s'ha vist alterada lleument a Espanya el 2010, ja que si bé el nombre d'assumptes pendents a l'inici era de 379.090 assumptes, els pendents en finalitzar han estat 367.180. Això es deu al descens d'assumptes ingressats que es va produir durant 2010, ingressant 35.763 assumptes menys que l'any anterior. Pel que fa a Catalunya i la Demarcació ICAB, continuen augmentant els assumptes pendents en finalitzar.



Gràfic 7: Assumptes pendents a la finalització. 2005-2010



Gràfic 8: Variació anual en percentatge d'assumptes pendents a la finalització. 2005-2010

Causes explicatives de la dependència

Entre les causes d'aquesta elevada dependència trobem:

1. - La manca de jutges i magistrats

Prova d'això el podem trobar prenent com a exemple la situació esdevinguda als jutjats de Barcelona. Si bé l'any 2008 es van posar en funcionament 3 nous jutjats contenciosos administratiu, la situació ha millorat durant els dos primers anys, demostrant que era una mesura ben encaminada. No obstant això, en transcórrer el temps i augmentar any rere any els assumptes ingressats, s'ha comprovat que aquesta mesura ha resultat ser insuficient, i que era necessari crear més jutjats per fer front a aquesta situació.

En aquest punt, i segons la memòria anual realitzada el 2011 pel Consell General del Poder Judicial, de data 15 de setembre, s'ha corroborat la necessitat de jutges del Contenciós Administratiu a Catalunya, en concret es necessitarien un mínim de dos per Barcelona i un per a l'àmbit de Lleida.

2. - Procediment poc àgil.

Aquesta jurisdicció s'ha caracteritzat sempre per tenir un procediment poc àgil, amb uns tràmits processals, de vegades innecessaris i altres vegades molt extensos.

Si bé la Llei de Mesures de Agilitació Processal fa un pas endavant pel que fa al procediment en aquesta jurisdicció, haurem d'esperar per veure els teus avenços.

Igualment, des de sectors de l'Advocacia ja s'estan reclamant més mesures que tendeixin a suprimir tràmits processals innecessaris o substituir-los per altres més breus.

Amb la qual cosa, caldria fer una reforma en profunditat de la Llei de la jurisdicció contenciosa administrativa, tractant d'actualitzar-la realment.

3. – Evitar la dilació.

Caldrà esperar a les modificacions introduïdes per la Llei de Agilitació Processal pel que fa a les costes, per esbrinar si desincentiva a qui utilitza la jurisdicció contenciosa administrativa amb aquest propòsit, però es considera essencial, sobretot en aquesta jurisdicció en que una de les parts és justament una administració pública, que el funcionament i resposta d'aquesta part sigui sempre modèlica i hauria d'estar fortament penalitzada la manca de resposta a un requeriment judicial.

OPINIÓ

Contribuirà la Llei de Mesures de Agilitació Processal a reduir les ràtios de pendència en l'ordre contenciós-administratiu?

Les dades estadístiques en l'àmbit contenciós-administratiu, i sobretot, en seu del TSJC, no són gaire esperançadores. Un no pot sinó preguntar-se si la Llei 37/2011, de 10 d'octubre, de mesures de Agilitació Processal (en endavant, LMAP) aconseguirà reduir aquests ràtios de pendència i congestió que acusen les diferents seus jurisdiccionals i, especialment, la seu contenciosa administrativa, en la qual ens centrem en aquest breu article.

La Carta de Drets dels Ciutadans davant la Justícia, aprovada pel Ple del Congrés dels Diputats en la sessió del dia 22 d'abril de 2002 com Proposició no de Llei, posà de manifest el dret dels ciutadans a una tramitació àgil dels assumptes que l'afectin.

¿Contribuirà la Llei de Mesures de Agilitació Processal a reduir les ràtios de congestió en l'àmbit contenciós-administratiu i aconseguir la tan anhelada "tramitació àgil dels assumptes"? La resposta a aquesta pregunta sense dubte es revelarà en propers informes que el Col·legi posi a la nostra disposició. Per ara, sí que podem però, opinar sobre la millor o pitjor fortuna de les mesures que introdueix la MAP i si aquestes mesures, cridades segons diu la seva exposició de motius, "a suprimir tràmits processals innecessaris o substituir-los per altres més breus" contribuiran a aconseguir aquest objectiu.

La LMAP ha introduït una important novetat en matèria de prova en seu contenciosa administrativa, suprimint el període de proposició de prova.

La LMAP ha suprimit doncs un tràmit de quinze dies que, des del meu punt de vista, no resultava font d'especials retards o dilacions durant el procediment i no obstant això, sí que ha desaprofitat l'ocasió de modificar o fins i tot, de suprimir l'art. 128.1 LJCA.

L'article 128.1 de la LJCA atorga la possibilitat d'evitar la caducitat del tràmit processal mitjançant la presentació de l'escrit el dia en què es notifica la interlocutòria declarant tal caducitat. Aquesta possibilitat, pròpia de l'àmbit contenciós-administratiu i sobretot, emprada per les administracions públiques-, propicia un incompliment sistemàtic dels terminis legals, i per tant, una ineficàcia dels mateixos, i tot això sense comptar amb les resolucions i conseqüents notificacions que la seva aplicació comporta.

Aquesta mesura permet demorar el procediment de forma innecessària -i de vegades, fins fraudulenta- i genera importants retards en la tramitació dels procediments contenciós-administratius.

La possibilitat que va introduir la Llei 29/1998, brindant una última possibilitat a la part de poder presentar els escrits, a data d'avui, només genera efectes adversos. Sobretot, quan després de la promulgació l'any 2000 de la LEC, el seu art. 135.1 permet la presentació d'escrits fins a les 15 hores del dia següent al venciment del termini i l'aplicació supletòria de l'article en l'ordre contenciós-administratiu, si bé va ser negada en moments inicials pel Tribunal Suprem en la Interlocutòria de data 15 d'octubre de 2001, ha estat amb posterioritat, àmpliament ratificada pels tribunals- per totes, la STC 198/2007, de 24 de setembre (Recurs Empara 4450/2003) -, d'acord amb la disposició final primera de la LJCA i l'art. 4 LEC.

Eva Arrébola Martínez

Advocada

Membre de la Comissió de Relacions amb les Administracions i la Justícia de l'ICAB.



OPINIÓ

Consideres que les mesures d'agilització processal han resultat efectives en l'àmbit del contenciós administratiu?

Al BARÒMETRE de l'ICAB, la majoria dels 133 companys també es mostraven reacis a considerar que les mesures d'agilització processal tinguessin bons resultats.

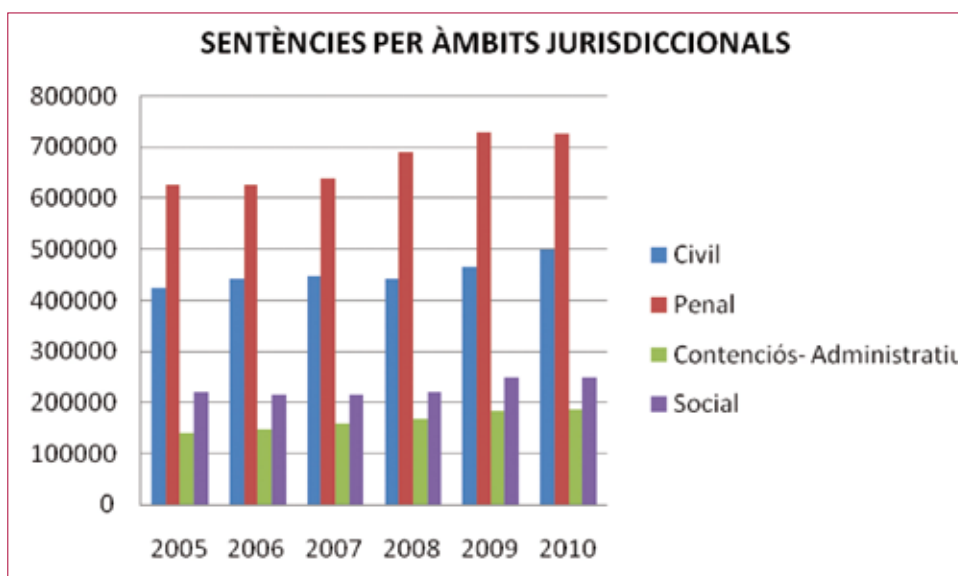
Si - 13%

No - 87%

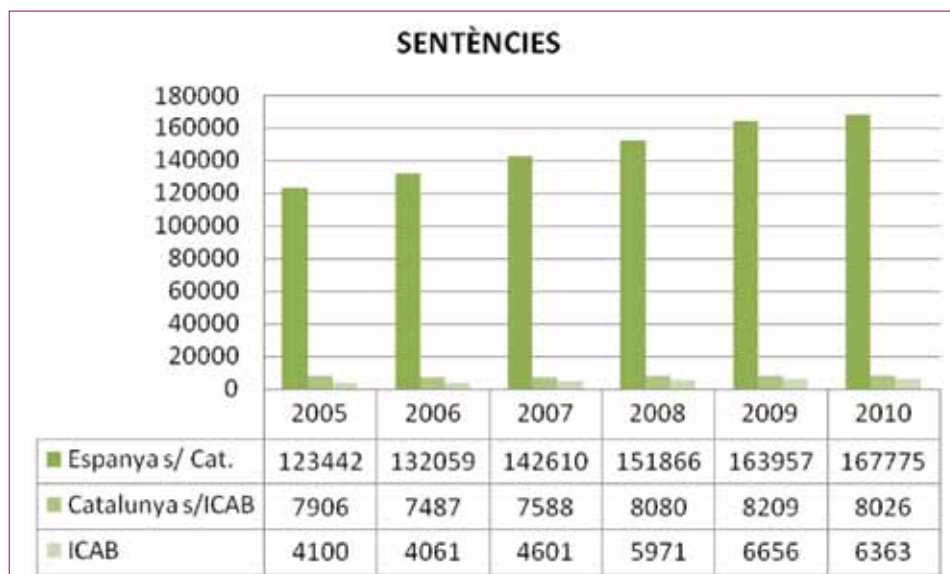
Sentències

Com comentàvem en l'últim informe emès per aquest Col·legi d'advocats, s'ha de tenir en compte que el CGPJ no comptabilitza en el total d'assumptes, el nombre de sentències que queden per executar. D'aquí la importància d'analitzar les executòries i sumar-les als assumptes que aquests òrgans judicials tenen pendent de resoldre per tenir un visió més aproximada de la congestió en aquesta jurisdicció (veure apartat executòries).

Si comparem el nombre de sentències dictades per la jurisdicció contenciosa administrativa amb la resta de jurisdiccions, podem observar que és en la que menys es dicten. Ara bé, aquesta quantitat és només semblant a l'àmbit social, ja que aquesta diferència s'amplia notablement pel que fa a la civil o la penal.



Gràfic 10: Sentències per jurisdiccions. 2005-2010



Gràfic 11: Sentències 2005-2010

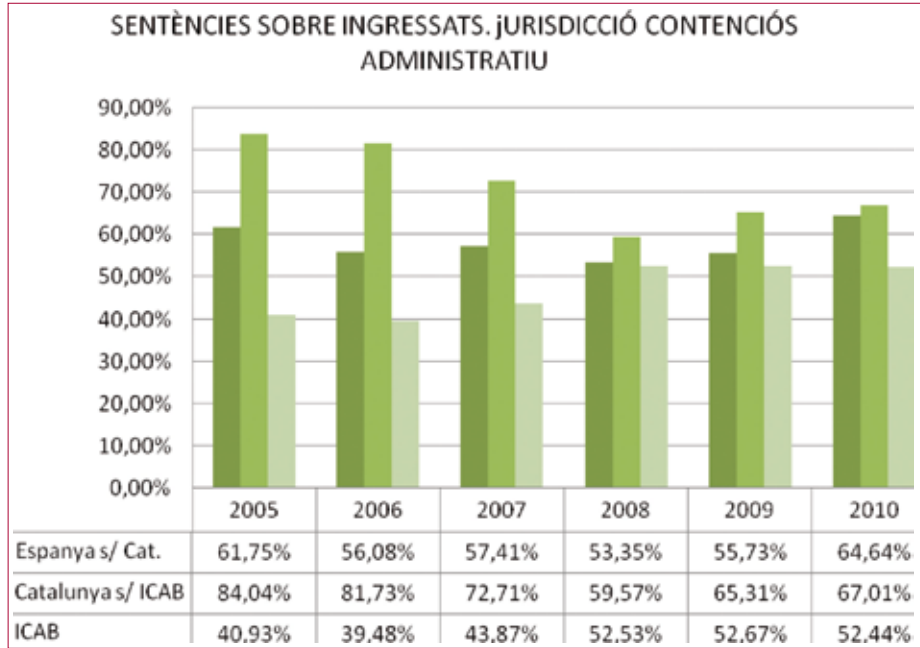
Quant a la variació anual en aquest apartat, podem comentar que en l'únic àmbit en què han augmentat les sentències és a Espanya sense Catalunya. Pel que fa a Catalunya sense ICAB i a la Demarcació ICAB, han dictat menys sentències que l'any anterior.

Quant a l'àmbit ICAB, val la pena comentar que el gran increment produït l'any 2008 es deu fonamentalment a la creació de tres nous jutjats.

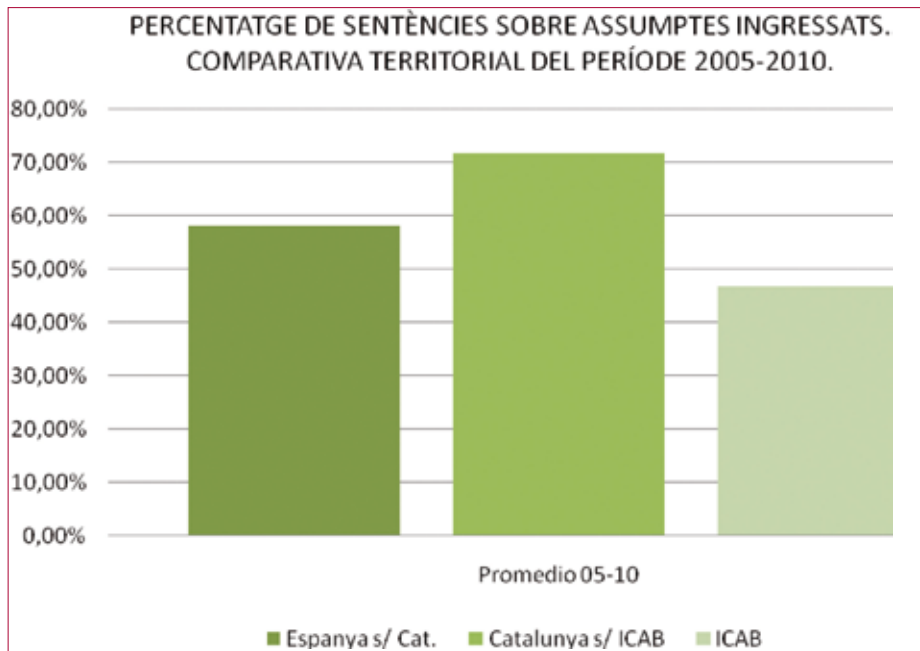
Es fa necessari reflectir que ens trobem davant una jurisdicció en què es dirimeixen matèries de gran complexitat tècnica i jurídica, com pot ser urbanisme. Aquesta situació pot provocar que ens trobem davant la jurisdicció en la que menys sentències es dicten.

Si analitzem la quantitat d'assumptes ingressats pel que fa a la quantitat de sentències dictades, veiem que la mitjana és realment baixa i preocupant.

En l'àmbit d'Espanya sense Catalunya ha experimentat un notable increment en els últims anys. Quant al territori de Catalunya sense ICAB, si bé cal dir que és el que millors xifres presenta, no podem deixar de comentar que des del 2005 en què aquest percentatge es trobava en un 84% ha baixat fins a un 67%. Quant a la Demarcació ICAB, després de l'increment produït el 2008 per la creació de tres nous jutjats (s'ha passat d'un 44% el 2007 a un 53% el 2008), l'any 2010 sembla haver-se estancat en un 52%. Vegem el gràfic:



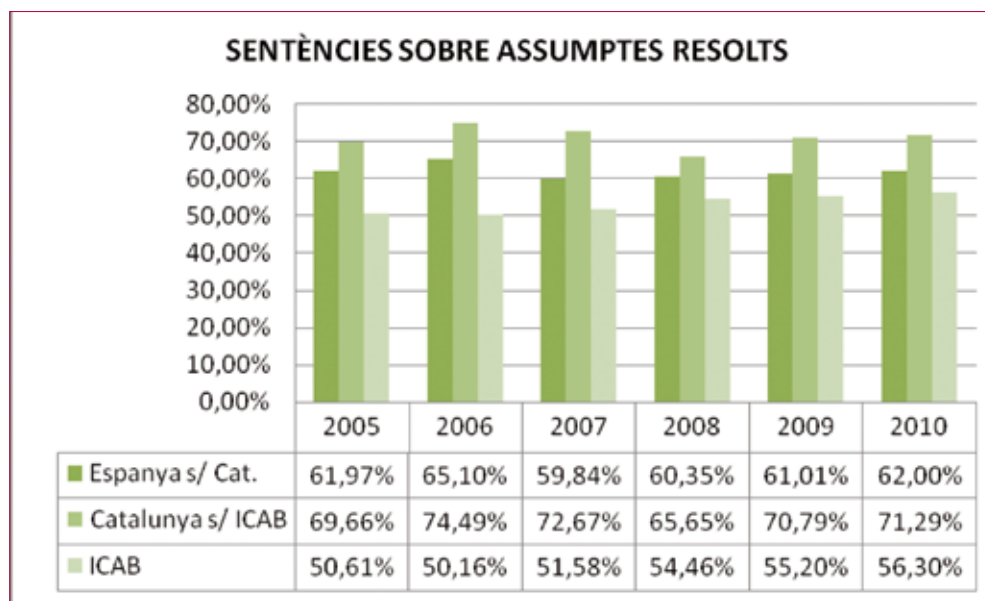
Gràfic 12: Sentències sobre el total d'assumptes ingressats. 2005-2010



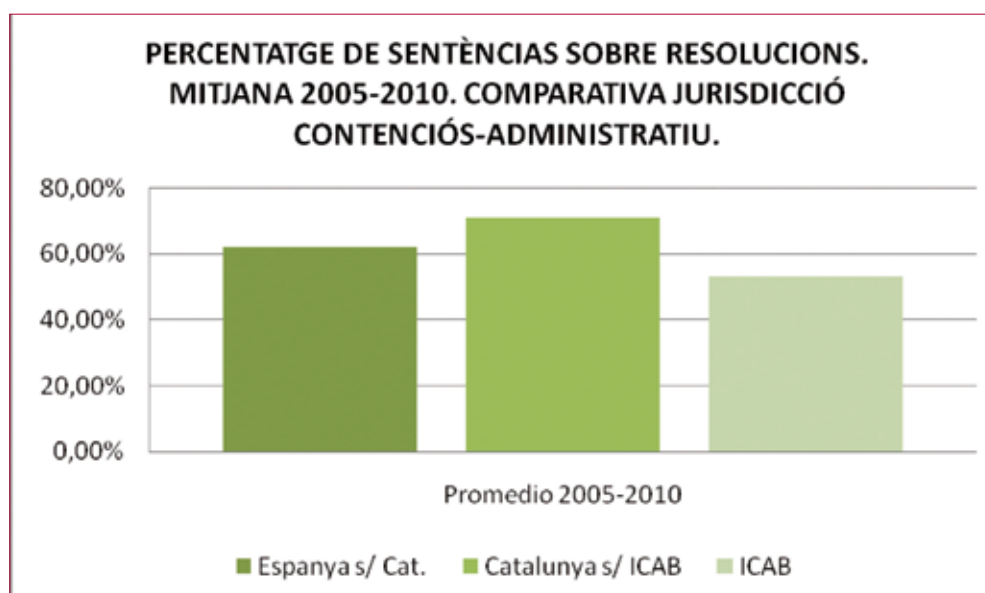
Gràfic 13: Percentatge de sentències sobre assumptes ingressats. Comparativa territorial. 2005-2010

Quant a la comparativa territorial, podem apreciar diferències substancials entre els tres àmbits, destacant que la millor mitjana l'ostenta Catalunya sense Espanya, sobrepassant el 70%. Quant a Espanya sense Catalunya, aquest es troba molt proper al 60%. Els pitjors números els presenta la Demarcació ICAB en no arribar al 50%.

Quant a la comparativa territorial de la quantitat d'assumptes resolts respecte a la quantitat de sentències dictades, podem trobar similituds amb el comentat anteriorment.



Gràfic 14: Sentències sobre el percentatge d'assumpes resolts. 2005-2010



Gràfic 15: Percentatge de sentències sobre assumptes resolts. Comparativa territorial 2005-2010.

En veure la quantitat de sentències emeses pels òrgans jurisdiccionals de l'ordre contenciós administratiu durant el 2010 a la Demarcació ICAB, podem observar que en 8 jutjats ha baixat la quantitat de sentències, mentre que en els 8 restants ha augmentat.

Quant al nombre total de sentències emeses pels 17 jutjats del Contenciós Administratiu de Barcelona, és preocupant que aquestes hagin baixat, passant de les 6.656 del 2009 a les 6.363 del 2010.

Demarcació ICAB						
JDOS	2005	2006	2007	2008	2009	2010
JCA nr. 1 BARCELONA	343	342	444	365	365	355
JCA nr. 2 BARCELONA	244	264	285	334	391	380
JCA nr. 3 BARCELONA	294	269	321	366	413	350
JCA nr. 4 BARCELONA	285	286	363	410	337	409
JCA nr. 5 BARCELONA	264	297	500	377	455	331
JCA nr. 6 BARCELONA	356	196	202	564	587	383
JCA nr. 7 BARCELONA	249	278	316	309	367	317
JCA nr. 8 BARCELONA	340	255	268	326	361	362
JCA nr. 9 BARCELONA	270	265	315	352	362	360
JCA nr. 10 BARCELONA	298	369	321	363	391	366
JCA nr. 11 BARCELONA	315	415	288	435	378	388
JCA nr. 12 BARCELONA	334	315	346	392	378	389
JCA nr. 13 BARCELONA	254	263	343	307	315	392
JCA nr. 14 BARCELONA	254	247	289	341	358	386
JCA nr. 15 BARCELONA	0	0	0	258	440	475
JCA nr. 16 BARCELONA	0	0	0	254	406	362
JCA nr. 17 BARCELONA	0	0	0	218	352	358

Taula 1: Sentències jurisdicció contenciosa administrativa.

Les executòries

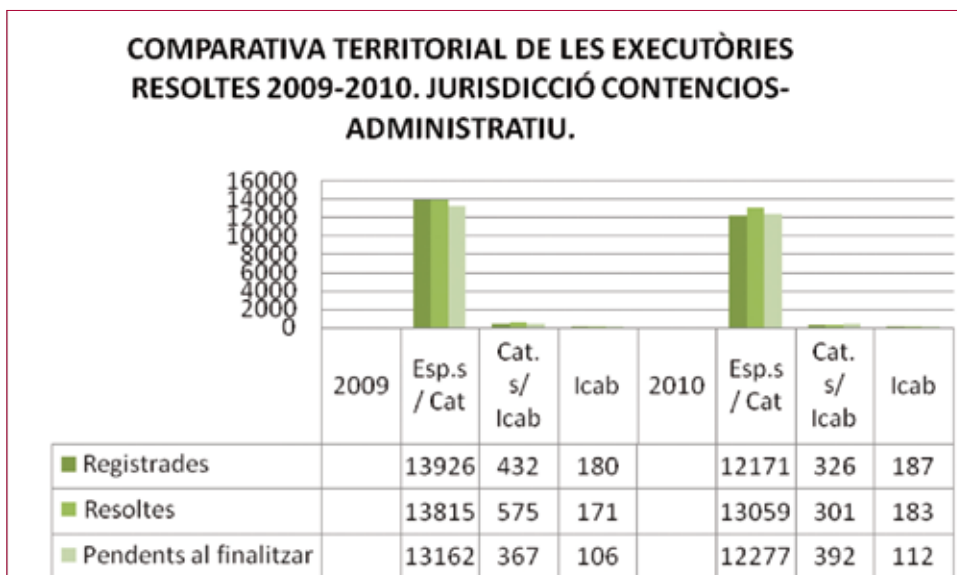
L'anàlisi d'aquest apartat és important pel fet que si un justiciable obté sentència favorable a la seva pretensió, però aquesta no s'executa correctament, aquest es veurà privat en la pràctica de la tutela judicial efectiva.

Quant a les executòries, podríem confirmar la tendència de disminució iniciada el 2007, pel que fa al percentatge de resolucions que passen a executòries.

Ara bé, tot i que aquesta disminució es produeix en els àmbits d'Espanya sense Catalunya i Catalunya sense Icab, no es pot dir el mateix de la Demarcació ICAB, ja que aquesta s'ha mantingut estable en un 4%.

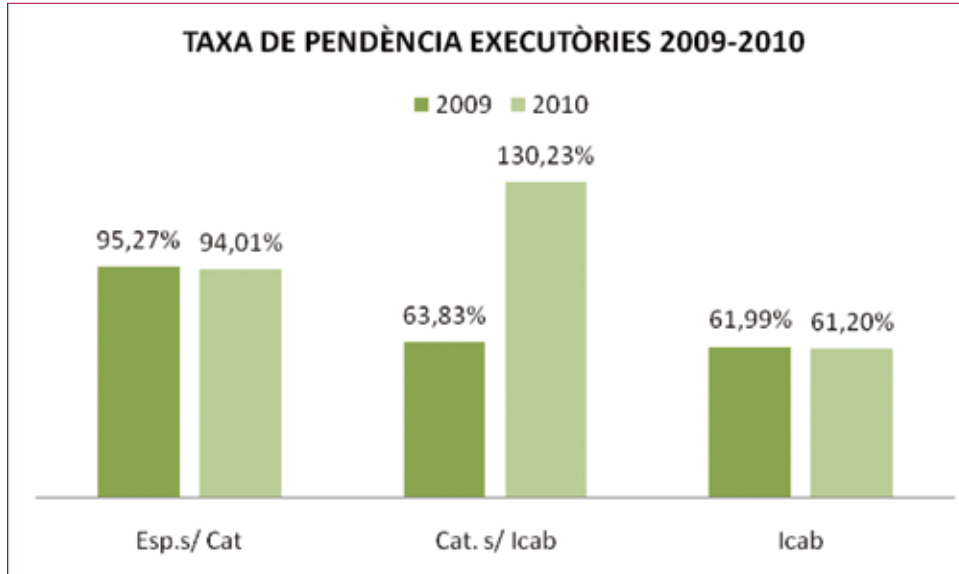


Gràfic 16: Percentatge de resolucions que passen a executòries. 2005-2010



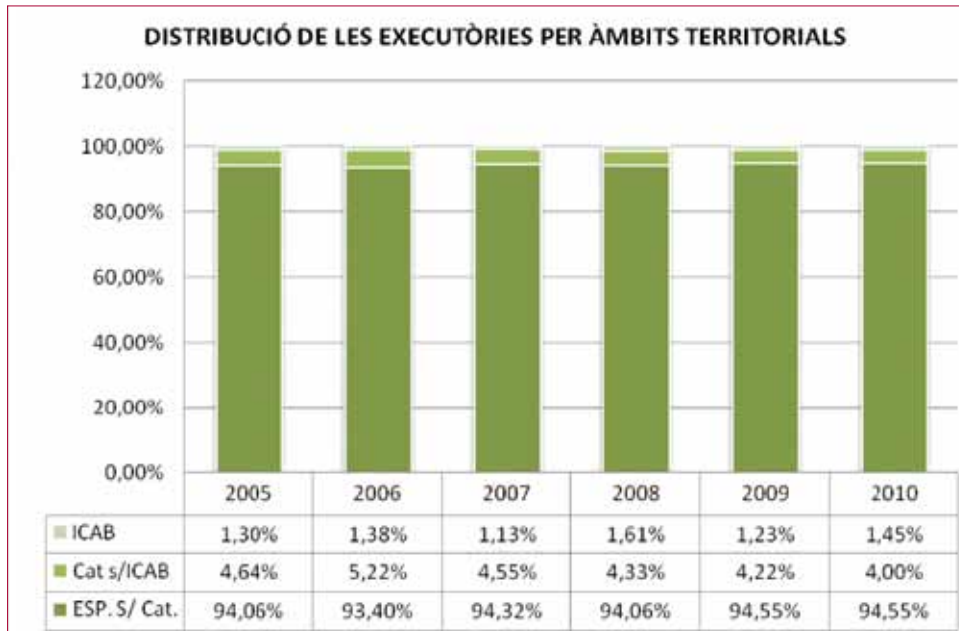
Gràfic 17: Comparativa territorial d'executòries resoltes 2009-2010

Quant a les executòries, segons les dades anuals referents al 2009 i 2010 publicats per la Secció Estadística Judicial que es plasmen en el quadre anterior, podem observar que durant el 2010 respecte a l'any 2009 i en l'àmbit d'Espanya sense Catalunya han disminuït les executòries registrades, les resoltes així com les que es troben pendents en finalitzar. Quant a Catalunya sense la Demarcació ICAB, també han disminuït les executòries registrades i les resoltes però no així els pendents en finalitzar. Finalment i respecte a la demarcació ICAB, podem dir que s'ha vist augmentat el nombre d'executòries registrades, les resoltes i les pendents en finalitzar.



Gràfic 18: Taxa de pendència d'executòries 2009-2010

Quant a l'anàlisi del gràfic anterior, crida poderosament l'atenció, l'empitjorament de la taxa de pendència en executòries en l'àmbit de Catalunya sense ICAB, passant del 63,83% de 2009 al 130,23% del 2010. També cal destacar, positivament, la taxa que té la Demarcació ICAB. La distribució de les executòries segons el territori presenta la situació següent:



Gràfic 19: Distribució de les executòries per àmbits territorials

3.4. - Principals indicadors judicials

Taxa de resolució

Es confirma el canvi de tendència també en aquest apartat, ja que en els informes d'anys anteriors aquesta taxa era menor, sent en 2009 d'un 92%. No obstant això, és el 2010 quan aquesta taxa de resolució augmenta considerablement arribant al 103%. Cal ressaltar que des de 2005, aquesta no arriba al 100%.

Recordem que la taxa de resolució evidència la capacitat que té l'òrgan judicial per resoldre els assumptes ingressats en cada període, sense tenir en compte els pendents d'anys anteriors. Com més baixa sigui, significarà que es resolen menys casos dels que s'ingressen.

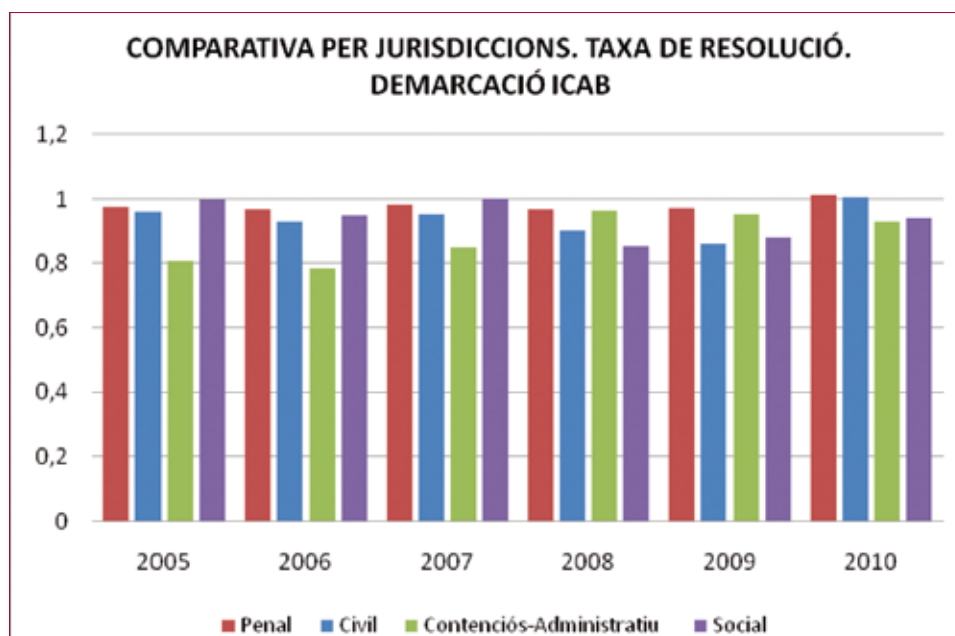
Amb la qual cosa, podem afirmar que en haver augmentat aquesta taxa durant 2010 s'han resolt més casos (293.170) dels que s'han ingressat (283.658).

La conseqüència pràctica per a la jurisdicció contenciosa administrativa és que per primera vegada des de l'any 2003 (any d'entrada en vigor de la llei en la qual s'incrementen les competències dels jutjats del contenciós administratiu) s'ha pogut disminuir el nombre d'assumptes pendents en finalitzar.

No obstant això, aquest canvi de tendència no s'ha manifestat de la mateixa manera pel que fa a Catalunya (sense demarcació ICAB) ja que ha passat del 121% de l'any 2005 al 92% de l'any 2009 i al 94% de l'any 2010.

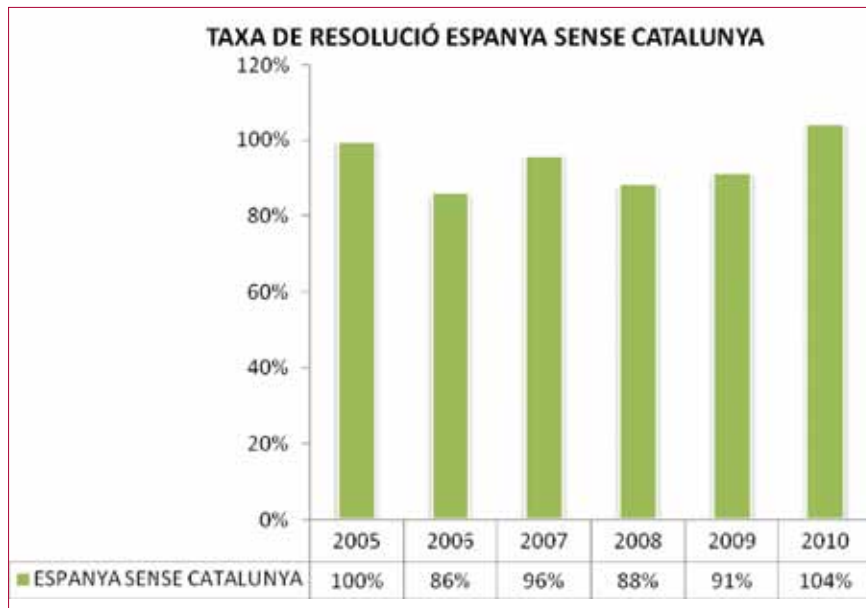
Quant a la Demarcació ICAB, aquesta sembla haver millorat des de 2005, ja que en aquest any aquesta taxa era del 81% i l'any 2010 aquesta ha estat del 93%.

No obstant això no s'ha de deixar de recordar que els percentatges per sota del 100% segueixen sent baixos.



Gràfic 20: Comparativa per jurisdiccions. Taxa per resolució demarcació ICAB

Vegem els següents gràfics:



Gràfic 21: Taxa de resolució. Espanya sense Catalunya



Gràfic 22: Taxa de resolució. Demarcació ICAB

Cal tenir en compte que a la Demarcació ICAB s'inclouen els assumptes que corresponen a la sala del contenciós administratiu del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i, a més, concentra la majoria dels jutjats dels contenciós administratiu de Catalunya.



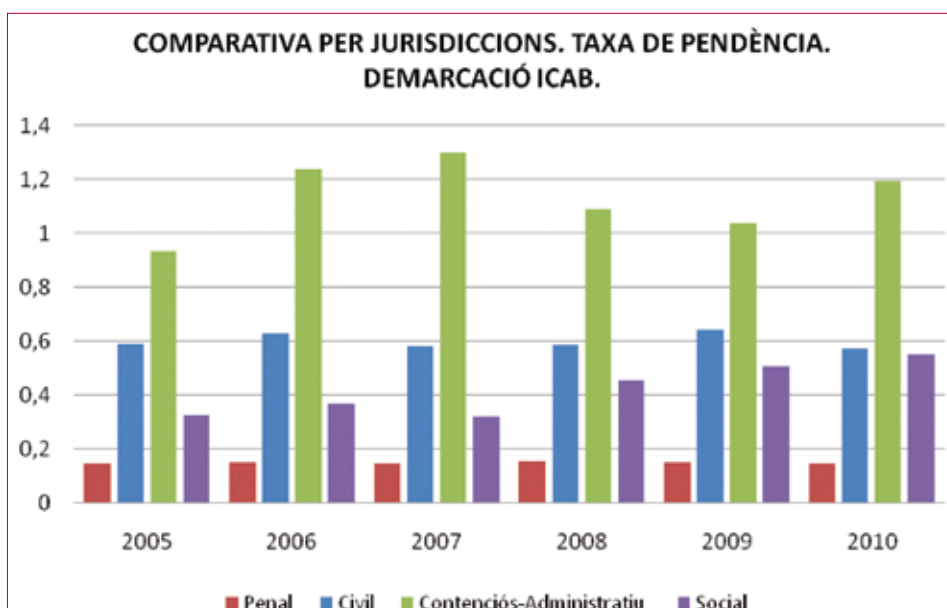
Gràfic 23: Comparativa territorial de les taxes de resolució. 2005-2010

Quant a la comparativa territorial, Espanya sense Catalunya és l'únic àmbit que presenta una taxa de resolució positiva i en situació d'equilibri, que significa que es resol tant com s'ingressa, arribant el 2010 al 104%.

Pel que fa als territoris de Catalunya sense demarcació ICAB i la demarcació ICAB, aquests presenten taxes negatives, sent el 2010 de 94% i 93% respectivament.

Taxa de pendència

És una realitat que la pendència en aquesta jurisdicció és un dels seus majors problemes, i com sabem la taxa de pendència és una de les més altes del conjunt de les jurisdiccions. Recordem que com més alt sigui el percentatge, més assumptes endarrerits acumula en els seus òrgans judicials.



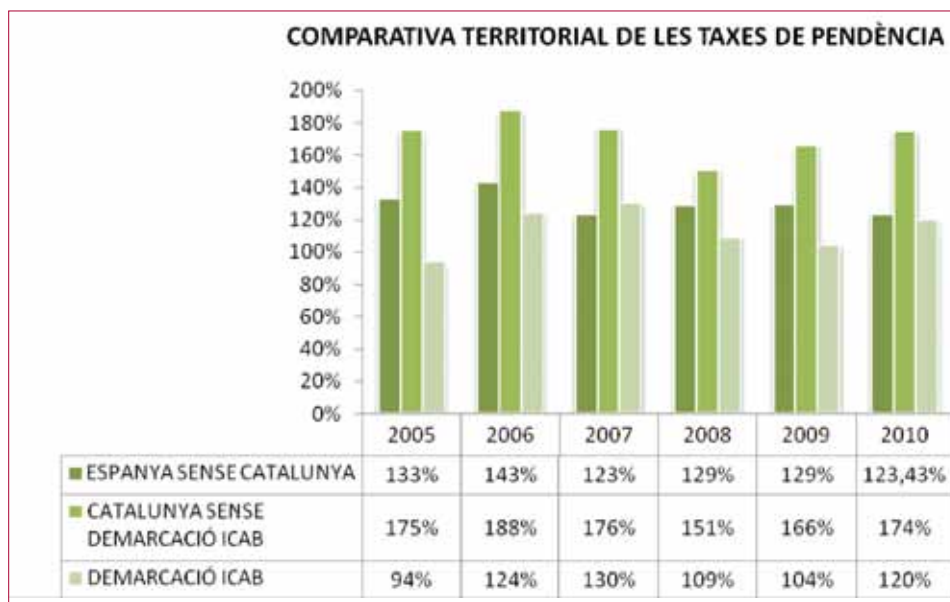
Gràfic 24: Comparativa per jurisdiccions. Taxa de pendència. Demarcació ICAB

En analitzar la taxa de pendència referent a la demarcació ICAB, podem veure una disminució temporal durant els anys 2008 i 2009. Aquesta es deu a la creació de tres nous jutjats del contenciós administratiu.

No obstant això, la situació sembla tornar a la desafortunada normalitat el 2010, el que ens demostra que la solució que consistia en la creació de tres nous jutjats ha estat del tot insuficient.



Gràfic 25: Taxa de pendència. Demarcació ICAB.



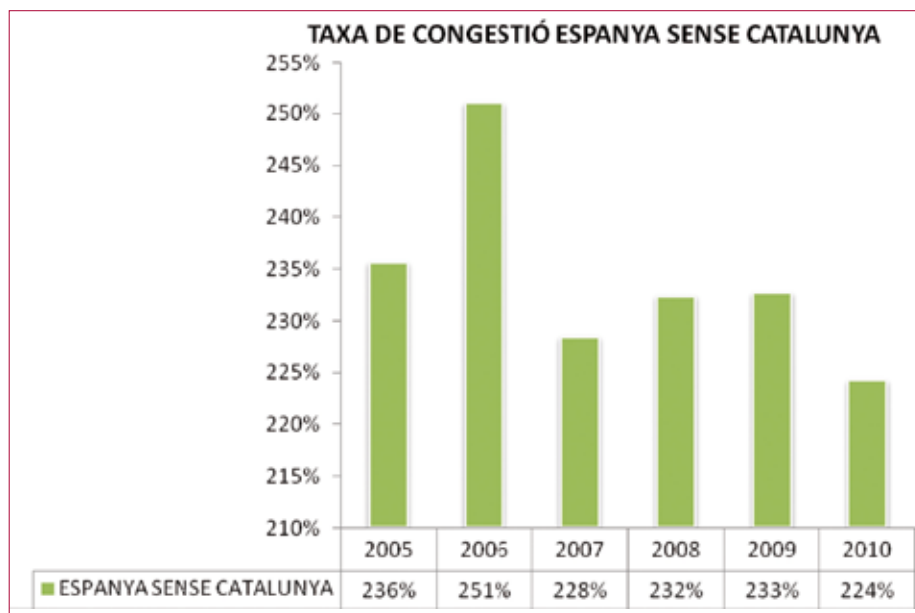
Gràfic 26: Taxa de pendència. Comparativa territorial. 2005-2010

En aquest apartat, cal distingir les tendències per àmbits, ja que si bé es pot apreciar que mentre que l'any 2010 a Espanya sense Catalunya s'observa una millora, no podem dir el mateix en els territoris de Catalunya i la demarcació ICAB a els quals s'observa un deteriorament significatiu de la dependència.

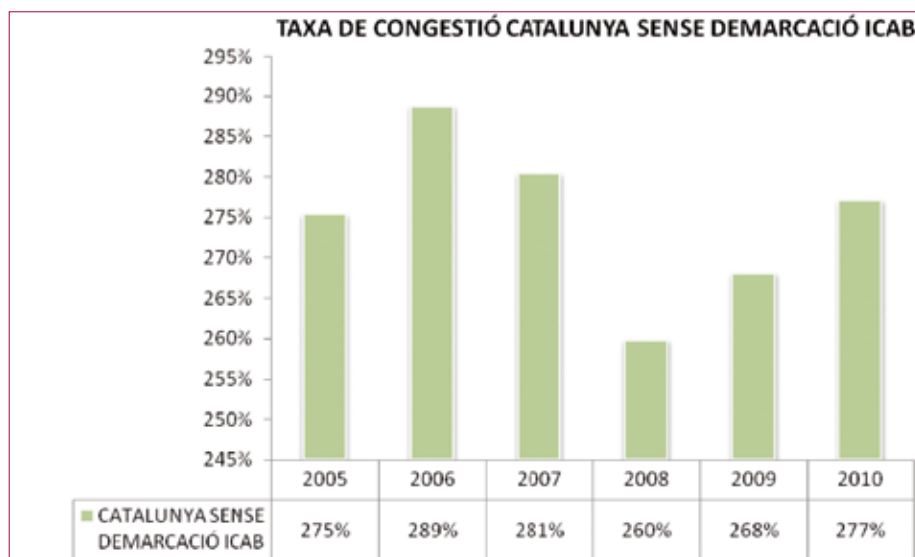
Taxa de congestió

La congestió ha augmentat en tots els territoris comparats, excepte a Espanya sense Catalunya, en què s'ha reduït en un 9%.

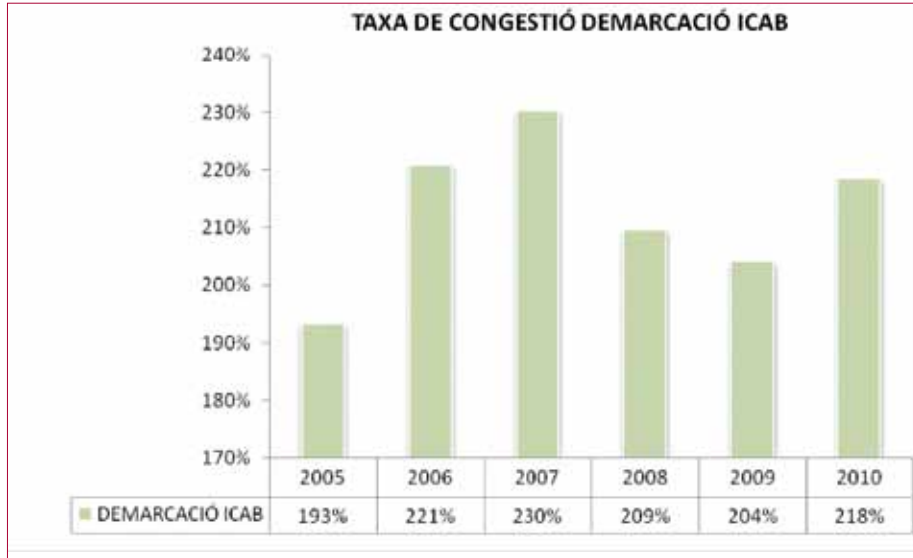
Part de culpa d'aquest descens, i com s'indica en la memòria anual del Consell General del Poder Judicial de l'any 2011, la trobem en els efectes que ha tingut la Llei per a la implantació de la nova Oficina Judicial, atorgant especial importància a la mesura per la qual és requisit necessari el dipòsit per poder recórrer. Vegem que indiquen els següents gràfics:



Gràfic 27: Taxa de congestió. Espanya sense Catalunya. 2005-2010



Gràfic 28: Taxa de congestió. Catalunya sense demarcació ICAB.

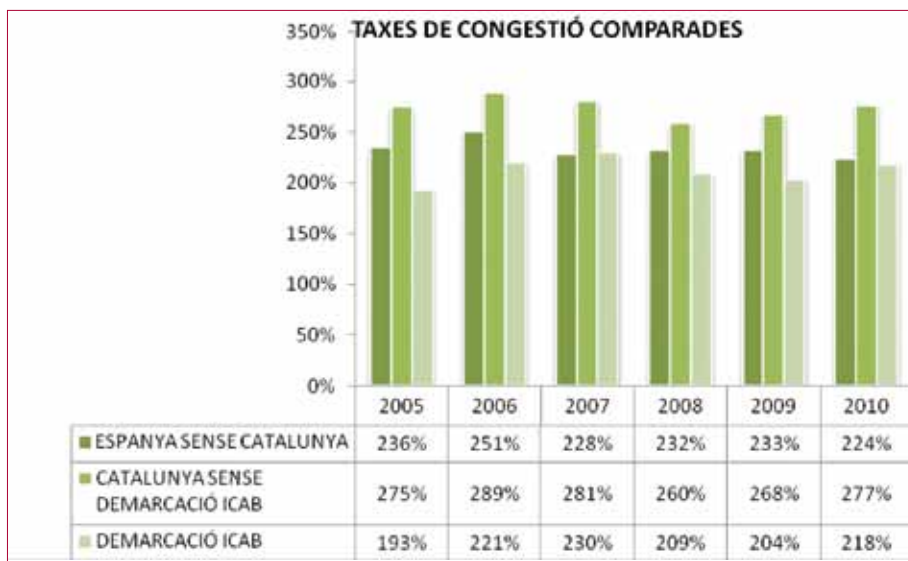


Gràfic 29: Taxa de congestió demarcació ICAB.

Si fem una comparativa dels tres territoris podrem observar com, des de l'entrada en vigor de la llei que augmenta les competències dels jutjats dels contenciós administratiu (2003), la congestió ha anat augmentant en tots els territoris any rere any.

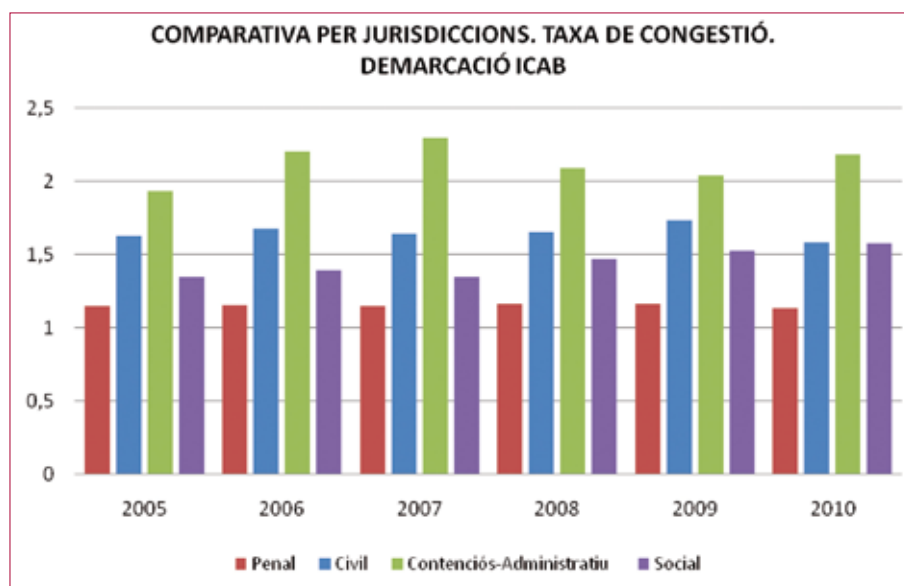
No obstant això, pel que fa a Espanya sense Catalunya, l'any 2010 s'observa un canvi de tendència a la baixa (degut en part a la disminució dels assumptes ingressats i l'augment en la taxa de resolució). Aquest canvi de tendència no és seguit a Catalunya ni a la Demarcació ICAB, en què la tendència continua sent a l'alça.

A la Demarcació ICAB, hauríem de fer un parèntesi durant els anys 2008 i 2009 en què ha disminuït la congestió per la creació de tres nous jutjats. Restablint la situació anterior a l'any 2010.



Gràfic 30: Taxes de congestió comparades

Pel que fa a aquesta taxa, cal posar de manifest que segueix sent, per un any més i en comparació amb la resta de jurisdiccions, la més alta.



Gràfic 31: Taxa de congestió demarcació ICAB. Comparativa per jurisdiccions.

Causes explicatives de la congestió

Entre les causes explicatives de la congestió trobem:

1. Encara segueix sent elevat el nombre d'assumpes d'estrangeria.

Tot i que en aquest 2010 ha baixat el nombre d'assumpes d'estrangeria respecte al 2009, no s'ha d'oblidar que aquest continua sent elevat i que representa una part important d'aquesta jurisdicció. No ens podem oblidar que un significatiu 17,46% de la població total de la ciutat de Barcelona és Immigrant.

2. Procediments poc àgils.

No podem deixar de comentar que en aquesta jurisdicció ens trobem amb un procediment ordinari sense agilitat, ja que té uns terminis molt extensos entre els seus tràmits processals.

Situació que s'espera que millori amb la posada en funcionament de la Llei de Mesures de Agilitació Processal.

3. Competències dels jutjats

Des de la reforma operada l'any 2003 se li han anat atribuint més competències a aquesta jurisdicció, coneixent dels assumpes on estigui implicada una administració. El problema comença quan a aquesta situació no es l'acompanya dels mitjans materials perquè es pugui portar a terme. El cas més urgent és la insuficiència de jutjats perquè resolgui la quantitat d'assumpes ingressats.

Per fer gràfica aquesta situació, és suficient comentar que si bé l'any 2003 a la Demarcació ICAB es van ingressar 5.753 assumptes en els jutjats contencios administratiu i hi havia 14 jutjats, durant el 2010 s'han ingressat 12.134 assumptes i existien 17 jutjats.

4. Condemnes en costes

El sol fet que el justiciable no es preocupés sobre una possible condemna en costes, el avocava a interposar una demanda, fins i tot en el cas que no tingui moltes possibilitats que prosperés la seva reclamació. Situació que s'espera que millori amb la posada en funcionament de la Llei de Mesures de Agilitació Processal.

5. La resposta de l'Administració

És una pràctica habitual per part de l'administració, el denegar sistemàticament les reclamacions del justiciable, i amb escassa o nul·la fonamentació.

Una altra pràctica de l'administració és que aquesta no resolgui en el temps que estableix la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i procediment administratiu comú

Aquestes situacions provoquen que el ciutadà que té, en principi, una reclamació legítima, es vegi obligat a acudir als tribunals per obtenir una tutela efectiva del seu dret.

6. Temps de resolució

Com a conseqüència de presentar uns procediments poc àgils, i en no comptar amb els mitjans suficients per fer front a la quantitat d'assumptes ingressats, ens trobem que un ciutadà que acudeixi a la recerca de la tutela del seu dret als tribunals, es trobarà amb un temps de resolució que va des dels 12 mesos de mitjana en els Jutjats del Contencios Administratiu, fins als 25,2 mesos de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia. (Dades publicades a la Memòria del CGPJ l'any 2011)

TEMPS RESOLUCIÓ JURISDICCIO CONTENCIOS-ADMINISTRATIU. ESPANYA					
	2006	2007	2008	2009	2010
J. Contencios-Administratiu	8,9	10,2	10,6	11,1	12
T.S.J. Sala del Contencios*	32,3	31,6	29	26,2	25,7
J. Central del Contencios	7,4	,92	11,8	14,8	16
A. N. Sala del Contencios*	19,3	18,2	18,1	17,6	17,1
Tribunal Suprem: Sala 3a	22,4	21,3	19,7	18,8	17,2

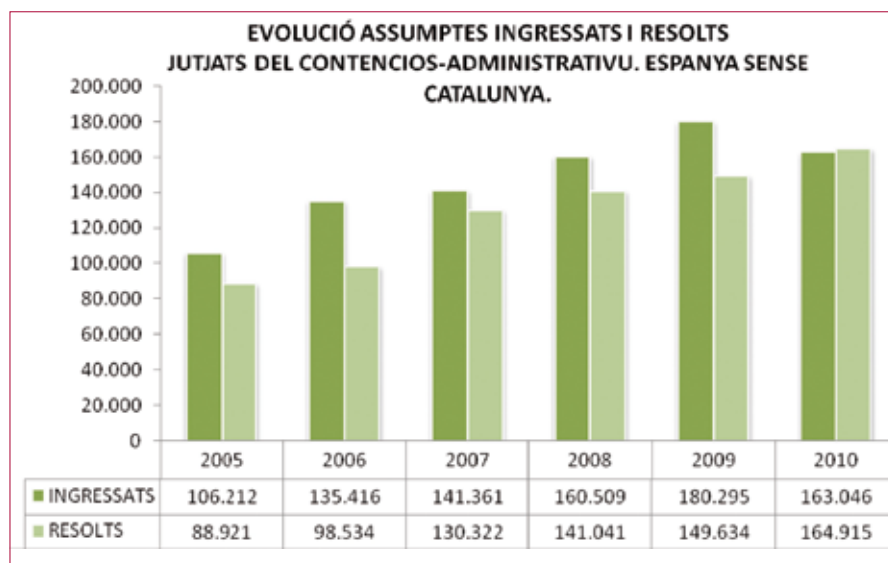
3.5. - Els indicadors judicials per òrgans jurisdiccionals

3.5.1. - Els jutjats del contenciós administratiu

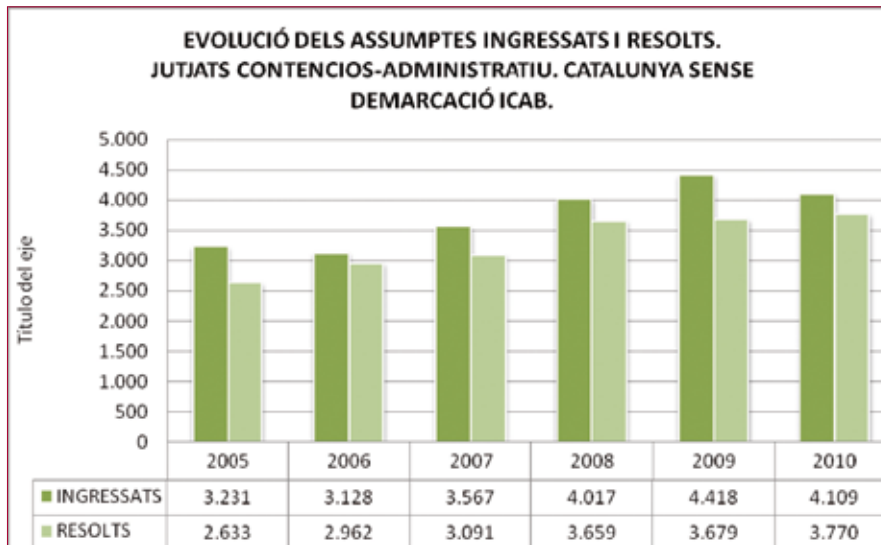
Si bé la tendència en tots els territoris comparats, fins l'any 2009, era augmentar any rere any els assumptes ingressats en aquests jutjats, és el 2010 quan aquesta tendència canvia, disminuint el nombre d'assumpes ingressats en 18.061, respecte al 2009.

Referent a això cal comentar que al territori on menys es reflecteix aquest descens és a la demarcació ICAB.

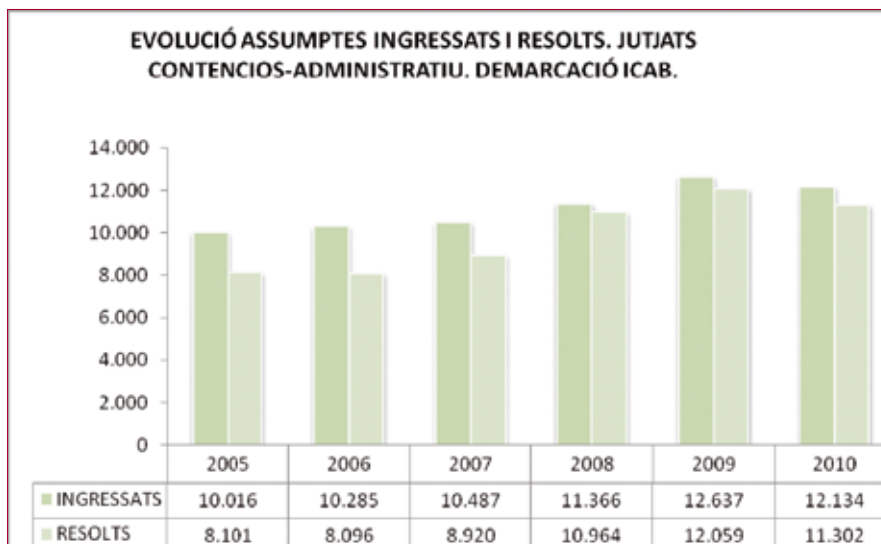
Quant a la capacitat resolutiva, no es pot dir que la millora ha s'ha produït en tots els territoris. El territori d'Espanya sense Catalunya ha estat l'únic que ha estat capaç de resoldre (164.915) els assumptes ingressats en una anualitat (163.046), però no ha pogut resoldre els pendents a l'inici (172.517). Menció a part mereixen els territoris de Catalunya sense demarcació ICAB i la demarcació ICAB, en què la capacitat resolutiva gairebé no ha variat i fins i tot ha disminuït i en què se segueix sense poder resoldre ni els assumptes ingressats en una anualitat ni els pendents. Només cal comentar que la Demarcació ICAB no ha estat capaç de resoldre (11.302) els assumptes ingressats en una anualitat (12.134), ni els pendents a l'inici (12.553). Vegem els gràfics:



Gràfic 32: Evolució d'assumpes ingressats i resolts jutjats. Espanya sense Catalunya. 2005-2010.



Gràfic 33: Evolució d'assumptes ingressats i resolts jutjats. Catalunya sense demarcació ICAB. 2005-2010.



Gràfic 34: Evolució d'assumptes ingressats i resolts jutjats. Demarcació ICAB. 2005-2010.

A causa de la modificació de la Llei orgànica del poder judicial i de la Llei de la jurisdicció contenciosa administrativa, conjuntament amb la nova distribució de competències entre els òrgans unipersonals i col·legiats, se li va atorgar a aquests jutjats noves competències i matèries. Aquesta situació ha propiciat que l'any 2008 es posin en funcionament 3 nous jutjats contenciosos administratiu a Barcelona. No obstant això, tot i la millora inicial que s'ha pogut experimentar des del 2008 pel que fa als assumptes resolts, el 2010 aquesta ha empitjorat resolent 757 assumptes menys que el 2009. També cal ressaltar que la creació d'aquests tres jutjats ha resultat ser insuficient per resoldre els problemes d'aquesta jurisdicció en el territori de l'ICAB, ja que any rere any segueix creixent el nombre d'assumptes pendents en finalitzar l'any. Només cal esmentar, que el 2008 va començar amb 11.603 assumptes pendents, i que el 2010 es va finalitzar amb 13.525 assumptes pendents.

Els indicadors judicials

La resolució

Quan la resolució, aquesta ha augmentat el 2010 en tots els territoris comparats, excepte en la Demarcació ICAB. Sent significatiu aquest increment en el territori d'Espanya sense Catalunya, en el qual passem d'un 83% el 2009, al 101% el 2010.



Gràfic 35: Taxa d'evolució comparada. 2005-2010

Si l'augment en la taxa de resolucions, ho complementem amb una disminució dels assumptes ingressats, ens dóna una disminució significativa de la taxa de pendència i de congestió en el territori d'Espanya sense Catalunya. Ara bé, no es pot dir el mateix de Catalunya sense Demarcació ICAB, en la qual aquestes taxes han empitjorat, però en la qual s'observa una certa desacceleració. Els pitjors dades es registren a la demarcació ICAB, que ha vist un deteriorament significatiu en la seva taxa de pendència i de congestió.



Gràfic 36: Taxa de pendència comparada. 2005-2010



Gràfic 37: Taxes de congestió comparades. 2005-2010

Cal dir respecte a aquests jutjats, que la majoria de reclamacions contra l'Administració es presenten a la Demarcació ICAB, en concret a la ciutat de Barcelona. Com hem dit, és on es concentren els òrgans centrals de l'Administració de la Generalitat i la majoria d'òrgans judicials d'aquesta especialitat jurisdiccional.

La lupa: Jutjats del Contenciós Administratiu

JUTJAT	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
JCA nr. 1 BARCELONA	93%	200%	100%
JCA nr. 2 BARCELONA	96%	250%	150%
JCA nr. 3 BARCELONA	86%	236%	136%
JCA nr. 4 BARCELONA	93%	238%	138%
JCA nr. 5 BARCELONA	78%	255%	155%
JCA nr. 6 BARCELONA	96%	197%	97%
JCA nr. 7 BARCELONA	85%	248%	148%
JCA nr. 8 BARCELONA	93%	247%	147%
JCA nr. 9 BARCELONA	94%	215%	115%
JCA nr. 10 BARCELONA	94%	230%	130%
JCA nr. 11 BARCELONA	98%	196%	96%
JCA nr. 12 BARCELONA	92%	218%	118%
JCA nr. 13 BARCELONA	110%	194%	113%
JCA nr. 14 BARCELONA	102%	217%	117%
JCA nr. 15 BARCELONA	102%	167%	67%
JCA nr. 16 BARCELONA	87%	198%	98%
JCA nr. 17 BARCELONA	85%	216%	116%

La lupa: Seccions del TSJC



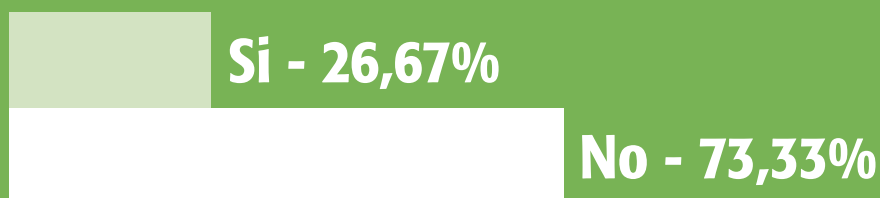
SECCIÓ	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
secc.1 SCA TSJ CATALUNYA	74%	409%	308%
secc.2 SCA TSJ CATALUNYA	116%	234%	124%
secc.3 SCA TSJ CATALUNYA	85%	337%	238%
secc.4 SCA TSJ CATALUNYA	111%	260%	160%
secc.5 SCA TSJ CATALUNYA	98%	320%	216%



OPINIÓ

Consideres que en la Jurisdicció Administrativa el primer judici assenyalat comença amb puntualitat?

Un dels aspectes més crítics i importants respecte del funcionament i eficiència d'un Jutjat és el moment de l'assenyalament. L'opinió de l'advocacia en aquest àmbit és contundentment crítica quan la majoria dels 195 col·legiats que van respondre a la pregunta del BARÒMETRE de l'ICAB, van manifestar que ja el primer assenyalament en aquesta jurisdicció acostumava a iniciar-se amb retard.



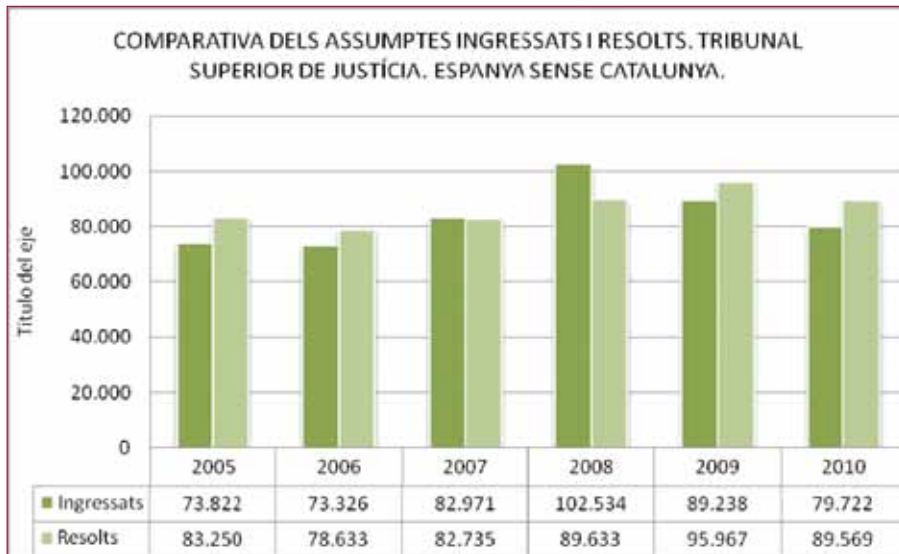
3.5.2. - La sala contenciosa administrativa del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

Històricament, el problema més rellevant d'aquest òrgan ha estat la quantitat d'assumptes pendents que es troba a l'inici de cada any. Ara bé, cal ressaltar que aquesta quantitat ha anat disminuint any rere any des de 2000. Si bé en aquest any la quantitat d'assumptes pendents era de 36.085, el 2010 s'ha aconseguit reduir a menys de la meitat, arribant als 15.286 assumptes.

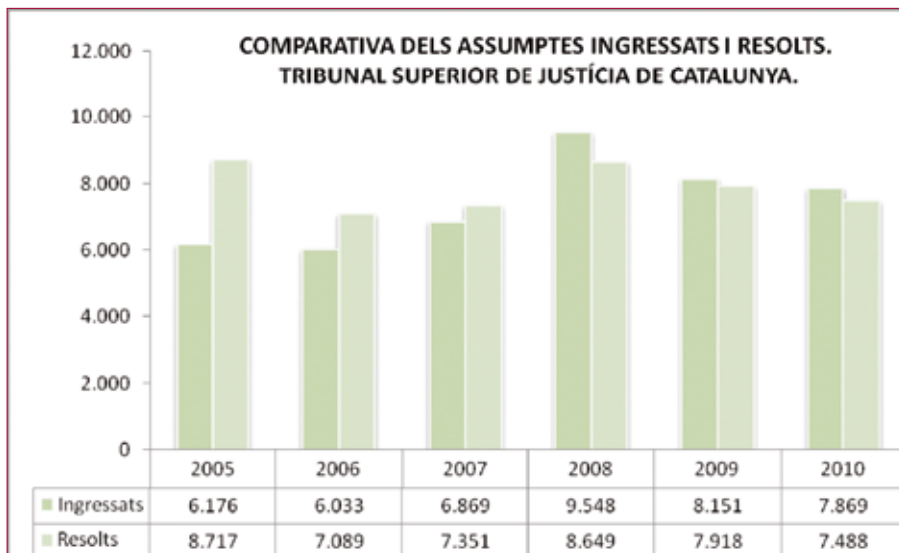
A més, en aquest 2010 s'ha vist una lleugera millora pel que fa al nombre d'assumptes ingressats, pendents a l'inici i pendents al final. No podent dir el mateix pel que fa als assumptes resolts, ja que aquests han disminuït.

La situació descrita anteriorment, ens dona com a resultat un lleu empitjorament, per primera vegada des del 2000, en la quantitat d'assumptes pendents en finalitzar.

Vegem el següent gràfic:



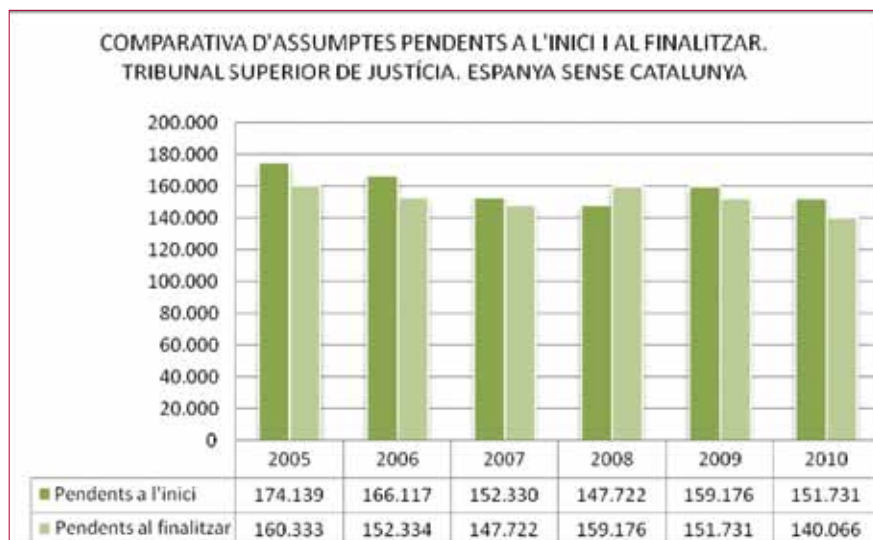
Gràfic 38: Comparatives dels assumptes ingressats i resolts



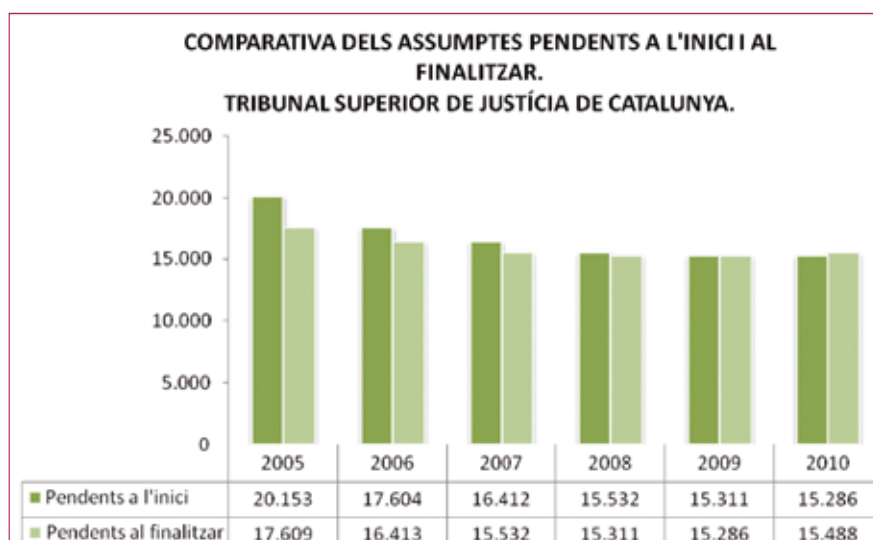
Gràfic 39: Comparativa assumptes ingressats i resolts. TSJC.2005-2010

Com sosteníem anteriorment, històricament els assumptes pendents han estat els que implicaven més problemes.

No obstant això, el 2010 en el territori d'Espanya sense Catalunya s'ha aconseguit millorar la quantitat d'assumpes pendents, tant a l'inici (7445) com en finalitzar (11.665). No es pot dir el mateix del territori de Catalunya en què ha disminuït lleument la quantitat d'assumpes pendents a l'inici (-25) i ha empitjorat la quantitat d'assumpes pendents en finalitzar (202).



Gràfic 40: Comparativa d'assumpes pendents a l'inici i al finalitzar. TSJC. Espanya sense Catalunya



Gràfic 41: Comparativa d'assumpes pendents a l'inici i al finalitzar. TSJC. Catalunya

Vegem el que ens mostren els indicadors:



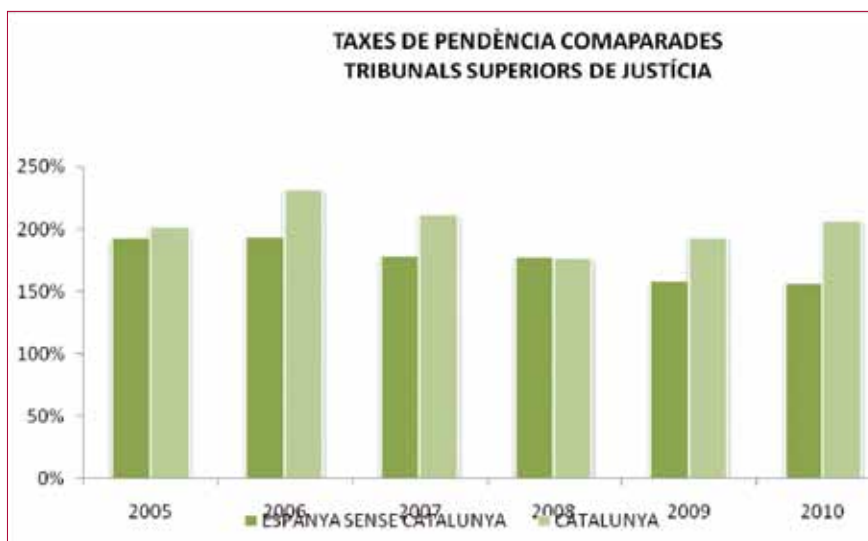
Gràfic 42: Taxa de resolució comparada. Tribunals superiors de justícia.

Si observem detingudament el gràfic anterior, es pot veure clarament com ha anat canviant / empitjorant la situació de Catalunya respecte a Espanya. Si bé el 2005 Catalunya avantatjava el territori d'Espanya sense Catalunya en un 28% en la taxa de resolució, aquesta diferència el 2010 és a favor del territori d'Espanya sense Catalunya per un 17%.

Una altra dada significativa és que entre el 2005 i el 2010, al territori d'Espanya sense Catalunya s'ha passat d'un 113% a un 112%, amb la qual cosa es pot concloure que manté certa estabilitat en aquesta taxa. No es pot dir el mateix respecte al territori de Catalunya, ja que aquest ha passat d'una taxa del 141% el 2005, a una de 95% el 2010.

Una altra conclusió a la qual es pot arribar a Espanya sense Catalunya, és que en existir un augment de la resolució des del 2008, ha millorat la pendència i la congestió. No es pot dir el mateix respecte a Catalunya, en la qual la disminució de la resolució en l'últim any ha provocat un augment de la dependència i de la congestió.

Per finalitzar aquest apartat, no cal més que observar els dos últims gràfics per arribar a la conclusió que en aquest any 2010 s'ha accentuat la diferència existent entre els tribunals de Justícia d'Espanya sense Catalunya, i els de Catalunya.

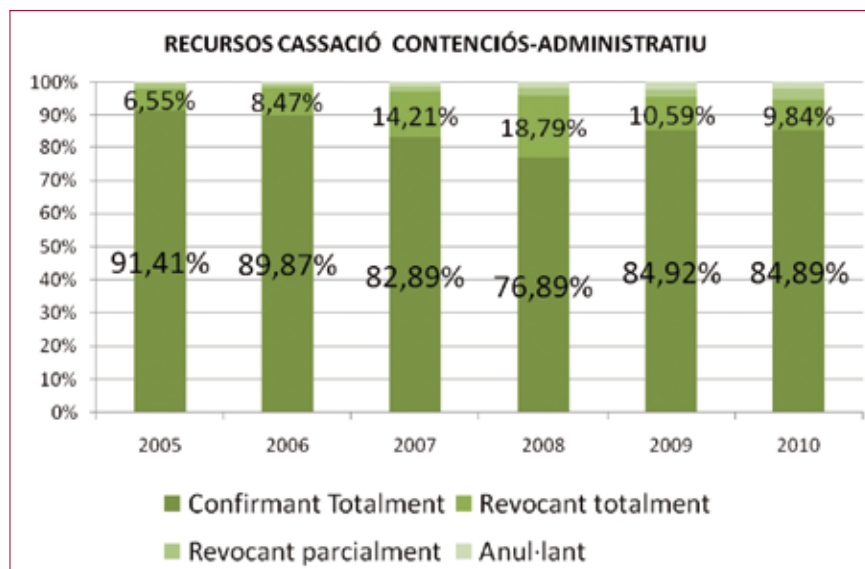


Gràfic 43: Taxa de pendència comparada.



Gràfic 44: Taxes de congestió comparada

En aquest moment també és important tenir en compte que els TSJ, dediquen bona part de la seva activitat a revisar les resolucions emeses pels Jutjats del Contenciós Administratiu (recurs d'apel·lació). En aquesta línia cal destacar que la major part d'aquestes sentències confirmen la dictada en primera instància, sent revocades total o parcialment un promig d'un 11%.



3.6. - Contenciós administratiu per especialitats

3.6.1. - Estrangeria

Aquesta especialitat és una de les més sensibles als efectes de la crisi actual que travessen els territoris d'Espanya i Catalunya. La conseqüència immediata d'aquesta crisi la trobem en el descens de la quantitat d'immigrants que reben aquests territoris, i com a factors possibles d'aquest descens, trobem que aquests han deixat de ser atractius per a l'immigrant que venia a la recerca de treball, i per a aquell que ja residia en aquests territoris i ha perdut la feina. Com és lògic, la seva conseqüència immediata la trobem en una disminució d'assumpes ingressats en matèria d'estrangeria.

Aquesta situació té una transcendència important en aquest àmbit jurisdiccional, ja que aquesta matèria aporta una gran part d'assumptes, que al seu torn repercuteix de manera significativa en la congestió. Cal afegir que, si durant l'any 2009 es van ingressar 75.027 assumptes, durant l'any 2010 aquesta quantitat ha baixat fins als 53.057.

Aquesta reducció d'assumptes ingressats en matèria d'estrangeria és especialment important a Catalunya, passant d'un 36,12% el 2009, a un 27% de 2010.

Entrant en el detall per jutjats, quant a la variació anual trobem que els Jutjats Contenciosos Administratius han passat de tenir 52.521 assumptes ingressats a l'2009-35.141 el 2010, els d'Instrucció han passat de tenir 21.155 el 2009 a tenir 16.900 en el 2010, i pel que fa al Tribunal Superior de Justícia han passat de tenir 1.351 en el 2009-1.026 el 2010.



OPINIÓ

Has sofert algun problema per realitzar la teva labor professional en el Centre d'Internament d'Estrangers?

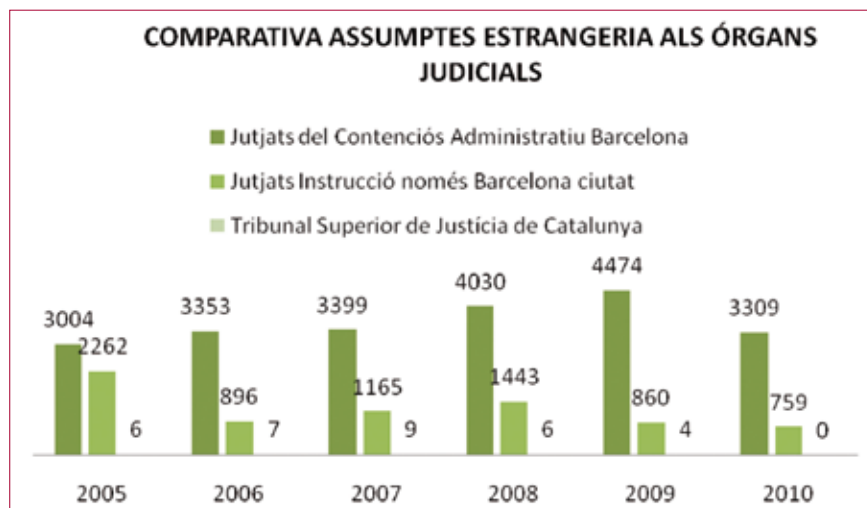
Un dels moments crítics en la intervenció de l'advocat en aquest àmbit concret es dona en el Centre d'internament d'Estrangers per quin motiu, l'opinió dels advocats sobre el funcionament d'aquest centre és important. El resultat però del BARÒMETRE de l'ICAB no va ser determinant, ni pel nombre de respostes obtingudes (99) ni pel propi resultat:



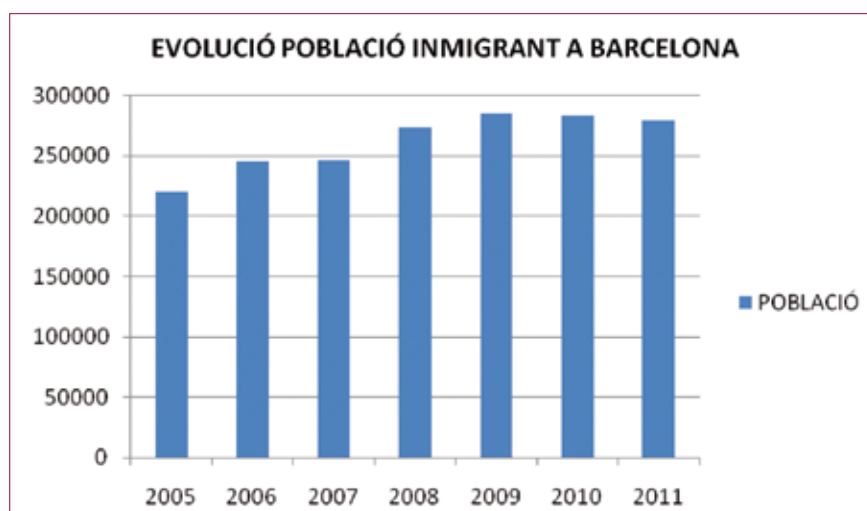
La estrangeria a Catalunya a la ciutat de Barcelona

Pel que fa a l'anàlisi d'aquesta especialitat en els diferents òrgans i en els territoris de Catalunya i ciutat de Barcelona, podem concloure que la tendència fins a l'any 2009 va ser clarament ascendent pel que fa als assumptes ingressats en matèria d'estrangeria. En canvi, durant el 2010 s'aprecia un descens molt pronunciat, en els Jutjats del Contenciós Administratiu, d'Instrucció i al Tribunal Superior de Justícia.

Vegem el gràfic, amb la comparativa dels assumptes ingressats en els òrgans judicials que tenen competències en estrangeria.



Gràfic 45: Comparativa d'assumptes d'estrangeria



Gràfic 46: Evolució població immigrant a Barcelona. Font: IDESCAT, 29 de març de 2012.

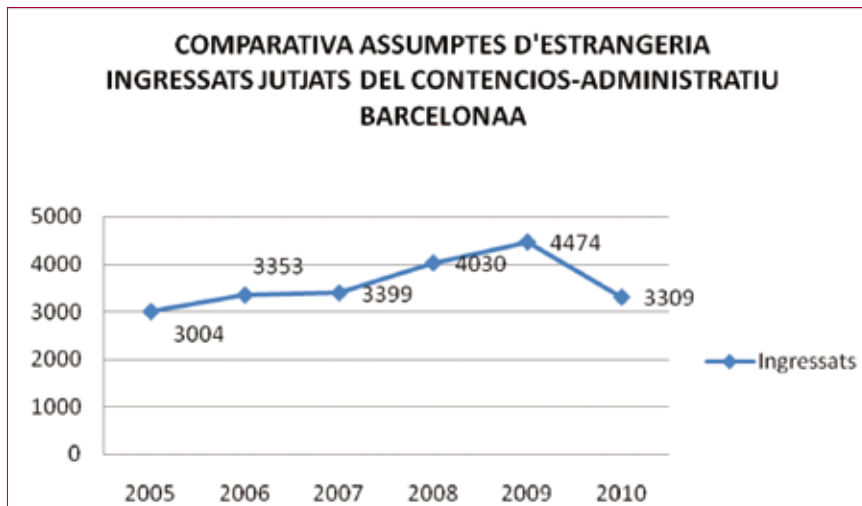
Les dades presentades en aquest gràfic són rellevants a l'hora d'analitzar l'especialitat d'estrangeria, ja que existeix una relació molt estreta entre els assumptes ingressats i la quantitat de població immigrants. Ara bé, de la lectura d'aquest quadre es pot apreciar, que fins al 2009 la quantitat de persones immigrants no ha parat de créixer. No obstant això, durant el 2010 i 2011 aquesta quantitat ha començat a disminuir.

Les dades esmentades quant a població immigrant a la ciutat de Barcelona, ens serveixen per explicar el descens d'assumptes ingressats en aquesta especialitat.

Els jutjats contenciosos administratius de Barcelona en matèria d'estrangeria

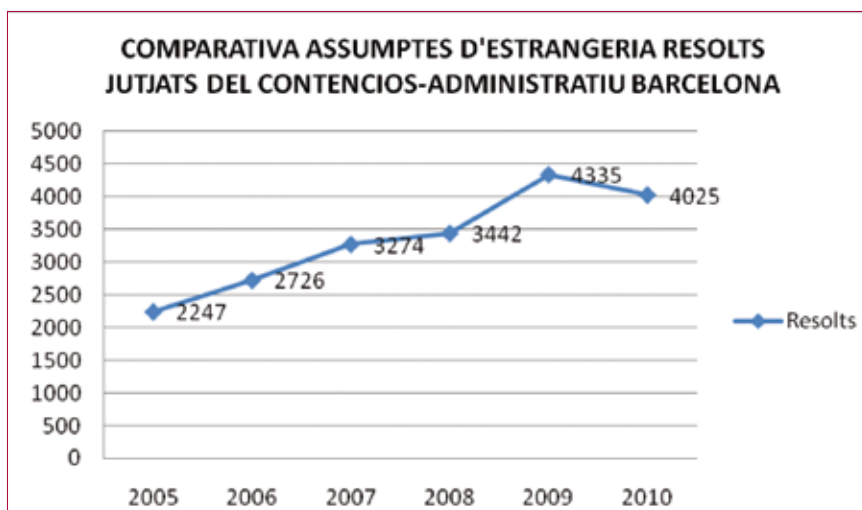
Per a l'anàlisi d'aquests jutjats, no podem deixar d'esmentar que la reforma operada l'any 2003 els atribueix més competències. Aquesta situació ha explicat, durant anys, l'increment que passava any rere any.

No obstant això, en el transcurs de l'any 2010 veiem un descens molt pronunciat, tornant a xifres del 2005.



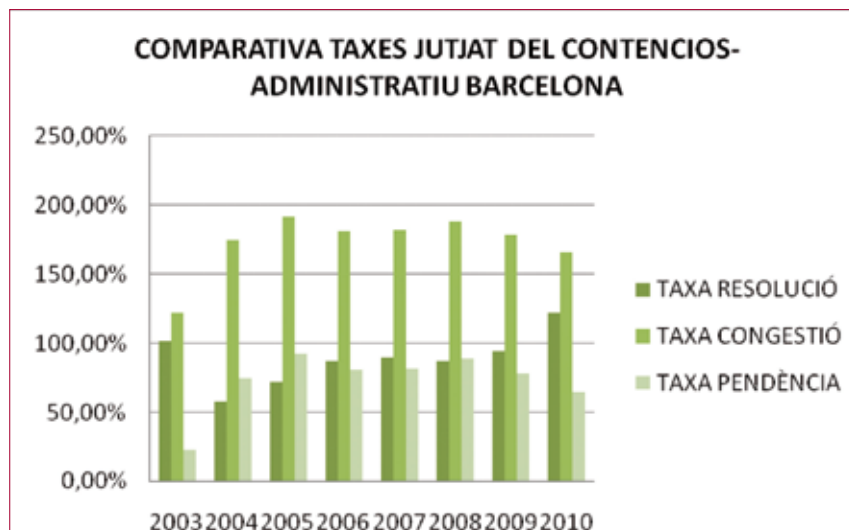
Gràfic 47: Comparativa d'assumpes d'estrangeria ingressats.

Si observem el gràfic següent, aquest ens pot portar a la conclusió errònia que aquests jutjats han empitjorat la seva situació per haver resolt durant el 2010 menor quantitat d'assumpes que durant l'any 2009. No obstant això, en posar aquesta dada en concordança amb les dades d'assumpes ingressats podem veure clarament que s'ha resolt (4025) major quantitat d'assumpes que els ingressats (3309) durant el 2010, aconseguint una taxa de resolució del 121%. Vegem el següent gràfic:



Gràfic 48: Comparativa d'assumpes resolts d'estrangeria.

En observar el gràfic es pot concloure, que a l'haver baixat els assumpes ingressats i al haver resolt més dels que s'han ingressat, s'ha aconseguit disminuir, tant la taxa de congestió com la de pendència.

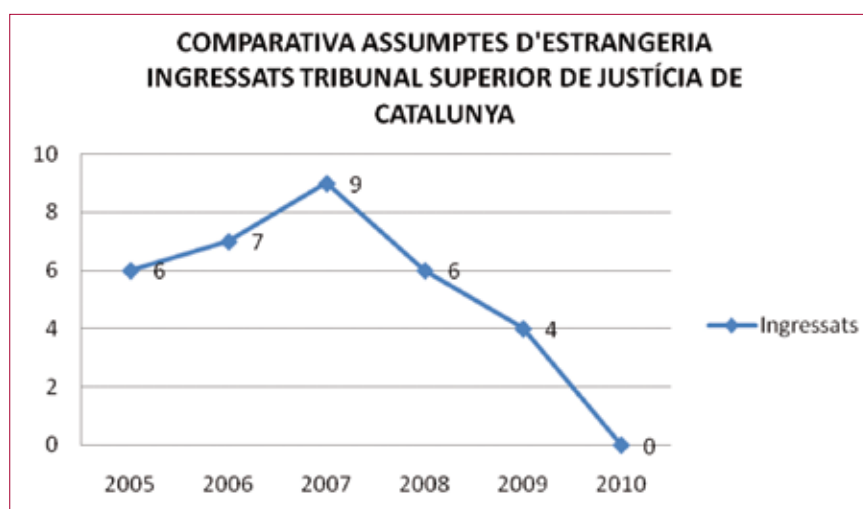


Gràfic 49: Comparativa taxes

La sala contenciosa del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

Per començar l'anàlisi estadística d'aquest Tribunal, cal recordar que des del 2003 ha deixat de ser competent moltes d'aquestes qüestions excepte determinades matèries d'acord amb la nova redacció de l'article 10 de la Llei 29/1998 de 13 de juliol reguladora de la Jurisdicció Contencios-Administrativa, sent competents des d'aquest any del Contencios-administratiu. Aquest Tribunal a més de les matèries en l'article esmentat relacionades, és competent per conèixer en segona instància dels recursos contra les sentències i interlocutòries que dictin els jutjats del contenciós administratiu, a més dels recursos de queixa.

Aquesta circumstància ha generat que des de l'any 2003 els assumptes ingressats hagin disminuït cada any, no superant els 10 assumptes des del 2005. Però no és fins l'any 2010, que aquest Tribunal no ingressat ni un sol assumpte.

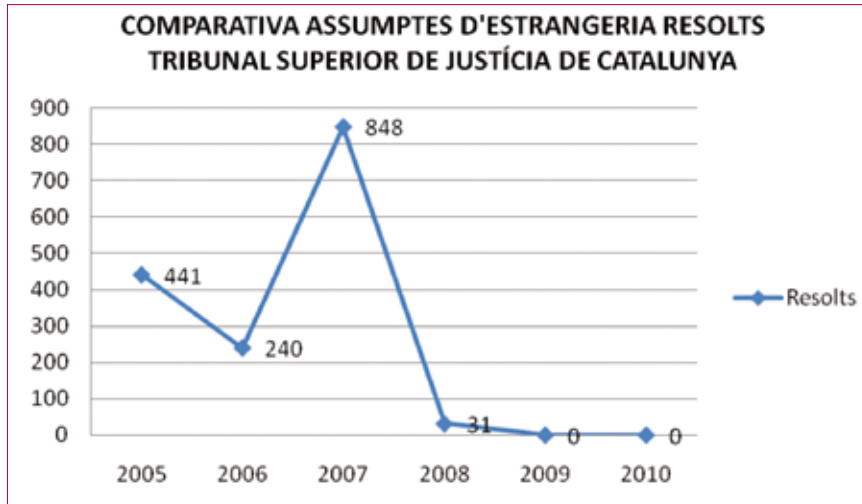


Gràfic 50: Comparativa assumptes ingressats

El mateix raonament i les mateixes conclusions es poden utilitzar a l'hora d'analitzar les dades referides a la resolució d'aquest Tribunal. L'únic element diferenciador pel que fa als assumptes ingressats es pot trobar en que les resolucions han arribat a zero un any abans, el 2009.

Un altre element a comentar respecte a aquest Tribunal, el trobem en que l'estranger no sol recórrer les resolucions dels jutjats contenciosos, ja que en multitud d'ocasions resultaria ineficaç, ja que es troba al seu país per haver estat expulsat.

Totes aquestes circumstàncies han produït que la taxa de pendència sigui zero.



Gràfic 51: Comparativa assumptes resolts



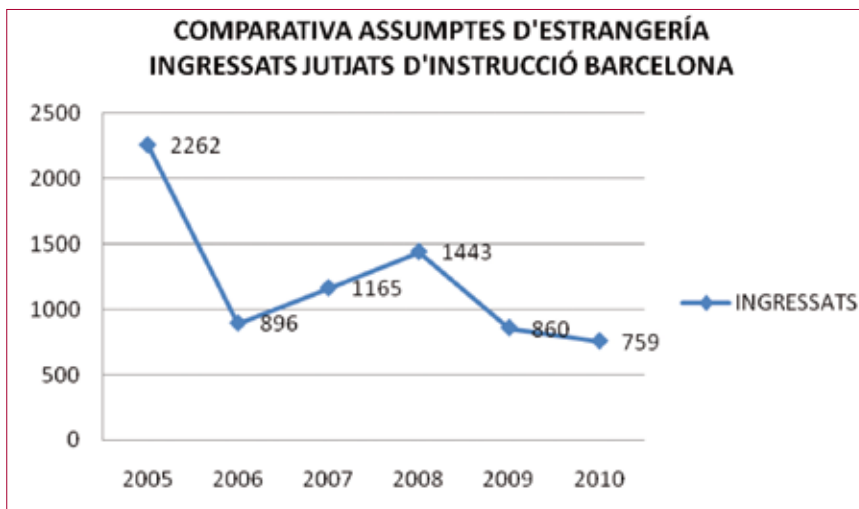
Gràfic 52: Comparativa de taxes

Jutjats d'instrucció de Barcelona

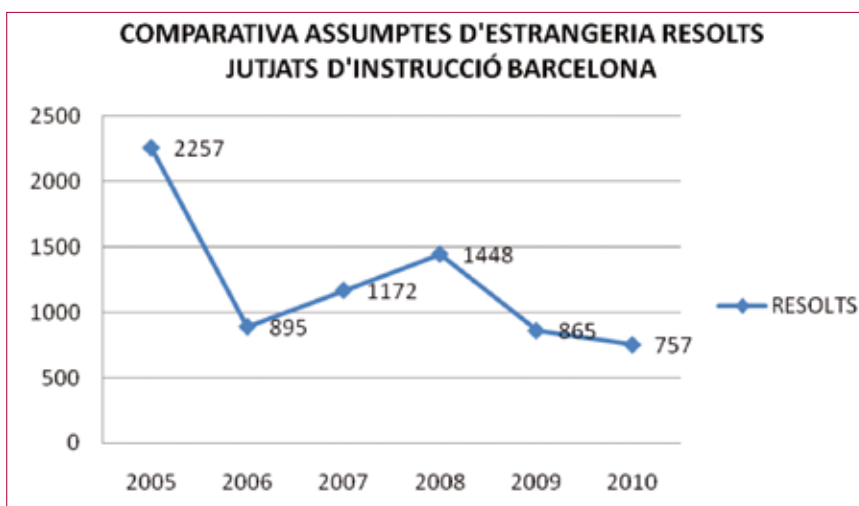
A aquests jutjats els competeix les expulsions vinculades a fets delictius o els processos administratius per estada irregular al país, sempre que hagi existit una privació de llibertat.

Si bé durant els anys 2007 i 2008 s'ha pogut observar una clara tendència a incrementar les causes ingressades als jutjats d'instrucció de Barcelona, durant els dos últims anys, 2009 i 2010, aquesta xifra ha disminuït significativament.

Una altra dada a tenir en compte és que, tant el 2009 com el 2010, s'han resolt tants assumptes com els que s'han ingressat. Concretament en aquest 2010 s'han ingressat 759 assumptes i s'han resolt 757.

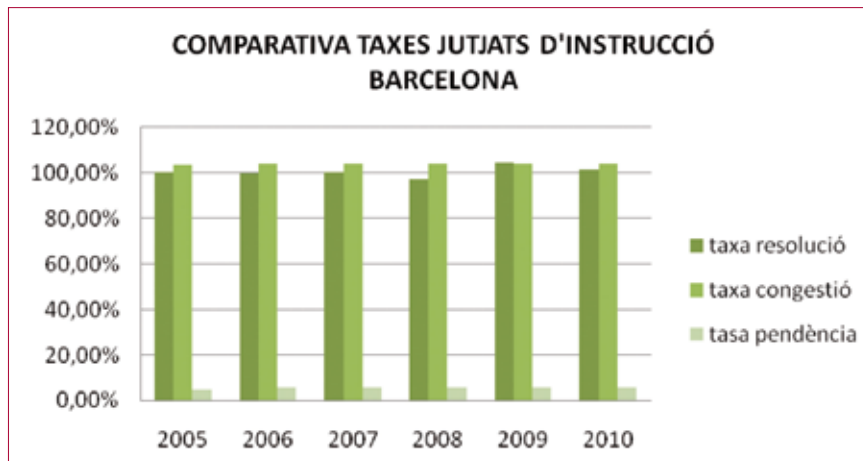


Gràfic 53: Comparativa assumptes ingressats



Gràfic 54: Comparativa assumptes resolts

Quant a l'anàlisi comparativa de taxes en aquests jutjats, si bé la lectura que es pot fer és positiva, es podria dir que durant el 2010 la taxa de congestió ha superat, a diferència de l'any anterior, a la taxa de resolució.

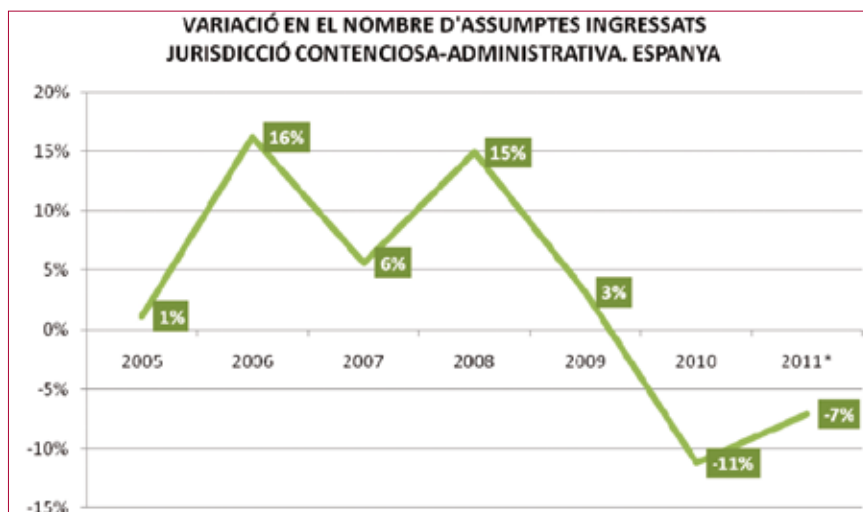


Gràfic 55: Comparativa taxes d'assumpes jutjats

Avançament 2011

Amb les dades facilitades a nivell provincial pel CGPJ i amb les prevencions necessàries atès que s'ha detectat en aquesta jurisdicció que les dades corresponents al quart trimestre no són completes¹ podem avançar que la situació a aquesta jurisdicció malgrat una nova i evident reducció en els assumpes ingressats, no sembla millorar.

Efectivament, si avaluem primer com ha variat percentualment l'entrada d'assumpes veurem com els dos últims anys ha mostrat una marcada tendència a la reducció



Gràfic 56: Variació nombre d'assumpes ingressats a Espanya

El cert és que en aquest àmbit no semblen afectar massa les circumstàncies econòmiques o, en tot cas, l'efecte és invers que en d'altres àmbits amb una reducció que podria ser conseqüència del menor nombre d'estrangers, així com possiblement, l'efecte que hagi pogut tenir el crack immobiliari respecte les resolucions urbanístiques que eren recorregudes.

1 Només consten les referents als Jutjats del Contenciós-Administratiu

En tot cas, i respecte del que ens ocupa i que és la situació als jutjats i tribunals, malauradament hem de dir que això no sembla estar generant efectes positius.



Gràfic 57: Taxa de resolució. Jurisdicció contenciosa-administrativa. Espanya



Gràfic 58: Taxa de congestió. Jurisdicció contenciosa-administrativa. Espanya



Gràfic 59: Taxa de pendència. Jurisdicció contenciosa-administrativa. Espanya

Efectivament, si la taxa de resolució no millora, com es desprèn de les gràfiques anteriors, no podran millorar en cap cas, els indicadors relacionats amb la congestió i la pendència que, recordem, presenten els nivells més alts de totes les jurisdiccions.

Aquesta situació es repeteix a Catalunya on la situació és en realitat pitjor, atès que els indicadors donen resultats més preocupants.



Gràfic 60. Taxa de resolució, congestió i pendència. Jurisdicció contenciosa-administrativa. Catalunya

3.7. - Conclusions

Coincidint amb el que expressa la introducció d'aquest informe, i un cop realitzat una anàlisi detallada de les dades d'aquesta jurisdicció respecte a l'any 2010 tot havent pogut avançar en alguna mesura també l'any 2011, podem concloure, igual que va passar en l'anterior informe, que ens trobem davant una situació insostenible.

Aquesta conclusió es pot apreciar més fàcilment si contrastem els indicadors respecte a altres jurisdiccions. En efectuar aquesta comparació amb la resta de jurisdiccions, veiem que la jurisdicció contenciosa administrativa presenta un dels pitjors indicadors de resolució, pendència i congestió.

En gran mesura, això obeeix al fet que ens trobem davant d'una jurisdicció a la qual se li han anat atorgant competències noves des del 2003.

No obstant això, en cap moment se li han posat a la seva disposició els mitjans adequats per realitzar d'una manera satisfactòria. Com mitjans adequats estimem, principalment, un nombre raonable de jutjats i jutges.

Cap dada ens procura optimisme a aquesta situació ja que, com hem vist, no podem confiar que la situació general externa de la societat i el possible descens de la litigiositat, sigui suficient per pal·liar els resultats endèmics tant negatius.

Calen doncs reformes urgents, estructurals i de fons i l'advocacia no som optimistes amb les mesures d'agilitació que en aquesta jurisdicció s'han aprovat. Segurament i malgrat no trobar-nos en els moments més oportuns per fer aquest tipus de peticions, no serà possible en cap cas, una solució realista fins que no es doti de més mitjans a aquesta jurisdicció.

Tot i així, caldria una acció molt més decidida per evitar justament la litigiositat i és molt més imperiós aquí per què, justament és l'Administració la que té en les seves mans aquesta possibilitat.

En d'altres àmbits no deixem de sentir veus a favor de solucions alternatives a la resposta judicial o, inclús pitjor, mirades recriminadores per a qui, en l'exercici del seu dret interposa una demanda o un recurs judicial.

La resposta que no podem donar per què no existeixen dades suficients però que, segurament sorprendrien per la seva cruesa, seria conèixer quants resolucions administratives que no han estat resoltes a la fase administrativa prèvia, han estat corregides pels tribunals.

Aquesta seria, segurament la clau per evitar la conflictivitat i la litigiositat i totes les Administracions públiques haurien d'estar obligades a publicar amb total transparència i profusió de dades, com ho està fent l'Administració de Justícia, els seus resultats.

Com sempre hem dit, el sistema judicial forma part de tot un sistema social que s'interrelaciona i s'influeix mútuament.

Més enllà d'això cal demanar com s'està fent al llarg d'aquest informe respecte totes les jurisdiccions una més moderna estructura d'oficina judicial, capaç d'adaptar-se a les necessitats, tant respecte de la mobilitat de la plantilla com respecte la seva formació i una inversió profunda en noves tecnologies que connectin entre sí també les diverses administracions i tingui en compte de manera especial, la integració dels professionals, que com l'advocacia; han de formar part i col·laborar en el seu funcionament.

L'Àmbit Penal

La jurisdicció penal té una especial rellevància sociològica i jurídica. Jurídicament, és un àmbit en el qual el conflicte implica una vulneració dels drets i les llibertats fonamentals. És, en definitiva, la jurisdicció que coneix sobre aquells fets que suposen una transgressió de les regles i dels valors mínims i indispensables per la convivència social. A més, una condemna penal comporta una major estigmatització pel condemnat que qualsevol altre sanció de qualsevol altre jurisdicció. Per altra banda es tracta d'una jurisdicció subjecte a una forta pressió mediàtica, que provoca que la seva activitat tingui una major repercussió sobre la ciutadania.

Paradoxalment, si tenim en compte el principi de mínima intervenció del dret penal, l'àmbit penal és el que tramita un major volum d'assumpes, superior a la de la resta de jurisdiccions. També és la que presenta una litigiositat més alta.

L'anterior informe ICAB (2008) exposava que vista en el seu conjunt, l'anàlisi d'aquesta jurisdicció mostrava uns indicadors judicials (taxa de resolució, taxa de pendència i taxa de congestió) força acceptables. Però que quan s'analitzava de forma exhaustiva i de manera individual tots els òrgans judicials, la situació no es presentava tant optimista, sobretot els jutjats penals de Barcelona o els d'executòries, que el seu panorama era força negatiu. Si bé la conclusió del present informe no difereix gaire de la de l'últim, sí que es basa en una evolució en dos anys molt més favorable que en anys anteriors, tot i que, com es veurà, si alguns òrgans judicials presenten una línia evolutiva destacadament positiva, d'altres, com els jutjats penals i d'executòries, presenten encara un estat de congestió que cal resoldre de forma immediata per als interessos dels ciutadans.

En aquesta memòria s'analitzen en comparativa els tres àmbits territorials (Espanya amb exclusió de Catalunya, Catalunya amb exclusió de la demarcació de l'ICAB) en relació a les dades relatives dels següents òrgans judicials:

JUTJATS ORDINARIS

Jutjats d'Instrucció

Jutjats de Primera Instància i Instrucció

Jutjats Penals

Audiències Provincials. Seccions Penals

JUTJATS ESPECIALITZATS

Jutjats de Menors

Jutjats de Vigilància Penitenciària

Jutjats de Violència de la Dona

Totes les gràfiques i taules en relació a l'activitat judicial han estat elaborades a partir de dades del Consell General del Poder Judicial.

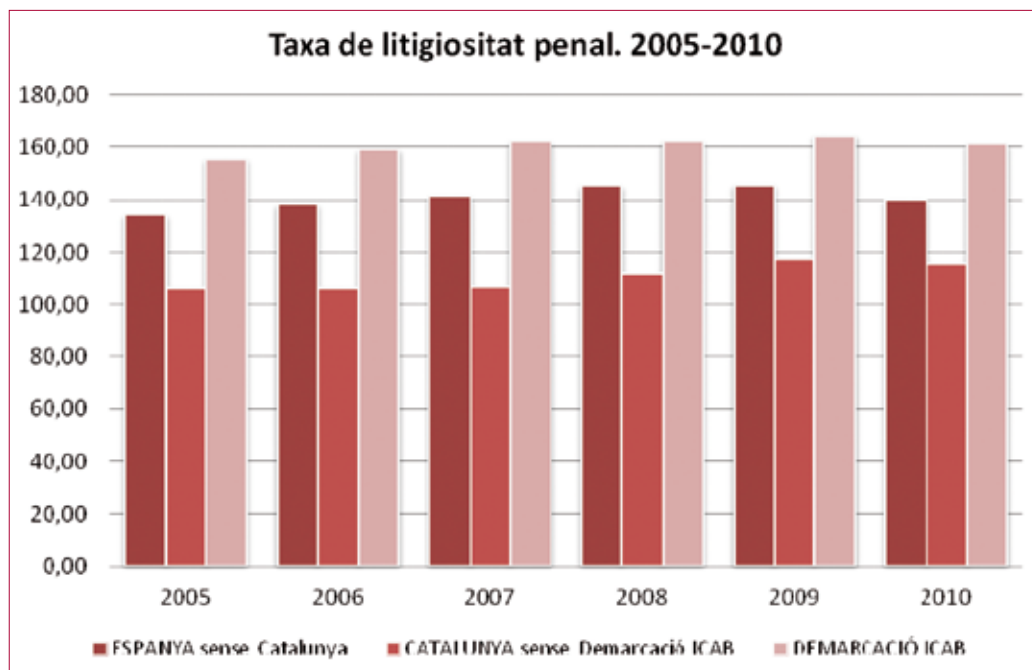
1. La litigiositat penal

Recordem que quan parlem de la taxa de litigiositat parlem de la relació existent entre la població (1.000 habitants) i el nombre d'assumpes entrats en una anualitat.

En relació amb anys anteriors, per primera vegada la litigiositat penal presenta una disminució tant en l'àmbit de la demarcació ICAB¹, com l'àmbit de Catalunya (amb exclusió de la demarcació ICAB), com en l'àmbit d'Espanya (amb exclusió de Catalunya).

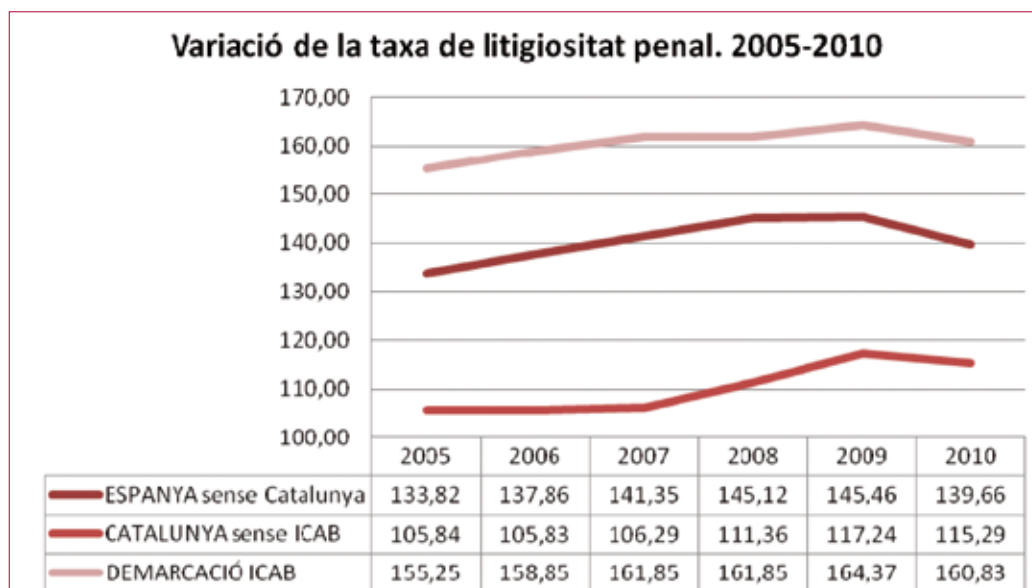
Si bé en relació amb els anys 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 la litigiositat penal ha anat seguint una línia de suaus augments anuals en els tres àmbits, a l'any 2010 la línia de litigiositat comença a ser descendent en els tres àmbits d'anàlisi.

¹ Els partits judicials que inclou la demarcació ICAB són: Arenys de Mar, Vilanova i la Geltrú, Gavà, L'Hospitalet de Llobregat, Igualada, Berga, Barcelona, Santa Coloma de Gramenet, Badalona, Sant Boi de Llobregat, Vilafranca del Penedès, El Prat de Llobregat i Cornellà de Llobregat.



Gràfica 1. Taxa de litigiositat penal. 2005-2010.

Font: El·laboració pròpia a partir de les dades del CGPJ, de l'IDESCAT i de l'INE.



Gràfica 2. Variació de la taxa de litigiositat penal. 2005-2010.

Font: El·laboració pròpia a partir de les dades del CGPJ, de l'IDESCAT i de l'INE.

Com veiem en els gràfics, la demarcació ICAB és el territori que constantment presenta una litigiositat penal més elevada. A l'any 2010 aquesta litigiositat disminueix en consonància amb els altres àmbits o territoris.

Concretament, a l'any 2010 vers el 2009, la litigiositat penal a la demarcació ICAB **baixa** un **2,15%**, a Catalunya (amb exclusió de la demarcació ICAB) **baixa** un **1,66%**, i a Espanya (amb exclusió de Catalunya) **baixa** un **3,98%**.

Causes explicatives de la disminució de la litigiositat penal

- Augment poc rellevant de la població resident en la demarcació ICAB

En relació a l'important increment de població que ha experimentat aquest territori durant anys anteriors, al 2010, respecte al 2009, l'augment ha estat poc rellevant, cosa que s'apunta com una de les causes principals que ha fet que la litigiositat no hagi estat superior.

TAULA 1. EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ. 2005-2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Espanya exclosa Catalunya	2,00%	2,17%	0,19%	2,12%	1,23%	0,61%
Catalunya exclosa Demarcació ICAB	3,47%	6,31%	0,41%	2,67%	1,88%	0,74%
Demarcació ICAB	1,73%	-1,19%	-0,10%	1,43%	1,03%	0,17%

- Disminució de la criminalitat

Certament, que l'últim període anual objecte d'anàlisi, any 2010, presenti aparentment uns índexs de criminalitat més baixa respecte a l'any anterior, no es pot afirmar de forma taxativa que aquestes dades es corresponguin amb una similar reducció de l'activitat delictiva. Però no és menys cert que les dades obtingudes són el reflex d'una clara tendència descendent de la criminalitat, que trenca amb la tònica que s'anava observant fins al moment, i que indubtablement s'ha de valorar de forma altament positiva.

- Perfeccionament en els sistemes de registre i control de procediments

Una altra de les circumstàncies que, almenys en part, influeix en els resultats que s'ofereixen, especialment en els relatius a descensos més significatius, és el progressiu perfeccionament en els sistemes de registre i control de procediments, que permet, de mica en mica, anar solucionant algunes de les disfuncions detectades en l'anotació de nous expedients, ajustant el registre a les xifres o dades reals d'incoació.

-La crisi econòmica

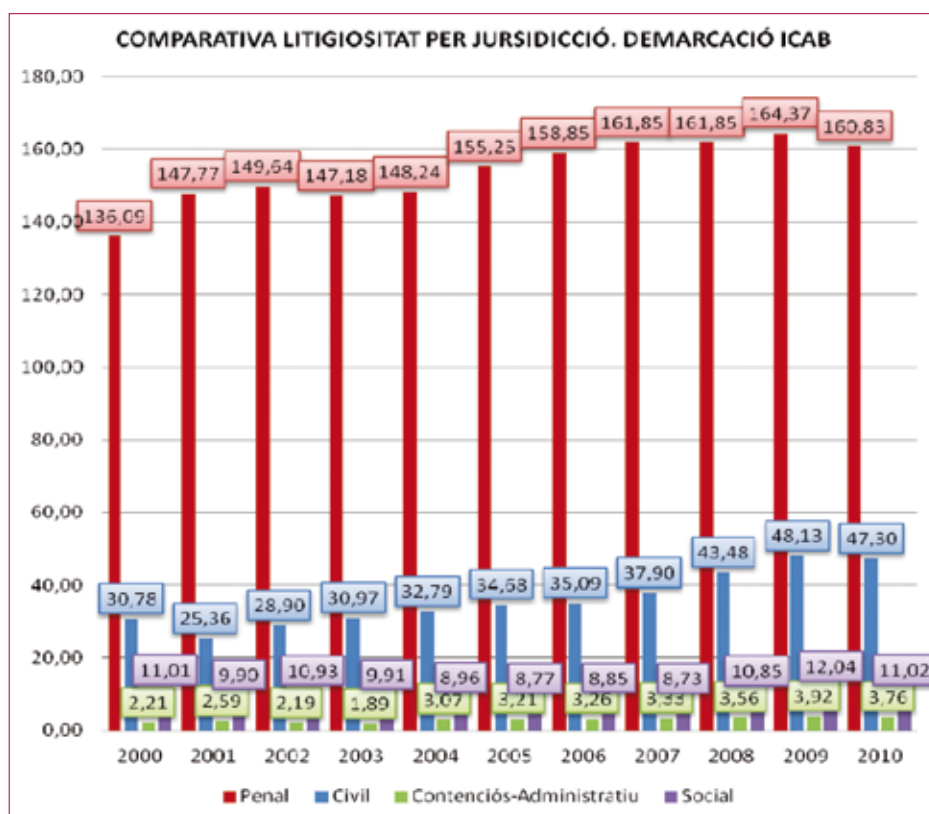
Està demostrat que una crisi econòmica no produeix major delinqüència, i podria ser fins i tot causa de la seva disminució. Als Estats Units les ràtios de delinqüència baixen malgrat la seva recessió econòmica. En aquest sentit, segons el Preliminary Annual Uniform Crime Report del FBI, publicat el maig del 2011, explica que la nació va experimentar una disminució del 5,5% en el nombre de crims violents i un descens del 2,8% en el nombre de delictes contra la propietat el 2010, en comparació amb les dades de 2009. A Espanya la delinqüència també ha disminuït a la majoria de territoris, la qual cosa indica que les crisis econòmiques no faciliten el seu augment, i que, fins i tot, redueixen les taxes de criminalitat.

-La reforma del codi penal

La reforma penal introduïda per la LO 5/2010, de 22 de juny, que modifica la LO 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal és una reforma que incidí no només en els aspectes quantitius de la criminalitat, sinó també, en els qualitatius, ja que endureix les penes de delictes que, fins ara, no eren objecte d'una especial criminalització. Bàsicament l'objectiu de la reforma era donar una resposta punitiva més dura i més àmplia, que no pas una resposta preventiva, tot i que la primera, en principi, implica la segona. Els aspectes sociològics i econòmics incideixen clarament en les conductes socials, la qual cosa pot desvirtuar la conclusió de que la reforma penal hagi persuadit a una part de la societat, si bé és un aspecte que en anys posteriors s'haurà de tenir en compte, ja que es podrà fer un anàlisi més comparatiu i més real.

Comparativa de la litigiositat penal amb les altres jurisdiccions:

Pel que fa a la comparativa amb la resta de jurisdiccions, la litigiositat penal continua situant-se per damunt, i a molta distància, de la resta. Vegem el territori de la demarcació ICAB a la gràfica:



Gràfica 3. Comparativa de litigiositat per jurisdicció. Demarcació ICAB.

La litigiositat penal comparada amb els fets penals registrats per la policia de Catalunya en el 2010

La disminució de la litigiositat que ha experimentat la jurisdicció penal en el 2010 ha coincidit amb la disminució de fets penals coneguts per la policia de Catalunya ² durant l'any 2010, en

2 Les dades relatives a la Policia de Catalunya inclouen el fets coneguts per la Policia de la Generalitat (PG-ME) i els cossos de policia local operatius en el territori de Catalunya.

OPINIÓ

Sobre les reformes en el procediment penal

La lentitud i el col·lapse que afecten endèmicament la Justícia semblen ser la principal crítica al seu funcionament que formula l'opinió pública en general i que, conseqüentment, centren els esforços i recursos de l'Administració de Justícia.

Tanmateix, al meu entendre, si bé seria desitjable un funcionament més àgil de dita Administració a fi d'evitar procediments en què es produeixin dilacions indegudes que afecten al justiciable, aquesta no hauria de ser la principal preocupació de l'Administració – amb constants iniciatives legislatives en vistes a dita opinió pública – ni dels diferents operadors jurídics o, si més no, aquesta mai s'hauria d'an-teposar al compliment material de les garanties que han d'imperar en el procediment, especialment en el procediment penal. Aquesta obvietat no és tal en el funcionament diari dels nostres Jutjats i Tribunals en què cada dia és més habitual i palès un compliment merament formal de determinats tràmits processals, existint, per exemple, una prossecució automàtica dels procediments en filtres processals legalment establerts a fi d'evitar l'estigmatització del justiciable o la celebració merament formal de compareixences que sovint ni arriben a tenir lloc, com succeeix cada cop amb més freqüència en els judicis ràpids.

Els lletrats que intenten combatre dits automatismes, lluny d'estar ben considerats per altres operadors interns a l'Administració de Justícia, sovint són receptors d'un tracte no només indegut sinó totalment intolerable per part d'aquests, sabedors de la nostra impotència, ignorant l'important paper de l'advocat com a defensors dels drets del ciutadà. No en va, segons els resultats del baròmetre de la CRAJ publicat el mes de gener d'enguany, els companys consideren en un

81 % que no reben un tracte correcte per part dels jutges, percentatge que potser fins i tot s'incrementaria si es plantegés respecte l'oficina judicial, realitat que és consentida i inclús justificada pels operadors interns i massa resignadament tolerada pels propis advocats.

Per altra banda, les garanties del procediment i els drets que assisteixen al justiciable no només es veuen menystinguts en nom de la celeritat sinó també en nom del que anomenariem "justícia material", la recerca de la qual sembla justificar qualsevol decisió judicial, oblidant que si bé la recerca de la veritat material ha de guiar el procediment penal, aquesta veritat no és una única - i encara menys subjectiva - i, en qualsevol cas, no pot ser obtinguda a qualsevol preu. Sempre existiran arguments per justificar un determinat pronunciament però existeixen unes regles de joc que s'ha de respectar per arribar a una determinada decisió, no podent ser presa la decisió prèviament i posteriorment justificada, només de forma aparent, d'acord amb aquestes regles.

El risc a la imparcialitat que suposa aquesta recerca exacerbada és evident, imparcialitat que també sovint es veu compromesa per factors externs al procediment penal, produint-se autèntics judicis paral·lels que no respecten el secret de les actuacions per aquelles persones alienes al procediment que estableix l'art. 301 Lecrim., esdevenint una mera il·lusió el dret a la presumpció d'innocència d'una persona que només ha estat imputada en un procediment. La profusa, compulsiva i condicionada acció legislativa que caracteritza el nostre legislador en els últims anys curiosament no ha merescut la seva atenció en aquest aspecte, malgrat la seva incidència en els drets fonamentals de tal entitat com la intimitat, l'honor i la presumpció

d'innocència, més enllà de la seva clara interferència en la investigació judicial.

Aquesta mediatització de la justícia no només pot influir en la imparcialitat judicial sinó que està provocant la banalització de la mateixa, la qual, a ulls del ciutadà esdevé superficial i arbitrària, afectant fins i tot a la funció de prevenció general que ha d'acomplir el Dret Penal.

El ciutadà gaudirà momentàniament amb el circ mediàtic de la Justícia o bé criticarà legítimament la lentitud que caracteritza el seu funcionament, però la millor garantia pel ciutadà i el què aquest, com eventual justiciable, valorarà realment, és l'existència d'un procediment en què no s'atengui a cap altre factor que no sigui el compliment de les garanties que han d'imperar en el procediment penal.

Laura Parés i Ravetllat.
Advocada

Secretària de la Secció de Dret Penal de l'ICAB.

 OPINIÓ

El funcionament, eficàcia i eficiència dels cossos policials és fonamental per entendre i fer una anàlisi de la jurisdicció penal en el seu conjunt. Els advocats es mostren especialment crítics en dos aspectes claus d'aquesta fase del sistema penal considerat en el seu conjunt com es desprèn de la resposta majoritària que més de 200 advocats i advocades van donar a aquestes preguntes del BARÒMETRE de l'ICAB:

Consideres que és excessiu el temps transcorregut entre la detenció i la posada a disposició judicial?



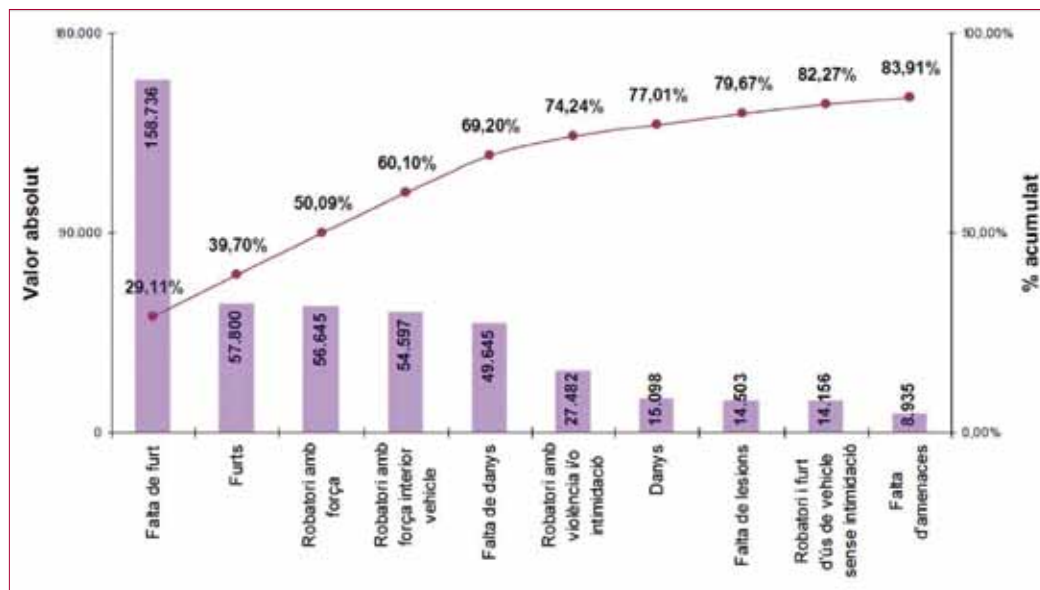
Consideres que els serveis d'interprets acudeixen en un temps adequat per assistir en les declaracions?



relació amb el 2009. Segons dades facilitades pel Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya, en l'Informe 2011 sobre la seguretat a Catalunya, la ràtio de fets penals per població (1.000 habitants) de Catalunya va disminuir, respecte l'any 2009, situant-se en el 2010 en una ràtio de 72,60. Vegem la taula següent:

TAULA 2. Fets penals 2009-2010. Dades Absolutes i Taxes per 1.000 habitants									
	2009				2010				Variació de taxes 09-10
	Fets coneguts		Policia de Catalunya	Taxa x 1.000hab.	Fets coneguts		Policia de Catalunya	Taxa x 1.000hab.	
	PG-ME	Policia Local			PG-ME	Policia Local			
Total Delictes	244.048	45.415	289.463	38,72	242.116	44.021	286.137	38,09	-0,63
Total Faltes Penals	208.362	55.446	263.808	35,29	205.887	53.346	259.233	34,51	-0,78
TOTAL CATALUNYA	452.410	100.861	553.271	74,01	448.003	97.367	545.370	72,60	-1,41

Com podem veure, el total de fets penals (delictes i faltes) coneguts per la policia de Catalunya (Policia de la Generalitat - Mossos d'esquadra i Policia Local) són inferiors el 2010 vers al 2009.



Vegem una anàlisi detallada dels il·lícits penals coneguts a Catalunya per la policia durant el 2010, ordenats de major a menor registre conegut:

Gràfica 4. Il·lícits penals coneguts per la policia a Catalunya. Any 2010.

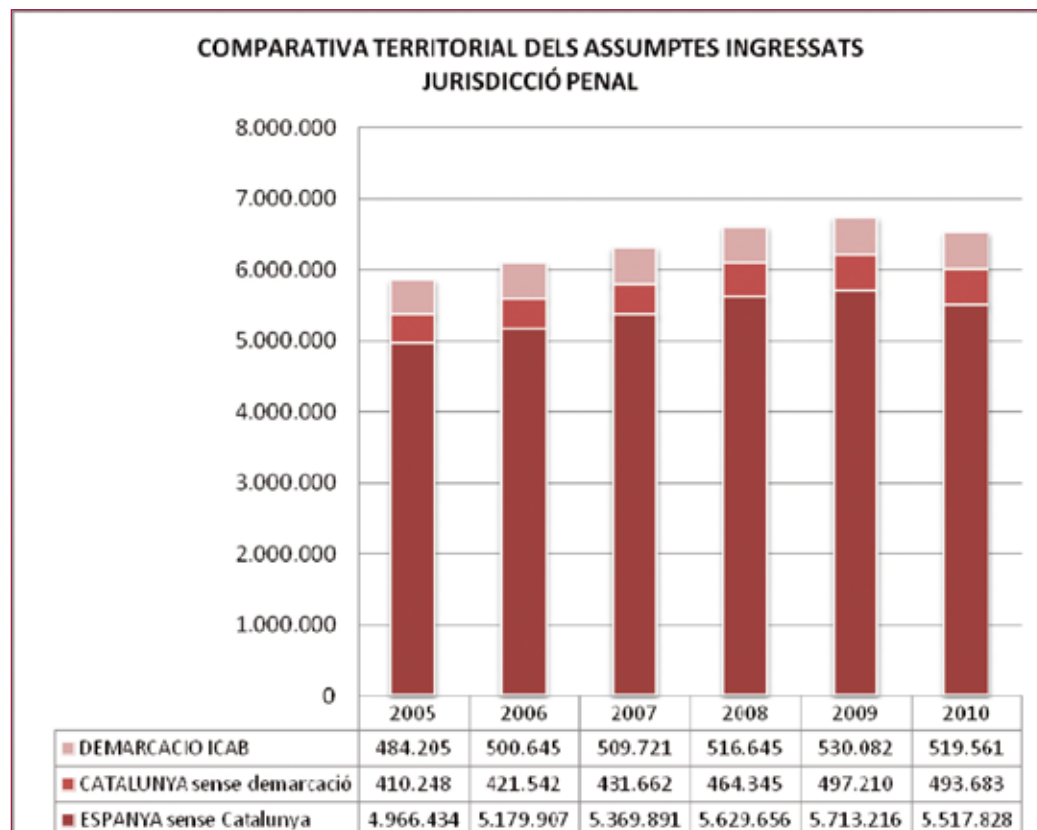
Font: Informe 2011 sobre la seguretat a Catalunya

Les conclusions de l'Informe 2011 sobre la seguretat a Catalunya recalquen que l'estadística policial mostra una disminució dels il·lícits penals a Catalunya, com hem vist en la taula anterior. Territorialment totes les regions policials (excepte la del Pirineu Occidental, que mostra un petit augment de 0,47) experimenten un descens dels il·lícits penals. (Per més informació vegeu Informe sobre la Seguretat a Catalunya 2011).

2. Moviment d'assumptes

Els assumptes ingressats

Aquesta és l'evolució dels assumptes ingressats penals en els darrers cinc anys:



Gràfica 5. Comparativa territorial dels assumptes ingressats. Jurisdicció penal.

Com es pot veure en el gràfic, la demarcació de l'ICAB sempre ingressa més assumptes que la resta de Catalunya. Com hem dit, la població a Catalunya es concentra essencialment en aquesta demarcació, sobretot a la ciutat de Barcelona. A més a més, operen els òrgans judicials de caràcter comunitari i provincial (TSJCA i Audiència Provincial de Barcelona), que eleven considerablement el nombre d'assumptes en gestió.

Al 2010 per primera vegada en els darrers anys els assumptes ingressats són inferiors als ingressats a l'any anterior en els tres àmbits d'anàlisi. En aquest sentit, a Espanya exclosa Catalunya l'ingrés dels assumptes disminueix un 3,40% respecte al 2009; a Catalunya exclosa la demarcació ICAB els assumptes disminueixen un 0,93%; i a la demarcació ICAB disminueixen un 1,98%.

Al 2010 en relació amb el 2009, a la demarcació ICAB el nombre d'assumptes han disminuït aproximadament un 2%, la qual cosa significa que s'han ingressat 10.500 assumptes menys que l'any anterior.

Vegem el repartiment dels assumptes penals per àmbits territorials:

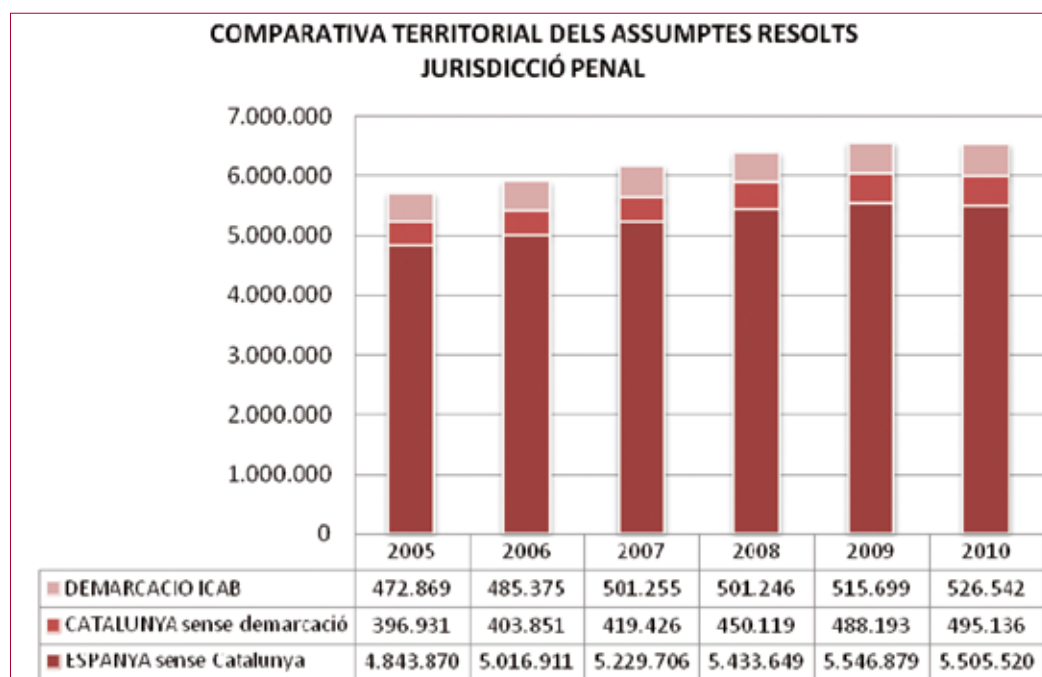
Taula 3. Pes dels assumptes penals. 2005-2010						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Espanya exclosa Catalunya	84,74%	84,89%	85,08%	85,18%	85,18%	84,49%
Catalunya exclosa Demarcació ICAB	7,00%	6,91%	6,84%	7,06%	7,43%	7,56%
Demarcació ICAB	8,26%	8,20%	8,08%	7,85%	7,91%	7,96%

Comparativa de les dades judicials amb les dades de la Fiscalia General

Les dades estadístiques de la Fiscalia General de l'Estat també constaten en la seva memòria (2011) que hi ha una notable disminució dels procediments penals iniciats (diligències prèvies i diligències urgents). Concretament s'explicita que "el incremento progresivo en el volumen de procedimientos incoados en los tres primeros años, que en cifras porcentuales se concreta en un 2,81 por 100, entre los años 2006 y 2007 y en un 3,57 por 100 entre los años 2007 y 2008, sufre una desaceleración en 2009, año en el que el índice de incremento se reduce a un 1,5 por 100 para derivar en el período examinado en un notable descenso cifrado en un 5,82 por 100". Aquesta disminució dels assumptes penals, com manté l'informe de la Fiscalia, és generalitzada a totes les províncies, si bé algunes poques presenten, en relació a l'any anterior, un petit increment dels assumptes penals.

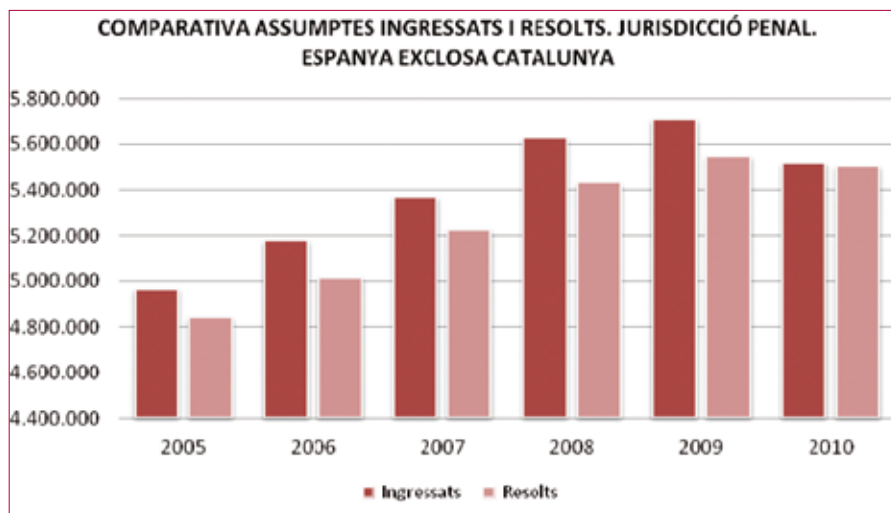
Els assumptes resolts

La capacitat resolutiva també es troba en augment, tot i que no es resol en la mateixa proporció que s'ingressa, cosa que necessàriament genera més pendència i congestió. A la demarcació ICAB és el territori on enguany s'han obtingut millors resultats en resolució; ha augmentat la seva capacitat resolutiva en el darrer any en un 2,10%.

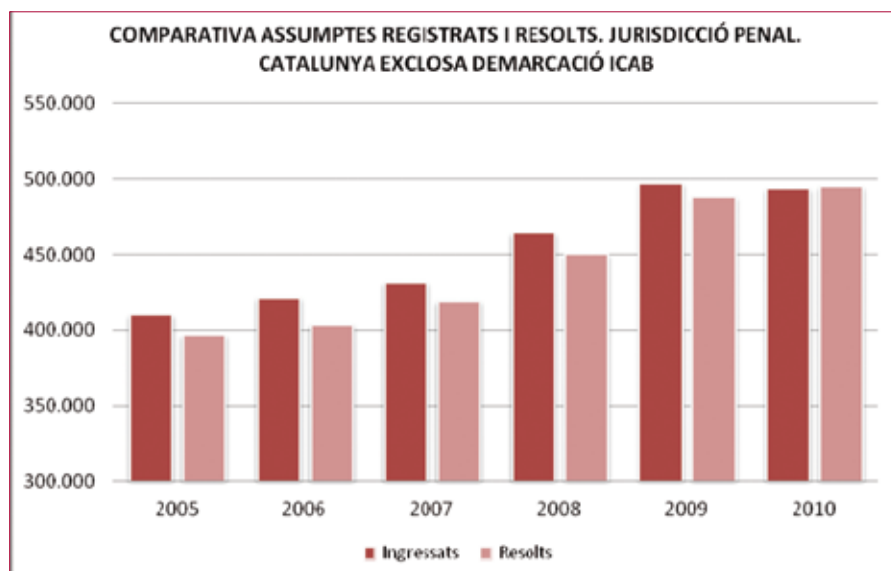


Gràfica 6. Comparativa territorial dels assumptes resolts. Jurisdicció penal.

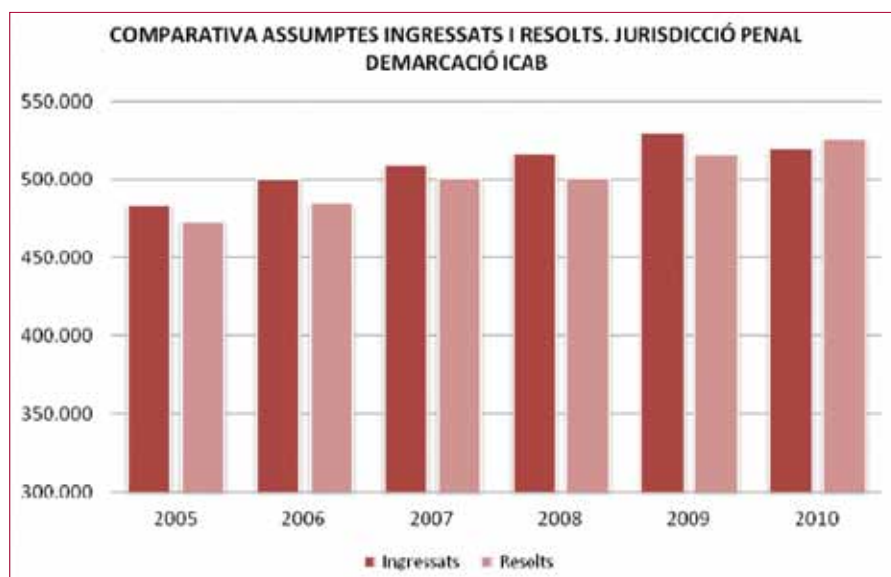
Vegem a continuació la relació entre ingressats i resolts en els tres territoris comparats:



Gràfica 7. Comparativa assumptes ingressats i resolts. Jurisdicció penal. Espanya exclosa Catalunya.



Gràfica 8. Comparativa assumptes registrats i resolts. Jurisdicció penal. Catalunya exclosa demarcació ICAB.



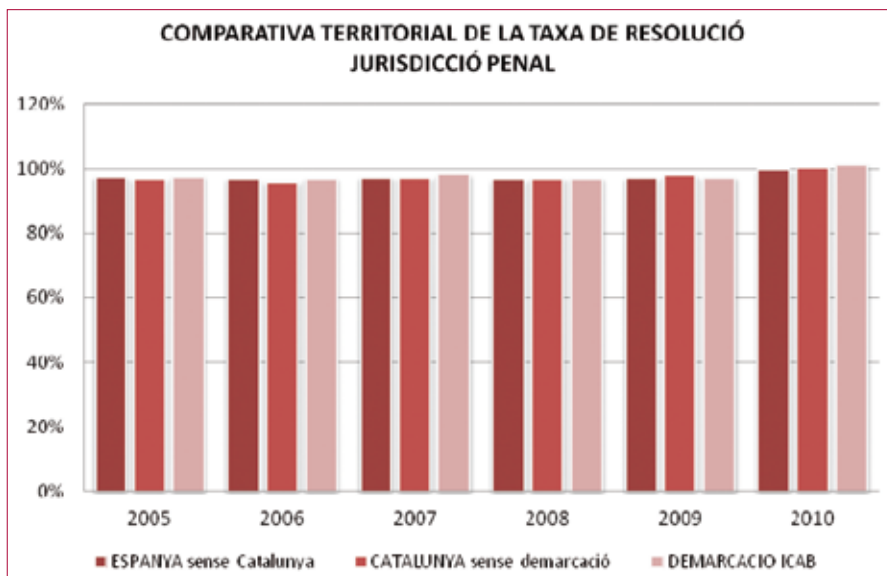
Gràfica 9. Comparativa assumptes ingressats i resolts. Jurisdicció penal. Demarcació ICAB.

Com es pot veure de les gràfiques anteriors, a Catalunya la resolució és per primera vegada (en els darrers cinc anys) més alta que el número d'assumptes ingressats. Concretament, a la demarcació de l'ICAB la resolució s'ha incrementat un **2,10%** respecte l'any anterior. I a Catalunya amb exclusió de la demarcació ICAB l'increment de la resolució ha estat d'un **1,42%**. Una evolució positiva que no és pot compartir en termes generals, ja que, contràriament, a Espanya amb exclusió de Catalunya la resolució ha disminuït vers el 2009, concretament ha disminuït un **0,75%**.

Els indicadors judicials

La taxa de resolució

La taxa de resolució és la relació que existeix entre els assumptes resolts i els ingressats en un any. En aquesta relació no entren els assumptes pendents de l'any anterior.

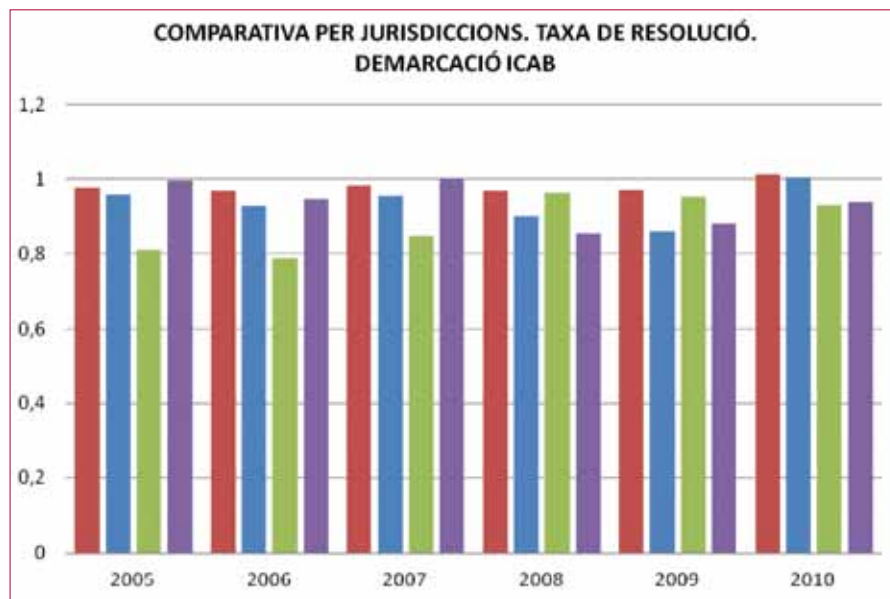


Gràfica 10. Comparativa territorial de la taxa de resolució. Jurisdicció penal.

Com veiem en el gràfic, al 2010 en els tres àmbits finalment s'aconsegueix assolir el nivell òptim de resolució, que equival al 100%. Això vol dir que es resolen els mateixos assumptes que s'ingressen en una anualitat, no obstant, donat que hi ha el paràmetre dels assumptes pendents, els jutjats segueixen col·lapsats i, per a evitar-ho, la taxa de resolució hauria de ser superior al nivell òptim per tal de començar a descongestionar els jutjats.

A la demarcació de l'ICAB s'han resolt 526.542 assumptes penals de 519.561 assumptes ingressats al 2010. La taxa de resolució ha estat del 101,34%, però resten 77.897 assumptes pendents, més de 1.300 que els pendents de l'any 2009. La qual cosa indica que a dia d'avui la situació no és gens satisfactòria i que cal incrementar molt més el nombre d'òrgans judicials i dotar-los de més personal per tal d'augmentar la capacitat resolutiva dels òrgans judicials.

Vegem la comparativa de la taxa de resolució per jurisdiccions, on la resolució penal aconsegueix ser la més alta:



Gràfica 11. Comparativa per jurisdiccions. Taxa de resolució. Demarcació ICAB.

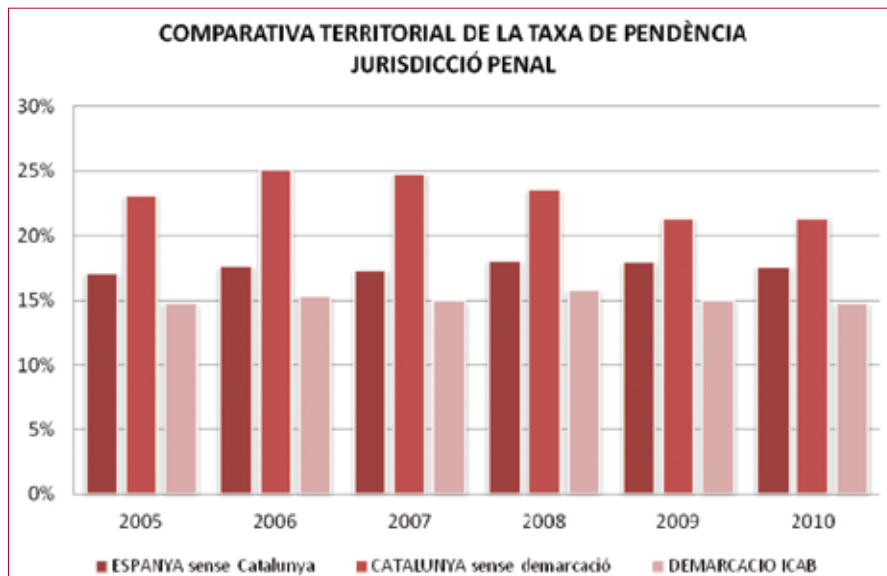
Traduït en temps i segons la valoració que fa el propi Consejo General del Poder Judicial, el resultat és el següent:

TEMPS RESOLUCIÓ JURISDICCIÓ PENAL. ESPANYA					
	2006	2007	2008	2009	2010
J. 1a Instància i Instrucció i J. Instrucció	1,8	1,8	1,8	1,8	1,9
J. Menors	7,8	7,3	7,1	7,1	7,5
J. Vigilància Penitenciària	1	1	1	1,1	1,3
J. Penals	5,8	6,2	7,1	8,1	9,3
Audència Provincial	2,4	2,5	2,7	2,7	2,7
T.S.J. Sala Cili i Penal	1,6	1,4	1,7	1,9	2,1
J. Centrals Instrucció	6	5,9	5,5	5,3	4,5
J. Centrals Penals	4,5	4,5	3,1	4,1	6,5
A. N. Sala Penal	3,3	2,4	2,4	2,1	2,2
Tribunal Suprem: Sala 2a	6,5	5,7	6,3	6,5	5,8

El que significa que, a excepció dels Jutjats del Penal, el temps de resolució es manté estable.

La taxa de pendència

La taxa de pendència és la relació que hi ha entre els assumptes resolts i els pendents al finalitzar el període. Un òrgan judicial es troba en millors condicions quan, a més de resoldre els assumptes ingressats a l'inici de l'any, té capacitat per resoldre els que té pendents d'anys anteriors.

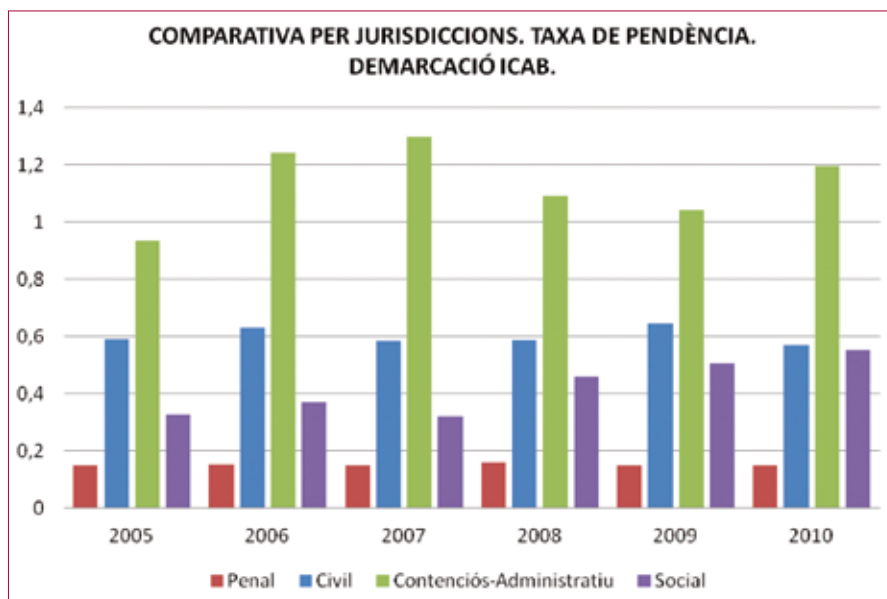


Gràfica 12. Comparativa territorial de la taxa de pendència. Jurisdicció penal.

La gràfica ens mostra clarament el que comentàvem anteriorment. Malgrat la taxa de resolució es trobi en el nivell òptim, la taxa de pendència no disminueix degut a que els òrgans judicials han de resoldre per sobre del 100% per tal de guanyar terreny en relació al número d'assumptes pendents que any rere any van quedant en els jutjats.

Veiem com la pendència es manté pràcticament en les mateixos percentatges any rere any. Enguany (2010), la demarcació ICAB experimenta una certa tendència a la baixa com a conseqüència de l'augment de la resolució, encara que la disminució gairebé és imperceptible (0,23% de pendència menys respecte el 2009).

Vegem la comparativa de la taxa de pendència per jurisdiccions, on la pendència penal segueix essent la més baixa amb diferència:

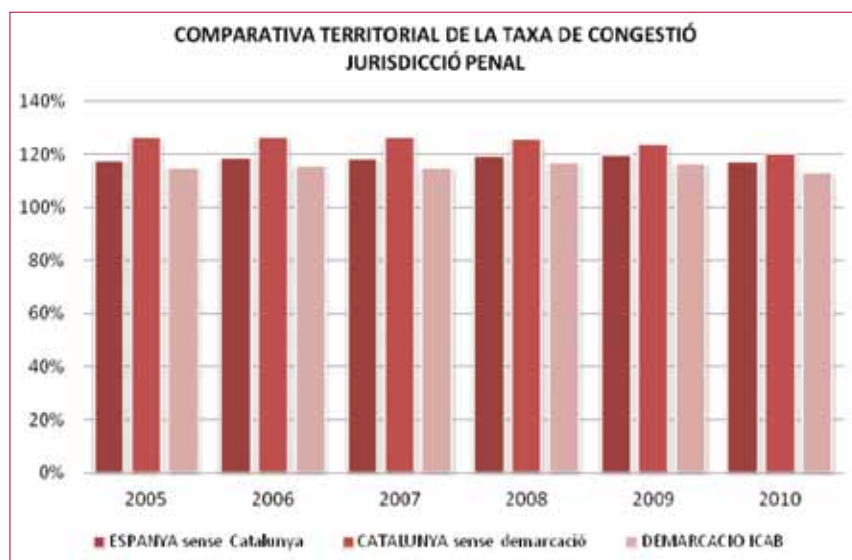


Gràfica 13. Comparativa per jurisdiccions. Taxa de pendència. Demarcació ICAB.

La taxa de congestió

La taxa de congestió és la relació que hi ha entre la resolució i la pendència al finalitzar el període.

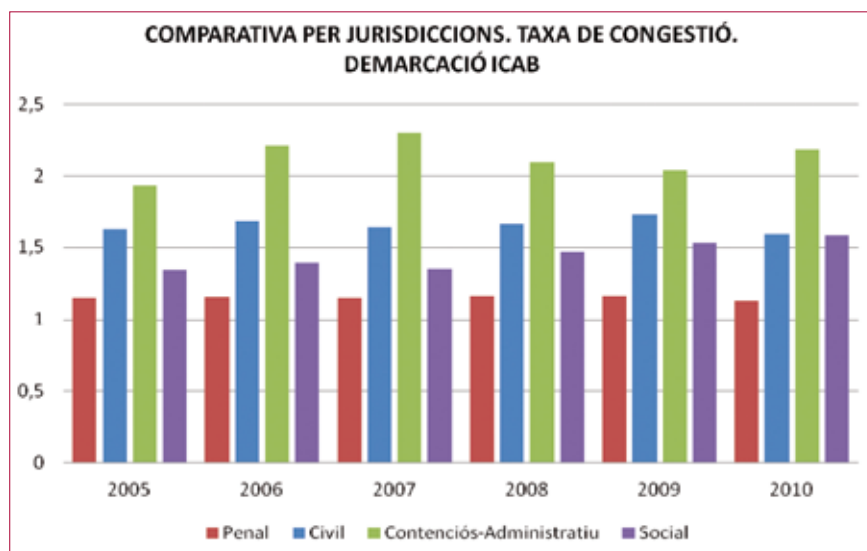
Com s'exposava ens els anteriors informes ICAB, la congestió és l'indicador judicial que millor reflexa la situació d'un òrgan judicial i posa en evidència el nivell de col·lapse existent en un jutjat. Com més elevada sigui la taxa de congestió significa que més assumptes en gestió ha de resoldre l'òrgan judicial.



Gràfica 14. Comparativa territorial de la taxa de congestió. Jurisdicció penal.

Com es pot observar en el gràfic, el 2010 presenta una petita disminució de la taxa de congestió en els tres àmbits, l'àmbit de Catalunya sense ICAB és qui ha mostrat una evolució més positiva de descongestió dels jutjats, provocada per la creació de nous jutjats que han ajudat a incrementar la taxa resolutiva i degut a que la majoria de la població es concentra en l'àmbit de la demarcació ICAB, cosa que fa que els resultats positius es vegin abans i de forma més clara a la resta del territori català.

Vegem la comparativa de la taxa de congestió per jurisdiccions, on la congestió penal és la més baixa de les quatre jurisdiccions:



Gràfica 15. Comparativa per jurisdiccions. Taxa de congestió. Demarcació ICAB.

OPINIÓ

Sobre la necessitat de determinades reformes en l'ordre jurisdiccional penal

"Els científics s'esforcen per fer possible l'impossible. Els polítics per fer el possible impossible" (Bertrand Rusell)

El recurs d'apel·lació i l'exigència de la doble instància: la desídia del legislador.

A) La paradigmàtica Sentència del Tribunal Constitucional número 167/2002, de 18 de setembre, va suposar una revolució respecte de l'abast del recurs d'apel·lació i la revisió de la prova en un procediment penal amb sentència absolutòria en primera instància.

Recordem que, sintèticament, la doctrina constitucional esmentada, amb ulteriors aportacions limita que l'òrgan d'apel·lació pugui procedir a revisar i corregir la valoració de la prova que l'òrgan judicial d'instància ha efectuat en dictar una sentència absolutòria, ja que s'entén que això vulnera el dret a la presumpció d'innocència i el dret a un procés amb totes les garanties. En termes més constitucionals, com assenyala literalment la sentència, el debat està en "si en el contingut del dret fonamental a un procés amb totes les garanties (art. 24.2 CE), entre les quals s'integra l'exigència d'immediatesa i contradicció, pot trobar-se un límit per a la revisió de la valoració de la prova per l'òrgan cridat a decidir el recurs d'apel·lació".

Aquesta doctrina no cap sinó de recollir la doctrina del Tribunal Europeu de Drets Humans plasmada en la Sentència de 26 maig 1988 (Cas Ekbatani contra Suècia), partint de la necessitat de sentir l'acusat novament en segona instància.

L'art. 790.3 de la Llei d'enjudiciament criminal delimita l'àmbit de la prova en fase de recurs a

tres supòsits: 1) Sol·licitud de pràctica de les diligències de prova que no va poder proposar en la primera instància 2) Les diligències de prova que ja proposades que li van ser indegudament denegades, sempre que hagi formulat en el seu moment l'oportuna protesta, i 3) La diligències de prova admeses que no van ser practicades per causes que no li siguin imputables al recurrent.

Doncs bé, com cap d'aquests supòsits s'harmonitza amb la doctrina constitucional, podria entendre, com han fet nombroses Sales d'audiència provincial, que no podia revocar la Sentència del Jutjat Penal, ja que la previsió legal no conté que després d'una Sentència absolutòria en primera instància es produeixi una nova audiència de l'acusat i es puguin practicar els mitjans de prova que consideren convenients les parts, llevat dels tres supòsits previstos en la LECrim.

Davant d'això, la STC 285/2005 de 7 novembre atorga l'empara -precisament davant d'una Sentència de l'Audiència Provincial de Barcelona- per entendre que la contradicció és aparent i no existeix tal col·lisió entre la previsió legal i la doctrina constitucional si es efectua una interpretació d'acord amb les exigències constitucionals. En efecte, la necessària declaració de l'acusat en segona instància, sota els principis d'immediatesa, contradicció i publicitat, prèviament absolt en primera instància, per a poder dictar -si escau- sentència condemnatòria, "no es concep com un mitjà de prova més, sinó com una garantia de l'acusat, que té dret a tornar a ser escoltat, ja sigui per convèncer el Tribunal de la seva innocència, o per poder controvertir els arguments de l'acusació, per això és fàcil concebre que pugui demanar el recurrent tal compareixença personal per complir aquesta garantia, al marge de la resta de les proves".

OPINIÓ

Sobre la necessitat de determinades reformes en l'ordre jurisdiccional penal (continuació)

d'una infracció penal per un tribunal té dret a fer examinar per una jurisdicció superior la declaració de culpabilitat o la condemna". Conseqüència de la citada resolució, el nostre legislador va pretendre salvar aquesta vulneració mitjançant la Llei Orgànica 19/2003, de 23 de desembre de reforma de la LOPJ, tal com reconeix l'exposició de motius.

La reforma va modificar l'art. 73 en establir en el seu apartat 3, lletra c) que la Sala Civil i Penal del Tribunal Superiors de Justícia coneixerà del recurs d'apel·lació "contra les resolucions dictades en primera instància per les audiències provincials". En anàleg sentit es va acordar la creació d'una Sala d'Apel·lació a l'Audiència Nacional contra les resolucions de la sala penal (art. 64 i 64 bis).

Per tant, la LOPJ ha pretès dissenyar un marc processal segons la Resolució del Comitè de Drets Humans. No obstant això, aquesta estipulació

legal està, novament, d'una manera vergonyós, pendent de desenvolupament en la nostra Llei d'enjudiciament criminal, que haurà de regular la manera i els pressupostos en què les indicades Sales d'Apel·lació de l'Audiència Nacional i els tribunals superiors de justícia de les comunitats autònomes coneixen dels nous recursos d'apel·lació.

La desídia i nul·la sensibilitat del legislador resulta descoratjadora, i més quan el propi legislador si s'ha ocupat d'introduir reformar innecessàries i redundants en defensa dels seus propis interessos, com va passar amb la introducció de l'article 118 bis mitjançant Llei Orgànica 7/2002 en relació al dret de defensa dels diputats i senadors. Sense comentar-los.

Jorge Navarro
Advocat.

*Membre de la Comissió de Relacions amb les
Administracions i la Justícia de l'ICAB*

3. Principals indicadors i sentències Jutjat a jutjat

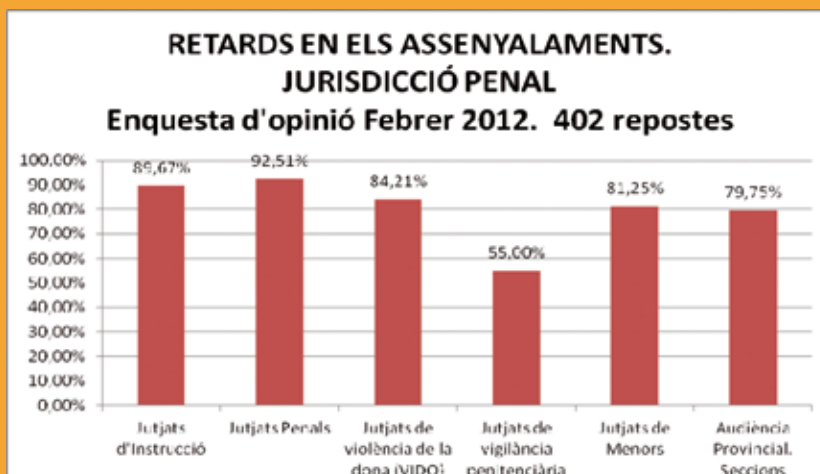
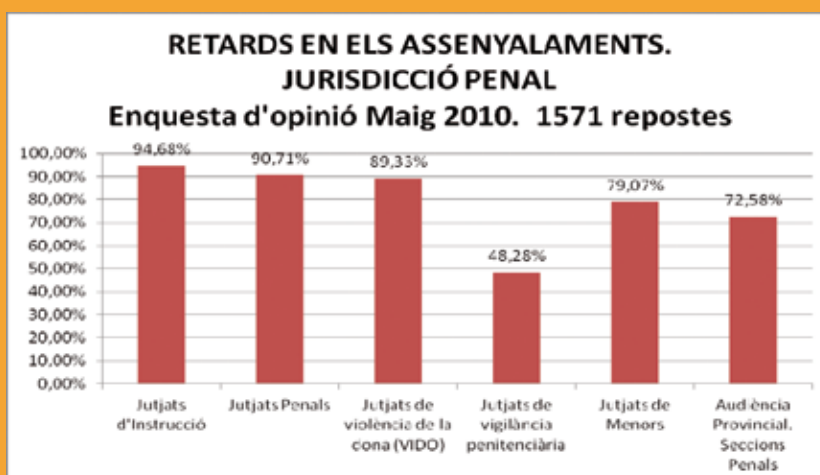
L'anàlisi de la pendència d'assumptes i l'elevada congestió demostra que la jurisdicció penal continua suportant una càrrega excessiva de treball. Malgrat això, podem veure com tots els òrgans judicials de la demarcació ICAB han augmentat (amb excepció dels jutjats de vigilància penitenciària), en major o menor mesura, el nombre d'assumptes ingressats.

3.1. Jutjats i tribunals ordinaris

OPINIÓ

Suficientment representativa és l'opinió que tenen els advocats sobre el funcionament d'una de les actuacions més importants en aquest ordre jurisdiccional: EL JUDICI.

Una majoria de professionals destaca, per sobre de tot i amb major mesura que a qualsevol altre jurisdicció, el retard en els assenyalaments. Retard que va més enllà de no haver pogut planificar o estimar correctament la durada d'un judici, atès que el primer assenyalament ja comença normalment amb endarreriment.



Jutjats d'instrucció

Els jutjats d'instrucció són els òrgans judicials que compleixen la funció de servir de porta d'entrada al sistema de justícia penal. A més d'investigar les causes per delictes, són competents per celebrar judicis de faltes i tramitar els procediments urgents. El fet que periòdicament estiguin de guàrdia comporta

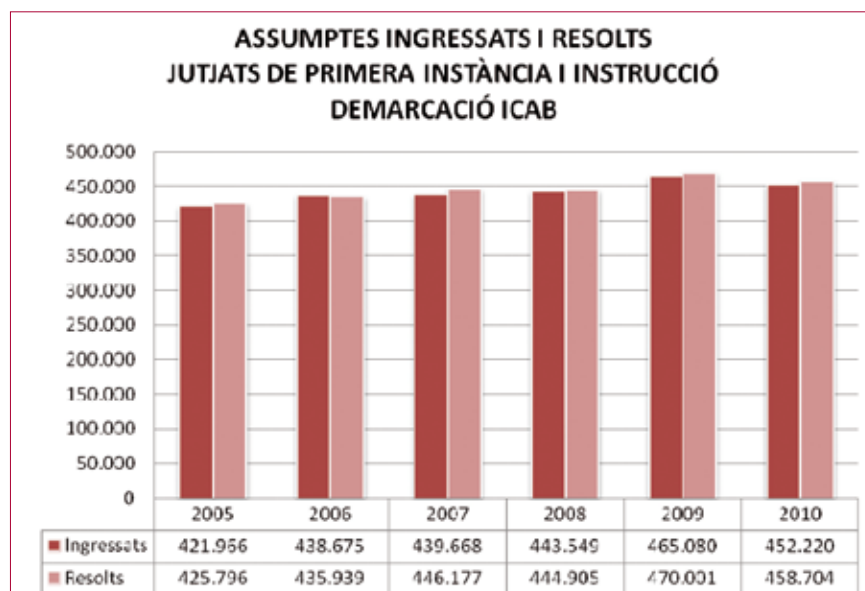
que siguin responsables dels assumptes amb detinguts, amb la despesa de temps que això comporta. Així, excepte a Barcelona, la resta de jutjats de instrucció o primera instància i instrucció de la demarcació ICAB, realitzen guàrdies de fins a vuit dies. Cal remarcar que a Barcelona capital no es crea cap jutjat d'instrucció des de l'any 1992.

Començant l'anàlisi en relació als assumptes ingressats, podem veure com han disminuït considerablement en relació als últims anys, on la tendència era un constant augment dels ingressos d'assumpes. La relació d'ingrés d'assumpes del 2010 respecte l'any 2009 es el següent: Espanya sense Catalunya: **-2,59%**; Catalunya sense demarcació ICAB: **1,36%**; demarcació ICAB: **-2,77%**.

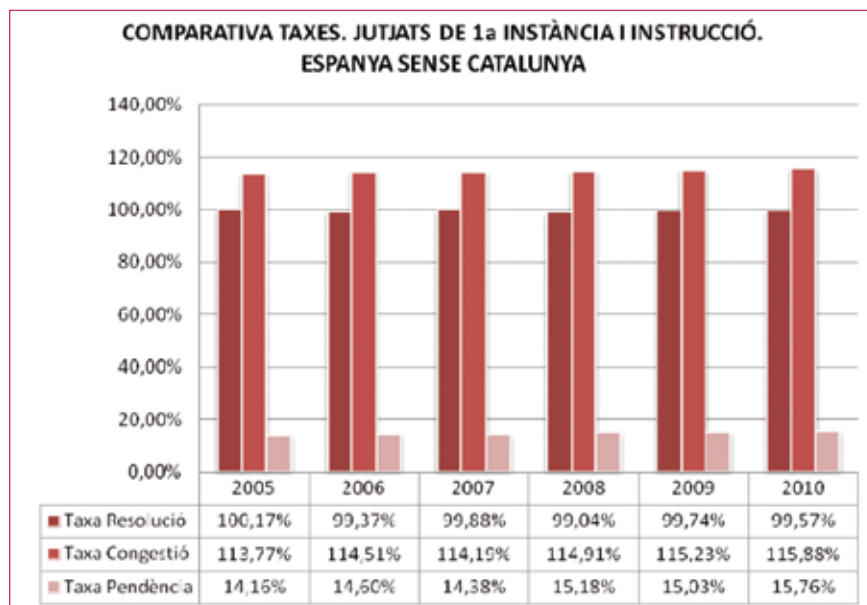
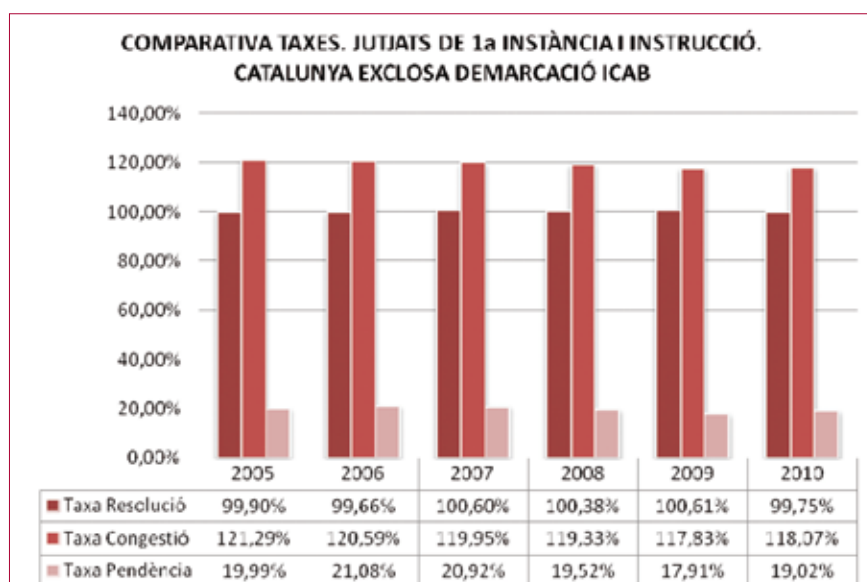
TAULA 4. % Increment de l'ingrés dels assumptes als jutjats d'instrucció			
	Espanya sense Catalunya	Catalunya sense ICAB	Demarcació ICAB
2005	2,05%	-1,64%	4,81%
2006	2,95%	-1,06%	3,96%
2007	3,24%	1,63%	0,23%
2008	4,13%	6,37%	0,88%
2009	0,57%	5,66%	4,85%
2010	-2,59%	1,36%	-2,77%

Gràficaa 16. Assumpes ingressats i resolts. Jutjats de 1ª instància i instrucció. Demarcació ICAB

Vegem seguidament les gràfiques dels indicadors judicials en els tres àmbits en relació als últims cinc anys:



Gràficaa 17. Comparativa taxes. Jutjats de 1ª instància i instrucció. Espanya sense Catalunya.

Gràfica 18. Comparativa taxes. Jutjats de 1^a instància i instrucció. Catalunya exclosa demarcació ICAB.Gràfica 19. Comparativa taxes. Jutjats de 1^a instància i instrucció. Demarcació ICAB.

Com es pot observar en els gràfics, tot i que la taxa de resolució és satisfactòria (100%), la congestió resta una assignatura pendent a la demarcació de l'ICAB, si bé els altres dos àmbits d'anàlisi presenten les mateixes conclusions. En aquest sentit, a l'any 2010 respecte el 2009, a la demarcació de l'ICAB s'han ingressat 13.000 assumptes menys aproximadament, però també s'han resolt 11.300 assumptes menys. Malgrat tot, un any més, els indicadors en aquests jutjats de la demarcació ICAB són millors que en els altres territoris o àmbits d'anàlisi.

La memòria del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (2009) es fa ressò any rere any de les dificultats que travessen aquests jutjats. Així, emfatitza que "la separació de jurisdiccions que es va produir en molts partits judicials entre jutjats de primera instància i d'instrucció, si bé ha proporcionat avantatges evidents en matèria d'especialització, ha comportat també que aquests últims s'hagin convertit en

destinacions de difícil cobertura”. I denuncia “que la penositat de les guàrdies de 8 dies continuats cada tres o quatre setmanes, sense una adequada retribució, almenys per als jutges (ja que cobren menys que els funcionaris per guàrdia) ni descans posterior; ocasiona que aquests jutjats no siguin destinacions còmodes, per la qual cosa es veuen afectats per una mobilitat constant del seu personal que té lògiques conseqüències en la tramitació dels assumptes penals”.

Si bé en termes generals el nivell de resolució és molt adequat als jutjats d’instrucció; cal tenir en compte que els processos disminueixen molt lentament i és creixent la complexitat dels delictes que es cometen, així com la dificultat de la instrucció dels assumptes, sobretot quan hi intervenen estrangers i organitzacions criminals, mentre que l’exigència social d’eficàcia d’aquesta jurisdicció és cada dia més gran. En aquest sentit, l’informe sobre la memòria del Deganat de Barcelona (2010) explicita que “la plantilla dels jutjats d’instrucció es pot considerar adequada per al funcionament ordinari, però que s’haurien d’arbitrar mecanismes àgils per als supòsits de necessitat de reforços puntuals davant l’assumpció d’instruccions d’assumptes singularment complexos que exigeixen la dedicació exclusiva d’un o més funcionaris”. Concretament a Barcelona s’ha detectat que els atestats presenten una elevada complexitat, en molts casos de múltiples robatoris amb violència o intimidació, dels quals co-neixen múltiples jutjats i que obliguen a remetre testimonis voluminosos cadascun d’ells. Així mateix, s’han incrementat les privacions de llibertat, cosa que també provoca més feina al jutjat de guàrdia, amb les compareixences de presó i el dictat de les resolucions corresponents.

La lupa: Jutjats d’Instrucció



JUTJATS	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
J111 nr. 1 ARENYS DE MAR	104%	112%	13%
J111 nr. 2 ARENYS DE MAR	97%	126%	26%
J111 nr. 3 ARENYS DE MAR	102%	109%	10%
J111 nr. 4 ARENYS DE MAR	107%	115%	15%
J111 nr. 5 ARENYS DE MAR	104%	115%	15%
J111 nr. 6 ARENYS DE MAR	99%	115%	15%
J111 nr. 7 ARENYS DE MAR	88%	114%	14%
J111 nr. 1 IGUALADA	103%	114%	18%
J111 nr. 2 IGUALADA	112%	113%	19%
J111 nr. 3 IGUALADA	100%	110%	12%
J111 nr. 4 IGUALADA	99%	144%	44%
J111 nr. 5 IGUALADA	97%	113%	16%

JUTJATS	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
J111 nr. 1 BERGA	97%	154%	57%
J111 nr. 2 BERGA	97%	123%	31%
J111 nr. 1 VILAFRANCA DEL PENEDES	92%	147%	45%
J111 nr. 2 VILAFRANCA DEL PENEDES	104%	144%	45%
J111 nr. 3 VILAFRANCA DEL PENEDES	102%	114%	14%
J111 nr. 4 VILAFRANCA DEL PENEDES	104%	131%	23%
J111 nr. 5 VILAFRANCA DEL PENEDES	88%	113%	14%
J1 nr. 1 BADALONA	113%	110%	11%
J1 nr. 2 BADALONA	79%	144%	56%
J1 nr. 3 BADALONA	95%	141%	42%
J1 nr. 4 BADALONA	120%	110%	11%
J1 nr. 1 BARCELONA	101%	106%	8%
J1 nr. 2 BARCELONA	103%	102%	5%
J1 nr. 3 BARCELONA	105%	105%	6%
J1 nr. 4 BARCELONA	103%	104%	7%
J1 nr. 5 BARCELONA	102%	105%	6%
J1 nr. 6 BARCELONA	101%	104%	5%
J1 nr. 7 BARCELONA	101%	103%	7%
J1 nr. 8 BARCELONA	101%	105%	6%
J1 nr. 9 BARCELONA	103%	106%	8%
J1 nr. 10 BARCELONA	99%	107%	7%
J1 nr. 11 BARCELONA	102%	102%	4%
J1 nr. 12 BARCELONA	101%	104%	8%
J1 nr. 13 BARCELONA	103%	101%	4%
J1 nr. 14 BARCELONA	101%	104%	5%
J1 nr. 15 BARCELONA	103%	101%	4%
J1 nr. 16 BARCELONA	101%	103%	6%
J1 nr. 17 BARCELONA	101%	105%	5%
J1 nr. 18 BARCELONA	102%	105%	5%
J1 nr. 19 BARCELONA	100%	108%	9%
J1 nr. 20 BARCELONA	101%	105%	7%
J1 nr. 21 BARCELONA	101%	105%	8%
J1 nr. 22 BARCELONA	101%	103%	3%
J1 nr. 23 BARCELONA	100%	105%	7%
J1 nr. 24 BARCELONA	99%	106%	6%
J1 nr. 25 BARCELONA	101%	105%	5%

JUTJATS	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
Jl nr. 26 BARCELONA	103%	101%	3%
Jl nr. 27 BARCELONA	103%	103%	6%
Jl nr. 28 BARCELONA	101%	104%	4%
Jl nr. 29 BARCELONA	102%	107%	10%
Jl nr. 30 BARCELONA	100%	102%	3%
Jl nr. 31 BARCELONA	101%	102%	3%
Jl nr. 32 BARCELONA	101%	104%	6%
Jl nr. 33 BARCELONA	103%	102%	4%
J111 nr. 1 SANT BOI DE LLOBREGAT	101%	127%	29%
J111 nr. 2 SANT BOI DE LLOBREGAT	105%	115%	19%
J111 nr. 3 SANT BOI DE LLOBREGAT	120%	103%	3%
J111 nr. 4 SANT BOI DE LLOBREGAT	110%	115%	17%
J111 nr. 5 SANT BOI DE LLOBREGAT	105%	113%	14%
J111 nr. 6 SANT BOI DE LLOBREGAT	93%	107%	7%
J111 nr. 1 VILANOVA I LA GELTRU	101%	124%	26%
J111 nr. 2 VILANOVA I LA GELTRU	93%	123%	23%
J111 nr. 3 VILANOVA I LA GELTRU	61%	203%	102%
J111 nr. 4 VILANOVA I LA GELTRU	125%	115%	18%
J111 nr. 5 VILANOVA I LA GELTRU	108%	117%	17%
J111 nr. 6 VILANOVA I LA GELTRU	104%	111%	11%
J111 nr. 7 VILANOVA I LA GELTRU	101%	110%	10%
J111 nr. 8 VILANOVA I LA GELTRU	109%	112%	13%
J111 nr. 9 VILANOVA I LA GELTRU	92%	109%	9%
Jl nr. 1 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	103%	108%	10%
Jl nr. 2 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	100%	107%	8%
Jl nr. 3 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	97%	115%	16%
Jl nr. 4 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	105%	107%	7%
Jl nr. 5 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	104%	107%	8%
J111 nr. 1 SANTA COLOMA DE GRAMENET	99%	122%	22%
J111 nr. 2 SANTA COLOMA DE GRAMENET	110%	108%	9%
J111 nr. 3 SANTA COLOMA DE GRAMENET	100%	121%	21%
J111 nr. 4 SANTA COLOMA DE GRAMENET	103%	110%	12%
J111 nr. 5 SANTA COLOMA DE GRAMENET	103%	113%	14%
J111 nr. 6 SANTA COLOMA DE GRAMENET	105%	114%	16%

JUTJATS	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
J111 nr. 1 CORNELLA DE LLOBREGAT	105%	113%	16%
J111 nr. 2 CORNELLA DE LLOBREGAT	99%	115%	16%
J111 nr. 3 CORNELLA DE LLOBREGAT	105%	115%	16%
J111 nr. 4 CORNELLA DE LLOBREGAT	102%	115%	15%
J111 nr. 1 GAVA	99%	117%	17%
J111 nr. 2 GAVA	116%	117%	15%
J111 nr. 3 GAVA	109%	117%	18%
J111 nr. 4 GAVA	104%	109%	10%
J111 nr. 5 GAVA	104%	109%	10%
J111 nr. 6 GAVA	104%	119%	20%
J111 nr. 7 GAVA	97%	123%	23%
J111 nr. 8 GAVA	96%	122%	22%
J111 nr. 9 GAVA	85%	118%	18%
J111 nr. 1 EL PRAT DE LLOBREGAT	99%	111%	12%
J111 nr. 2 EL PRAT DE LLOBREGAT	99%	111%	11%
J111 nr. 3 EL PRAT DE LLOBREGAT	94%	114%	14%
J111 nr. 4 EL PRAT DE LLOBREGAT	110%	109%	10%
J111 nr. 5 EL PRAT DE LLOBREGAT	94%	119%	19%

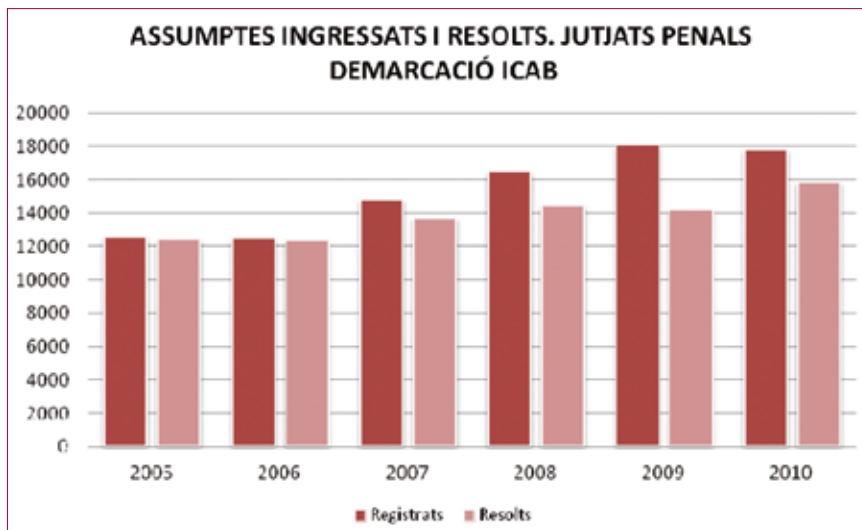
Els jutjats penals

Els jutjats penals, òrgans judicials competents en l'enjudiciament de delictes inferiors a 5 anys de presó i altres penes i competents per a la instrucció dels delictes superiors a 5 anys de presó, presenten una vegada més un estat poc gratificant dels seus indicadors judicials. En l'anterior informe de l'any 2008 ja s'apuntava aquest empitjorament visible dels indicadors judicials causat principalment per l'augment dels assumptes ingressats.

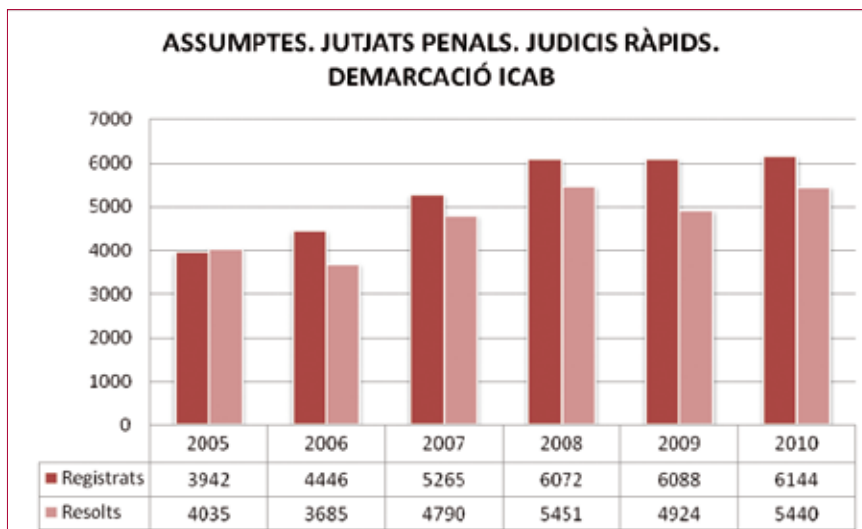
TAULA 5. % Increment de l'ingrés dels assumptes als jutjats penals

	Espanya sense Catalunya	Catalunya sense ICAB	Demarcació ICAB
2005	-1,70%	7,83%	10,17%
2006	5,66%	-2,93%	-0,28%
2007	8,81%	14,10%	18,00%
2008	8,46%	12,48%	11,53%
2009	6,26%	4,61%	9,66%
2010	1,73%	2,77%	-1,45%

Aquest important increment d'ingrés dels assumptes que va produir-se l'any 2006 s'ha mantingut al llarg dels darrers anys, tot i que durant el 2010 els assumptes no hagin variat gaire respecte de l'any anterior. Així, el 2010, respecte del 2009, presenta els següents percentatges: Espanya sense Catalunya presenta un lleuger augment d'un **1,73%**; Catalunya sense demarcació ICAB³ presenta també un lleuger augment d'un **2,77%**; la demarcació ICAB veiem com presenta una disminució d'un **1,45%** dels assumptes respecte l'any anterior.



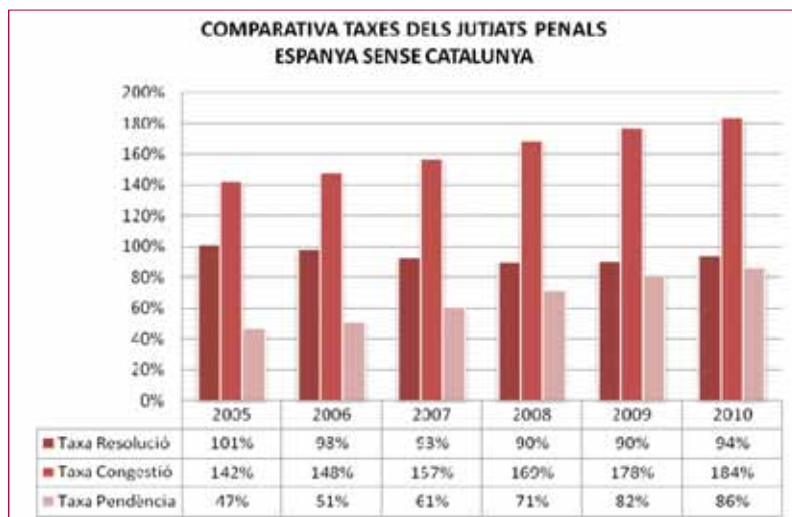
Gràfica 20. Assumptes ingressats i resolts. Jutjats penals. Demarcació ICAB.



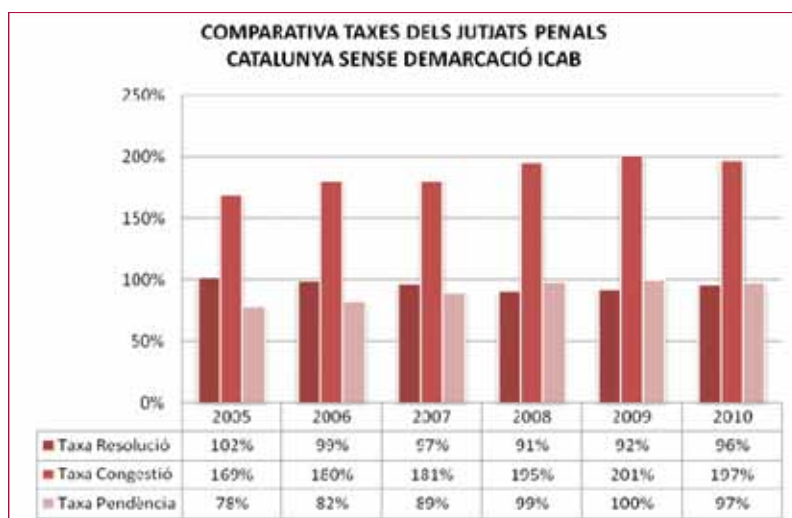
Gràfica 21. Assumptes registrats i resolts. Jutjats penals. Judicis ràpids. Demarcació ICAB.

En els gràfics es pot observar com en els darrers anys l'augment dels assumptes ingressats supera el nombre d'assumptes resolts, cosa que fa que els indicadors judicials, com veurem seguidament, no siguin acceptables. Ja l'informe del Tribunal Superior de Justícia mantenia en la memòria anual del 2009 que aquest augment d'assumptes es trobava influït pels canvis haguts en el Codi penal en matèria de seguretat viària, sobretot en l'àmbit de l'execució, ja que els jutjats esmentats executen les sentències de conformitat que es dicten als jutjats d'instrucció. I que degut a l'empitjorament dels indicadors ju-

dicials, els assumptes en tràmit en aquests jutjats havia augmentat de forma molt significativa (25,7%), cosa que fa que ni els judicis ordinaris ni tampoc els judicis ràpids, puguin assenyalar-se en els terminis que determina la llei. Els indicadors judicials dels jutjats penals presenten la següent situació:



Gràfica 22. Comparativa taxes dels jutjats penals. Espanya sense Catalunya.



Gràfica 23. Comparativa taxes dels jutjats penals. Catalunya sense demarcació ICAB.



Gràfica 24. Comparativa taxes dels jutjats penals. Demarcació ICAB.

Els indicadors judicials ens mostren com, en general, a partir del 2005 la **taxa de resolució** comença a disminuir passant del nivell òptim (100%) a percentatges molt inferiors com el que concretament presenta la demarcació ICAB l'any 2009 (79%). Tot i que al 2010 hi hagi una interessant aproximació al nivell òptim, ja que del 79% passa al 89% de percentatge de resolució.

Es precisament a la demarcació ICAB on la **taxa de congestió** pateix un augment més elevat. Així, del 135% al 2005 (percentatge més baix en relació als altres àmbits), passa a ser del 200% el 2010 (percentatge més alt en relació als altres àmbits), essent en 5 anys un increment del 65%.

Finalment, la **taxa de pendència** acaba de confirmar la negativa evolució que pateixen els jutjats penals. Concretament en l'àmbit de la demarcació de l'ICAB es on el nivell de pendència dels assumptes presenta la evolució pitjor evolució en relació als altres àmbits d'anàlisi. En els darrers anys s'ha incrementat un 64%; passant del 40% al 2005, al 104% al 2010.

En aquest sentit, l'informe sobre la memòria del Deganat de Barcelona (2010) explica que "la creació d'un nou jutjat penal el desembre de 2010 no pot pal·liar una situació de retard més que evident, ja que els magistrats no poden assumir el nombre de judicis que caldria assenyalar en uns terminis raonables, amb una entrada per jutjat anual de 673 assumptes. Se supera en més de 200 assumptes el mòdul fixat pel CGPJ, que atribueix 450 assumptes per jutjat."

Vegem els percentatges de conformitats en els jutjats penals, cosa que també cal tenir en compte a l'hora de fer un anàlisi més acurat de la congestió existent. El sistema actual de conformitats en els procediments penals distorsiona el funcionament de l'Administració de Justícia, ja que aquesta es pacta en el darrer moment, és a dir, abans de l'inici de la celebració del judici oral. La qual cosa fa que tots els intervinents en el procés perdin temps en preparar un judici oral que se sap per endavant que, molt probablement, finalitzarà amb una conformitat de l'acusat. I, per altra banda, causa un desajust en les agendes d'assenyalaments del jutjat i Tribunals. Cosa que provoca una distorsió en el funcionament i el rendiment dels jutjats, malgrat els intents que s'han fet des de l'advocacia per pactar amb Fiscalia un protocol respecte aquests conformitats que no acaba de donar el seu resultat. A la taula següent veiem una evolució que tendeix a utilitzar menys la conformitat en els jutjats penals, que passa de ser d'una mitjana del 43% al 2005 a ser del **32%** al 2010.

TAULA 6. Conformitats als jutjats penals. Demarcació ICAB. 2005-2010.

JUTJATS	2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	Conf.	Resta	Conf.	Resta	Conf.	Resta	Conf.	Resta	Conf.	Resta	Conf.	Resta
JP nr. 1 BARCELONA	41%	59%	31%	69%	28%	72%	30%	70%	32%	68%	32%	68%
JP nr. 2 BARCELONA	43%	57%	38%	62%	32%	68%	26%	74%	30%	70%	29%	71%
JP nr. 3 BARCELONA	40%	60%	43%	57%	38%	62%	28%	72%	26%	74%	23%	77%
JP nr. 4 BARCELONA	48%	52%	48%	52%	40%	60%	32%	68%	28%	72%	33%	67%
JP nr. 5 BARCELONA	40%	60%	35%	65%	39%	61%	30%	70%	34%	66%	40%	60%
JP nr. 6 BARCELONA	42%	58%	39%	61%	39%	61%	36%	64%	31%	69%	36%	64%
JP nr. 7 BARCELONA	48%	52%	37%	63%	41%	59%	35%	65%	25%	75%	38%	62%
JP nr. 8 BARCELONA	44%	56%	43%	57%	38%	62%	32%	68%	36%	64%	32%	68%
JP nr. 9 BARCELONA	45%	55%	47%	53%	32%	68%	27%	73%	19%	81%	29%	71%
JP nr. 10 BARCELONA	47%	53%	35%	65%	33%	67%	32%	68%	25%	75%	25%	75%
JP nr. 11 BARCELONA	44%	56%	33%	67%	32%	68%	28%	72%	32%	68%	37%	63%
JP nr. 12 BARCELONA												
JP nr. 13 BARCELONA	42%	58%	39%	61%	35%	65%	27%	73%	29%	71%	27%	73%
JP nr. 14 BARCELONA	47%	53%	44%	56%	38%	62%	30%	70%	28%	72%	39%	61%
JP nr. 15 BARCELONA	63%	38%	33%	67%								
JP nr. 16 BARCELONA	40%	60%	38%	62%	33%	67%	28%	72%	34%	66%	38%	62%
JP nr. 17 BARCELONA	37%	63%	34%	66%	37%	63%	28%	72%	31%	69%	29%	71%
JP nr. 18 BARCELONA	44%	56%	42%	58%	28%	72%	34%	66%	31%	69%	26%	74%
JP nr. 19 BARCELONA	30%	70%	23%	77%	28%	72%	33%	67%	28%	72%	39%	61%
JP nr. 20 BARCELONA	44%	56%	42%	58%	40%	60%	37%	63%	41%	59%	33%	67%
JP nr. 21 BARCELONA	50%	50%			100%	0%			0%	100%		
JP nr. 22 BARCELONA	47%	53%	37%	63%	37%	63%	26%	74%	25%	75%	27%	73%
JP nr. 23 BARCELONA	49%	51%	38%	62%	38%	62%	38%	62%	32%	68%	42%	58%
JP nr. 24 BARCELONA												
JP nr. 25 BARCELONA									24%	76%	26%	74%
JP nr. 26 BARCELONA											35%	65%
JP nr. 27 BARCELONA											25%	75%
JP nr. 1 ARENYS DE MAR	34%	66%	29%	71%	22%	78%	24%	76%	34%	66%	27%	73%
JP nr. 2 ARENYS DE MAR	40%	60%	32%	68%	27%	73%	31%	69%	37%	63%	41%	59%
JP nr. 1 VILANOVA I LA GELTRU	33%	67%	42%	58%	40%	60%	31%	69%	15%	85%	24%	76%
JP nr. 2 VILANOVA I LA GELTRU	45%	55%	47%	53%	44%	56%	31%	69%	23%	77%	33%	67%
JP nr. 3 VILANOVA I LA GELTRU			37%	63%	42%	58%	38%	62%	30%	70%	31%	69%
MITJANA	43%	57%	38%	62%	38%	62%	31%	69%	28%	72%	32%	68%

 OPINIÓ

L'advocacia no acaba de sentir-se còmoda amb els intents que s'han fet per millorar i agilitar la possibilitat de finalitzar el procediment penal amb una conformitat. Així ho posen de manifest en les respostes donades al BARÒMETRE en relació al protocol de conformitats signat o la possibilitat d'entrevistar-se amb el Fiscal

Consideres que el protocol de conformitats és una bona eina d'agilització del procediment?



Consideres que el servei de sol·licitud d'entrevistes amb Fiscalia és un instrument que agilitza la intervenció professional?



La lupa: Jutjats del Penal



JUTJATS	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
JP nr. 1 ARENYS DE MAR	106%	110%	10%
JP nr. 2 ARENYS DE MAR	103%	105%	5%
JP nr. 1 BARCELONA	83%	276%	176%
JP nr. 2 BARCELONA	66%	282%	182%
JP nr. 3 BARCELONA	98%	181%	81%
JP nr. 4 BARCELONA	82%	216%	136%
JP nr. 5 BARCELONA	92%	144%	44%
JP nr. 6 BARCELONA	109%	164%	64%
JP nr. 7 BARCELONA	88%	194%	94%
JP nr. 8 BARCELONA	108%	207%	107%

JUTJATS	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
JP nr. 9 BARCELONA	92%	203%	103%
JP nr. 10 BARCELONA	83%	205%	105%
JP nr. 11 BARCELONA	101%	158%	58%
JP nr. 13 BARCELONA	85%	241%	141%
JP nr. 14 BARCELONA	120%	174%	74%
JP nr. 16 BARCELONA	97%	200%	100%
JP nr. 17 BARCELONA	120%	222%	122%
JP nr. 18 BARCELONA	87%	250%	150%
JP nr. 19 BARCELONA	104%	145%	45%
JP nr. 20 BARCELONA	110%	149%	49%
JP nr. 22 BARCELONA	101%	206%	107%
JP nr. 23 BARCELONA	83%	178%	78%
JP nr. 25 BARCELONA	80%	189%	89%
JP nr. 26 BARCELONA	56%	178%	78%
JP nr. 27 BARCELONA	48%	209%	109%
JP nr. 1 VILANOVA I LA GELTRU	53%	420%	320%
JP nr. 2 VILANOVA I LA GELTRU	65%	327%	227%
JP nr. 3 VILANOVA I LA GELTRU	69%	289%	189%

Les executòries (els jutjats d'executòries)

No és possible avançar una xifra real del volum d'assumpes en la jurisdicció penal si no es comptabilitzen el nombre d'executòries que s'acumulen en els jutjats penals o en els específics d'executòries. Recordem que les executòries no entren en el recompte que fa el CGPJ del nombre total d'assumpes gestionats en una jurisdicció.

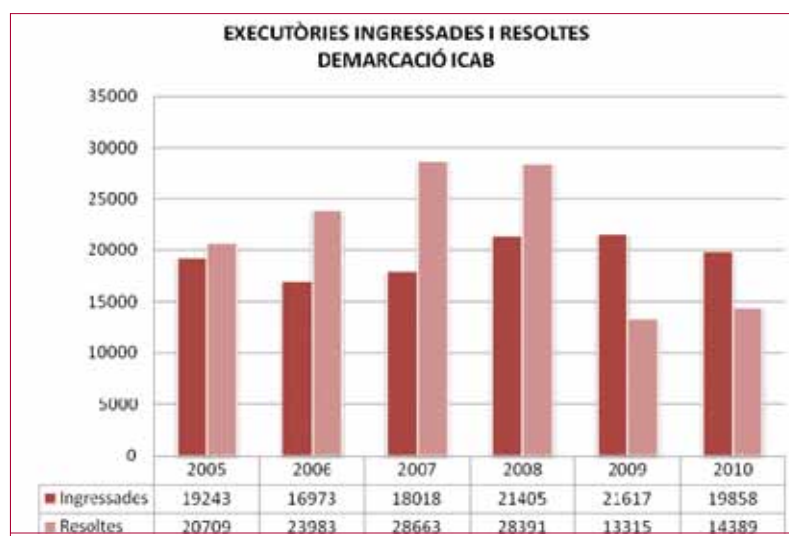
Els que treballem en aquesta jurisdicció, sabem que executar una sentència pot arribar a ser molt més laboriós i lent que la tramitació del propi procediment. Fins i tot, un procés que pot haver estat resolt amb celeritat, perd totalment la seva eficiència quan arriba l'hora d'executar la sentència i aquesta s'eternitza en el jutjat. Definitivament, el justiciable no veurà satisfeta la seva pretensió judicial ni valorarà satisfactòriament a la justícia fins que la sentència no s'executi.

Com s'explicitava en l'anterior informe ICAB (2008), la causa principal d'aquesta lentitud la trobem en l'alarmant col·lapse que pateixen les execucions en els jutjats penals i els especialitzats, si bé no es pot oblidar la incidència que poden tenir les noves mesures penals alternatives.

L'anterior informe ICAB (2008) recalca que un estudi en profunditat (qualitatiu) de les executòries ajudaria a valorar si la reconversió dels quatre jutjats penals de Barcelona (12, 15, 21 i 24) en jutjats

especialitzats d'executòries havia estat una mesura encertada per accelerar la tramitació d'aquesta fase tan decisiva del procediment penal. La qual cosa està clar que es avantatjosa en relació complir amb els dos punts següents:

- Disminuir de forma important la càrrega competencial que suporten la resta de jutjats penals amb funcions d'enjudiciament dels delictes fins a 5 anys de presó.
- Unificar la decisió jurisdiccional en aquesta matèria que és summament complexa, pels interessos i les pretensions en joc. Vegem la comparativa quinquennal entre executòries ingressades i resoltes a la demarcació ICAB ⁴:



Gràfica 25. Executòries ingressades i resoltes. Demarcació ICAB.

Si mirem el gràfic on presenta l'evolució de les executòries ingressades i resoltes a la demarcació ICAB, podem veure com fins al 2007 la línia de resolució era positiva ja que cada any augmentava fins que al 2008 es mantingué. El problema el presenten els dos anys següents, 2009 i 2010, on de forma realment rellevant disminueix la capacitat resolutiva d'aquests jutjats. Pot ser probable que hi hagi un error en les dades estadístiques que en aquest cas concret ofereix el CGPJ.

No obstant, cal tenir present que els jutjats penals d'executòries de la ciutat de Barcelona estan col·lapsats des de fa un parell d'anys pel 20% d'augment de condemnats que va suposar la inclusió al Codi Penal de les infraccions de trànsit, com el 2004 ja va suposar la llei de violència de gènere. Però això s'agreuja per la dificultat de localitzar els condemnats a penes de presó, multes, retirada de carnet de conduir, treballs en benefici de la comunitat o cursos de reeducació, ja que molts d'aquests penats canvien de domicili sense comunicar-ho als jutjats. Això fa que els funcionaris perdin moltes hores per intentar comunicar la condemna al penat i que passin mesos fins que no se'ls troba.

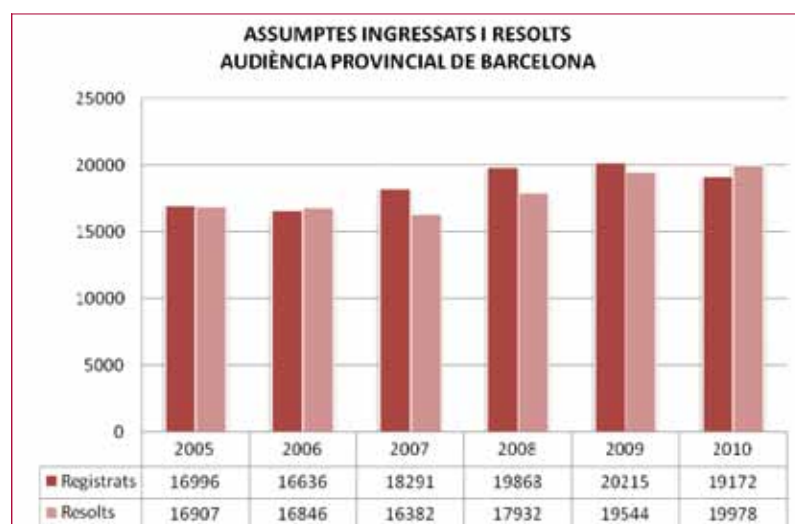
⁴ A la demarcació ICAB hi ha els següents jutjats penals d'executòries: 4 jutjats penals especialitzats en executòries a Barcelona (els jutjats n° 12, 15, 21 i 24), 2 jutjats no especialitzats a Arenys de Mar i 3 jutjats no especialitzats a Vilanova i la Geltrú.

Per altra banda i en relació a l'entrada d'executòries, l'informe sobre la memòria del Deganat de Barcelona (2010) explica que la causa de la reducció de l'entrada d'executòries es justifica si es té en compte que el maig de l'any 2010 es va modificar el sistema de repartiment que es realitzava per penat, per passar al repartiment per procediment d'executòria (procediments de conformitat en la guàrdia). I demana que cal que s'instauri en el sistema informàtic un sistema d'alertes relatives al compliment de les penes i una oficina comuna de presentació d'escrius. Tanmateix, explicita que es considera imprescindible la creació de dos nous jutjats especialitzats en executòries de manera immediata i la creació d'un servei comú d'executòries penals previst per la nova oficina judicial.

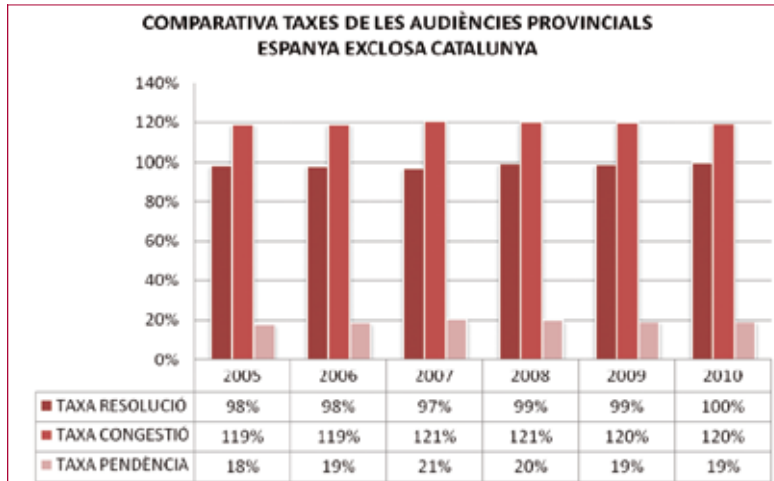
La memòria del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (2009) explicita que la situació, per tant, segueix essent preocupant. Si a això s'uneix la major dificultat de tramitació de l'execució de certes penes, com les mesures penals alternatives, i la difícil localització dels penats; és fàcil col·legir que la plantilla dels jutjats penals (2 gestors, 4 tramitadors i 2 d'auxili) és totalment insuficient per abordar amb agilitat el nombre d'assumptes penals en tràmit. Si bé la Sala de Govern va dissenyar, en l'acord de data 18-12-2007, un pla d'actuació que afectaria la major part dels jutjats penals de Catalunya en matèria d'executòria, les dificultats pressupostàries n'han dificultat la continuïtat. Amb tot, existeixen plans d'actuació específics als jutjats de Vilanova i la Geltrú, que han aconseguit reduir, en conseqüència, de forma significativa el nombre d'assumptes pendents, i en els jutjats penals de Terrassa que, a finals de 2008, presentaven una situació d'assumptes pendents preocupant. També s'està actuant en menor escala a Tarragona i Girona.

Les Audiències Provincials

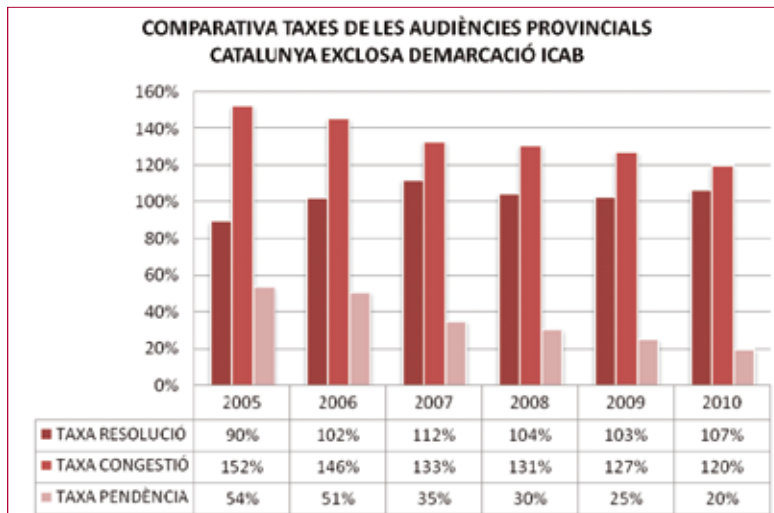
La situació dels òrgans col·legiats (Audiències Provincials), en línies generals, presenta una evolució que finalment comença a ser positiva. El 2007, i els anys següents, l'augment dels assumptes ingressats a l'Audiència de Barcelona va motivar un descens de la resolució que, no obstant, finalment ha aconseguit ser més alta que el número d'assumptes ingressats, com podem veure, durant l'any 2010. Vegem els indicadors judicials d'aquests òrgans en relació amb els tres àmbits d'anàlisi.



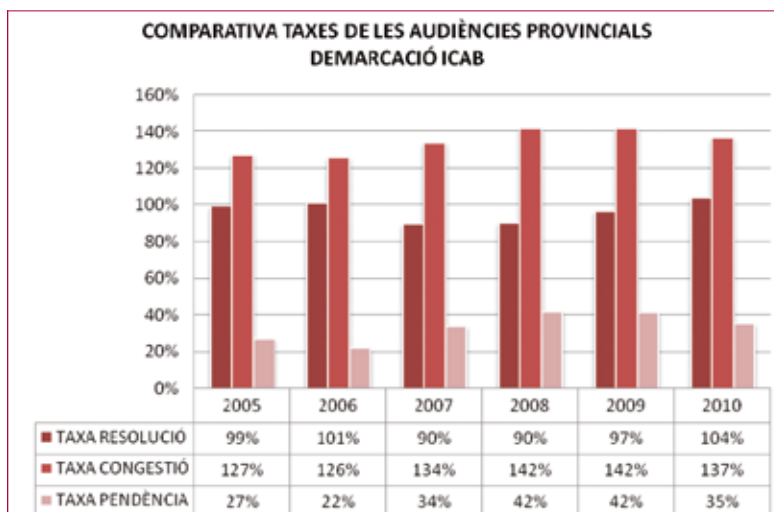
Gràfica 26. Assumptes ingressats i resolts. Audiència provincial de Barcelona.



Gràfica 27. Comparativa taxes de les Audiències provincials. Espanya exclosa Catalunya.



Gràfica 28. Comparativa taxes de les Audiències provincials. Catalunya exclosa demarcació ICAB.



Gràfica 29. Comparativa taxes de les Audiències provincials. Demarcació ICAB.

Els indicadors judicials ens mostren com en els tres àmbits la **taxa de resolució** ha presentat una evolució positiva, superant en els àmbits de Catalunya i de l'ICAB el nivell òptim (100%).

Si bé a Espanya (sense Catalunya) la **taxa de congestió** i la **taxa de pendència** s'han mantingut estables en els darrers cinc anys, a l'àmbit de Catalunya sense la demarcació ICAB han disminuït un 32% i un 34%, respectivament, cosa que és una nota molt positiva. Malauradament però, i degut al gran nombre de població que concentra la demarcació de l'ICAB, la congestió i la pendència en aquest àmbit s'han vist incrementades un 10% i un 8%, respectivament, en els darrers cinc anys.

No obstant, vista la situació d'altres jutjats, l'evolució d'aquests indicadors judicials podia haver estat molt pitjor si no s'hagués tendit a buscar el nivell òptim de resolució dels assumptes, cosa que al 2010 s'ha aconseguit.

La lupa: Audiència Provincial



SECCIÓ	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
secc.2 AP BARCELONA	99%	112%	13%
secc.3 AP BARCELONA	105%	117%	17%
secc.5 AP BARCELONA	115%	124%	24%
secc.6 AP BARCELONA	100%	146%	46%
secc.7 AP BARCELONA	99%	110%	10%
secc.8 AP BARCELONA	92%	128%	28%
secc.9 AP BARCELONA	108%	160%	47%
secc.10 AP BARCELONA	96%	147%	49%
secc.20 AP BARCELONA	148%	171%	71%
secc.21 AP BARCELONA	92%	146%	44%
secc.22 AP BARCELONA	88%	113%	12%

TAULA 7. Penal. Audiències provincials. 2006-2010

Assumptes, resolucions i executòries. Províncies.

Font: Dades elaborades pel Departament de Justícia a partir d'estadístiques del Consell General del Poder Judicial.

Assumptes per resoldre registrats durant l'any i reoberts

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya	Espanya	% Cat./Esp.
2006	16.592	2.211	1.015	1.735	21.553	138.096	15,6
2007	18.291	2.303	987	1.957	23.538	121.523	19,4
2008	19.830	2.380	1.037	2.224	25.471	156.056	16,3
2009	20.181	2.468	1.019	1.996	25.664	135.864	18,9
2010	19.172	2.539	1.037	2.460	25.208	134.958	18,7
Resolucions. Sentències dictades.							
2006	8.947	1.223	443	1.096	11.709	69.490	16,8
2007	8.564	1.295	434	1.251	11.544	56.787	20,3
2008	8.863	1.469	454	1.068	11.854	71.872	16,5
2009	9.788	1.570	513	848	12.719	62.599	20,3
2010	10.175	1.469	447	1.217	13.308	64.244	20,7
Executòries per resoldre.							
2006	1.101	198	74	116	1.489	10.206	14,6
2007	1.148	176	85	123	1.532	7.942	19,3
2008	1.182	163	72	127	1.544	10.747	14,4
2009	1.225	168	77	138	1.608	9.126	17,6
2010	1.147	98	65	155	1.465	8.307	17,6
Resoltes							
2006	1.858	103	254	192	2.407	18.669	12,9
2007	2.016	141	189	200	2.546	14.757	17,3
2008	2.092	246	204	268	2.810	20.038	14
2009	1.938	325	290	180	2.733	15.762	17,3
2010	1.847	190	327	190	2.554	15.712	16,3
Pendants a fi d'any							
2006	2.557	550	191	239	3.537	20.100	17,6
2007	2.405	572	200	347	3.524	15.372	22,9
2008	2.324	508	223	269	3.324	19.304	17,2
2009	2.450	367	211	212	3.240	16.427	19,7
2010	3.393	442	192	279	4.306	21.784	19,8

Institut d'Estadística de Catalunya

3.2. Penal per especialitats

Els jutjats de menors

Amb l'entrada en vigor de la LO 8/2006, de 4 de desembre, que modifica la LO 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors, els jutjats de menors coneixen dels delictes i faltes tipificats al Codi Penal comesos per menors compresos en l'edat de 14 a 18 anys, sense entrar a conèixer els fets comesos pels joves compresos entre els 18 i els 21 per les causes que explicitava l'antic article 4. Aquesta modificació legislativa podia significar una reducció dels il·lícits penals coneguts pels jutjats de menors, no obstant, la LO 8/2006, que entrà en vigor al gener del 2007, preveu noves mesures que endureixen la llei per tal de garantir una millor protecció a les víctimes i perseguir una reducció dels fets penals, tot i que suposi una complexitat major a l'hora de dictar les sentències i es generi més congestió als jutjats.

Es preveu així en l'exposició de motius de la LO 8/2006 les següents mesures més importants:

“Así, en primer lugar, se amplían los supuestos en los que se pueden imponer medidas de internamiento en régimen cerrado a los menores, añadiendo al ya existente los casos de comisión de delitos graves y de delitos que se cometan en grupo o cuando el menor pertenezca o actúe al servicio de una banda, organización o asociación, incluso de carácter transitorio, que se dedicare a la realización de tales actividades.”

“Por otra parte, se adecua el tiempo de duración de las medidas a la entidad de los delitos y a las edades de los menores infractores, y se suprime definitivamente la posibilidad de aplicar la Ley a los comprendidos entre dieciocho y veintiún años. Además, se añade una nueva medida, semejante a la prevista en el Código Penal, consistente en la prohibición al menor infractor de aproximarse o comunicarse con la víctima o con aquellos de sus familiares u otras personas que determine el juez.”

“Se incorpora como causa para adoptar una medida cautelar el riesgo de atentar contra bienes jurídicos de la víctima, y se establece una nueva medida cautelar consistente en el alejamiento de la víctima o su familia u otra persona que determine el juez. Al mismo tiempo, se amplía la duración de la medida cautelar de internamiento, que pasa de tres meses, prorrogable por otros tres meses, a seis meses prorrogable por otros tres meses.”

“Por otra parte, se revisa el régimen de imposición, refundición y ejecución de las medidas, otorgándose al juez amplias facultades para individualizar la o las medidas que deba cumplir el menor infractor.”

OPINIÓ

Comentaris crítics sobre la jurisdicció especial de menors i la seva praxi

Com a qüestió prèvia, haig d'indicar que, al meu entendre, la Llei Orgànica 8/2006 de 4 de Desembre actualment vigent en la Jurisdicció especial de menors, per la qual es va modificar la Llei Orgànica 5/2000 de 12 de Gener Reguladora de la responsabilitat Penal dels Menors, no resol determinats dèficits *garantistes que existien en la normativa inicial, d'entre els quals cal destacar la fallida del principi processal *acusatori, al no separar-se els diferents rols dels operadors assegurant una suficient descontaminació d'aquests.

Així, no hi cap que el Jutge de menors actuï com a Jutge de garanties en la fase instructora (amb possibles decisions sobre l'adopció de mesures cautelars) i alhora sigui el Jutge "jutgador". Ni tampoc hi cap que el ministeri Fiscal actuï, alhora, com a defensor dels interessos de la societat, instructor del procés i garant dels drets del menor *justiciable, al marge de la seva possible contaminació davant processos de mediació iniciats –amb el consegüent reconeixement dels fets –però no conclusos reeixidament, la qual cosa comportarà l'existència d'audiència.

La inicial Llei Orgànica del menor, formalment penal i amb aspiració a resultar materialment educativa, fallava en la seva aplicació pràctica per falta de recursos, i el seu Reglament és la veritable expressió d'aquesta dificultat a aplicar les mesures pròpies del model educatiu i, per tant, emfatitza en les mesures privatives de llibertat, el seu règim i en l'aspecte sancionador/disciplinari, centrant-se pràcticament en ell al llarg de la major part del seu articulat, evidenciant amb això que, en la pràctica, poc importa el tan encastellat "Interès Superior del Menor", al no poder aplicar –en massa supo-

sats- una millor mesura educativa, per falta de programes suficients, etc., aplicant llavors una alternativa succedània que, en més ocasions de les quals serien desitjables, tan sols serveix per cobrir l'expedient.

Doncs bé, les perspectives que ofereix la nova llei resulten encara mes desoladores, doncs es tracta, novament, d'una legislació "a cop de notícia" traint els principis inspiradors d'aquesta Jurisdicció especial.

És una resposta al sentiment de por generada pels mitjana i, a pesar que en la seva pròpia exposició de motius manté que no han augmentat els delictes greus, endureix l'acció sobre els menors, fins i tot respecte d'aquells infractors de preceptes que no han estat recollits pels mitjana i s'incrementen, a més, els supòsits d'internament.

La nova Llei comporta un enduriment en termes generals que tan sols pretén fer callar les veus crítiques –amb l'anterior llei- d'alguns sectors de la societat que persegueixen finalitats diferents a l'educació dels menors infractors, apostant per la retribució, *subvertint així els pilars de la Jurisdicció especial de menors.

Dit això, convindrà destacar algunes qüestions que generen alertes en la praxi quotidiana –sense ànim exhaustiu-:

- Manca de flexibilitat, en ocasions, dels equips de mediació/reparació a l'hora de plantejar i proposar aquesta via exigint un reconeixement dels fets, íntegrament.
- La pràctica imposició sistemàtica de la primera audiència per veure si existeix conformitat (a pesar fins i tot que en l'escrit d'al·legacions el

defensor manifesti la seva disconformitat amb la posició de l'acusació).

- La inexistència de Procurador en aquesta jurisdicció sobrecarrega a l'advocat amb tràmits en el Jutjat.

- Incomoda la impossibilitat de fotocopiar la causa mentre aquesta en fiscalia. És absurd intentar preservar el dret a la intimitat del menor enfront del seu advocat que, a més i finalment, la coneixerà.

- És notable l'elevat nombre de suspensions de vistes etc. a les quals acudeix l'advocat i respecte de les quals se li hagués pogut advertir de les *ilocalizaciones, etc. evitant així pèrdues inútils de temps.

- Excepte excepcions, el lletrat manca de notícia dels Jutjats sobre les avaluacions periòdiques del compliment de mesures i programes en fase d'execució que els subministren des dels centres, la qual cosa dificulta la iniciativa de part a sol·licitar, arribat el cas, modificacions o suspensions d'aquestes mesures, en llavors als principis de flexibilitat i oportunitat.

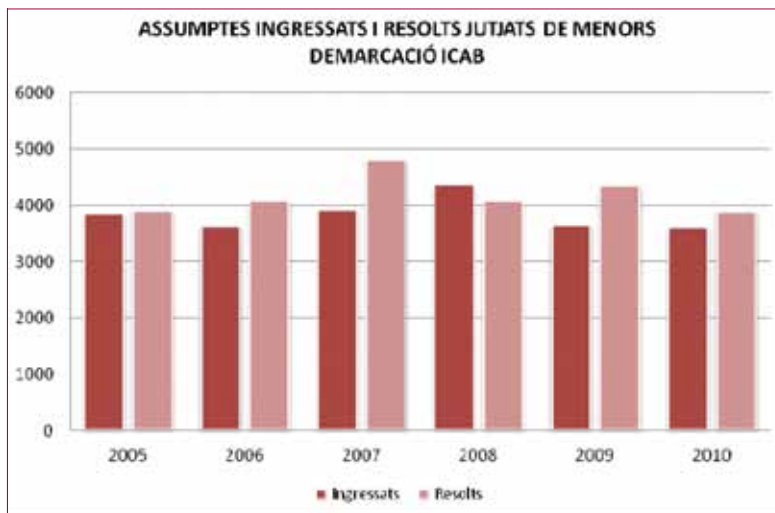
- No existeix, en general, comunicació entre els centres de compliment i els advocats a els qui tampoc s'adverteix de l'obertura d'expedients disciplinaris al menor per la seva conducta, amb el que aquest perd suports tret que es contacti periòdicament amb el centre i/o famílies.

Jordi Cabezas Salmerón
Vocal de la Secció Dret Penal de l'ICAB

Vegem en les taules l'evolució dels assumptes ingressats en els darrers 5 anys i la relació entre assumptes ingressats i assumptes resolts als diferents jutjats de Catalunya en relació als anys 2009 i 2010:

TAULA 8. % Increment de l'ingrés dels assumptes als jutjats de menors			
	Espanya sense Catalunya	Catalunya sense ICAB	Demarcació ICAB
2005	3,07%	7,91%	0,73%
2006	5,00%	7,68%	-5,62%
2007	-6,22%	3,27%	7,99%
2008	6,97%	9,82%	11,43%
2009	7,39%	-1,67%	-16,65%
2010	-12,56%	4,75%	-0,80%

TAULA 9. Ingressats i resolts. Jutjats de menors de Catalunya. 2009-2010				
	INGRESSATS		RESOLTS	
	2009	2010	2009	2010
Barcelona (6 jutjats)	3.640	3.611	4.356	3.892
Girona (1 jutjat)	601	679	654	583
Tarragona (1 jutjat)	792	824	801	842
Lleida (1 jutjat)	311	282	333	359



Gràfica 30. Assumptes ingressats i resolts jutjats de menors. Demarcació ICAB.

Al gràfic podem veure com, a excepció del 2008, la resolució sempre es major que el número d'assumptes ingressats. Si bé al 2008 l'increment d'assumptes va ser considerable (un 11,43% més que el 2007), al 2009 van disminuir un 16,65%, la qual cosa contribuí a oxigenar els jutjats.

OPINIÓ

Justícia penal juvenil

*Els adolescents tenen coses a dir,
però n'han perdut els mots.*

Montserrat Roig (Barcelona 1946-1991)

L'estat de la justícia penal de menors, des del punt de vista de l'advocat, no ha variat gaire en els últims anys. La Llei Orgànica 5/2000 ha establert un marc processal útil, que els advocats ja dominem després d'algunes reformes importants. Actualment es manté la peculiar idiosincràsia de la justícia juvenil, que parteix de la idea de semiimputabilitat del menor infractor i on la defensa està mediatitzada per les evidents dificultats de col·laboració estratègica del client (menor) amb l'advocat.

Els joves tindran moltes coses a dir però els costa molt dir-les, i és per això que l'advocat es troba en ocasions molt sol en el disseny tàctic de la defensa. L'advocat ha d'assegurar-se de no renunciar a l'objectiu de defensar els interessos del menor, però tenint en compte uns peculiars principis que són una complicada combinació entre la finalitat educativa (interès del menor) i la retributiva de la sanció a imposar.

Repassem breument l'estat de la qüestió, tant en els seus punts forts com febles:

Actualment la intervenció policial és cada cop més limitada a la detenció i pràctica d'unes mínimes investigacions. La ràpida posada a disposició de Fiscalia dels infractors menors és quelcom habitual, inhibint-se la policia en el Fiscal especialitzat, en una opció totalment lloable en favor de la celeritat del procés, l'escurçament dels terminis de detenció, i la concentració de la investigació dintre del procés legalment establert.

L'entrevista reservada prèvia amb el menor, inclús a Comissaria, és un dels més grans avenços en el dret de defensa dels últims anys, tot i que encara no s'hagi arribat al màxim de garanties de defensa que inclourien una informació en seu policial més àmplia que la mera descripció genèrica dels fets imputats, sense possibilitat de consulta de documents de la investigació de policia.

Abans de la incoació de l'Expedient de Menors s'hauria d'evitar el recurs a les Diligències Preliminars de Fiscalia que lluny de fer-se servir per determinar la versemblança dels fets denunciats, acostumen a anar més enllà. Qualsevol acte d'instrucció s'ha de fer dintre de l'Expedient amb el menor comparegut i amb defensa tècnica.

L'Expedient de reforma, com a procés d'investigació dirigit per la Fiscalia, deixant el jutge com a jutge de garanties, sembla un model suficientment garantista, sobretot si es manté la instrucció sota paràmetres de celeritat i concentració. No sembla que pugui criticar-se una opció que pretén allunyar-se del sistema inquisitiu tradicional de la Llei d'Enjudiciament Criminal.

Gràcies a les gestions del Col·legi s'ha arribat a un acord amb la Fiscalia de Menors pel qual es poden obtenir còpies de l'expedient durant la fase d'instrucció, possibilitat que fins fa ben poc estava prohibida i que repetidament s'havia denunciat per la frontal transgressió del dret a la defensa que suposava.

La conciliació i mediació és, independentment del seu funcionament en casos concrets, una de les poques eines avançades del nostre sistema penal. La justícia reparadora és l'única que

OPINIÓ

Justícia penal juvenil (continuació)

pot satisfer els ideals de justícia que impliquen alhora responsabilització pel fet i reparació del dany causat. Potser faltaria regular millor les funcions de l'advocat dins l'esquema de la resolució alternativa de conflictes, per tal de no deixar el menor en indefensió i per assegurar el respecte a la confidencialitat de les informacions que apareguin durant el procés de mediació o conciliació.

L'enjudiciament manté en paràmetres molt acceptables la neutralitat i imparcialitat del Jutge de Menors, amb algunes excepcions com l'establiment de sistemes de conformitat "estrany". La conformitat és un sistema que posa en conflicte legalitat i oportunitat, però té el seu sentit mentre es reconegui sense embuts el seu caràcter negocial. Resulta certament irregular i impropí que els Jutges de Menors

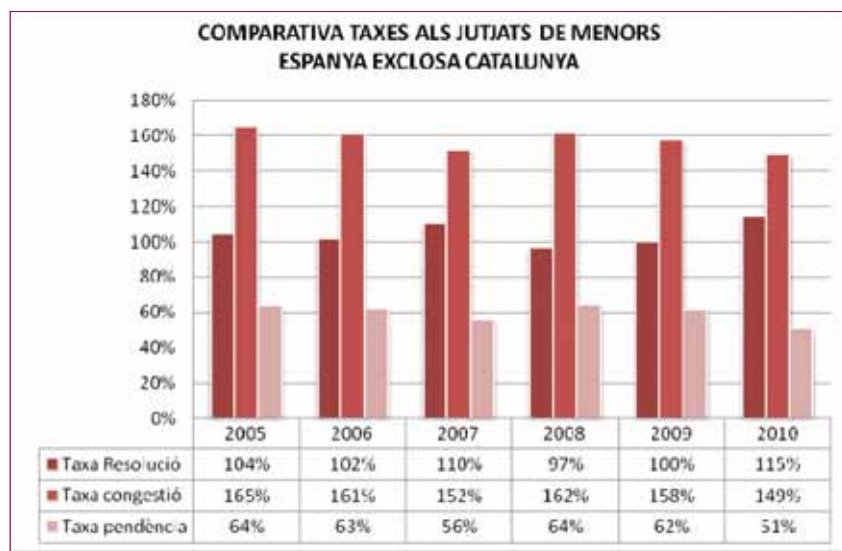
pretenguin separar la conformitat en els fets objecte d'acusació de l'acceptació de la mesura sancionadora, de tal forma que el menor hauria d'acceptar la culpabilitat abans de conèixer quina pena podria imposar-se-li.

Finalment, el sistema d'especialització de les Sales de l'Audiència Provincial resulta molt important per a la seguretat jurídica, com s'ha posat de manifest a l'hora de dictar solucions uniformes respecte el tema de la prescripció d'infraccions penals de menors arrel de la modificació de l'article 132.2 del Codi Penal.

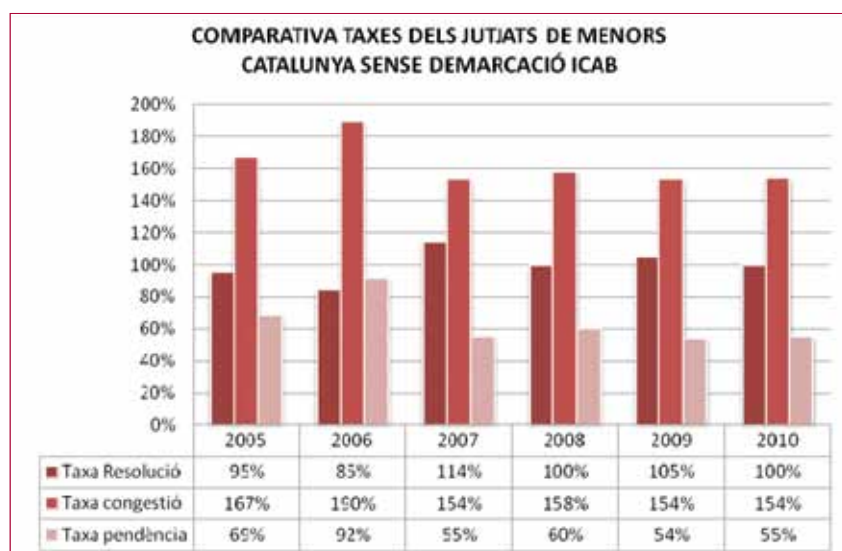
Andreu Van Den Eynde Adroer
Advocat

*Membre de la Comissió de Relacions amb les
Administracions i la Justícia*

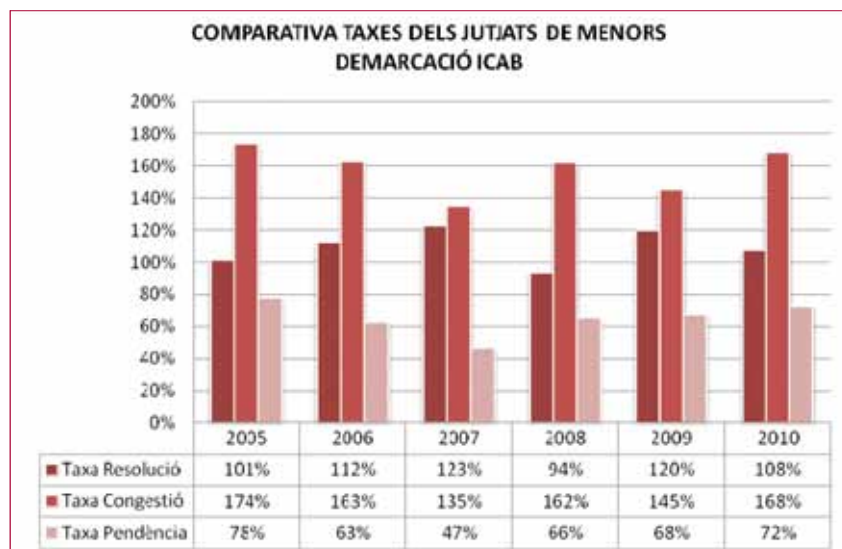
Vegem els indicadors judicials:



Gràfica 31. Comparativa taxes als jutjats de menors. Espanya exclosa Catalunya.



Gràfica 32. Comparativa taxes dels jutjats de menors. Catalunya sense demarcació ICAB.



Gràfica 33. Comparativa taxes dels jutjats de menors. Demarcació ICAB.

La comparativa dels diferents gràfics ens mostra una evolució positiva dels indicadors judicials en els tres àmbits d'anàlisi en els darrers 5 anys. El més important és que la taxa de resolució es trobi en el nivell òptim (100%) o el superi (al 2010 a la demarcació ICAB la taxa de resolució és de 108%).

No obstant això, els percentatges de l'any 2008 ens demostren que un increment considerable dels assumptes genera una elevada congestió (162%) i dificultats perquè la taxa de resolució arribi en el nivell òptim (en aquell any va ser del 94%). Això significa que s'haurien de crear un o dos jutjats més per tal de pal·liar aquestes situacions que generen una situació real de congestió i repercuteixen en la elevació de la taxa de pendència (del 47% al 2007 es passà al 72% de pendència al 2010).

Actualment a Catalunya, en relació a les dades del 2010, de les infraccions comeses pels menors, aproximadament un 60% són constitutives de delictes, de les quals un 70% són delictes contra el patrimoni. De les infraccions comeses tipificades com a falta, un 60% són faltes contra les persones i un 30% són faltes contra el patrimoni.

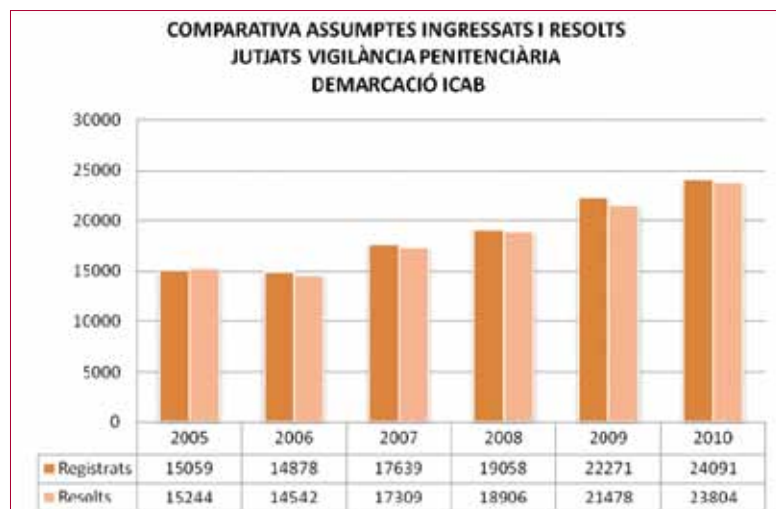
Els jutjats de vigilància penitenciària

Els jutjats de vigilància penitenciària exerceixen funcions en matèria d'execució de penes privatives de llibertat, mesures de seguretat, empara dels drets i beneficis dels interns en els establiments penitenciaris i altres que assenyala la Llei general penitenciària.

TAULA 10. % Increment de l'ingrés dels assumptes als jutjats de vigilància penitenciària			
	Espanya sense Catalunya	Catalunya sense ICAB	Demarcació ICAB
2005	-6,66%	-4,31%	-5,31%
2006	-0,45%	12,89%	-1,20%
2007	3,76%	7,47%	18,56%
2008	9,34%	-15,04%	8,04%
2009	21,20%	24,74%	16,86%
2010	21,01%	-0,83%	8,17%

A la taula podem veure com al 2009, respecte del 2008, hi ha un augment molt considerable dels assumptes ingressats en aquests jutjats: a l'àmbit d'Espanya amb exclusió de Catalunya hi ha un augment d'un **21,20%**; a Catalunya amb exclusió de la demarcació ICAB presenta un augment d'un **24,74%**; i a la demarcació ICAB l'augment és d'un **16,86%**. Aquest augment es manté a l'alça també a l'any 2010, amb excepció de l'àmbit de Catalunya sense demarcació ICAB (que únicament comprèn el jutjat de vigilància penitenciària número 3 situat a Lleida) on els assumptes ingressats al 2010 van ser lleugerament inferiors als del 2009 (**0,83%** menys).

Vegem al gràfic els assumptes ingressats i resolts en els darrers 5 anys:



Gràfica 34. Comparativa assumptes ingressats i resolts. Jutjats de vigilància penitenciària. Demarcació ICAB.

L'augment de la feina dels jutjats d'aquesta classe és conseqüència lògica de l'augment de presos penats (degut a les mesures legislatives que han tendit a una intervenció més punitiva de l'Estat), el que implica també una actuació més eficaç, tant policial com dels tribunals, en el tractament d'aquells delictes més greus que comporten penes de presó.

Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística de Catalunya, cal tenir en compte que, a l'any 2010, a la província de Barcelona hi havia 1.200 presos més que a l'any 2007. Així, al 2007 hi havia un total de 7.477 reclusos (d'un total a Catalunya de 9.395), i al 2010 el total augmentà fins a 8.624 reclusos (d'un total a Catalunya de 10.520).

No obstant aquest augment dels assumptes, la resolució també ha augmentat de forma proporcional a la demarcació de l'ICAB, cosa que, com veurem seguidament, fa que el nivell òptim de la taxa de resolució es mantingui (100%). Això es principalment degut a la creació dels jutjats de vigilància penitenciària nº 5 i nº 6 (situats a Barcelona) que respectivament es van posar en ple funcionament els anys 2008 i 2010. Vegem els indicadors judicials dels jutjats de vigilància penitenciària en els tres àmbits:



Gràfica 35. Comparativa territorial de la taxa de resolució. Jutjats de vigilància penitenciària.



Gràfica 36. Comparativa territorial de la taxa de congestió. Jutjats de vigilància penitenciària.



Gràfica 37. Comparativa territorial de la taxa de pendència. Jutjats de vigilància de penitenciària.

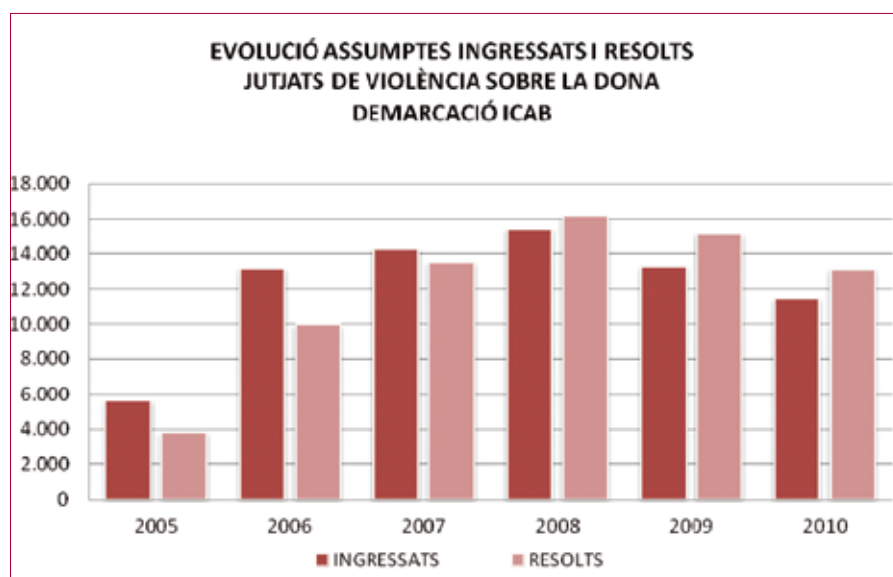
Veiem com ens els últims anys s'ha incrementat en el doble la pendència dels jutjats de vigilància penitenciària de la demarcació ICAB, cosa que demostra que la capacitat resoltiva (que pràcticament és del 100%) no és suficient per a resoldre el problema de congestió d'aquests jutjats degut al constant increment d'assumpes any rere any.

Segons la memòria del Deganat de Barcelona (2011), l'any 2009 els jutjats de Barcelona assumeixen la càrrega competencial de 8.788 interns repartits als centres de penitenciaris de Barcelona i Girona, fet que suposa una mitjana per jutjat de 2.197 interns, i l'any 2010 la xifra d'interns ha arribat als 11.845, fet que suposa una mitjana de 2.369 interns per jutjat, xifra molt superior al mòdul màxim previst pel CGPJ, que és de 1.000 interns.

Els jutjats de violència de la dona

Els jutjats de violència sobre la dona tenen competència, en l'àmbit penal, per conèixer de la instrucció de les causes per determinats delictes i faltes, sempre que l'autor els hagi comès contra la seva esposa o ex esposa, o contra la dona amb qui estigui o hagi estat lligat per anàloga relació d'afectivitat, fins i tot sense convivència. També coneixen de delictes i faltes comesos sobre descendents, propis o de l'esposa o convivent, o sobre menors o incapaços que convisquin amb ell o que estiguin subjectes a la potestat, tutela, curatela, acolliment o guarda de fet de l'esposa o convivent, quan també s'hagi produït un acte de violència de gènere.

Començant l'anàlisi en relació als assumptes ingressats, podem veure com al 2009 i al 2010 han disminuït considerablement en relació als últims anys, on la tendència era un constant augment dels ingressos d'assumptes degut a la entrada en vigor de la llei de violència de gènere al 2004. La relació d'ingrés d'assumptes del 2009 respecte l'any 2008 es el següent: Espanya sense Catalunya: **-1%**; Catalunya sense demarcació ICAB: **-16%**; demarcació ICAB: **-14%**. La relació d'ingrés d'assumptes del 2010 respecte l'any 2009 es el següent: Espanya sense Catalunya: **-19%**; Catalunya sense demarcació ICAB: **1%**; demarcació ICAB: **-14%**. Aquestes dades de disminució dels assumptes ingressats acrediten l'eficàcia de la Llei integral i la consolidació de la seva filosofia preventiva.



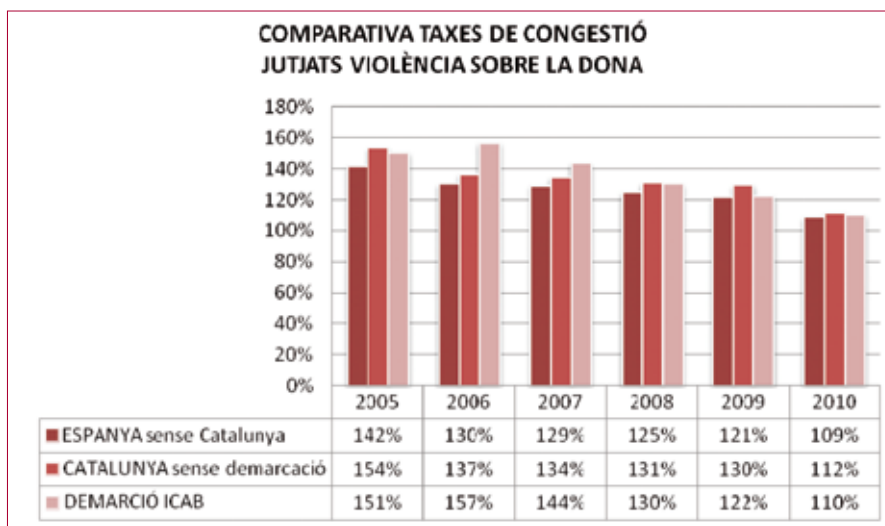
Gràfica 38. Evolució assumptes ingressats i resolts. Jutjats de violència sobre la dona. Demarcació ICAB.

En el gràfic podem veure com a partir del 2008 els assumptes resolts són superiors als assumptes ingressats, nota positiva per tal de pal·liar la situació de congestió creada en els anys anteriors.

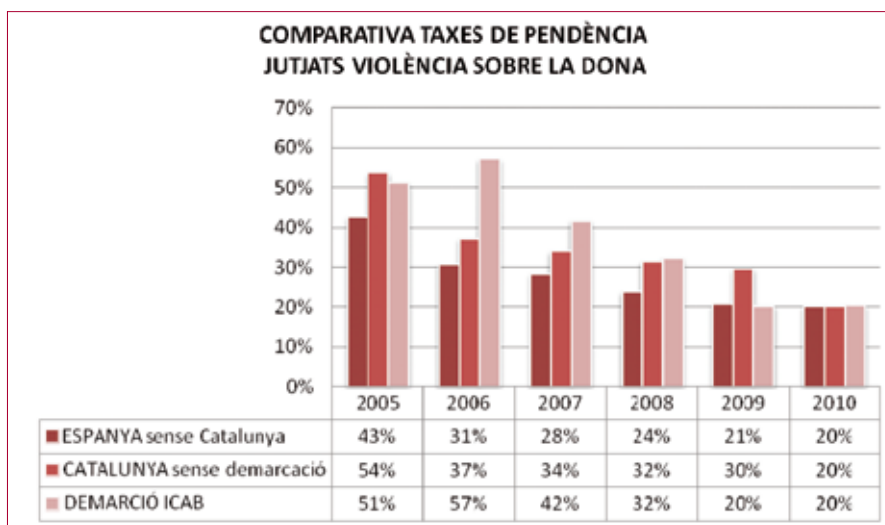
Vegem els indicadors judicials d'aquests jutjats:



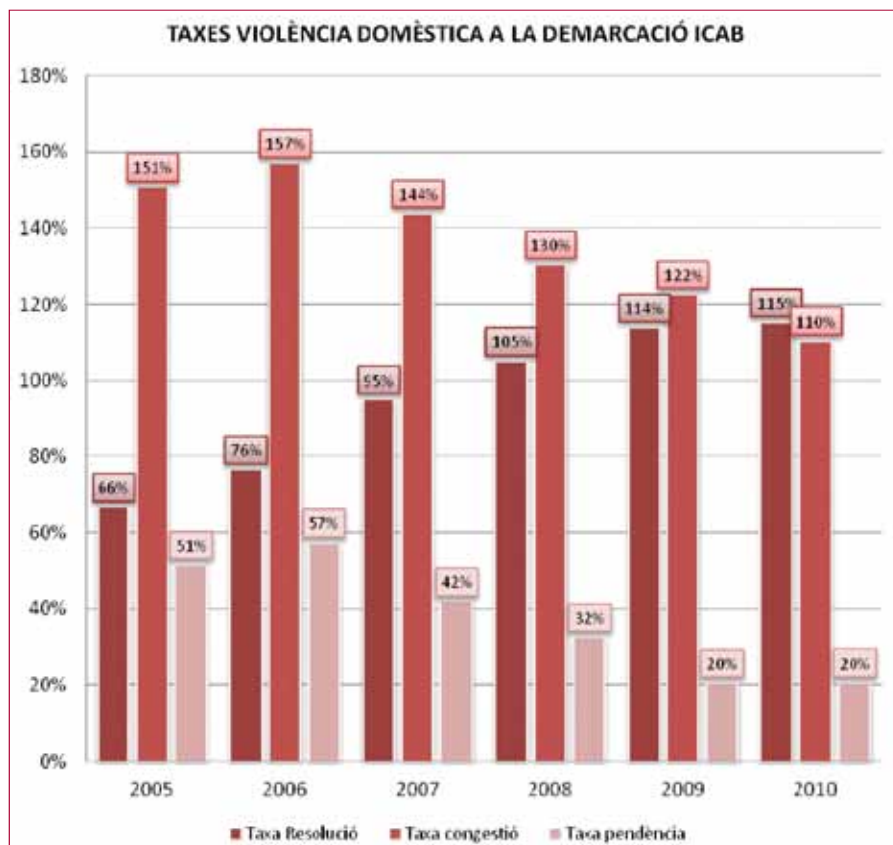
Gràfica 39. Comparativa taxes de resolució. Jutjats de violència sobre la dona.



Gràfica 40. Comparativa taxes de congestió. Jutjats de violència sobre la dona.



Gràfica 41. Comparativa taxes de pendència. Jutjats de violència sobre la dona.



Gràfica 42. Comparativa taxes. Jutjats de violència sobre la dona. Demarcació ICAB.

En el gràfic es pot veure l'evolució positiva d'aquests jutjats a la demarcació ICAB, on la resolució supera el nivell òptim i ha aconseguit disminuir de forma rellevant les taxes de congestió i de pendència. La mateixa evolució positiva la presenten els altres dos àmbits d'anàlisi.

Durant l'any 2008 i 2009 es van crear a Catalunya set jutjats de violència sobre la dona exclusius, cosa que ha solucionat els problemes que només continuen en aquells partits judicials que no compten amb tals jutjats i en què la matèria és compartida amb altres assumptes civils i/o penals.

S'ha de valorar molt positivament, per tant, la tendència actual de creació de jutjats exclusius en els quals és possible una atenció més personalitzada i amb mitjans tècnics d'assistència a les víctimes millors.

La lupa: Jutjats Violència sobre la dona

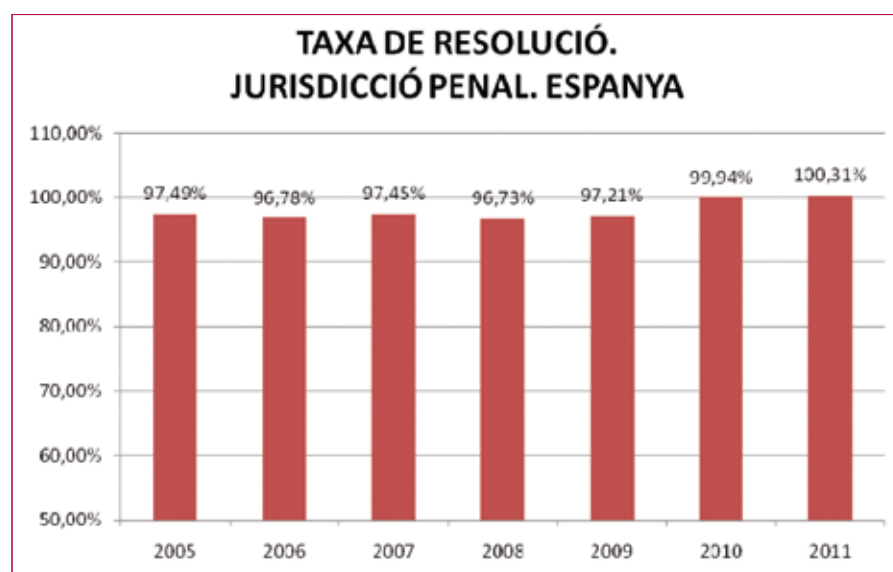


JUTJAT	TAXA RESOLUCIÓ	TAXA CONGESTIÓ	TAXA PENDÈNCIA
J1II nr. 6 ARENYS DE MAR	95%	122%	22%
J1II nr. 4 IGUALADA	120%	139%	40%
J1II nr. 1 BERGA	90%	152%	52%
J1II nr. 3 VILAFRANCA DEL PENEDES	99%	146%	45%
J1 nr. 4 BADALONA	240%	50%	42%
JVM nr. 1 BADALONA	114%	109%	9%
JVM nr. 1 BARCELONA	104%	113%	13%
JVM nr. 2 BARCELONA	122%	114%	14%
JVM nr. 3 BARCELONA	119%	119%	19%
JVM nr. 4 BARCELONA	101%	119%	19%
JVM nr. 5 BARCELONA	87%	115%	15%
J1II nr. 3 SANT BOI DE LLOBREGAT	116%	113%	13%
J1II nr. 6 VILANOVA I LA GELTRU	113%	116%	16%
JVM nr. 1 L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	87%	135%	35%
J1II nr. 6 SANTA COLOMA DE GRAMENET	110%	123%	28%
J1II nr. 4 CORNELLA DE LLOBREGAT	89%	119%	29%
J1II nr. 7 GAVA	303%	117%	17%
JVM nr. 1 GAVA	97%	116%	16%
J1II nr. 5 EL PRAT DE LLOBREGAT	83%	142%	33%

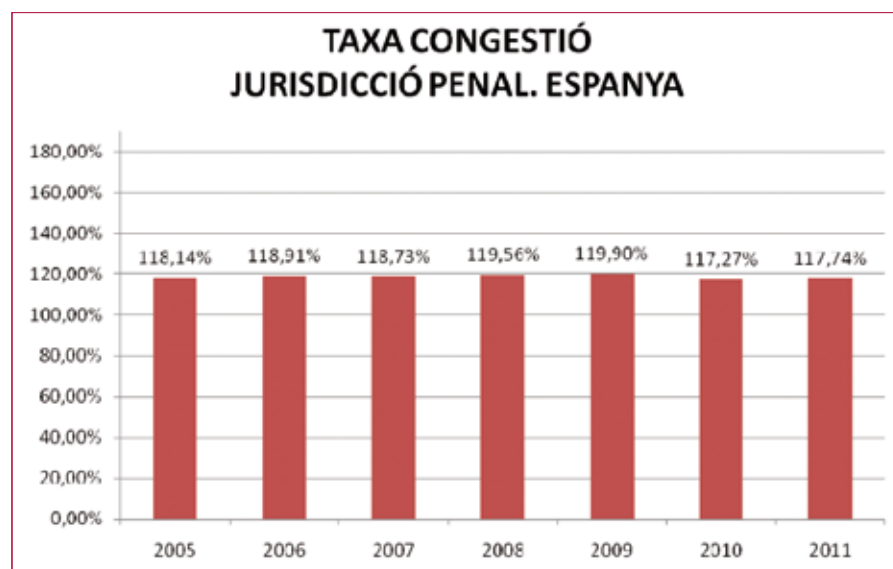
Avançament 2011

Amb les primeres dades corresponents a 2011 que ja ha publicat el Consejo General del Poder Judicial, podem dir que la situació a la jurisdicció penal es confirma que es manté molt estable, sense que calgui destacar cap indicador.

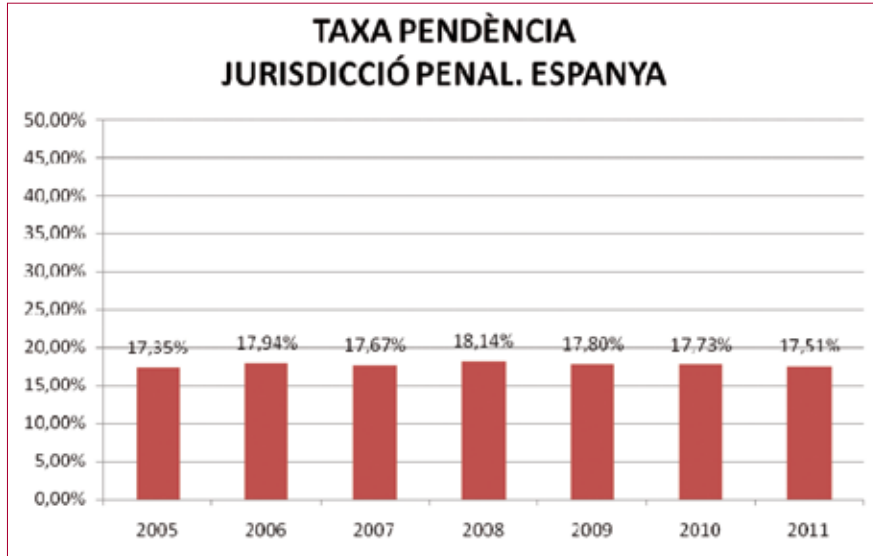
Així les taxes de resolució, congestió o pendència presenten valors molt similars i en termes generals és una situació que podríem qualificar com funcional.



Gràfica 43. Taxa de resolució. Jurisdicció penal a Espanya.

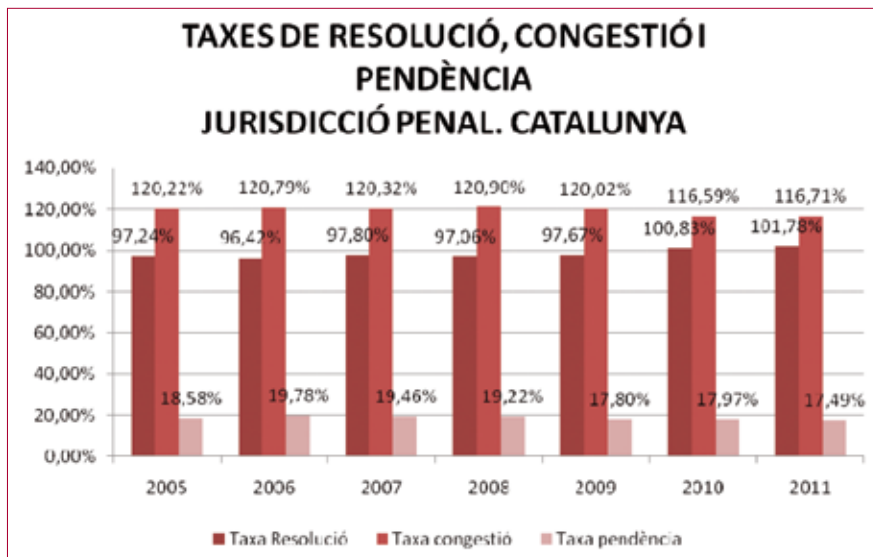


Gràfica 44. Taxa de congestió. Jurisdicció penal a Espanya.



Gràfica 45. Taxa de pendència. Jurisdicció penal a Espanya.

La situació a Catalunya i, tal i com hem anat dient al llarg d'aquest informe, també dona unes taxes molt similars que es confirmen al 2011, segons les primeres dades avançades pel CGPJ



Gràfica 46. Taxa de resolució, congestió i pendència. Jurisdicció penal a Catalunya.

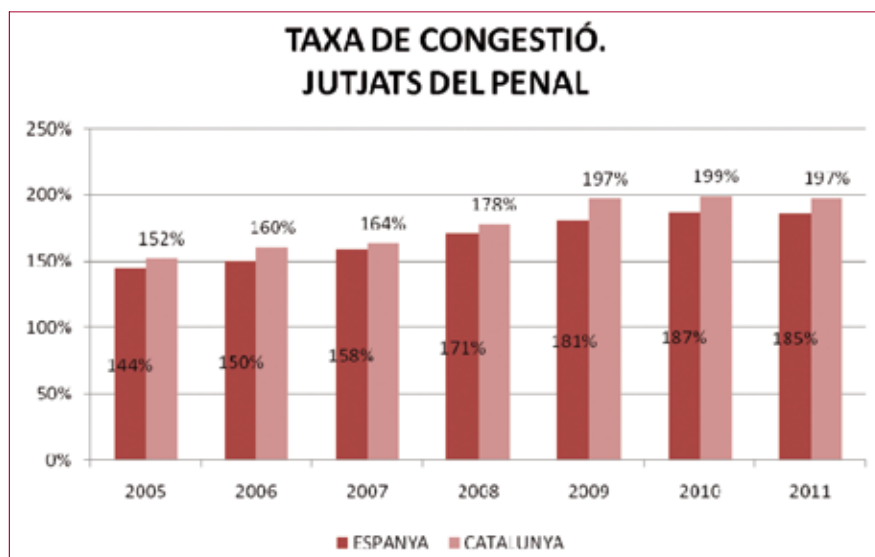
I, de manera determinant, aquesta situació d'estabilitat és com a conseqüència d'una estabilitat també en el nombre d'assumptes ingressats que presenta imperceptibles diferències respecte del 2010; el que ve a confirmar que la situació econòmica continua sense tenir cap tipus de resposta o reflexe en aquesta jurisdicció.



Gràfica 47. Variació en el nombre d'assumptes ingressats. Espanya

Tot i així, cal tornar a recordar que aquests millors indicadors es deuen, en molt bona part, a la gran proporció d'assumptes que són arxivats per sobreseïment davant dels Jutjats d'Instrucció.

A aquesta jurisdicció, com a la resta, quan el detall se centra en el Jutjats que sí segueixen un procediment judicial sencer fins a sentència més l'execució, les taxes de congestió sí que posen de relleu la necessitat d'impulsar canvis que millorin els indicadors.



Gràfica 48. Taxa de congestió. Jutjats del Penal a Espanya i Catalunya.

4. Conclusions a l'àmbit penal

A diferència d'informes anteriors, la jurisdicció penal ja no presenta un augment progressiu de la litigiositat i a partir de l'any 2010 aquesta presenta una disminució que és generalitzada en els tres àmbits d'anàlisi i, en conseqüència, els indicadors judicials milloren, encara que de forma poc destacable per als interessos de la justícia.

Els assumptes penals han disminuït, amb més o menys rellevància depenent de l'òrgan judicial, de forma generalitzada a la demarcació de l'ICAB, amb excepció dels jutjats de vigilància penitenciària que no poden escapar de la intervenció punitivista de l'Estat i segueixen en augment el seu número d'assumpes any rere any. Aquesta disminució dels assumptes ha estat una causa principal que fa que els indicadors judicials hagin evolucionat de forma positiva, tot i que els jutjats penals i els jutjats penals d'executòries presenten, i amb diferència, el panorama més negatiu de tots. La disminució dels assumptes no és suficient perquè l'estat de congestió d'aquests jutjats sigui alarmant i preocupant, cosa que només podrà millorar de forma substancial si es creen nous òrgans judicials i es reforça de forma qualitativa i quantitativa la plantilla d'operadors judicials.

Com han posat de manifest les memòries de les principals institucions judicial de Catalunya (memòria 2009 del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i Informe 2010 sobre la Memòria del Deganat de Barcelona) la manca d'infraestructures, de recursos materials i de personal continuen essent les causes principals que fan que els indicadors judicials (les taxes de resolució, pendència i congestió) no siguin els satisfactoris i, en conseqüència, no s'ofereixi el servei de justícia que exigeix la ciutadania.

A més, si hi afegim: a) la sobrecàrrega de treball; b) la deficient formació de la majoria del personal judicial; c) els problemes d'organització i d'aplicació de les noves tecnologies a la justícia, entre d'altres, tenim un conjunt de problemàtiques que no només afecten a aquesta jurisdicció (especialment vulnerable a aquesta circumstància), sinó al conjunt de l'administració de justícia.

Conclusions generals i resum executiu

Novament, el Col·legi d'Advocats de Barcelona presenta el seu informe de la justícia amb una anàlisi detallada de la situació de Jutjats i Tribunals tant d'Espanya com de Catalunya i, concretament, de l'àmbit en el que aquesta corporació té competències i que, en termes generals, representa entre el 60 i el 70 % de l'advocacia o de l'activitat judicial.

Es tracta d'una valoració que considerem necessària i imprescindible per què no es tracta de fer la típica memòria o ostentació del que es treballa o no es treballa; si no que consisteix en una mirada crítica però constructiva.

Això és possible per que l'advocat no forma part directament del sistema de justícia. No és un treballador. No és qui dirigeix l'estructura. No és qui l'organitza. No és qui ha de finançar-la.

L'advocacia és la veu privilegiada però indirecta de qui coneix el punt de vista del ciutadà que ha de recórrer a la justícia, al temps, que disposa dels coneixements suficients i consolidats per entendre el llenguatge, els procediments i els processos.

A més, el fet que defensa qualsevol de les dues parts que pot haver-hi en un procediment, li atorga una major dosi d'imparcialitat, que cap altre interlocutor tindria i ho fa en qualsevol de les àrees del dret.

El Col·legi d'Advocats de Barcelona, corporació de dret públic, de caràcter professional, amb personalitat jurídica pròpia, i plena capacitat per al compliment dels seus fins públics i privats; té entre les seves

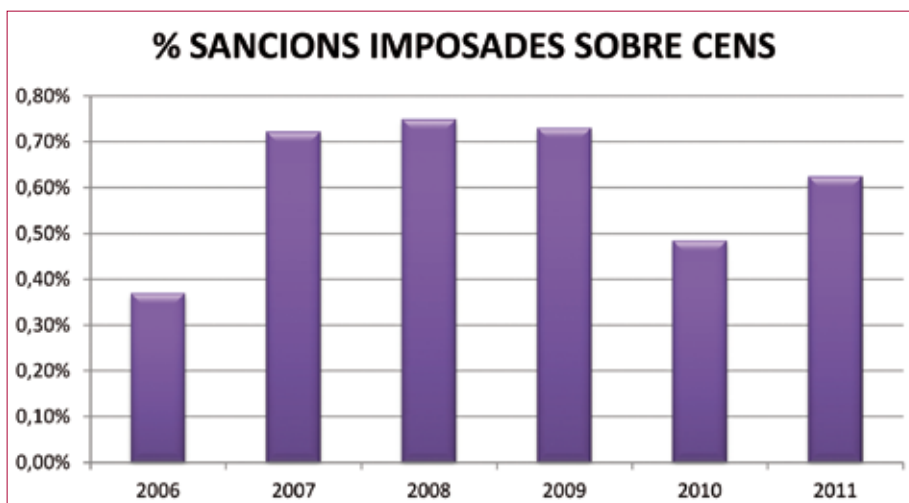
funcions principals garantir que, en l'exercici de la professió, es respecti l'ordenament jurídic vigent, la deontologia i les bones pràctiques.

Aquesta finalitat general és molt més important del que sembla ja que eleva a la categoria de màxim manament el que quedin garantits els drets i els interessos de les persones destinatàries de l'actuació professional i l'interès públic. A la pràctica, suposa que un advocat ha de donar el millor consell pels interessos del seu client inclús per sobre dels seus propis interessos particulars o els del seu despatx.

El Col·legi d'Advocats també té com a funcions ordenar l'activitat professional dels seus col·legiats, el compliment i protecció del secret professional, procurar que no es donin actes d'intrusisme, de competència deslleial o altres actuacions irregulars en relació amb la professió, i, exercir la potestat disciplinària sobre les persones col·legiades i les societats professionals d'advocats, en els termes establerts per la normativa.

En virtut d'aquesta potestat rep les queixes que sobre la conducta deontològica d'un advocat se li puguin formular.

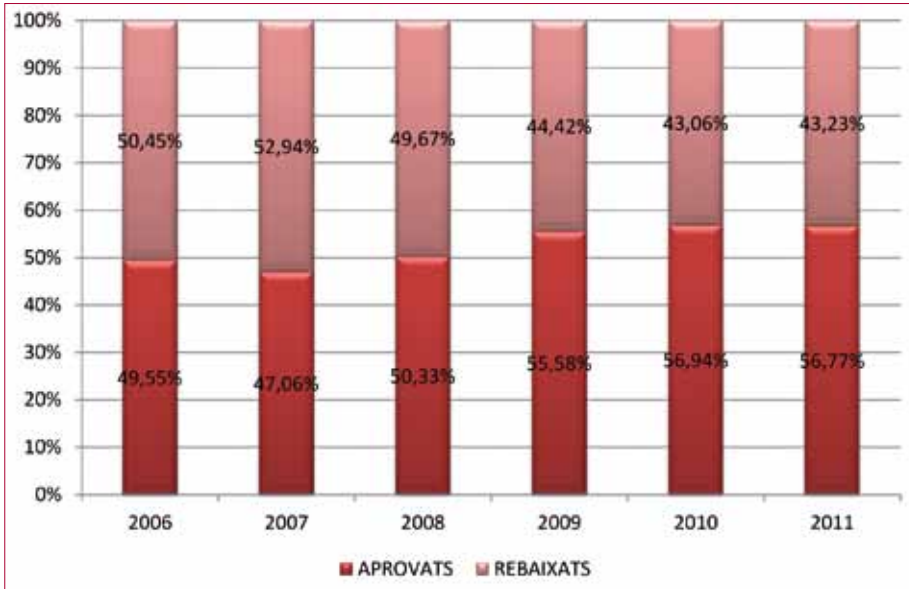
El nombre de queixes rebudes posades en relació al total de cens, posa de relleu però que el grau de satisfacció de la societat respecte de l'advocat en general és bastant satisfactori quedant per sota del 4,5%. Ara bé, la interposició d'una queixa no dóna raó de l'actuació incorrecta d'un advocat. Aquesta dada l'obtenim del nombre de sancions que s'imposen anualment com a resultat d'un expedient que reuneix tots els requisits necessaris per a comprovar la veracitat de la falta deontològica que s'imputa a l'advocat. Posat en relació amb el cens de l'advocacia veurem que ens dóna nivells per sota de l'1%



També el Col·legi, a requeriment de l'òrgan judicial, emet un informe en casos d'impugnació de minuts d'honoraris incloses en una taxació de costes o reclamades al client mitjançant procediment de jura de comptes.

Aquesta funció posa de relleu el nivell de conflictivitat que respecte la societat aquesta qüestió pot generar i, també, fins a quin punt aquestes minuts són desproporcionades o massa altes en relació a les tasques realitzades.

En aquest sentit i recordant que l'any 2011 en van emetre un total de 1.048 dictàmens en taxació de costes, el que resulta una xifra gairebé inexistent si es compara amb els milers d'assumpptes que cada any són dirigits als Jutjats o Tribunals; també es pot observar com cada vegada és menys necessari fer aquesta correcció, el que també és un símptoma de bon funcionament per part dels advocats.



El Col·legi a més realitza una funció essencial d'orientació i assessorament previs a aquells que, amb insuficiència de recursos es dirigeixen al Serveis d'Orientació Jurídica davant d'un conflicte jurídic, de tramitació de les sol·licituds de justícia gratuïta i de designació d'advocat pel torn d'ofici o assistència al detingut.

Aquests serveis han obtingut durant l'any 2011 la Certificació ISO 9001 de Qualitat.

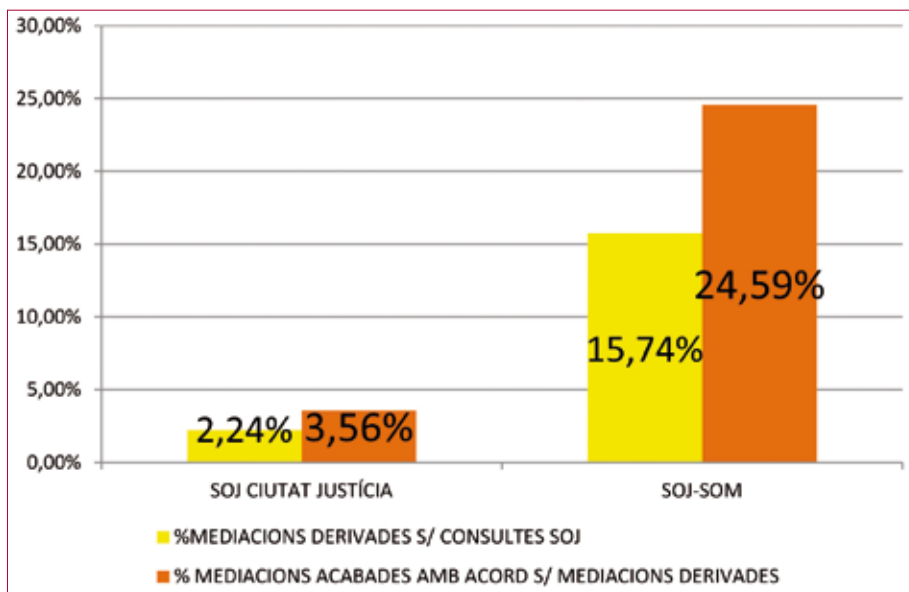
L'any 2011 es va arribar a un total de 52.418 consultes a un perfil de ciutadà que majoritàriament era home entre 20 i 39 anys en situació d'atur i de nacionalitat espanyola. També, cal destacar que el major nombre de consultes es va donar en l'àmbit de família seguit de qüestions relacionades amb el dret civil.



Els Serveis d'Orientació Jurídica poden entendre's com una bona inversió atès que suposen exercir un filtre que, mantenint suficientment assessorat al ciutadà, el que és un dret bàsic, eviten en molt bona mesura que aquest conflicte o qüestió arribi als jutjats. Així, malgrat el que molts pensen, gairebé el 40% de les consultes no inicien la tramitació de l'expedient de justícia gratuïta.

També s'intenta dirigir al ciutadà a d'altres formes de resolució de conflictes com seria la mediació, malgrat que la major part de les consultes que arriben a realitzar-se (un 78%) no són susceptibles de ser resoltes per aquesta via; i que es tracta d'un procediment voluntari que només accepta un 35% dels casos.

Però sí s'ha pogut posar en evidència des de l'ICAB que quant més fàcil li sigui a l'usuari l'accés als seves de mediació, també serà que l'accepti com a via alternativa. Això és fàcilment comprovable si veiem com als llocs on és Servei d'Orientació a la Mediació està prestat pel mateix lletrat que realitza el Servei d'Orientació Jurídica (SOJ-SOM) el percentatge de mediacions iniciades es duplica respecte d'aquells serveis que la mediació es presta de manera diferenciada.



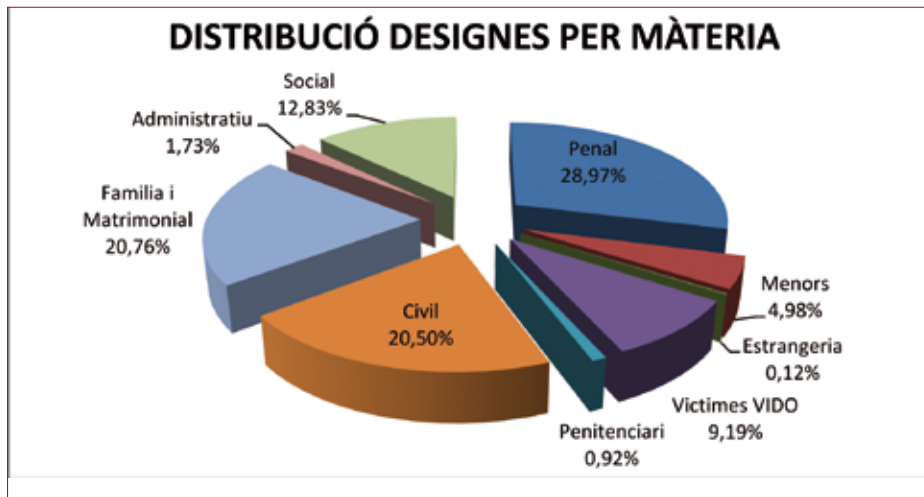
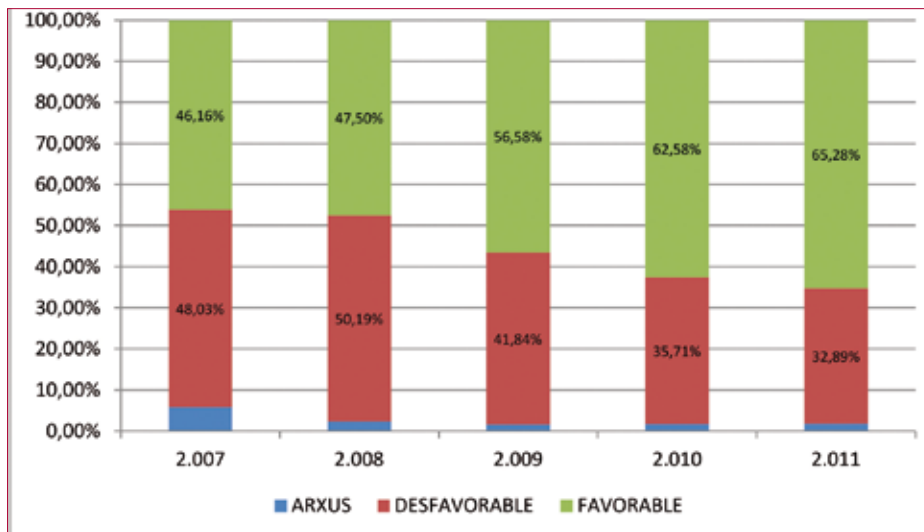
A més, el Col·legi d'Advocats de Barcelona té l'obligació legal de tramitar les sol·licituds de justícia gratuïta i emetre el dictamen inicial i provisional que dona dret o no a la designació d'advocat d'ofici.

En aquest àmbit, l'ICAB ha apreciat els efectes de la crisi econòmica de manera evident atès que el 65% de les sol·licituds han tingut un resultat favorable quan fa només 3 anys, el percentatge era només d'un 47% i tenint en compte que el 98% dels dictàmens emesos per l'ICAB són confirmats per la Comissió d'Assistència Jurídica Gratuïta.

El nombre total de designes d'advocat d'ofici efectuades al llarg del 2011 ha estat de 43.247. Cal però tenir en compte que aquestes no corresponen únicament als supòsits en els que s'ha obtingut el benefici de justícia gratuïta atès que el Col·legi d'Advocats està obligat a designar advocat d'ofici

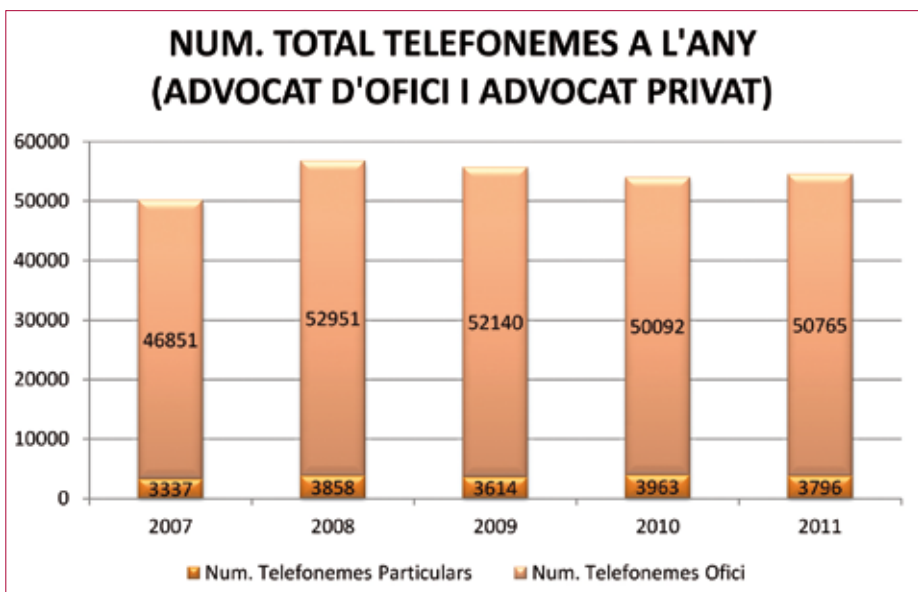
sense condicionar-ho a l'obtenció o no de justícia gratuïta requeriment judicial segons el que disposa l'article 21 de la Llei 1/1996, quan el jutge considera i fonamenta la urgència de la designa efectuada, en els procediments penals en la defensa de l'acusat i de manera imperativa quan la sol·licitud es realitza en el moment de la detenció i ens els procediments laborals per a la defensa del treballador per compte aliena sense necessitat de tramitar la sol·licitud de justícia gratuïta per la defensa en judici.

La distribució de designes mostra com la major part de les designes es concentra en l'àmbit penal, seguit del civil i de família.



Així mateix, el Col·legi d'Advocats ha de donar el servei que preveu l'article 520.4. de la Llei d'Enjudiciament Criminal pel qual "L'autoritat judicial i els funcionaris sota la custòdia es trobi el detingut o pres, s'abstindran de fer-li recomanacions sobre l'elecció d'advocat i de comunicar, de manera que permeti la seva constància, al Col·legi d'Advocats el nom de l'advocat triat perquè la seva assistència o petició que se li designi d'ofici. El Col·legi d'Advocats notificarà al designat aquesta elecció, per tal que manifesti la seva acceptació o renúncia. En cas que el designat no accepti l'encàrrec, no es trobi o no compareix, el Col·legi d'Advocats de nomenar un advocat d'ofici. L'advocat designat ha d'acudir al centre de detenció com més aviat i, en tot cas, en el termini màxim de vuit hores, comptades des del moment de la comunicació al referit Col·legi"

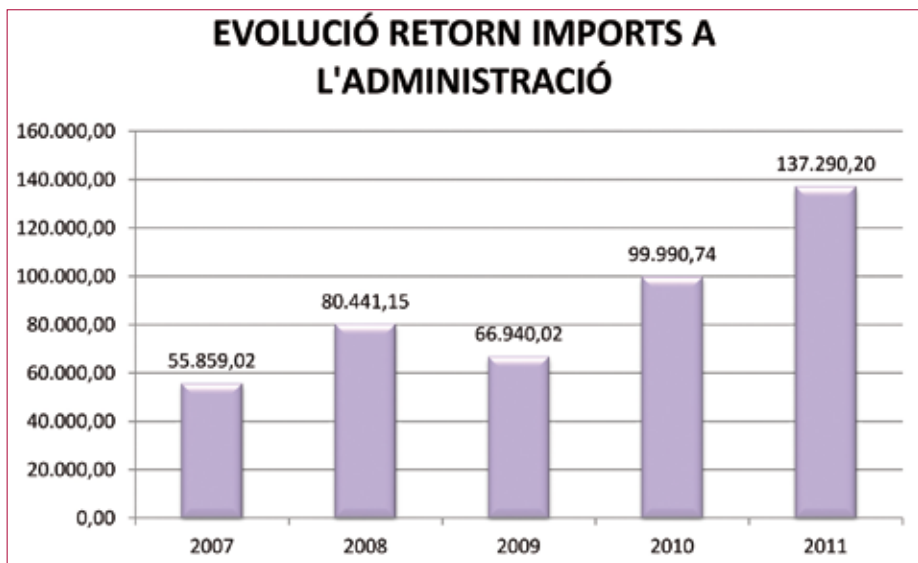
En aquesta línia designa advocat d'ofici o advocat privat d'acord amb les peticions realitzades pel detingut, sent però majoritària el primer tipus.



El servei complet de torn d'ofici i assistència al detingut el cobreixen més de 3.400 advocats que suposen, aproximadament el 20% dels advocats en exercici col·legiats a l'ICAB.

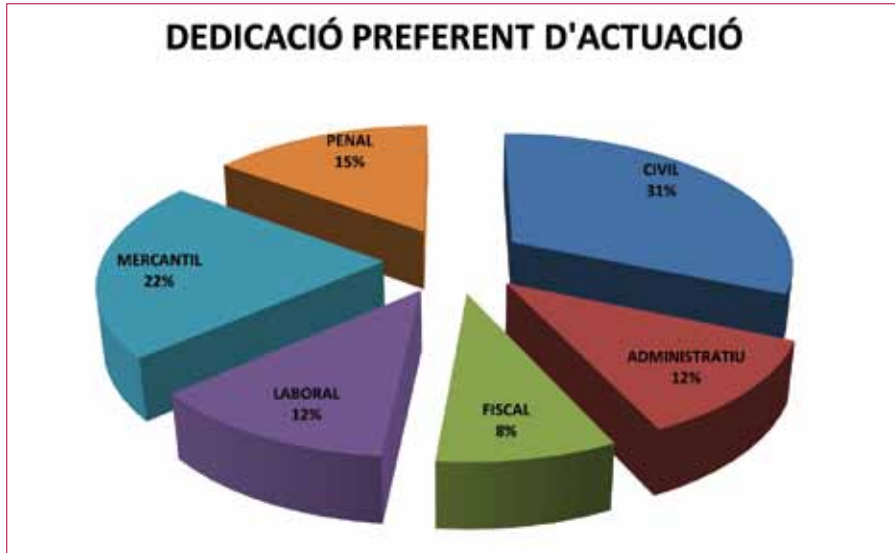
Per les seves actuacions i d'acord amb la legalitat vigent, els advocats perceben unes quantitats a càrrec de l'Administració Pública que ha suposat el 45% del total del que la Generalitat de Catalunya ha destinat per a tota Catalunya.

Així mateix, quan perceben honoraris als seus clients d'acord amb els supòsits previstos legalment, retornen aquestes quantitats de nou a l'Administració pública el que any rere any ha experimentat un augment a destacar.



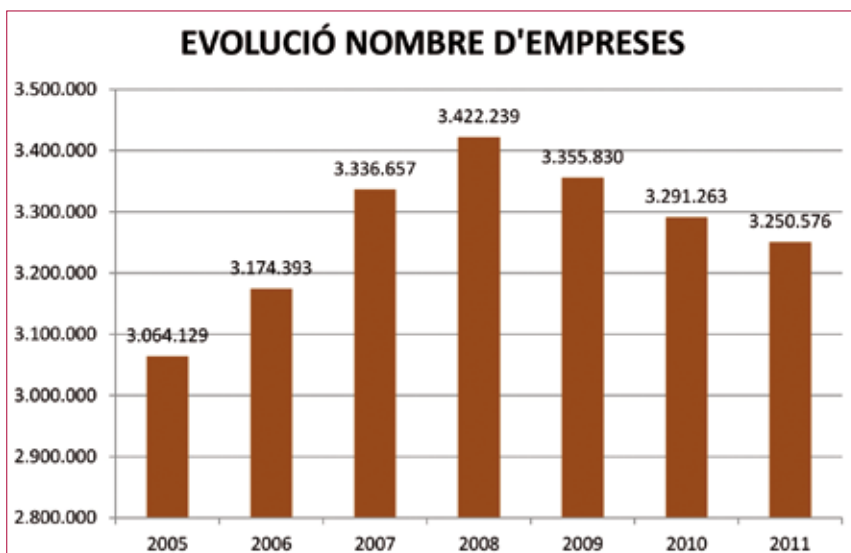
Respecte de la totalitat dels advocats col·legiats al Col·legi d'Advocats de Barcelona, cal tenir en compte que una molt bona part dels gairebé 17.000 advocats en exercici, didiquen part del seu dia a

dia, als jutjats i tribunals. Tot i així, la seva esfera d'actuació va molt més enllà d'aquest tipus d'actuació, dedicant-se en molt bona mesura a tasques que es desenvolupen al seu despatx en les diferents branques o especialitats.



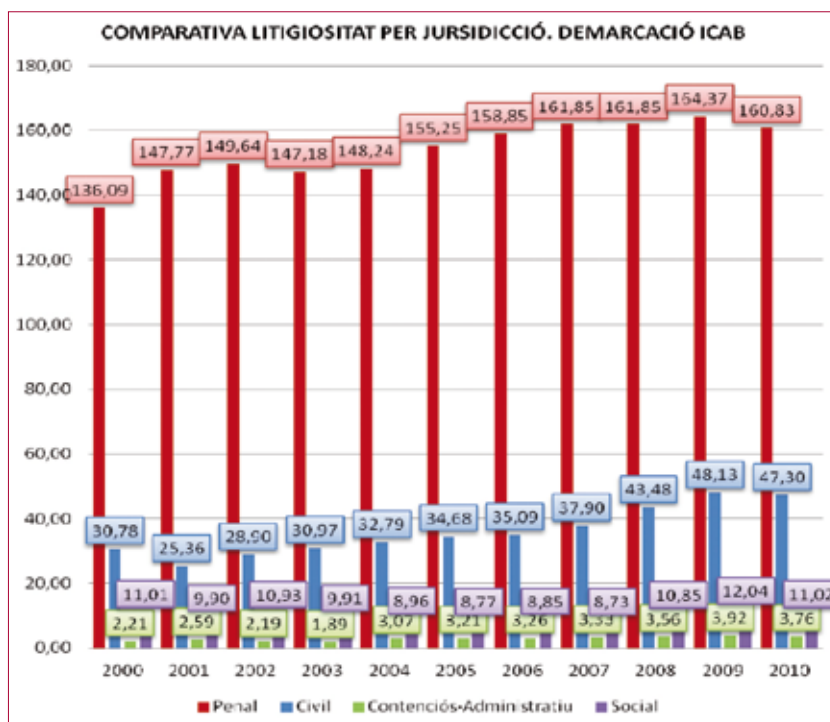
Els advocats s'han vist afectats per la crisi econòmica de la mateixa manera que la societat sencera, i no com molta gent va imaginar en el primer moment respecte el fet que això podia suposar un moment de bonança. Així, malgrat que certament l'advocacia va haver d'intervenir en molt bona part dels procediments socials, mercantils o hipotecaris que en els primers anys de la crisi es van disparar, ni això va suposar necessàriament majors ingressos, en un moment en el que la manca de liquiditat i els impagaments també afectaven a aquesta professió, ni les conseqüències generals i a mig termini que això ha suposat per a tots ha quedat fora de l'esfera d'afectació per l'advocat qui, per tant, també està patint la manca generalitzada de clients, ja siguin particulars o empreses.

Així, les dades generals sobre l'evolució de l'economia, tindran necessàriament els seus efectes en el nombre de clients que l'advocat deixa de tenir:



La conseqüència davant dels Tribunals pot ser mesurada des de diferents òptiques o indicadors, sent la litigiositat una de les més importants.

La llitigiositat, mesura el nivell de controvèrsies que es dirimeixen davant dels Jutjats i Tribunals. És l'àmbit penal el que, amb substancials diferències aglutina la major part de la conflictivitat judicial, seguit a moltíssima distància pel civil, el laboral i per últim el contenciós administratiu.

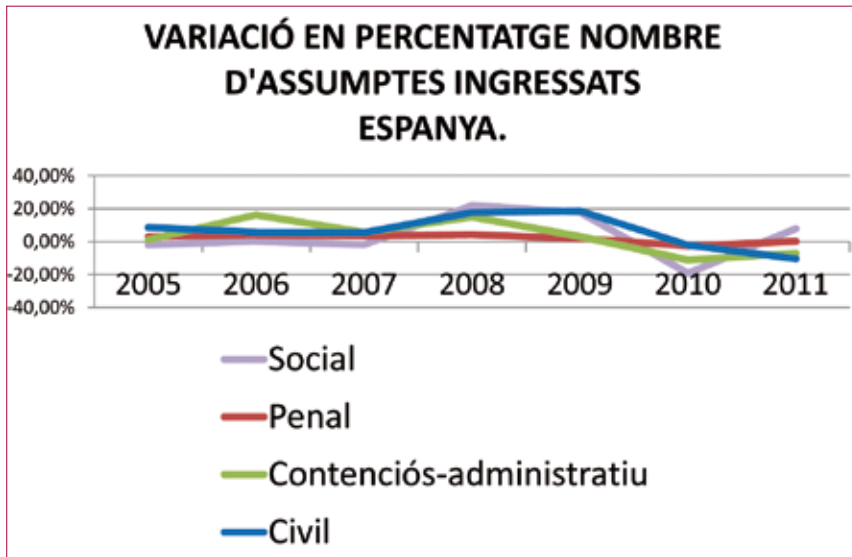


Tot i així, l'àmbit penal no sembla ser massa sensible als canvis econòmics que s'estan vivint, mostrant dades que han anat fluctuant al llarg del temps però per altres causes.

En el gràfic següent es pot observar clarament com la jurisdicció que està veient-se afectada de manera més evident per la situació econòmica és la social seguida per la civil. La jurisdicció contenciosa-administrativa presenta una afectació en ordre contrari, amb una disminució evident d'assumptes ingressats, mentre que la penal, com dèiem es manté bastant estable.

També pot ser destacat amb les dades avançades de 2011 que s'han pogut obtenir des del CGPJ, que aquest última any ha suposat per l'àmbit social un nou augment d'assumptes, que es veu més accentuat per la baixada molt important que s'havia operat al 2010. Mentre que la resta de jurisdiccions continuen mostrant dades tendents a la disminució que ja s'havien començat a viure també l'any 2010.

La interpretació d'aquestes dades des d'un punt de vista econòmic o social no és gens optimista doncs el que en el fons ens estan mostrant és la impossibilitat de recuperar l'entramat empresarial, de consum i de comerç que l'alta conflictivitat dels anys 2008 i 2009 va destruir.

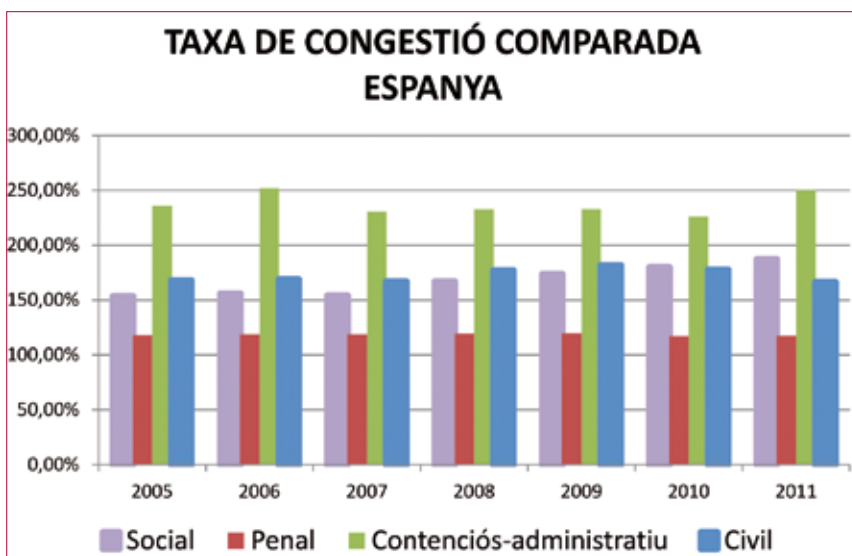


Pel que fa al funcionament dels Jutjats i Tribunals i la seva situació concreta, l'examinarem a la llum de tres indicadors:

La Taxa de Congestió.

Mesura el nivell de saturació o estrés que els jutjats o tribunals tenen i ho fa sumant el nombre d'assumpes ingressats més aquells que estaven pendents a l'inici d l'any i ho divideix entre el nombre d'assumpes resolts.

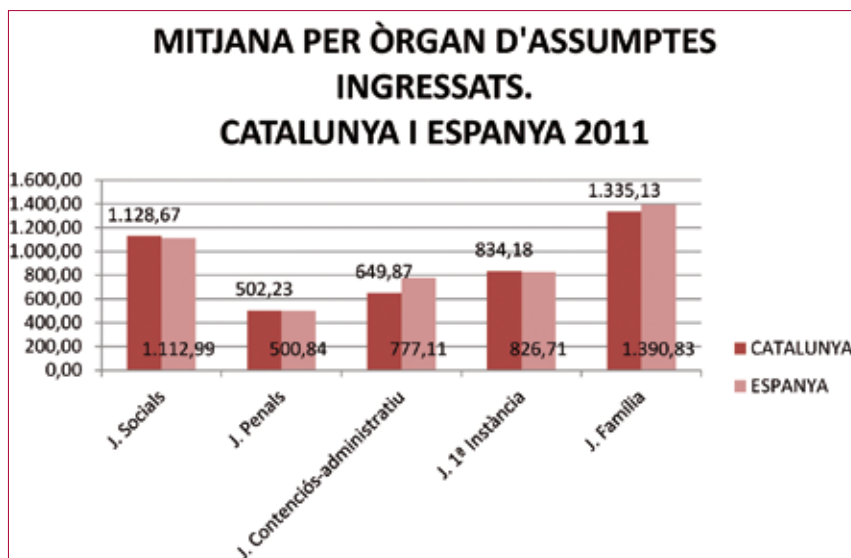
Amb diferència, les dades ens mostren que és la jurisdicció contenciosa-administrativa la que més nivell de congestió té; la qual cosa no deixa de ser curiosa si recordem que és la que presenta menor nivell de conflictivitat (taxes de litigositat més baixes). També de manera paradigmàtica, la jurisdicció que més assumpes ha de tramitar cada any, la penal, és la que presenta un taxa de congestió més baixa; diríem inclús que presenta paràmetres molt normalitzats i dins del que es consideraria una funcionament eficient.



Les raons d'aquesta situació no poden ser imputades únicament al nombre de Jutjats i Tribunals que puguin existir per a cada ordre jurisdiccional.

El cert és que si posem en relació el nombre d'assumpes que van ingressar en cadascun d'aquests àmbits amb el nombre d'òrgans existents, les dades ens posen de relleu una realitat que no explicaria les diferències en les taxes de congestió.

En el gràfic següent es compara la mitjana d'assumpes que van ingressar l'any 2011 en els Jutjats que tenen la responsabilitat de conèixer els conflictes en primera instància fins sentència. Aquesta diferenciació és necessària per a aïllar els efectes que els Jutjats d'Instrucció en l'àmbit penal generen en la consideració general atès que en un nombre molt significatiu d'aquests assumptes acaben sent arxivats el que dona taxes de resolució molt altes.



Tot i aïllant alguns efectes distorsionadors, poden concloure que no podem imputar únicament al nombre d'òrgans judicials, les causes que provoquen una alta taxa de congestió. Altres deuen ser doncs els motius que donen raó de la difícil situació que travessant els Jutjats del Contenciós seguits dels civils o els socials.

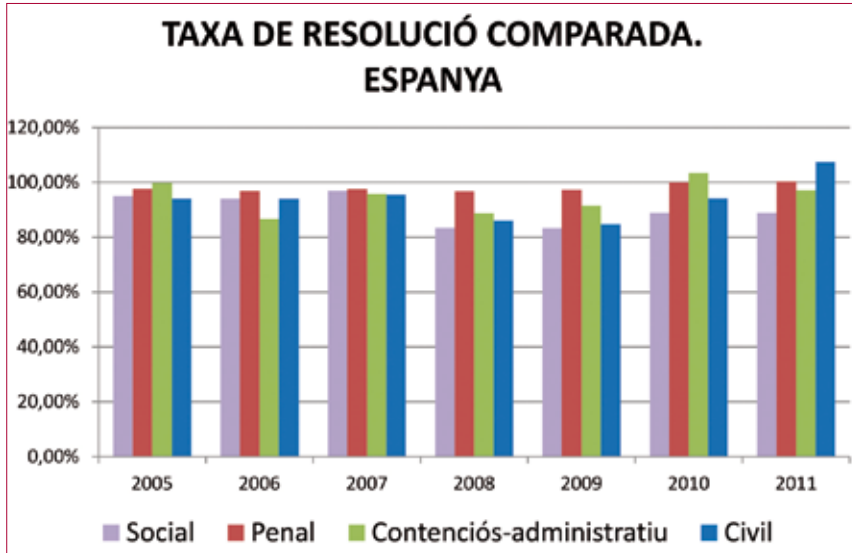
Taxa de Resolució

La taxa de resolució és un dels indicadors que també ens poden explicar el nivell d'eficiència d'un jutjat o d'una sèrie de jutjats.

Posa en relació el nombre d'assumpes que han estat resolts un any, pels assumptes que van ingressar. Arribar a una taxa del 100% suposaria el nivell d'eficiència més òptim encara que atès el procediment de qualsevol assumpte no del tot realista.

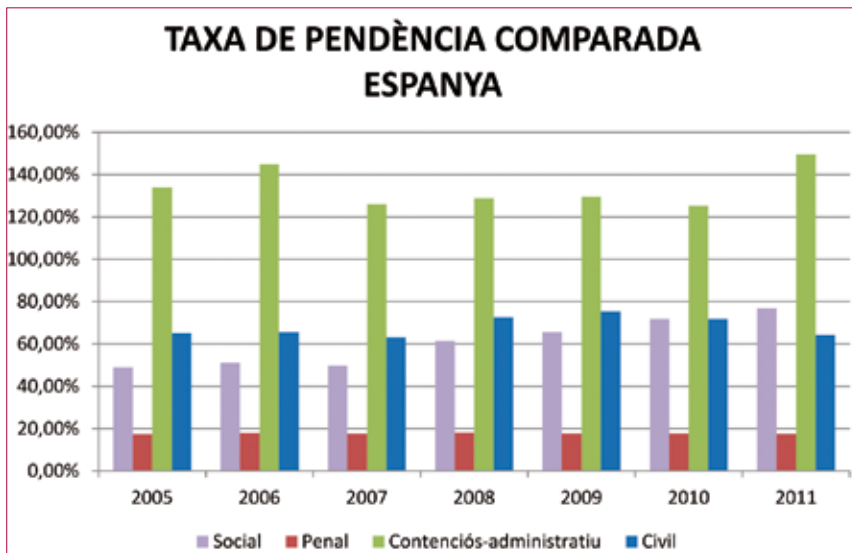
Ara bé, atès que tots els òrgans judicials tenen alts índex d'assumpes pendents a l'inici d'un període, si no s'arriba a aquest índex o inclús se supera; el resultat és que cada vegada la situació d'un jutjat serà pitjor.

Dit això i comparades les dades de totes les jurisdiccions podríem concloure que la situació de la jurisdicció social és suficientment preocupant i que només la civil, en l'últim any, dona peu a cert optimisme.



Taxa de pendència

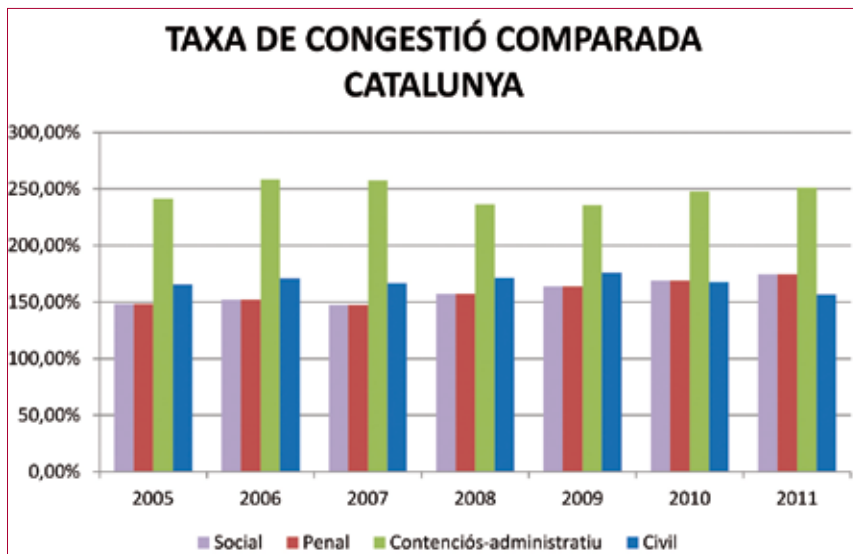
Per últim i per tal de valorar realment la situació d'allò que es troba pendent, la taxa de pendència és el coeficient entre els assumptes que han quedat per resoldre al finalitzar el període entre el nombre d'assumptes que han estat resolts i també aquí les dades mostren una situació gens positiva despertant-se totes les alarmes de la jurisdicció contenciosa.



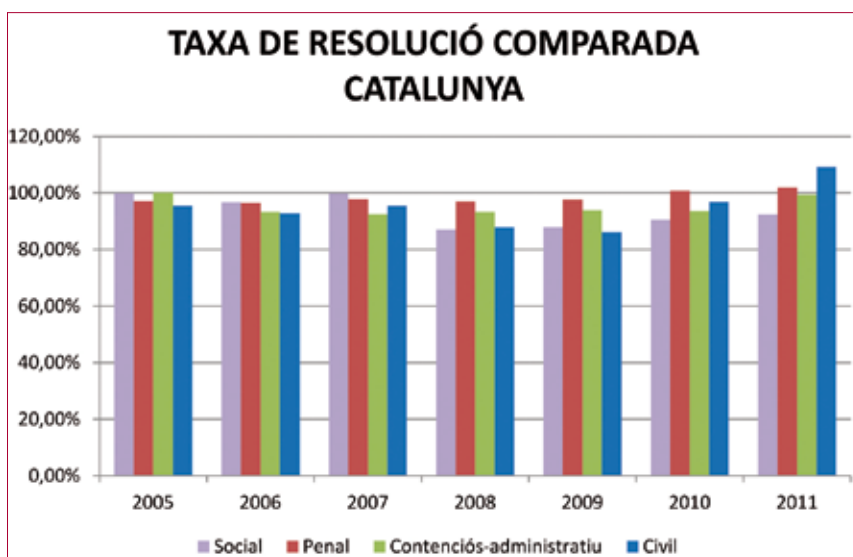
Catalunya i la demarcació de l'ICAB

Aquesta situació no és gens diferent de la que trobem a Catalunya que en termes generals suposa entre el 14 i el 16% dels assumptes que es dirimeixen a tota Espanya a excepció de l'àmbit contenciós administratiu que suposa un 8% aproximadament. I tampoc és diferent de la que s'aprecia en el cas de la demarcació de l'ICAB que suposa al voltant d'un 8% del total d'assumptes d'Espanya a excepció de la jurisdicció contenciosa que és en torn a un 3%.

Així ho posa de relleu, com exemple la taxa de congestió comparada a cadascun dels àmbits jurisdiccionals.



Però sí caldria ressaltar que presenta en alguns casos lleugeres diferències amb indicadors una mica més positius fonamentalment com a conseqüència d'unes taxes de resolució que donen millors resultats.



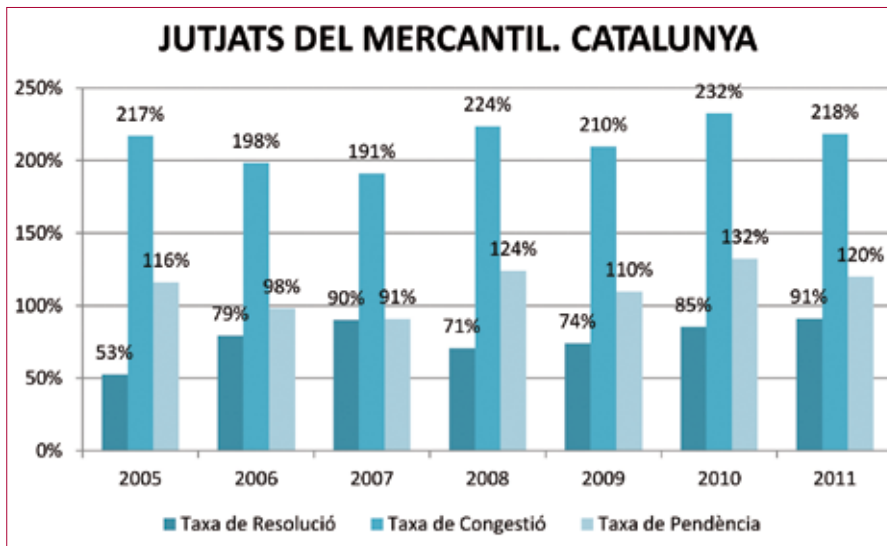
L'anàlisi per jurisdiccions

Més enllà d'aquesta valoració general, l'anàlisi detallat de cadascuna de les jurisdiccions ha posat de relleu aspectes importants sobre els que caldria ressaltar.

Així, respecte de la jurisdicció civil preocupa de manera especial la situació que estan vivint els Jutjats del Mercantil.

Aquests òrgans van néixer col·lapsats des del mateix moment de la seva inauguració com algunes veus ja havien anunciat. En res ha millorat la seva situació sobretot tenint en compte que es tracta

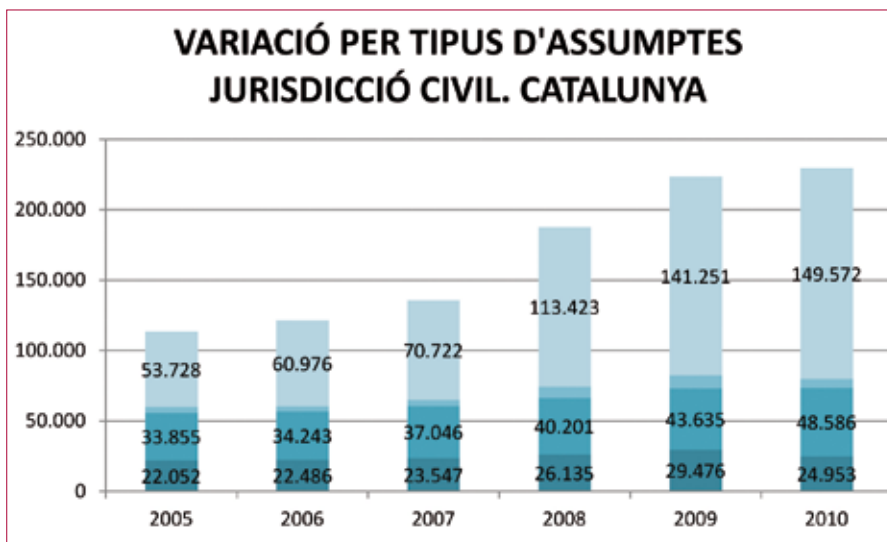
d'una dels àmbits que s'està veient més col·lapsat com a conseqüència de la situació econòmica generalitzada.



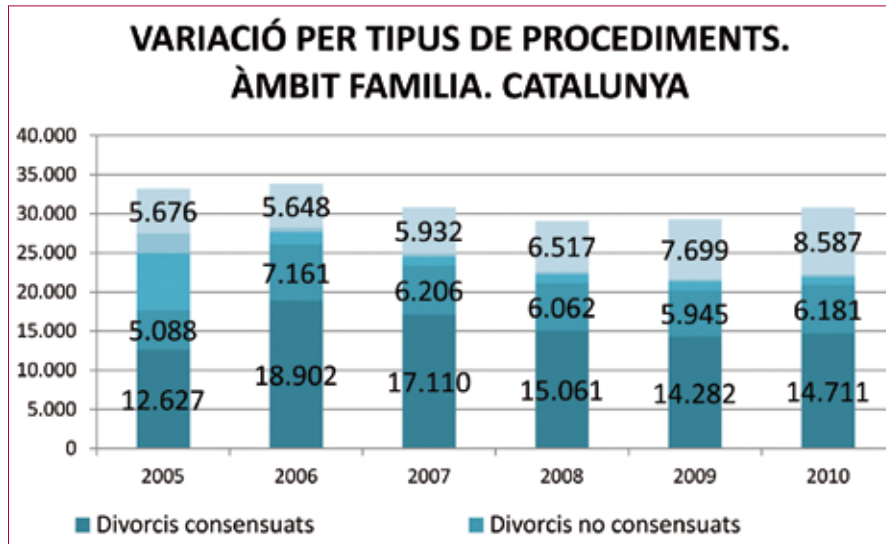
Les taxes de congestió doncs no deixen d'empitjorar i la complexitat dels procediments no permet arribar a taxes de resolució que puguin donar esperances a que la solució pugui millorar en els propers anys.

Altres efectes molt importants d'aquesta crisi econòmica que han afectat a la jurisdicció civil es poden comprovar en la variació per tipus de procediments que s'han donat en els anys estudiats al detall i que només arriben fins al 2010 com a conseqüència de les dades que són disponibles per part del CGPJ.

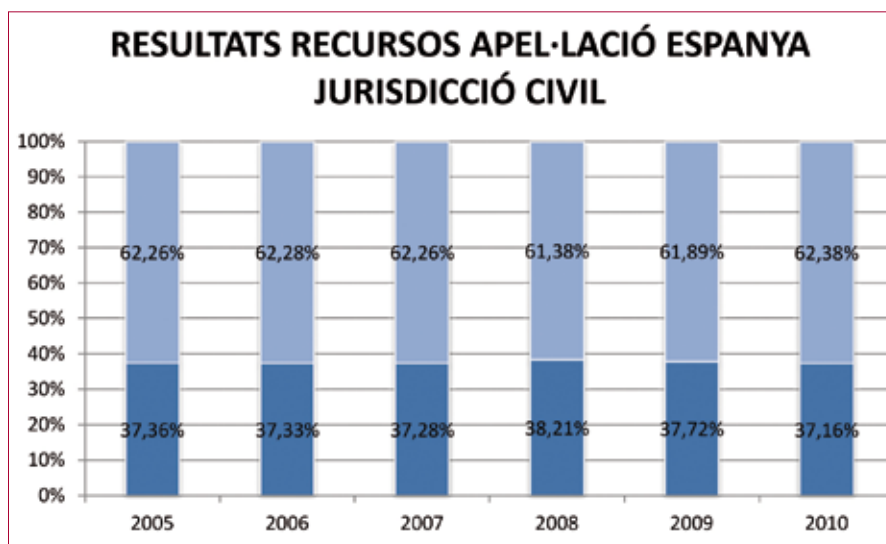
D'aquest anàlisi podem veure com els procediments monitoris han doblat el nombre d'assumpes, mentre que verbals o ordinaris també han crescut però en menor mesura i, fins i tot, els ordinaris, semblen mostrar una tendència a l'estabilització.



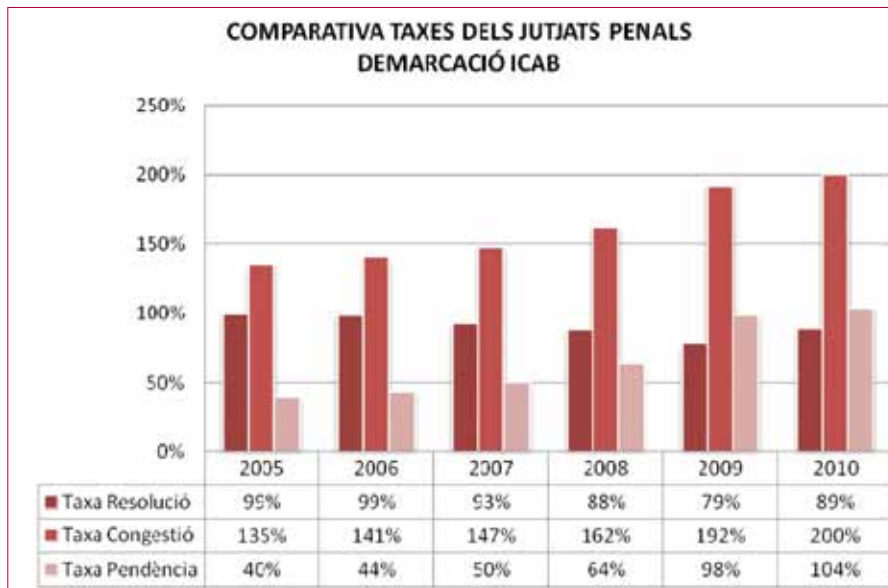
També val la pena ressaltar que darrera de l'aparent estabilitat de les dades que mostren els Jutjats de Família, existeix un canvi important en el tipus de procediments que es dirimeixen de manera que són els procediments dirigits a establir les mesures i les modificacions que puguin donar-se els que han experimentat un dràstic augment.



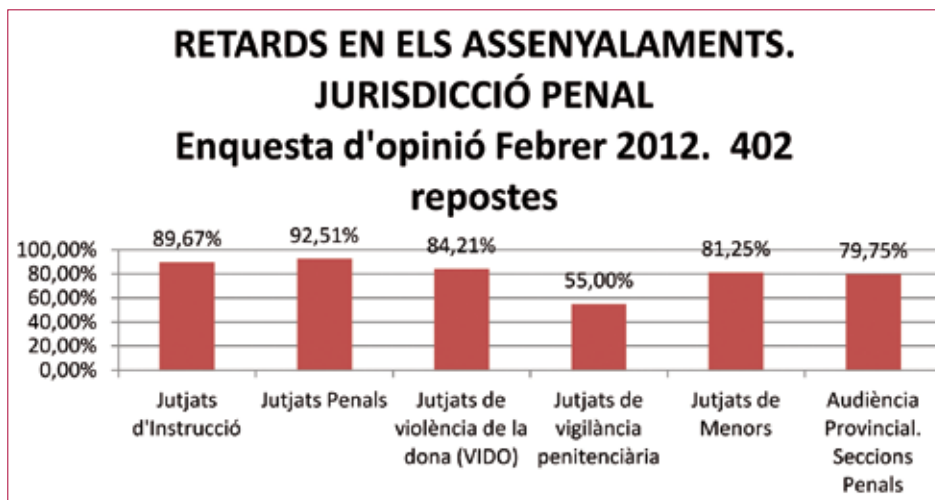
Per últim, i més enllà del que assenyalen les xifres i les taxes expressades, l'advocacia és molt crítica amb la qualitat de les sentències i resolucions emeses en aquesta jurisdicció, el que les dades respecte els resultat dels recursos interposats posen en evidència ja que un 37% de les mateixes són modificades en segona instància



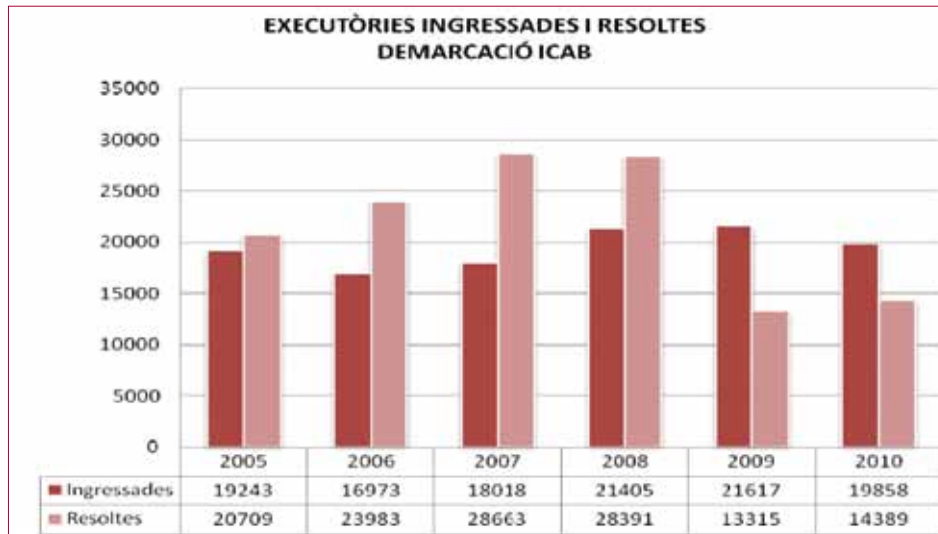
En l'àmbit penal sorprèn la situació que travessant els Jutjats del Penal amb taxes de congestió altíssimes així com del nombre d'assumpes



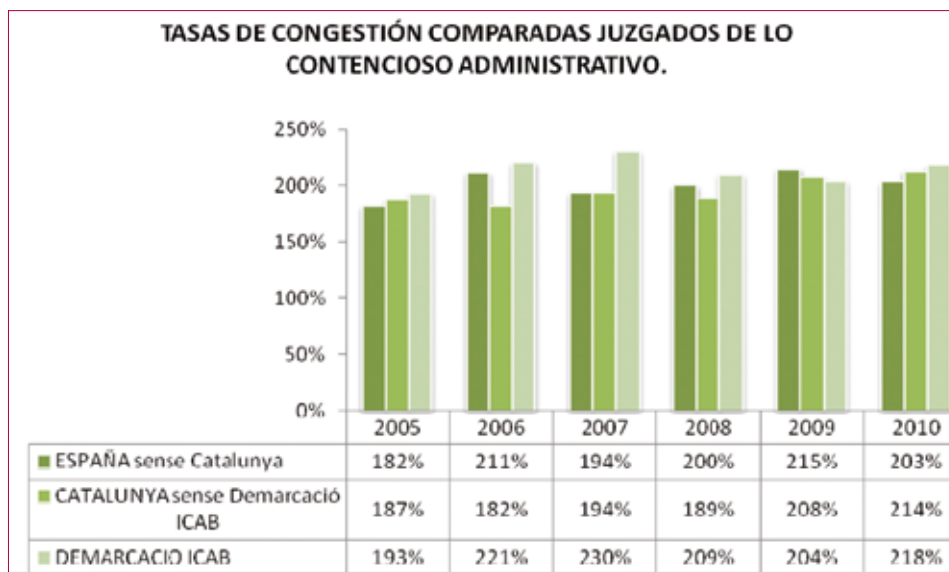
Pot ser, bona part d'aquesta situació sigui com a conseqüència d'un funcionament molt deficitari que té la seva màxima expressió en el moment de l'assenyalament o judici respecte de la que la societat en general però els advocats en particular, són molt crítics:



I aquestes mancances no es resolen en el moment de les executòries que presenten índex de resolució molt per sota de les necessitats reals tot i que un 32% de Judicis finalitzen amb una sentència dictada de conformitat.

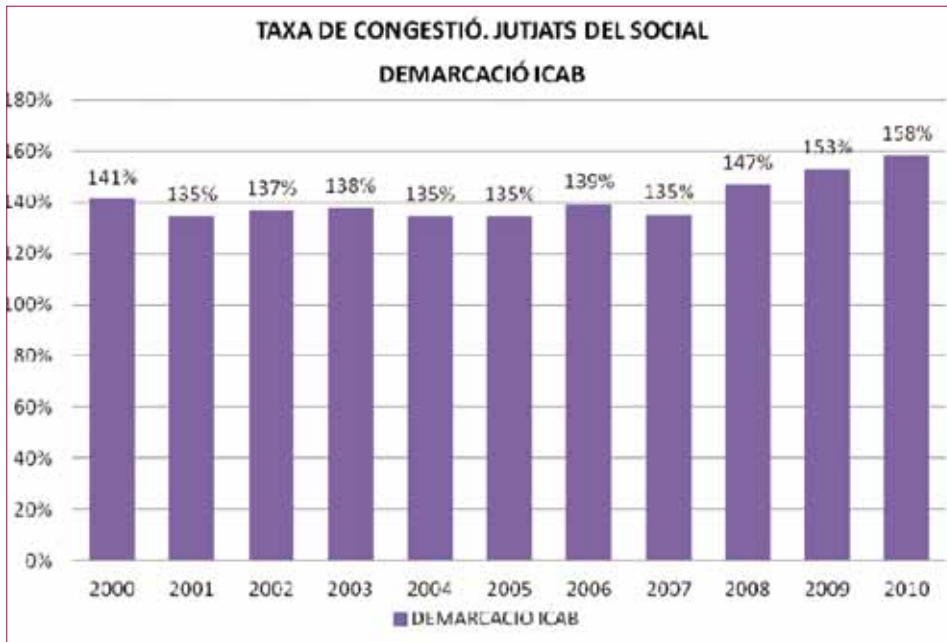


Pel que fa a la jurisdicció contenciosa destacar el que ja hem estat comentant anteriorment i que no és una altra cosa que l'alt índex de congestió que encara preocupa més en l'àmbit de la Demarcació de l'ICAB doncs presenta les taxes més altes de tots els territoris estudiats i comparats. Aquesta taxa a més no deixa de créixer malgrat el nombre d'assumpes ha disminuït.



Per últim, als Jutjats del Social com abans hem vist respecte dels Jutjats del Mercantil, l'efecte de la crisi econòmica és molt important i està comportant situacions que difícilment podran ser suportables tenint en compte l'extrema sensibilitat dels assumptes que dirimeixen

Les taxes de congestió mostren així una tendència a l'augment que com hem vist en l'avançament de les dades corresponents a 2011, no milloraran.



Conclusions generals

Com hem anat dient al llarg d'aquest informe i davant la crisi econòmica que estem vivint pot semblar agosarat sol·licitar més recursos. Però no ho seria tant si aquests es consideressin una inversió real i es recordés i es tinguessin en compte els milers d'euros que es troben en aquests moments aturats, per manca d'una decisió judicial.

Tot i així, aquest més recursos ni caldria aplicar-los per igual a totes les jurisdiccions ni serien factibles o rendibles sense una necessària i veritable reestructuració a tots els nivells.

Aquesta reestructuració hauria de deixar de pensar en termes dels jutjats individuals per a analitzar i proposar formes de funcionament que plantegin solucions per una Administració de Justícia considerada com un tot.

Això no és gens fàcil quan cadascun dels intervinents directes depèn d'un organisme diferent i totalment independent. Jutges i Magistrats agrupats sota el Consejo General del Poder Judicial, Secretaris Judicials dependents del Ministeri de Justícia, auxiliars i gestors dependents orgànicament de l'administració de la Comunitat Autònoma que, malgrat tot, no pot modificar estructures essencials d'aquest cos. I mentre tant, al voltant, advocats, procuradors o perits de diverses professions i àmbits d'actuació.

No ens cansarem doncs de repetir que és essencial la coordinació efectiva i real de tots aquests intervinents en taules o comissions de treball que, a nivell de les Comunitats Autònomes, puguin prendre decisions que siguin aplicables i executives.

Més enllà d'aquesta coordinació caldria:

- Aprofitar la implantació del nou model d'oficina judicial i el model de gestió informatitzada:
 - o Amb una formació específica als funcionaris en relació al lloc de treball a cobrir
 - o Amb l'aplicació dels sistemes de gestió i d'informació adients per a l'agilització dels tràmits.
 - o Amb la integració immediata de tots els professionals però d'una manera fonamental, als advocats que són qui ostenten la direcció de la defensa.
 - o Amb la possibilitat de polivalència del personal i ocupació de lloc de treball de reforç si s'escau.
 - o Amb la creació de serveis comuns que puguin donar resposta eficient a cadascun dels problemes que es vagin donant i d'una manera coordinada i homogènia.
 - o Amb la distinció clara de les funcions jurisdiccionals de les de gestió o de tipus organitzatiu impedit que conflueixin a la mateixa figura i designant un professional per aquestes últimes.

- Realitzar una previsió realista i conjuntural de creació de nous Jutjats per partits judicials atenent al paràmetre fonamental que ens aporten les estadístiques i el nivell de congestió i, en concret respecte dels Jutjats del Socials, Jutjats Mercantils i Jutjats de Primera Instància com a prioritaris.

- Revisar l'ocupació de nombroses places de jutges i magistrats que estant sent ocupades per personal interí i en relació a això:
 - o Cal examinar el model d'accés a la carrera judicial
 - o Cal plantejar-se el model de carrera judicial existent a Espanya i la possibilitat d'establir un sistema diferent al funcional per a la cobertura de la plantilla, aprofitant els valors tant del personal interí que s'ha dedicat durant anys a aquesta funció, com la d'advocats com a professionals preparats i coneixedors de la realitat jurídica.
 - o Cal pensar en solucions de places de reforç que ajudin a augmentar les taxes de resolució.

- Evitar al màxim la judicialització amb diferents mesures:
 - o Augmentar les vies de resolució alternatives com la mediació o l'arbitratge, d'una manera realista però decidida.
 - o Obligar a l'Administració pública a resoldre efectivament els recursos administratius que se li imposin, analitzant la possibilitat en cada cas, d'evitar la desestimació per silenci.

- Implantar mesures de penalització pel cas de les Administracions que no compleixin els terminis fixats per l'autoritat judicial.

- Redefinir el sistema de justícia gratuïta amb:
 - o Obligació d'acreditar insuficiència de mitjans econòmics, en tots els àmbits (incloent el laboral)
 - o Adaptació del concepte d'unitat familiar a la realitat de les parelles de fet i incloure totes les persones amb relació de parentiu que conviuen al mateix domicili, i entre les que no hagin interessos contraposats.

- o Desenvolupament del reconeixement parcial del dret mitjançant escales progressives i proporcionals en funció dels ingressos d'aquesta unitat familiar.
- o Creació d'una oficina conjunta amb l'Administració, amb potestat coercitiva, per al cobrament dels imports en els casos en què hi ha denegació del dret o quan la llei permet el cobrament d'honoraris que possibiliti el devolució de les despeses que ha suposat.
- o Establiment de taxes en els supòsits de denegació del dret, per l'ús del servei d'orientació jurídica.
- o Millorant el sistema de pagament de les retribucions dels advocats inscrits al torn d'ofici, amb compromís de pagament puntual que obligui abona interessos per mora en cas d'incompliment per part de l'Administració.

- Impossibilitat d'aprovació de cap tipus de modificació legal, que no vagi acompanyada d'un estudi que avaluï l'impacte econòmic a nivell general i especialment en el sistema de justícia gratuïta; amb obligació de la dotació pressupostària corresponent.

Les mesures a proposar no poden anar en la direcció de posar obstacles a l'accés a la justícia, sobretot quan aquests obstacles poden impedir-ho a un determinat sector de la població.

La imposició de taxes, molt més greu a Catalunya pel que suposa de doble imposició, és una d'aquestes mesures.

No té tampoc fonamentació, doncs malgrat el que algunes veus pretenguin fer creure, els recursos d'apel·lació no només són una fase del procediment que consolida l'Estat de Dret si no que, sobre tot a l'àmbit civil, és absolutament imprescindible com ho demostra el que al voltant del 40% dels recursos interposats acaben amb una sentència estimatòria; el que significa que la sentència en primera instància és revocada.